

MAATREGELEN VLAAMS SOCIAAL KLIMAATPLAN

In dit document zijn de voorstellen voor de Vlaamse bijdrage tot het Belgische Sociaal Klimaatplan gebundeld.

Per maatregel volgt hierna een ingevulde fiche die werd opgemaakt in lijn met het sjabloon dat lidstaten moeten gebruiken voor de indiening van het Sociaal Klimaatplan – onderdeel beschrijving maatregelen.

De laatste fiche “Technische assistentie” beschrijft een voorstel voor governance in de uitvoeringsfase van het Vlaamse luik van het Sociaal Klimaatplan

	MAATREGEL
1	Mijn VerbouwLening renteloos voor lage inkomens en sociale verhuurders
2	Warmtepomp premie voor Noodkopers
3	Verhoging steunpercentage Mijn VerbouwPremie laagste inkomens en sociale verhuur
4	Versterking Mijn VerbouwBegeleiding laagste inkomens en uitbreiding verhuurders
5	Ecoboostlening micro-ondernemingen
6	Renovatie van sociale woningen
7	Organisatorische en technische ondersteuning aan lokale overheden om energiearmoede bij kwetsbare huishoudens en micro-ondernemingen tegen te gaan
8	Ondersteuning energetische renovaties sociaal-maatschappelijke lokale infrastructuur
9	Fietsinfrastructuur
10	Ondersteunen energieomslag micro-ondernemingen (vrachtwagens)
11	Versterking openbaar vervoer op maat in vervoersarme regio's
12	Technische assistentie en Governance

Inhoudsopgave

RENTELOZE RENOVATIELENING.....	4
WARMTEPOMPPREMIE VOOR NOODKOPERS	23
VERHOOGING VAN DE RENOVATIEPREMIE “MIJN VERBOUWPREMIE”	38
VERSTERKING MIJN VERBOUWBEGELEIDING LAAGSTE INKOMENS EN UITBREIDING VERHUURDERS	57
ECOBOOST-LENING MICRO-ONDERNEMINGEN	78
RENOVATIESUBSIDIES VOOR SOCIALE HUURWONINGEN	93
ORGANISATORISCHE EN TECHNISCHE ONDERSTEUNING AAN LOKALE OVERHEDEN OM ENERGIEARMOEDE BIJ KWETSBARE HUISHOUDENS EN MICRO-ONDERNEMINGEN TEGEN TE GAAN.	113
ONDERSTEUNING VAN ENERGETISCHE RENOVATIES VAN SOCIAAL-MAATSCHAPPELIJKE LOKALE INFRASTRUCTUUR TEN GUNSTE VAN KWETSBARE DOELGROEPEN.....	128
INVESTERINGEN IN FIETSIINFRASTRUCTUUR, IN HET BIJZONDER FIETSSNELWEGEN	140
ONDERSTEUNEN ENERGIEOMSLAG MICRO-ONDERNEMINGEN.....	155
VERSTERKING VAN OPENBAAR VERVOER IN VERVOERSARME REGIO'S, VIA HET VERVOER OP MAAT.	168
TECHNISCHE ASSISTENTIE	178

Renteloze renovatielening

Maatregel valt onder de component:

- Gebouwen

Maatregel valt onder volgende doelgroep:

- Kwetsbare huishoudens en sociale verhuurders

Beschrijving van de maatregel/investering

Een groot deel van het Vlaamse woningpark is sterk verouderd en verslindt veel energie.

Om te voldoen aan de langetermijnrenovatiestrategie dienen alle woongebouwen in 2050 een EPC label A te halen. De afgelopen jaren tekenden we de volgende evolutie op in verdeling van de Vlaamse woningen over de EPC-klassen.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Label A en A+	3,8%	4,6%	5,7%	6,8%	7,8%	9,0%
Label B	19,4%	19,8%	20,2%	20,6%	21,3%	22,1%
Label C	19,2%	19,4%	19,5%	19,6%	19,9%	20,3%
Label D	16,0%	15,8%	15,6%	15,4%	15,1%	14,8%
Label E	13,1%	12,8%	12,3%	12,0%	11,4%	10,7%
Label F	28,5%	27,7%	26,6%	25,7%	24,5%	23,1%

Om de doelstelling 2050 te behalen zou tussen 2023 en 2050 jaarlijks 3,3% van de 3,3 miljoen woningen (110.000) diepgaand gerenoveerd dienen te worden tot label A. Door technische en/of financiële beperkingen wordt er doorgaans in fases gerenoveerd, waardoor het aantal benodigde renovaties op jaarbasis nog een factor 2 tot 3 hoger zou moeten liggen.

Het ontbreekt een relatief groot aandeel eigenaars aan voldoende financierings- en terugbetaalcapaciteit om de substantiële investeringen van een grondige energetische renovatie te dragen. Gelet op de nood aan een sterke verhoging van de renovatiegraad en op de inkomensverdeling bij de Vlaamse huishoudens, is het cruciaal dat het aandeel lagere inkomens dat kan participeren in de renovatiegolf zeer sterk aangroeit.

De publieke renovatielening "Mijn VerbouwLening" ("MVL", zie <https://www.vlaanderen.be/lenen-voor-een-woning/mijn-verbouwlening>) vormt met de combinatie van maximaal leningsbedrag tot 60.000 euro en looptijd tot 25 jaar, evenals een bestaande korting op de wettelijke rentevoet ten belope van 3%-punt, een soepel instrument dat

een (relatief) beperkte mensualiteit genereert. Bij de commerciële banksector is dit soort aanbod voor financiering voor renovatie aan dergelijke voorwaarden niet beschikbaar.

Deze lening, die door de doelgroep van midden- en lage inkomens online kan worden aangevraagd via een online loket, wordt tot en met 2026 toegekend en beheerd door de Energiehuizen (20 lokale One-Stop-Shops, <https://www.vlaanderen.be/een-huis-verbouwen/energiehuizen>). Voor elke aanvraag wordt een grondig onderzoek gevoerd naar de terugbetalingscapaciteit en solvabiliteit van de aanvragers. Hierdoor kent de hele regeling, die al sinds 2015 loopt, nauwelijks wanbetalingen.

Voor de doelgroep met beperkte financieringscapaciteit vormt de Mijn VerbouwLening samen met een aanbod aan premies en begeleiding op maat een onmisbare schakel in het strategische beleidsinstrumentarium waarmee Vlaanderen de participatie van alle Vlaamse huishoudens aan de energie- en klimaattransitie toegankelijk wil maken. Echter, de in de regelgeving vastgelegde koppeling aan de wettelijke rentevoet zorgt ervoor dat de Mijn VerbouwLening vandaag wordt aangeboden aan een rente van 1,5%¹. Voor een leenbedrag van 60.000 euro op 25 jaar leidt de actueel aangerekende rentevoet van 1,5 % tot een interestkost van 11.900 euro². Deze rentelast die een hoog absoluut bedrag betekent, kan voor de laagste inkomens het verschil kan maken tussen een lening die “haalbaar” is of “net niet”. Het verhogen van de bestaande rentekorting voor een bijkomend te definiëren doelgroep van lage inkomens kan voor deze huishoudens de toegankelijkheid tot en haalbaarheid van deze financiering ondersteunen.

Het interuniversitaire Steunpunt Wonen onderwierp de Mijn VerbouwPremie en Mijn VerbouwLening in 2024 aan een wetenschappelijke evaluatie (Valcke L. en Van den Broeck K., Evaluatie Mijn VerbouwPremie en Mijn VerbouwLening, Steunpunt Wonen: <https://steunpuntwonen.be/onderzoek/werkpakket-2-beleidsevaluatie/evaluatiestudies/evaluatie-mijn-verbouwpremie-en-mijn-verbouwlening/>).

Beide instrumenten werden getoetst aan diverse evaluatiecriteria (relevantie, coherentie, consistentie, doelbereik, spaarzaamheid, doelmatigheid, kosteneffectiviteit, doeltreffendheid, adequaatheid, duurzaamheid, interne logica, draagvlak). Daarnaast werden gelijkaardige instrumenten in de andere Belgische regio's en enkele Europese landen onderzocht. Dit resulteerde in een reeks aanbevelingen. De algemene conclusie is dat de Mijn VerbouwPremie en Mijn VerbouwLening relevant en adequaat zijn en zeker bestaansredenen hebben als instrumenten om renovatie te stimuleren, maar dat er nog aan gesleuteld kan worden om de beoogde effecten beter te bereiken. **Algemeen wordt ervoor gepleit het budget meer te richten op en te herverdelen naar de laagste inkomensdoelgroep door de inkomensselectiviteit aan te scherpen.** Dit kan door de laagste inkomensgroep verder te verfijnen en de premiebedragen en plafonds te verhogen naarmate inkomensgrenzen dalen (zie voorstel verhoging Mijn VerbouwPremie). **Voor de Mijn VerbouwLening pleiten de onderzoeken voor een diversifiëring met vooral het aanbieden van 0%-leningen.** De Vlaamse Regering kan zich vinden in deze aanbeveling.

Maatregel

¹ Ingevolge de koppeling aan de wettelijke rentevoet bedroeg de rente op de MVL in 2022: 0%; in 2023: 2,75%; in 2024: 2,25%. In 2025 bedraagt de wettelijke rentevoet 4,5%, waardoor de rente op de MVL 1,5% bedraagt.

² Rentesimulator Mijn VerbouwLening | VEKA

In 2025 wordt via een aanpassing aan de regelgeving eerst en vooral de continuering van deze maatregel, die volgens de huidige bepalingen afloopt eind 2026, verankerd in de regelgeving. Tegelijkertijd wordt een hervorming doorgevoerd door een rentekorting in te voeren op basis van inkomen.

Met deze maatregel willen we via een aanvullende rentekorting van maximaal 2%-punt (dus in totaal een korting van 5%-punt t.o.v. de wettelijke rentevoet) een renteloze lening aanbieden aan twee doelgroepen:

- een nieuw te definiëren doelgroep eigenaar-bewoners met erg laag inkomen, meer bepaald:

	DG 4
Omvang als % huishoudens	35%
Alleenstaande	≤ € 24.750
Alleenstaande met 1 persoon ten laste	≤ € 37.110
Koppel zonder personen ten laste	≤ € 37.110
verhoging per persoon ten laste	€ 4.420

- private verhuurders, op voorwaarde dat de woning sociaal of geconventioneerd wordt verhuurd, kunnen verhuurders, die nu recht hebben op de laagste forfaitaire premies (zoals die gelden voor de hoogste inkomens), in de toekomst recht krijgen op het hoogste steurniveau. Er worden twee types voorzien:
 - o Private eigenaars die verhuren volgens de voorwaarden “geconventioneerde verhuur³”;
 - o Private eigenaars die verhuren aan een woonmaatschappij (met het oog op sociale doorverhuring)⁴.

Voor een leenbedrag van 60.000 euro op 25 jaar betekent dit een verlaging van de maandelijkse aflossing van 240 euro naar 200 euro, of 480 euro op jaarbasis.

Voor de verhoging van de premies voor de nieuwe laagste inkomensdoelgroep en de uitbreiding naar verhuurders (onder voorwaarden) wordt beroep gedaan op de middelen uit het Sociaal Klimaatfonds.

³ Dit betreft een vorm van particuliere verhuur waarbij de verhuurder zich engageert om gedurende minstens 9 jaar een maandelijkse korting toe te kennen op de basishuurprijs. Zie [Mijn VerbouwLening voor verhuurders op de private huurmarkt | Vlaanderen.be](#)

⁴ De woonmaatschappij verhuurt betaalbare woningen aan mensen met een bescheiden inkomen. De woningen worden gehuurd op de private markt en verhuren die verder aan woonbehoeftige gezinnen, zonder zelf eigenaar te zijn van het patrimonium. Bij het aangaan van de Mijn VerbouwLening moet men een huurbelofte afsluiten voor de verhuur van de woning.

De aard, het type en de omvang van de maatregel of investering met vermelding of het om nieuwe maatregelen gaat dan wel om een bestaande maatregel of investering die bedoeld is om met de steun van het Fonds te worden verlengd

Aard: publieke lening met lage rente voor de renovatie van woningen.

Type: ondersteuning van renovatie van woningen van kwetsbare huishoudens.

Uitbreiding van een bestaande maatregel.

Omvang: de maatregel is beschikbaar in het hele Vlaamse Gewest.

Gedetailleerde informatie over het doel van de maatregel of investering en over wie en wat het doelwit is; een toelichting over de wijze waarop de maatregel en de investering doeltreffend zouden bijdragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen van het fonds binnen het algemene kader van het relevante beleid van een lidstaat, en hoe de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen daardoor zal worden verminderd

De belangrijkste doelstellingen zijn:

- Kwetsbare huishoudens ondersteunen bij de renovatie van hun woning, door de renovatiewerken voor te financieren;
- Private sociale verhuurders ondersteunen bij de renovatie van woningen die zij sociaal of geconventioneerd verhuren zodat een (zeer) kwetsbare groep huurders wordt bereikt;
- Vermindering van het energieverbruik en de CO₂-uitstoot door verbetering van de energieprestaties van gebouwen.

Doelgroepen: De maatregel is bedoeld voor kwetsbare huishoudens met een laag inkomen en private verhuurders die sociaal of geconventioneerd verhuren (waarmee een zeer kwetsbare groep huurders wordt bereikt) (zie verder)

Resultaten (korte en middellange termijn):

- Lagere energierekeningen voor huishoudens met een laag inkomen en kwetsbare huishoudens;
- Verbeterde woonkwaliteit, energieprestatie, comfort, gezondheid en hygiëne;
- Energiebesparing en hoger aandeel hernieuwbare energie omwille van bijkomende investeringen in energie-efficiëntie en hernieuwbare energie (warmtepompen, warmtepompboiler).

Effecten (op lange termijn):

- De onderliggende oorzaken van energiearmoede aanpakken door de energieprestaties van woningen van huishoudens met een laag inkomen en kwetsbare huishoudens structureel te verbeteren;

- Vermindering van het energieverbruik en de CO2-uitstoot door de renovatie van gebouwen;
- Verhoogde weerbaarheid bij de doelgroep voor de impact van ETS2 op het huishoudbudget.

Deze maatregel draagt bij tot de realisatie van de volgende doelstellingen opgenomen in artikel 8 van de Verordening:

- a) de renovatie van gebouwen te ondersteunen, met name voor kwetsbare huishoudens in de slechtst presterende gebouwen;
- b) de toegang tot betaalbare, energie-efficiënte huisvesting, met inbegrip van sociale huisvesting, te ondersteunen
- c) bij te dragen aan het koolstofvrij maken, zoals door elektrificatie, van verwarming en koeling van, en van koken in, gebouwen door toegang te bieden tot betaalbare en energie-efficiënte systemen, en door opwekking en opslag van energie uit hernieuwbare bronnen te integreren, onder meer via hernieuwbare-energiegemeenschappen, energiegemeenschappen van burgers en andere actieve afnemers, om het zelfverbruik van hernieuwbare energie te bevorderen, zoals het delen van energie en peer-to-peerhandel in hernieuwbare energie, de aansluiting op slimme netwerken en stadsverwarmingsnetten, waarmee wordt bijgedragen aan energiebesparingen of het terugdringen van energiearmoede.

Beschrijving van de wijze waarop de maatregel of investering wordt uitgevoerd (wijze van uitvoering), waarbij wordt verwezen naar de administratieve capaciteit van de lidstaat op centraal, en, in voorkomend geval, regionaal en lokaal niveau

Huidige werkwijze en voorwaarden

a) Procedure

Iedereen die behoort tot de wettelijk bepaalde doelgroep kan een Mijn VerbouwLening aanvragen via het online Mijn VerbouwLoket. In het verbouwloket wordt een eerste controle uitgevoerd met betrekking tot een aantal toekenningscriteria (gezinsinkomen, ouderdom van de woning, controle op aantal eigendom(men)⁵,...). De leningsaanvragen die aan deze voorwaarden voldoen, worden door het energiehuis verwerkt in het kredietbeheersysteem "Galop"⁶. Daar gebeurt de controle op de terugbetalingscapaciteit en wordt de Centrale voor Krediet aan Particulieren geconsulteerd met betrekking tot bestaande schuldenlast. Kredieten aan de laagste

⁵ Met ingang van 2026 kan men niet langer een Mijn VerbouwLening bekomen indien men over een andere eigendom in volle eigendom beschikt.

⁶ Het kredietbeheersysteem "Galop" wordt beheerd door PMVZ (Participatiemaatschappij Vlaanderen), in opdracht van het VEKA. Alle energiehuisen krijgen dit kredietbeheersysteem ter beschikking.

inkomenscategorie kunnen enkel toegekend worden mits een gunstig advies m.b.t de terugbetalingscapaciteit door het OCMW van de woonplaats van de aanvrager.

Er kan tot 60.000 euro geleend worden tegen een voordelige rentevoet, af te betalen op maximaal 25 jaar. De lening wordt aangevraagd op basis van offertes. Alle werken die in aanmerking komen voor een "[Mijn VerbouwPremie](#)" komen ook in aanmerking voor Mijn VerbouwLening. Daarnaast komen ook zonnepanelen in aanmerking. De 20 Energiehuizen staan in voor het toekennen en beheren van de Mijn VerbouwLening. Op basis van de individuele financiële situatie en terugbetalingscapaciteit gaat het Energiehuis na wat haalbaar is inzake leningsbedrag en looptijd.

b) Doelgroep

Mijn VerbouwLening kan vandaag aangevraagd worden door eigenaar-bewoners uit de laagste en middelste inkomenscategorie van Mijn VerbouwPremie, private verhuurders en verhuurders via een woonmaatschappij. Ook verenigingen van mede-eigenaars, niet commerciële rechtspersonen en coöperatieve vennootschappen komen in aanmerking. Alle doelgroepen betalen dezelfde rentevoet: 3%-punt korting op de wettelijke rentevoet.

De geplande versterking van maatregel focust op de doelgroep eigenaar-bewoners en sociale verhuurders. Binnen het huidige systeem kunnen eigenaar-bewoners uit inkomensdoelgroepen 2 en 3 (middelste en lage inkomens) een Mijn VerbouwLening afsluiten. In het overzicht hieronder gaat het om de huishoudens in categorie 2 en 3. Inkomensdoelgroep 1, de hoogste inkomens, komt niet in aanmerking voor deze lening. De percentages in de tabel geven per doelgroep weer welk aandeel elke fiscale inkomenscategorie (euro op jaarbasis) vertegenwoordigt in de Vlaamse huishoudens.

Doelgroep⁷ (basis: gezinsinkomen in euro per jaar)	1	2	3
Omvang als % huishoudens	18%	14%	68%
Alleenstaande	>53.880	≤53.880	≤42.340
Alleenstaande met één persoon ten laste	>76.980	≤76.980	≤59.270
Koppel zonder personen ten laste	>76.980	≤76.980	≤59.270
Verhoging per persoon ten laste	4.320	4.320	4.320

In de doelgroepen 2 en 3 is 65% eigenaar-bewoner waardoor ongeveer 1 op 2 Vlaamse huishoudens vandaag potentieel in aanmerking komt voor de Mijn VerbouwLening (53% van de huishoudens, zijnde 65% van het aandeel van 82% van het aantal Vlaamse huishoudens dat deze twee groepen vertegenwoordigen). Met de uitbreiding van deze bestaande maatregel definiëren

⁷ Huidige doelgroepen binnen het bestaande systeem. Met het SKP willen we doelgroep 3 verder verfijnen en hebben we een nieuwe doelgroep gemaakt (4), om huishoudens met een hoge kwetsbaarheid nog beter te kunnen identificeren.

we binnen de bestaande doelgroep 3 een nieuwe doelgroep van eigenaar-bewoners met een nog lager inkomen (DG 4), goed voor 35% van de huishoudens.

Doelgroep (basis: gezinsinkomen in euro per jaar)	1	2	3	NIEUW 4
Omvang als % huishoudens	18%	14%	33%	35%
Alleenstaande	>53.880	≤53.880	≤42.340	≤24.230
Alleenstaande met één persoon ten laste	>76.980	≤76.980	≤59.270	≤36.340
Koppel zonder personen ten laste	>76.980	≤76.980	≤59.270	≤ 36.340
Verhoging per persoon ten laste	4.320	4.320	4.320	4.320

Rentekorting 3%

De bestaande regelgeving voorziet momenteel een korting van 3%-punt op de wettelijke rentevoet. De Federale Overheidsdienst Financiën maakt telkens in de maand januari de wettelijke rentevoet die tijdens het lopende kalenderjaar van toepassing is, bekend in het Belgisch Staatsblad. Na publicatie in het staatsblad, wordt de aangepaste rentevoet toegepast voor alle aanvragen van een Mijn VerbouwLening die vanaf dan worden aangevraagd. In 2025 bedraagt de wettelijke rentevoet 4,5 %. Na toepassing van de rentekorting van 3%-punt bedraagt de rente op de Mijn VerbouwLening bijgevolg in 2025 1,5%.

c) Voorwaarden gebouwen en werken

- Het gebouw moet minsten 20 jaar oud zijn en heeft nood aan belangrijke energiebesparende werken;
- De aanvraag van de lening gebeurt op basis van offertes die maximaal 6 maanden oud zijn;
- De volgende energiebesparende werken en investeringen in installaties hernieuwbare energie komen in aanmerking:
 - Werken aan de gebouwschil die de energetische prestatie verbeteren (dak, muren, ramen en deuren, vloeren);
 - Warmtepompen, warmtepompboilers;
 - Zonneboiler;
 - Zonnepanelen voor productie van elektriciteit.

Uitbreiding van de maatregel

We willen in de rentekorting een gradatie aanbrengen op basis van het inkomen van de aanvrager. **Voor eigenaar-bewoners uit een bijkomende “inkomensdoelgroep 4” en voor sociale verhuurders kennen we een extra rentekorting van maximaal 2%-punt toe, dus in totaal maximaal 5%-punt.** Daarbij voorzien we dat de rente nooit onder 0% gaat. Voor de situatie in 2025 betekent dit: wettelijk rente 4,5% - korting 4,5% (in de plaats van max. 5) = 0%.

Zolang de wettelijke rente niet hoger wordt dan 5%, kan op deze manier de lening renteloos worden aangeboden.

Het beheer van deze leningen blijft in handen van de 20 Vlaamse Energiehuizen die daarvoor de bestaande registratietools inzetten. Periodiek wordt daaruit een lijst getrokken van dossiers. Het totaalbedrag van de bijkomende rentekorting wordt gefinancierd met het budget van het Sociaal Klimaatplan.

Voor de financiering hanteren we het volgende mechanisme:

- De lening aan de beoogde doelgroep wordt upfront renteloos (maximaal 5% rentekorting) verstrekt. De kredietnemer betaalt dus gedurende de volledige looptijd van zijn afgesloten lening géén rente;
- Jaarlijks wordt voor alle in dat kalenderjaar afgesloten leningen op basis van leenbedrag en looptijd de kostprijs berekend van de extra rentekorting van maximaal 2% bovenop de huidige 3% om tot een 0%-rente te kunnen komen en dit over de volledige looptijd van de afgesloten kredieten;
- Deze kostprijs wordt gefinancierd met het budget van het Sociaal Klimaatplan.

Een toelichting op de manier waarop de maatregel of investering gericht zal zijn op het aanpakken van genderongelijkheid, indien van toepassing

De Belgische Energiearmoedebarmeter van 2024 stelt dat vrouwen duidelijk oververtegenwoordigd zijn in de huishoudprofielen die het meest kwetsbaar zijn voor energiearmoede (eenoudergezinnen en oudere alleenstaanden). Daarom kan het ondersteunen van huishoudens die met energiearmoede worden geconfronteerd, indirect bijdragen tot het aanpakken van genderongelijkheden.

Door zich te richten op huishoudens met een laag inkomen, die geen toegang hebben tot financiering, is de maatregel indirect gericht op:

- Vrouwen die ~80% van de eenoudergezinnen vertegenwoordigen, en waarschijnlijk tot degenen behoren die geen of beperkte toegang tot financiering hebben
- Eenpersoonshuishoudens (of alleenstaande), voornamelijk ouderen, die ook oververtegenwoordigd zijn in decielen met een laag inkomen. Maar deze groep is niet gekoppeld aan geslacht

Er is geen specifiek negatief of positief effect op gender, afgezien van de grote kans dat vrouwen zich via eenoudergezinnen richten.

Om echter een passende toegang voor alle geslachten in de betrokken huishoudens te garanderen, moet bijzondere aandacht worden besteed aan communicatie en sensibilisering. Communicatiekanalen kunnen verschillen tussen doelgroepen (bv. communiceren via de betrokken financiële instelling wanneer een lening niet kan worden verstrekt vanwege de lage financierbaarheid van het project en huishouden, zal gericht zijn op het hoofd van een huishouden, d.w.z. vrouwen voor de meeste eenoudergezinnen). Maar er moet vooraf voor

communicatie worden gezorgd om te garanderen dat de informatie over deze nieuwe regeling algemeen beschikbaar is voor alle betrokken huishoudens. Werken via de OCMW's, of via actoren uit het maatschappelijke middenveld zou een optie kunnen zijn om een brede groep te bereiken.

De tijdlijn van de maatregel of investering;

Uitwerken aangepaste regelgeving Q3 2025

Lancering: 1 januari 2026

Looptijd: Q1 2026 tot en met Q2 2032 (uiterste datum van afsluiting van een Mijn VerbouwLening met bijkomende rentekorting).

“Doe geen significante schade”(Do No Significant Harm)

De Mijn VerbouwLening is gericht op het verbeteren van de energieprestatie van woningen. Voor elk van de werken waarvoor geleend kan worden, gelden wettelijk vastgestelde voorwaarden die voor elk onderdeel van de gebouwschil én voor de installaties zijn afgestemd op de renovatiedoestelling 2050 uit de Vlaamse Langetermijnrenovatiestrategie.

De activiteiten voldoen aan het 'Do No Significant Harm'-beginsel (DNSH) in overeenstemming met Sectie 2.1. van de technische richtsnoeren inzake het beginsel "geen ernstige afbreuk doen aan" voor het sociaal klimaatfonds.

De maatregelen waarvoor financiële steun wordt toegekend zijn vermeld in bijlage IV van de Technical Do No Significant Harm Guidance, waardoor ze voldoen aan dit principe. Concreet vallen de in aanmerking komende werken onder de volgende in de exhaustieve lijst vermelde acties.

- B2 Individuele energie-efficiënte renovatiemaatregelen: voldoen aan de geldende regelgeving is voldoende. Er is geen bijkomend bewijs nodig.
- B3. Energie-efficiënte renovatie van bestaande gebouwen/
 - o B3.1. Elke renovatie van gebouwen die verder gaat dan de afzonderlijke energie-efficiëntiemaatregelen die in categorie A zijn beschreven, of van de installatie van instrumenten en apparaten voor het meten, regelen en controleren van de energieprestatie van gebouwen.
 - o Er gelden enkel bijkomende criteria voor gebouwen van meer dan 2.000 m². Het betreft hier gezinswoningen met een gemiddelde oppervlakte van 150 m², waardoor voor de uitgevoerde renovatiewerken het voldoen aan de wettelijk vereisten volstaat en geen verdere evaluatie nodig is.
- B6 Installatie, onderhoud en herstelling van installaties hernieuwbare energie
 - o B6, c Installatie van warmtepompen
 - o Conformiteit met geldende regelgeving volstaat

- B8 Installaties op fossiele brandstoffen
 - B8.1 1 Installatie van hybride verwarmingssystemen in bestaande gebouwen, met inbegrip van de toevoeging van een op hernieuwbare energie gebaseerd verwarmingssysteem aan een bestaand verwarmingssysteem op fossiele brandstoffen
 - Van toepassing op hybride WP
 - Er mogen in het kader van deze maatregel alleen hybride verwarmingssystemen geïnstalleerd worden met een verwarmingssysteem op basis van hernieuwbare energie dat ten minste de helft van de jaarlijkse verwarmingsbehoeften dekt, ongeacht tot welke categorie "activiteiten en activa" het hybride verwarmingssysteem behoort.
 - Te leveren bewijs dat zal worden opgevraagd als voorwaarde voor het bekomen van de premie.

De informatie kan betrekking hebben op de respectieve capaciteit van de hernieuwbare en niet-hernieuwbare opwekkers, het type hernieuwbare energie (bv. zonne- of omgevingswarmte), het klimaat en de watertemperatuurregeling van het land. Voor de meeste producten zijn de gegevens beschikbaar via de voorschriften van Verordening (EU) 2024/178135 en de verordening energie-etikettering. De energiebehoeften kunnen worden berekend door de installateur van het verwarmingssysteem, de architect of worden geschat op basis van een up-to-date EPC, energieaudit of renovatiepaspoort. Als terugval: als de energiebehoeften niet kunnen worden berekend, kan de vervulling van de criteria worden gerapporteerd op basis van productinformatiebladen waarop de respectieve capaciteiten van de twee generatoren die samen de hybride verwarmingssystemen vormen, worden vermeld, in welk geval de capaciteit van het op hernieuwbare energie gebaseerde verwarmingssysteem ten minste de helft van de capaciteit van het verwarmingssysteem op basis van fossiele brandstoffen moet

Mijlpalen, doelstellingen en tijdlijn

Mijlpaal 1: Aanpassing van de regelgeving

Voorafgaand aan de lancering werd de regelgeving in 2025 aangepast en door de Vlaamse Regering definitief goedgekeurd. De regelgeving is beschreven in het Vlaamse Energiebesluit van 19 november 2010, in de actualisering van de artikels aangaande de verbouwlening (Artikel 7.9.2/0/7 en volgende [Besluit van de Vlaamse Regering houdende algemene bepalingen over het energiebeleid](#)). De regelgeving bepaalt ook de inwerkingtredingsdatum.

Doel: Aantal toegekende leningen met bijkomende rentekorting

We verwachten dat er op jaarbasis gemiddeld 1.605 leningen aan de nieuwe doelgroep zullen worden toegekend.

JAAR	Q	n
------	---	---

2026	Q4	1.605
2027	Q4	1.605
2028	Q4	1.605
2029	Q4	1.605
2030	Q4	1.605
2031	Q4	1.605
2032	Q2	803
TOTAAL		10.433

In de periode 2026 tot en met half 2032 zullen in totaal 10.433 Mijn VerbouwLening met bijkomende rentekorting worden toegekend.

Gemiddeld worden per lening 2,5 werken gefinancierd blijkt uit de vermelde evaluatie van het Steunpunt Wonen. De helft van de leningen wordt besteed aan werken aan het dak waarvoor bijna 25.000 euro wordt gebruikt. Dit is al een groot gedeelte van het gemiddelde totale leenbedrag. 44% van de leningen wordt (gedeeltelijk) gebruikt voor ramen en deuren, gemiddeld bijna 19.000 euro.

Gelet op de relatief lange doorlooptijd tussen het afsluiten van een lening en de realisatie van de werken wordt voorgesteld om voor twee deelperiodes te rapporteren.

Tabel met informatie over mijlpalen, streefdoelen en tijdlijn voor de verwezenlijking van de maatregel/investering

Seq. nummer	Maatregel/ Investing	Mijlpaal/D oel	Mijlpaal/doelnaam	Kwantitatieve indicator (doelstelling)			Tijdlijn voor prestatie	
				Eenheid van maatregel/investering	Baseline	Doel	Jaar	Q
1	M	M	Publicatie van gewijzigde regelgeving in het Belgische Staatsblad	/	/	/	2025	Q4
2	I	D	Aantal toegekende leningen	Leningen	/	4.815	2028	1
3	I	D	Aantal toegekende leningen			5.618	2032	3

Waarom de specifieke mijlpaal(en) of doelstelling(en) is/zijn gekozen

Mijlpaal 1: aanpassing aan de regelgeving is noodzakelijk om de bestaande wettelijk bepaalde rentekorting te kunnen verhogen en om de bijkomende doelgroepen van 1) eigenaar-bewoners met laag inkomen en 2) sociale verhuurders vast te stellen. De aangepaste regelgeving (Energiebesluit van 19 november 2010) zal de datum van inwerkingtreding (1 januari 2026) vastleggen.

Doelstelling 2-3: kwantitatief doel per deelperiode waarmee het bereik van de maatregel wordt gemeten

Wat de mijlpaal(s) of indicator(en)/streefdoel(en) is/meten

Mijlpaal 1 is de formele goedkeuring van de aangepaste regelgeving

De doelstellingen 2 en 3 meten de verwachte uptake van het aanbod bij de doelgroep per deelperiode, uitgedrukt als het aantal toegekende leningen met bijkomende rentekorting

Welke methodologie en bron zullen worden gebruikt, en hoe de juiste verwezenlijking van de mijlpaal(en) of doelstelling(en) zal objectief worden geverifieerd

Mijlpaal 1: Goedkeuring van de gewijzigde regelgeving, die ook de datum van inwerkingtreding bepaalt (publicatie in het Belgische Staatsblad.

Doelstelling 2-3: Het kredietbeheerssysteem "Galop" dat door de publieke investeringsmaatschappij Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV) aan de Energiehuizen ter beschikking wordt gesteld als registratietool laat toe de leningen toegekend aan de bijkomende doelgroep te identificeren. Uit het kredietbeheerssysteem zal een lijst worden getrokken van unieke woningen waarvoor een MVL is toegekend in de voorafgaande periode om de realisatie van het target aan te tonen.

Wat is de basislijn (startpunt) en wat is het niveau of specifieke punt dat moet worden bereikt (alleen voor indicatoren/streefdoelen)

Startpunt = 0 (nieuwe maatregel en doelgroep)

Tegen wanneer de laatste mijlpaal(en) of doelstelling(en) zullen zijn bereikt (per kwartaal en per jaar)

Wie en welke instelling zal verantwoordelijk zijn voor de uitvoering, het meten en de rapportering

Vlaams Energie- en Klimaatagentschap

Participatie Maatschappij Vlaanderen (PMV), een publieke investeringsmaatschappij, staat in de voor de financiering van de leningen

Financiering en Kosten

Om een onderbouwde inschatting te maken van het te verwachten aantal leningen dat door de nieuwe doelgroep zal worden afgesloten, baseren we ons op historische gegevens over de toegekende leningen. Aangezien we voor iedere ontleners moeten nagaan of diens belastbaar inkomen voldoen aan de voorwaarden en valt onder de inkomensgrenzen die in de regelgeving zijn vastgesteld voor de midden- en lage inkomens, hebben we eveneens een zicht op het aandeel daarvan dat in de nieuwe inkomensdoelgroep 4. Om die doelgroep te definiëren werd binnen de bestaande doelgroep 3 een subdoelgroep bepaald van huishoudens onder een nog lagere inkomensgrens. Deze doelgroep kreeg sinds juli 2025 recht op een verhoogde Mijn VerbouwPremie. Het is deze groep die we ook het bijkomende rentevoordeel toekennen.

De percentages in de tabel hieronder geven per doelgroep weer welk aandeel elke fiscale inkomenscategorie (euro op jaarbasis, index 2025) vertegenwoordigt in de Vlaamse huishoudens.

Doelgroep (basis: gezinsinkomen in euro per jaar)	1	2	3	NIEUW 4
Omvang als % huishoudens	18%	14%	33%	35%
Alleenstaande	>53.880	≤53.880	≤42.340	≤24.230
Alleenstaande met één persoon ten laste	>76.980	≤76.980	≤59.270	≤36.340
Koppel zonder personen ten laste	>76.980	≤76.980	≤59.270	≤ 36.340
Verhoging per persoon ten laste	4.320	4.320	4.320	4.320

Doelgroep 4, goed voor 35 % van de Vlaamse huishoudens, vertegenwoordigt binnen de doelgroep van 82% die momenteel voor wat betreft de inkomensvoorwaarde in aanmerking komt voor de Mijn VerbouwLening (met name: alle huishoudens onder de inkomensgrens van

doelgroep 2) een aandeel van 43%. Binnen dezelfde 82% vertegenwoordigen de inkomenscategorieën 2 en 3 een aandeel van 57%.

Binnen de hele Vlaamse bevolking is ruim 70% van de huishoudens eigenaar van de woning. In de doelgroepen 2 tot en met 4 is bijna 65% eigenaar-bewoner zodat ongeveer 1 op 2 Vlaamse huishoudens potentieel in aanmerking komt voor de Mijn VerbouwLening (53% of 65% van aandeel van 82% van de bevolking). Als we doelgroep 4 afzonderen, noteren we daar slechts een aandeel eigenaars van ruim 55%, waar dit in doelgroep 2 en 3 gezamenlijk ruim 76 % is. Van alle eigenaars die in aanmerking komen voor de Mijn VerbouwLening behoort bijgevolg 35% tot doelgroep 4.

aandelen binnen doelgroepen die in aanmerking komen voor de MVL				
	% doelgroep lening obv inkomen	aandeel eigenaars binnen inkomensgroepen	% DG eigenaar	Aandeel DG binnen 67,67%
DG 2&3	57,32%	76,65%	43,94%	64,93%
DG 4	42,68%	55,60%	23,73%	35,07%
Totaal	100,00%		67,67%	100,00%

Op jaarbasis beschikt de Vlaamse overheid voor het toekennen van de Mijn VerbouwLening structureel over een kapitaalsmachtiging van 321 miljoen euro. Bijgevolg kunnen er op jaarbasis 6.420 leningen van gemiddeld 50.000 euro worden toegekend.

De ervaring uit de energiecrisis, toen de Mijn VerbouwLening als crisismaatregel ook tijdelijk renteloos werd verstrekt, leert dat het renteloze karakter ertoe kan leiden dat substantieel meer leningen worden aangevraagd. Daarom verwachten we dat het aandeel leningen toegekend aan doelgroep 4 en aan sociale verhuurders door de bijkomende rentekorting zal oplopen tot 25% van het totale aantal leningen op jaarbasis. Bijgevolg zullen er per jaar naar verwachting 1.605 leningen met een verhoogde rentekorting kunnen worden afgesloten.

Het gemiddelde leenbedrag ramen we op 50.000 euro met een gemiddelde looptijd van 22 jaar. Op een leenbedrag van 50.000 euro vertegenwoordigt 2% rentelast een totaalbedrag van 12.294,54 euro. Voor 1.605 leningen op jaarbasis bedraagt de totale rentelast 19.732.738 euro.

jaar	annuïteit	rente	kapitaalsaflossing	kapitaal
		2,00%		50.000
1	€ 2.831,57	1.000,00	€ 1.831,57	€ 48.168,43
2	€ 2.831,57	963,37	€ 1.868,20	€ 46.300,23
3	€ 2.831,57	926,00	€ 1.905,57	€ 44.394,66
4	€ 2.831,57	887,89	€ 1.943,68	€ 42.450,99
5	€ 2.831,57	849,02	€ 1.982,55	€ 40.468,44
6	€ 2.831,57	809,37	€ 2.022,20	€ 38.446,23
7	€ 2.831,57	768,92	€ 2.062,65	€ 36.383,59
8	€ 2.831,57	727,67	€ 2.103,90	€ 34.279,69
9	€ 2.831,57	685,59	€ 2.145,98	€ 32.133,71
10	€ 2.831,57	642,67	€ 2.188,90	€ 29.944,82
11	€ 2.831,57	598,90	€ 2.232,67	€ 27.712,15
12	€ 2.831,57	554,24	€ 2.277,33	€ 25.434,82
13	€ 2.831,57	508,70	€ 2.322,87	€ 23.111,94
14	€ 2.831,57	462,24	€ 2.369,33	€ 20.742,61
15	€ 2.831,57	414,85	€ 2.416,72	€ 18.325,90
16	€ 2.831,57	366,52	€ 2.465,05	€ 15.860,84
17	€ 2.831,57	317,22	€ 2.514,35	€ 13.346,49
18	€ 2.831,57	266,93	€ 2.564,64	€ 10.781,85
19	€ 2.831,57	215,64	€ 2.615,93	€ 8.165,92
20	€ 2.831,57	163,32	€ 2.668,25	€ 5.497,67
21	€ 2.831,57	109,95	€ 2.721,62	€ 2.776,05
22	€ 2.831,57	55,52	€ 2.776,05	€ 0,00
Totale rente		12.294,54	€ 50.000,00	

In totaal zullen in de periode 2026 tot en met medio 2032 10.433 Mijn VerbouwLeningen met de bijkomende rentekorting renteloos gemaakt kunnen worden voor de doelgroep.

JAAR	Q	n	kost €
2026	Q4	1.605	19.732.738
2027	Q4	1.605	19.732.738
2028	Q4	1.605	19.732.738
2029	Q4	1.605	19.732.738
2030	Q4	1.605	19.732.738
2031	Q4	1.605	19.732.738
2032	Q2	803	9.866.369
TOTAAL		10.433	128.262.795

Het indicatieve uitgebreide tijdschema waarbinnen deze kosten naar verwachting zullen worden gemaakt

Zie hiervoor

Informatie over de nationale bijdrage in de totale kosten van de maatregel en de investering

25% cofinanciering met Vlaamse publieke middelen

Alle informatie over welke financiering uit andere instrumenten van de Unie in verband met dezelfde maatregel/investering is of kan worden overwogen

geen

Alle informatie over voorgenomen financiering uit particuliere bronnen en welk hefboomniveau is beoogd, indien relevant

nvt

Rechtvaardiging van de aannemelijkheid en redelijkheid van de geraamde kosten, indien nodig, rekening houdend met nationale specifieke kenmerken

Zoals hiervoor vermeld, zijn de inschattingen gebaseerd op historische gegevens. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat het renteloze karakter van de lening, deze aantrekkelijker maakt voor de nieuwe doelgroep, waardoor we een groei verwachten in het aantal leningen. Daarbij verwachten we ook dat, onder impuls van de verlaagde maandelijkse aflossingen, het leenbedrag zal verhogen van 37.000 in 2024 tot gemiddeld 50.000 euro en tegelijk de looptijd zal aangroeien van 18 tot 22 jaar. Bijkomende factor die ertoe zal bijdragen dat het leenbedrag zal verhogen is ook de vaststelling dat de kostprijs van renovatiewerken in stijgende lijn zit en dit naar verwachting de komende jaren zal blijven doen.

Tabel met informatie over de geraamde totale kosten van de maatregel/investering

Seq. nummer	Maatregel / investering	Vanaf datum	Tot op	TOTAAL	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
1	I	Q1 2026	Q2 2032	128.262.795	19.732.738	19.732.738	19.732.738	19.732.738	19.732.738	19.732.738	9.866.369

Additionaliteit

Verlenging van de maatregel

De regeling zoals die vandaag bestaat loopt eind 2026 af. In 2025 wordt de verlenging ervan in de energieregelgeving vastgelegd. Het budget (kapitaal voor het verstrekken van de leningen) is al gereserveerd als onderdeel van het regeerakkoord 2024-2029.

Het betreft tegelijk een kwantitatieve als kwalitatieve opschaling:

- Kwantitatief:
 - o de bestaande rentekorting wordt voor de doelgroepen verhoogd met 2%-punt tot een maximum van 5%;
 - o er wordt bij de doelgroep een zeer substantiële groei in het aantal toegekende leningen en renovaties verwacht door het renteloos maken van de lening. Doordat dezelfde doelgroep ook recht zal hebben op verhoogde premies, zal het zelfs binnen deze doelgroep voor een aanzienlijk aandeel haalbaar worden om een dergelijke lening aan te gaan met relatief lage maandelijkse aflossingen. Een deel van de kost van die maandelijkse aflossing zal kunnen worden betaald met wat wordt uitgespaard op de energiefactuur.
- Kwalitatief: uitbreiding van de scope van de doelgroep en verleggen van de focus op een kwetsbare doelgroep van huishoudens met heel lage inkomens en sociale verhuurders.

Naleving van de EU-regels inzake staatssteun

Deze maatregel betreft een uitbreiding van een reeds bestaande maatregel en ondersteunt de energetische renovatie van woongebouwen. Zoals vermeld, heeft de uitbreiding enerzijds betrekking op “eigenaar-bewoners” en anderzijds op sociale verhuurders.

Aangezien “eigenaar-bewoners” niet onder “ondernemingen” vallen, vormt deze maatregel geen staatssteun zoals vastgelegd in artikel 107(1) VWEU en nader toegelicht in de SCF-verordening. Voor de doelgroep sociale verhuurders moeten de regels inzake staatssteun worden toegepast. Gelet op het bedrag van de aangeboden steun bij deze maatregel, kan deze worden toegekend in overeenstemming met de de minimis regelgeving, die toelaat dat het totale steunbedrag voor een individuele onderneming de grens van 300.000 euro niet mag overschrijden.

Warmtepomppremie voor Noodkopers

Maatregel valt onder de component (schrap wat niet past):

- Gebouwen

Maatregel valt onder volgende doelgroep (schrap wat niet past):

- Kwetsbare huishoudens

Beschrijving van de maatregel/investering

Volgens onderzoek van het universitair samenwerkingsverband “Steunpunt Wonen” woont 37% van de Vlaamse huishoudens in een woning van ontoereikende kwaliteit die niet voldoet aan de wettelijke minimale vereisten voor woningkwaliteit en energieprestatie. Een heel groot aandeel daarvan huurt een woning op de private huurmarkt. Daarnaast is er echter een substantiële groep eigenaars in deze situatie ([Microsoft Word - WP 02c Noodkopers noodeigenaars en captive renters.docx](#)).

Het onderzoek wijst uit dat bijna 120.000 eigenaars het wonen in een woning van ondermaatse kwaliteit combineren met betaalbaarheidsproblemen. Ongeveer 83.000 van deze eigenaars (die 3% van de Vlaamse woningmarkt bewonen) hebben hierbij ook een inkomen uit de drie laagste inkomensquintielen. Zij behoren tot de groep “noodkopers”: huishoudens die deels uit noodzaak (door een gebrek aan degelijke en betaalbare private en sociale huurwoningen) een kwalitatief minderwaardige woning aangekocht hebben, zonder daarnaast nog de mogelijkheid te hebben om er bijkomende financiële middelen in te investeren. Hierdoor kunnen ze de woning niet opwaarderen tot een betere energieprestatie, met onder meer blijvend hoge energiefacturen, laag comfort en mogelijke langdurige gezondheidsproblemen tot gevolg.

De helft van de noodkoopwoningen (53%) kan onvoldoende verlucht worden. Er is in 39% van de noodkoopwoningen een mogelijk risico op CO-vergiftiging. Het segment van de noodkoopwoningen kampt met beduidend meer kwaliteitsproblemen wanneer we het vergelijken met de woningen van andere eigenaars of het totale woningpatrimonium.

Door gebrek aan voldoende eigen middelen en solvabiliteit (men heeft doorgaans al een lening lopen voor de aankoop) om renovatiewerken te prefinancieren vallen deze eigenaars ook systematisch uit de boot voor renovatiepremies.

In het laagste inkomenskwintiel is bijna 14% noodkoper. We zien dat ruim 40% van de noodkopers alleenstaanden zijn. Omdat deze noodkopers geen bijkomende financierings- en/of terugbetaalcapaciteit hebben, is de enige optie voor de realisatie van renovatiewerken om deze extern te financieren zonder dat dit impact heeft op het gezinsbudget.

De Vlaamse overheid biedt hiervoor sinds 2019 in samenwerking met lokale welzijnsdiensten (Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn (OCMW)) vanuit het Noodkoopfonds een renteloze lening tot 50.000 euro aan in de vorm van een bulletlening op 20 jaar. Het geleende bedrag moet daarbij niet via maandelijkse aflossingen maar pas op het einde van de looptijd worden terugbetaald (of vroeger, in het geval de woning wordt verkocht). Het geld van de lening wordt niet aan de noodkopers uitbetaald maar in functie van de uitgevoerde werken rechtstreeks aan de aannemers die de werken uitvoeren. De regelgeving voor deze maatregel is opgenomen in het [Energiebesluit \(artikel 7.2.21 en volgende\)](#).

Elke noodkoper wordt gedurende het volledige bouwproces begeleid op het vlak van woningscreening, selectie van de ontwerpers en de aannemers, opmaken renovatie-overeenkomst, werfopvolging, projectbeheer, Binnen elk project wordt een bouwverantwoordelijke aangesteld die het bouwproces begeleidt.

Er wordt in de praktijk vastgesteld dat het bedrag van 50.000 euro doorgaans volstaat om de kwaliteit en de energieprestatie van de woning aanzienlijk te verbeteren. Het leenbedrag laat echter, naast het financieren van de noodzakelijke investeringen in het energiezuinig maken van de woning door isolatiewerken, niet toe om voor de verwarming over te schakelen van een installatie met fossiele brandstof naar een dure warmtepomp (8.500 tot 13.000 euro). Tot eind juni 2025 kwam ook de plaatsing van een condensatieketel op aardgas in aanmerking. Door het wegvallen daarvan (in het kader van het verbod op het niet langer subsidiëren van fossiel gestookte verwarmingstoestellen in lijn met de Europese richtlijnen) valt voor de meeste noodkopers de mogelijkheid om een nieuwe efficiënte verwarmingsinstallatie te financieren binnen het maximale leenbedrag weg. De kostprijs van de installatie van een warmtepomp ligt immers heel wat hoger dan die voor bijvoorbeeld een condensatieketel op aardgas. Bovendien moet de energievraag van de woning eerst aanzienlijk worden verlaagd, zo niet kan de warmtepomp niet voldoende efficiënt worden ingezet voor woningverwarming aan lage temperatuur. Aangezien het leenbedrag dus prioritair en doorgaans volledig wordt ingezet voor de reductie van de energievraag van het woongebouw, zijn er voor de overstap naar defossiele verwarming als finishing touch van het renovatietraject.

Maatregel: we bieden Noodkopers die een Noodkooplening afsluiten een premie voor de plaatsing van een warmtepomp.

De aard, het type en de omvang van de maatregel of investering met vermelding of het om nieuwe maatregelen gaat dan wel om een bestaande maatregel of investering die bedoeld is om met de steun van het Fonds te worden verlengd

Nieuwe maatregel waarvoor regelgeving moet worden uitgewerkt en goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

Premie voor de plaatsing van een warmtepomp voor de doelgroep Noodkopers.

Voorwaarde voor het bekomen van de premie is het afsluiten van een Noodkooplening waarmee de woning wordt gerenoveerd tot op het niveau dat deze efficiënt kan worden verwarmd met een warmtepomp.

De kost van de plaatsing van een warmtepomp wordt volledig gefinancierd, met een maximum van 15.000 euro (excl. btw).

Tussen januari 2027 en half 2032 worden gemiddeld op jaarbasis 135 warmtepompen geïnstalleerd en gefinancierd met een totaal van 950. Na de lancering van de maatregel in 2027 wordt voor het aantal geïnstalleerde warmtepompen een groeipad voorzien.

De maatregel geldt in het hele Vlaamse gewest.

Gedetailleerde informatie over het doel van de maatregel of investering en over wie en wat het doelwit is; een toelichting over de wijze waarop de maatregel en de investering doeltreffend zouden bijdragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen van het fonds binnen het algemene kader van het relevante beleid van een lidstaat, en hoe de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen daardoor zal worden verminderd

Algemeen doel is om kwetsbare huishoudens te ondersteunen bij de renovatie van hun woning, door de renovatiewerken voor te financieren.

Specifiek doel: noodkopers toelaten om in een woning die daarvoor na renovatie als geschikt wordt beoordeeld, over te schakelen van verwarming op fossiele brandstoffen naar een efficiënte warmtepomp via de toekenning van een premie;

Door de combinatie van een budget om de energieprestatie van de woning te verbeteren en het beschikbaar stellen van bijkomende middelen om over te schakelen op een warmtepomp, kan bij deze kwetsbare doelgroep de verbetering van de energieprestaties van het woongebouw gecombineerd worden met een drastische vermindering van het gebruik van primaire energie.

Doelgroep: Noodkopers die met behulp van de Noodkooplening de woning kunnen renoveren tot op het niveau dat deze efficiënt verwarmd kan worden met een warmtepomp.

Deze maatregel draagt bij tot de realisatie van de volgende doelstellingen opgenomen in artikel 8 van de Verordening:

- a) de renovatie van gebouwen te ondersteunen, met name voor kwetsbare huishoudens in de slechtst presterende gebouwen;
- c) bij te dragen aan het koolstofvrij maken, zoals door elektrificatie, van verwarming en koeling van, en van koken in, gebouwen door toegang te bieden tot betaalbare en energie-efficiënte systemen, en door opwekking en opslag van energie uit hernieuwbare bronnen te integreren, onder meer via hernieuwbare-energiegemeenschappen, energiegemeenschappen van burgers en andere actieve afnemers, om het zelfverbruik van hernieuwbare energie te bevorderen, zoals het delen van energie en peer-to-peerhandel in hernieuwbare energie, de aansluiting op slimme netwerken en stadsverwarmingsnetten, waarmee wordt bijgedragen aan energiebesparingen of het terugdringen van energietoename.

Beschrijving van de wijze waarop de maatregel of investering wordt uitgevoerd (wijze van uitvoering), waarbij wordt verwezen naar de administratieve capaciteit van de lidstaat op centraal, en, in voorkomend geval, regionaal en lokaal niveau

Huidige werkwijze en voorwaarden

a) Procedure

Voor de toekenning van de Noodkooplening van maximaal 50.000 euro op 20 jaar wordt samengewerkt met de lokale welzijnsactor ("OCMW"). Het [Energiehuis](#) (een via het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap centraal gecoördineerde vorm van one-stop-shop) staat vanuit een algemene expertise met betrekking tot het toekennen van publieke renovatieleningen ([Mijn VerbouwLening](#)) in voor het beheer van de leningen.

Voor meer informatie: [Ondersteuning van renovatie van noodkoopwoningen via OCMW met renteloze noodkooplening | Vlaanderen.be](#)

b) Voorwaarden voor de woning

Een 'noodkoopwoning' is een woning die:

- uitsluitend door 1 of meer noodkopers en hun inwonende gezinsleden als hoofdverblijfplaats gebruikt wordt (zoals blijkt uit de inschrijvingen in het bevolkingsregister);
- én die gekenmerkt wordt door structurele problemen op het vlak van veiligheid, gezondheid, energieprestatie en/of kwaliteit;
- én waaraan belangrijke werkzaamheden moeten worden uitgevoerd:
 - die gericht zijn op een verbetering van de energieprestaties, gecombineerd met structurele en bouwfysische ingrepen
 - én die tot doel hebben om de woning te laten beantwoorden aan de elementaire vereisten van veiligheid, gezondheid en woningkwaliteit, vermeld in artikel 3.1 van de Vlaamse codex Wonen,
 - én waarvan de financiering via een marktconforme lening aanleiding zou geven tot afbetalingsproblemen voor de eigenaar-bewoner(s), aangetoond in een solvabiliteitsonderzoek door het OCMW.

c) Voorwaarden voor de noodkoper

- Een noodkoper mag slechts 1 woning bezitten;
- De noodkoper moet in de woning zijn formeel adres hebben;
- De lening moet worden terugbetaald:
 - Als de noodkoper niet meer woont in de woning (bevolkingsregister);
 - Als de noodkoper de woning verkoopt;
 - Na 20 jaar na het ondertekenen van de overeenkomst voor de noodkooplening.
- Indien na 20 jaar de woning niet verkocht is, wordt gestart met de afbetaling van de lening. Het OCMW kan met de noodkoper (of de erfgenamen) een afbetalingsplan met vaste maandelijkse schijven overeenkomen.
 - Dit gebeurt op basis van een onderzoek van de terugbetalingscapaciteit van de ontleners.
 - Dit afbetalingsplan loopt in principe voor maximaal 25 jaar

Hervorming en uitbreiding van de maatregel

Voor situaties waarin de Noodkoopwoning binnen de perken van het budget van 50.000 gerenoveerd is tot op het niveau dat deze efficiënt kan worden verwarmd met een warmtepomp, kan een premie van maximum 15.000 euro worden toegekend voor de plaatsing van een warmtepomp. Voorafgaande aan de goedkeuring van de aanvraag moet worden aangetoond dat de woning efficiënt aan lage temperatuur kan worden verwarmd. Hierbij wordt gebruikt gemaakt van de tool <https://apps.energiesparen.be/warmtepompklaar>. Ook levert het OCMW, dat per aanvraag instaat voor een bouwtechnische begeleiding hiervoor een advies af. Alle types warmtepompen komen in aanmerking (geothermie, lucht-lucht, lucht-water, hybride (gas)). Het gemiddelde bedrag van de kost van de installatie van de warmtepomp wordt geraamd op 10.000 euro.

Deze premie wordt gefinancierd met de middelen uit het Sociaal Klimaatplan en is niet cumuleerbaar met de Mijn VerbouwPremie voor warmtepompen

Een toelichting op de manier waarop de maatregel of investering gericht zal zijn op het aanpakken van genderongelijkheid, indien van toepassing

De Belgische Energiearmoedebaarometer van 2024 vermeldt dat vrouwen duidelijk oververtegenwoordigd zijn in de huishoudprofielen die het meest kwetsbaar zijn voor energiearmoede (eenoudergezinnen en oudere alleenstaanden). Daarom kan het ondersteunen van huishoudens die met energiearmoede worden geconfronteerd, indirect bijdragen tot het aanpakken van genderongelijkheden.

Door zich te richten op huishoudens met een laag inkomen, die geen toegang hebben tot financiering, is de maatregel indirect gericht op:

- Vrouwen die ~80% van de eenoudergezinnen vertegenwoordigen, en waarschijnlijk tot degenen behoren die geen of beperkte toegang tot financiering hebben
- Eenpersoonshuishoudens (of alleenstaande), voornamelijk ouderen, die ook oververtegenwoordigd zijn in decielen met een laag inkomen. Maar deze groep is niet gekoppeld aan geslacht

Er is geen specifiek negatief of positief effect op gender, afgezien van de grote kans dat vrouwen zich via eenoudergezinnen richten.

Om echter een passende toegang voor alle geslachten in de betrokken huishoudens te garanderen, moet bijzondere aandacht worden besteed aan communicatie en sensibilisering. Communicatiekanalen kunnen verschillen tussen doelgroepen (bv. communiceren via de betrokken financiële instelling wanneer een lening niet kan worden verstrekt vanwege de lage financierbaarheid van het project en huishouden, zal gericht zijn op het hoofd van een huishouden, d.w.z. vrouwen voor de meeste eenoudergezinnen). Maar er moet vooraf voor communicatie worden gezorgd om te garanderen dat de informatie over deze nieuwe regeling algemeen beschikbaar is voor alle betrokken huishoudens. Werken via de OCMW's, lokale

welzijnsorganisaties of andere actoren uit het middenveld zou een optie kunnen zijn om een brede groep te bereiken.

De tijdlijn van de maatregel of investering;

Lancering: januari 2027

Looptijd: Q1 2027 tot en met Q2 2032 (uiterlijke datum van uitvoering van de werken en datum van eindfacturen).

“Doe geen significante schade”(Do No Significant Harm)

De premie is gericht op de defossilisering van de gebouwverwarming.

De plaatsing van een warmtepomp voldoet aan het 'Do No Significant Harm'-beginsel (DNSH) in overeenstemming met Sectie 2.1. van de technische richtsnoeren inzake het beginsel "geen ernstige afbreuk doen aan" voor het sociaal klimaatfonds.

De maatregel waarvoor financiële steun wordt toegekend zijn vermeld in bijlage IV van de Technical Do No Significant Harm Guidance, waardoor ze voldoen aan dit principe. Concreet vallen de in aanmerking komende werken onder de volgende in de exhaustieve lijst vermelde acties.

- B6 Installatie, onderhoud en herstelling van installaties hernieuwbare energie
 - o B6, c Installatie van warmtepompen
 - o Conformiteit met geldende regelgeving volstaat
- B8 Installaties op fossiele brandstoffen
 - o B8.1 1 Installatie van hybride verwarmingssystemen in bestaande gebouwen, met inbegrip van de toevoeging van een op hernieuwbare energie gebaseerd verwarmingssysteem aan een bestaand verwarmingssysteem op fossiele brandstoffen
 - o Van toepassing op hybride WP
 - Er mogen in het kader van deze maatregel alleen hybride verwarmingssystemen geïnstalleerd worden met een verwarmingssysteem op basis van hernieuwbare energie dat ten minste de helft van de jaarlijkse verwarmingsbehoeften dekt, ongeacht tot welke categorie "activiteiten en activa" het hybride verwarmingssysteem behoort. Per aanvraag moet dit worden aangetoond door een berekening van het benodigde vermogen aan verwarming en de keuze van een toestel met een vermogen van het gedeelte warmtepomp dat tenminste de helft van de jaarlijkse verwarmingsbehoefte dekt.
 - Te leveren bewijs dat zal worden opgevraagd als voorwaarde voor het bekomen van de premie.
 - De informatie kan betrekking hebben op de respectieve capaciteit van de hernieuwbare en niet-hernieuwbare opwekkers, het type hernieuwbare

energie (bv. zonne- of omgevingswarmte), het klimaat en de watertemperatuurregeling van het land. Voor de meeste producten zijn de gegevens beschikbaar via de voorschriften van Verordening (EU) 2024/178135 en de verordening energie-etikettering. De energiebehoeften kunnen worden berekend door de installateur van het verwarmingssysteem, de architect of worden geschat op basis van een up-to-date EPC, energieaudit of renovatiepaspoort. Als terugval: als de energiebehoeften niet kunnen worden berekend, kan de vervulling van de criteria worden gerapporteerd op basis van productinformatiebladen waarop de respectieve capaciteiten van de twee generatoren die samen de hybride verwarmingssystemen vormen, worden vermeld, in welk geval de capaciteit van het op hernieuwbare energie gebaseerde verwarmingssysteem ten minste de helft van de capaciteit van het verwarmingssysteem op basis van fossiele brandstoffen moet bedragen.

Voor de volledigheid vermelden we hier ook dat de renovatiemaatregelen die via de Noodkooplening worden gefinancierd en noodzakelijk voorafgaand aan de plaatsing van de warmtepomp worden uitgevoerd, eveneens DNSH conform zijn en vermeld zijn in de exhaustieve lijst:

- B2 Individuele energie-efficiënte renovatiemaatregelen: voldoen aan de geldende regelgeving is voldoende. Er is geen bijkomend bewijs nodig.
- B3. Energie-efficiënte renovatie van bestaande gebouwen/
 - o B3.1. Elke renovatie van gebouwen die verder gaat dan de afzonderlijke energie-efficiëntiemaatregelen die in categorie A zijn beschreven, of van de installatie van instrumenten en apparaten voor het meten, regelen en controleren van de energiestaat van gebouwen.
 - o Er gelden enkel bijkomende criteria voor gebouwen van meer dan 2.000 m². Het betreft hier gezinswoningen met een gemiddelde oppervlakte van 150 m², waardoor voor de uitgevoerde renovatiewerken het voldoen aan de wettelijk vereisten volstaat en geen verdere evaluatie nodig is.

Mijlpalen, doelstellingen en tijdlijn

Mijlpaal: Aanpassing van de bestaande regelgeving van de Noodkooplening

Beschrijving

Goedkeuring door de Vlaamse Regering van de aangepaste regelgeving

Doel: aantal geïnstalleerde warmtepompen

Beschrijving

De maatregel wordt reglementair uitgewerkt in 2026 en start in 2027. In jaar 1 moet de maatregel nog worden gepromoot bij noodkopers die een energetische renovatie hebben afgerond of

opstarten en wordt een beperkt aantal installaties van warmtepompen verwacht, temeer omdat de installatie ervan het sluitstuk van een renovatietraject met een aanzienlijke uitvoeringstermijn vormt. Bijgevolg en in combinatie met de algemene verwachting van een groei in het aantal installaties van warmtepompen ter vervanging van installaties op fossiele brandstoffen, wordt voor de uitvoering van de maatregel een groeipad voorzien voor de periode 2027 tot en met Q2 2032. Per jaar zullen gemiddeld bij deze doelgroep 135 warmtepompen worden geplaatst met een totaal van 950.

Tabel met informatie over mijlpalen, streefdoelen en tijdlijn voor de verwezenlijking van de maatregel/investering

Seq. nummer	Maatregel/ Investing	Mijlpaal/Doel	Mijlpaal/doelnaam	Kwantitatieve indicator (doelstelling)			Tijdlijn voor prestatie	
				Eenheid van maatregel/investering	Basislijn	Doel	Jaar	Q
1	M	M	Aanpassing van de bestaande regelgeving van de Noodkooplening	Publicatie Belgisch Staatsblad	/	/	2026	Q2
2	I	D	Aantal geïnstalleerde warmtepompen	1 geïnstalleerde WP	0	450	2030	Q1
3	I	D	Aantal geïnstalleerde warmtepompen	1 geïnstalleerde WP	0	500	2032	Q3

Waarom de specifieke mijlpaal(en) of doelstelling(en) is/zijn gekozen

Mijlpaal 1: de aanpassing aan de regelgeving is noodzakelijk voor de hervorming als wettelijke basis voor de nieuwe premie voor de doelgroep van noodkopers. De aangepaste regelgeving (Energiebesluit van 19 november 2010) zal de datum van inwerkingtreding (1 januari 2027) vastleggen.

Doelstelling 2 en 3: kwantitatief doel per deelperiode waarmee het bereik van de maatregel wordt gemeten

Wat de mijlpaal(s) of indicator(en)/streefdoel(en) is/meten

Mijlpaal 1 is de goedkeuring van de regelgeving door de Vlaamse Regering

De doelstellingen 2 en 3 meten de verwachte uptake van het aanbod bij de doelgroep per deelperiode, uitgedrukt als het aantal toegekende premies voor een warmtepomp aan een noodkoper die via de renovatie de woning klaar heeft gemaakt voor de efficiënte verwarming ervan via een warmtepomp.

Welke methodologie en bron zullen worden gebruikt, en hoe de juiste verwezenlijking van de mijlpaal(en) of doelstelling(en) zal objectief worden geverifieerd

Mijlpaal 1: finale goedkeuring van de gewijzigde regelgeving die ook de datum van inwerkingtreding bepaalt, aangetoond met publicatie in het Belgisch Staatsblad.

Doelstellingen 2 en 3: het VEKA zal de premie-aanvragen beheren.

Facturen van de installatie van warmtepompen en een brief die de toekenning van de premie aan de begunstigde formeel bevestigt, gelden als bewijsstuk voor uitbetaling.

Periodieke lijsten zullen worden opgemaakt en als bijlage bij de betalingsverzoeken worden gevoegd.

Wat is de basislijn (startpunt) en wat is het niveau of specifieke punt dat moet worden bereikt (alleen voor indicatoren/streefdoelen)

Baseline aantal geïnstalleerde warmtepompen door Noodkopers

- 2025: 0
- Groeipad vanaf 2027

JAAR	Q	n
2028	Q4	150

2029	Q4	300
2032	Q2	500
		950

Tegen wanneer de laatste mijlpaal(en) of doelstelling(en) zullen zijn bereikt (per kwartaal en per jaar)

Q2 2032

Wie en welke instelling zal verantwoordelijk zijn voor de uitvoering, het meten en de rapportering

Vlaams Energie- en Klimaatagentschap

De lokale welzijnsactor OCMW kent de leningen toe en staat in voor de integrale begeleiding van het traject. Het OCMW zal ook instaan voor de registratie van de aanvragen voor warmtepompen.

Voorafgaand aan de finale goedkeuring van de aanvraag en de plaatsing van een warmtepomp moet worden aangetoond dat de woning efficiënt aan lage temperatuur kan worden verwarmd. In het kader van de bouwtechnische begeleiding levert het OCMW hiervoor per aanvraag een advies af.

De regeling voorziet dat voor goedgekeurde aanvragen voorschot- en eindfacturen rechtstreeks aan de aannemer kunnen worden betaald, zodat de noodkoper ook hier niet moet voorfinancieren.

De aanvragen zullen periodiek worden gerapporteerd aan het VEKA dat op basis van controle van de bewijsstukken instaat voor de uitbetaling van de premie aan de aannemer. Het vermelde verplichte gunstig advies en de factuur vormen de bewijsstukken.

Financiering en Kosten

De gemiddelde kostprijs van een warmtepomp situeert zich tussen 7.000 en 13.000 euro. De kostprijs is sterk afhankelijk van het type warmtepomp. De kostprijs van een hybride warmtepomp situeert zich tussen 7.000 en 10.000 euro. Lucht-lucht warmtepompen situeren zich in het voordeligere deel van het spectrum (2.500 voor een toestel voor 1 ruimte, 7.000 – 12.000 euro voor vier ruimtes). Warmtepompen die warmte onttrekken uit een geothermische bron zijn daarbij veruit de duurste (15.000 – 25.000 euro) maar worden zelden geplaatst voor

bestaande woningen. Het vaak voorkomende type van lucht-water warmtepomp heeft een gemiddelde investeringskost (9.000 – 15.000 euro).

Voor de budgettering van deze maatregel rekenen we met een gemiddeld factuurbedrag van 10.000 euro. We voorzien zoals beschreven een maximale tussenkomst van 15.000 euro, zodat op basis van de specifieke behoeften en mogelijkheden, steeds kan worden geopteerd voor de plaatsing van het meest efficiënte type warmtepomp.

Het indicatieve uitgebreide tijdschema waarbinnen deze kosten naar verwachting zullen worden gemaakt

We rekenen met een gemiddelde premie van 10.000 euro.

JAAR	Q	n	kost €
2028	Q4	150	1.500.000
2029	Q4	300	3.000.000
2032	Q2	500	5.000.000
		950	9.500.000

Informatie over de nationale bijdrage in de totale kosten van de maatregel en de investering

25% van het totale budget voor deze actie van 9,5 miljoen euro = 2,375 miljoen euro uit publieke Vlaamse middelen.

Ook de btw komt ten laste van de Vlaamse overheid. Aan het tarief van 6% gaat het om 600 euro voor een gemiddeld premiebedrag van 10.000 euro. Voor het totaal van 950 geplaatste warmtepompen is de kost van de btw 570.000 euro.

Alle informatie over welke financiering uit andere instrumenten van de Unie in verband met dezelfde maatregel/investering is of kan worden overwogen

Niet van toepassing

Alle informatie over voorgenomen financiering uit particuliere bronnen en welk hefboomniveau is beoogd, indien relevant

Niet van toepassing

Rechtvaardiging van de aannemelijkheid en redelijkheid van de geraamde kosten, indien nodig, rekening houdend met nationale specifieke kenmerken

De kosten zijn gebaseerd op marktprijzen. Gelet op de specifieke eigenschappen van de doelgroep, met name het niet beschikken over enige bijkomende financieringscapaciteit, is het te rechtvaardigen om de hele kostprijs van de installatie van een warmtepomp via deze maatregel te voorfinancieren. Dit is volledig in lijn met de algemene doelstelling van deze maatregel, namelijk een doelgroep van eigenaars zonder capaciteit om renovatie van hun energieverwendende woning van lage kwaliteit te renoveren, onder bepaalde voorwaarden een renovatiebudget beschikbaar te stellen.

Tabel met informatie over de geraamde totale kosten van de maatregel/investering

Seq. nummer	Maatregel / investering	Vanaf datum	Tot op	TOTAAL	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
	I	Q1 2027	Q2 2032	9.500.000	0	300.000	1.200.000	1.500.000	1.500.000	2.000.000	3.000.000

Additionaliteit

Het betreft een nieuwe maatregel, die echter wel gekoppeld is aan de doelgroep van een bestaande maatregel.

Tot op zekere hoogte vormt de maatregel een aanpassing in de inhoudelijke reikwijdte van de noodkooplening. Binnen die maatregel werd immers vanaf juli 2025 afgestapt van de mogelijkheid om een condensatieketel op aardgas te financieren. Hoewel warmtepompen in principe ook in aanmerking komen om gefinancierd te worden met het geld van deze bulletlening, is het leenbedrag van maximaal 50.000 doorgaans niet voldoende om de relatief dure investering van de plaatsing van een warmtepomp te dekken. Eigen aan de noodkoopwoningen is immers dat ze van slechte kwaliteit zijn en een lage energieprestatie hebben. Meerdere werken zoals isolatie van de gebouwschildelen en de vervanging van ramen en deuren zijn daarom noodzakelijke maar kostelijke ingrepen. De maatregel komt enkel tussen bij noodkoopleningen waarbij het volledige leenbedrag wordt besteed aan het verhogen van de energieprestatie van de woning waardoor de installatie van een warmtepomp technisch haalbaar én efficiënt is.

Prioriteit wordt daarom gegeven aan het met het volledige leenbedrag van 50.000 euro warmtepompklaar maken van de woning. Als top-up op dit investeringsbedrag worden dan bijkomende middelen voorzien in de vorm van een premie, die rechtstreeks aan de installateur wordt uitbetaald.

Naleving van de EU-regels inzake staatssteun

De maatregel betreft het toekennen van een premie in het kader van een noodkoopwoning. Deze premie wordt enkel toegekend aan natuurlijke personen en dus niet aan ondernemingen.

Steun voor activiteiten die niet economisch van aard zijn, dat wil zeggen niet gebruikt voor het aanbieden van goederen of diensten op de markt, wordt niet als staatssteun beschouwd. Het bieden van ondersteuning aan huishoudens bij de renovatie van hun eigen woning mits ze deze niet verhuren en de woning niet gebruiken voor andere economische doeleinden. Dat is voor deze maatregel het geval.

De cumulatieve voorwaarden van artikel 107, lid 1 VWEU op basis waarvan wordt bepaald of een steun onder de definitie staatssteun valt, zijn zodoende niet vervuld en er is dus geen sprake van staatssteun.

Verhoging van de renovatiepremie “Mijn VerbouwPremie”

- Component: gebouwen
- Doelgroep: kwetsbare huishoudens

Beschrijving van de maatregel/investering

Een groot deel van het Vlaamse woningpark is sterk verouderd en verslindt veel energie.

Om te voldoen aan de langetermijnrenovatiestrategie moeten alle woongebouwen in 2050 een EPC label A te halen. De afgelopen jaren tekenden we de volgende evolutie op in verdeling van de Vlaamse woningen over de EPC-klassen.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Label A en A+	3,8%	4,6%	5,7%	6,8%	7,8%	9,0%
Label B	19,4%	19,8%	20,2%	20,6%	21,3%	22,1%
Label C	19,2%	19,4%	19,5%	19,6%	19,9%	20,3%
Label D	16,0%	15,8%	15,6%	15,4%	15,1%	14,8%
Label E	13,1%	12,8%	12,3%	12,0%	11,4%	10,7%
Label F	28,5%	27,7%	26,6%	25,7%	24,5%	23,1%

Om de doelstelling 2050 te behalen zou tussen 2023 en 2050 jaarlijks 3,3% van de 3,3 miljoen woningen (110.000) diepgaand gerenoveerd dienen te worden tot label A. Door technische en/of financiële beperkingen wordt er doorgaans in fases gerenoveerd, waardoor het aantal woningen dat op jaarbasis wordt gerenoveerd nog een factor 2 tot 3 hoger zou moeten liggen.

Het ontbreekt een relatief groot aandeel van bestaande en nieuwe eigenaars aan voldoende middelen en financierings- en terugbetaalcapaciteit om de substantiële investeringen van een grondige energetische renovatie te dragen. Gelet op de nood aan een sterke verhoging van de renovatiegraad en op de inkomensverdeling bij de Vlaamse huishoudens, is het cruciaal dat het aandeel lagere inkomens dat kan participeren in de renovatiegolf zeer sterk aangroeit.

Met de [Mijn VerbouwPremie](#) biedt de Vlaamse overheid sinds juli 2022 financiële geïntegreerde ondersteuning voor renovatie (woonkwaliteit) en energiebesparende investeringen met een vereenvoudigde aanvraagprocedure via een digitaal loket.

Voor de hoogste inkomensgroep van eigenaar-bewoners gelden forfaitaire bedragen (bv per m² isolatie, per installatie,...). Voor de midden en lage inkomens is het steunniveau bepaald als % van het factuurbedrag, gecombineerd met een algemeen maximum per categorie werk. Voor de middelste inkomenscategorie geldt een maximaal percentage van 25%, voor de laagste inkomens bedraagt dat 35%. De eigenaar kan een premie aanvragen via een online loket, dat automatisch op basis van de inkomenscategorie de hoogte van de premie berekent. Via dit loket kan ook de publieke renovatielening "[Mijn VerbouwLening](#)" worden aangevraagd.

Het interuniversitaire [Steunpunt Wonen](#) onderwierp de Mijn VerbouwPremie en Mijn VerbouwLening in 2024 aan een wetenschappelijke evaluatie (Valcke L. en Van den Broeck K., Evaluatie Mijn VerbouwPremie en Mijn VerbouwLening, Steunpunt Wonen: <https://steunpuntwonen.be/onderzoek/werkpakket-2-beleidsevaluatie/evaluatiestudies/evaluatie-mijn-verbouwpremie-en-mijn-verbouwlening/>).

Beide instrumenten werden getoetst aan diverse evaluatiecriteria (relevantie, coherentie, consistentie, doelbereik, spaarzaamheid, doelmatigheid, kosteneffectiviteit, doeltreffendheid, adequaatheid, duurzaamheid, interne logica, draagvlak). Daarnaast werden gelijkaardige instrumenten in de andere Belgische regio's en enkele Europese landen onderzocht. Dit resulteerde in een reeks aanbevelingen. De algemene conclusie is dat de Mijn VerbouwPremie en Mijn VerbouwLening relevant en adequaat zijn en zeker bestaansreden hebben als instrumenten om renovatie te stimuleren, maar dat nog gesleuteld kan worden om de beoogde effecten beter te bereiken. Algemeen wordt ervoor gepleit **het budget meer te richten op en te herverdelen naar de laagste inkomensdoelgroep door de inkomensselectiviteit aan te scherpen**. Dit kan door de laagste inkomensgroep verder te verfijnen en de premiebedragen en plafonds te verhogen naarmate inkomensgrenzen dalen. Voor de Mijn VerbouwLening pleiten de onderzoeken voor een diversifiëring met vooral het aanbieden van 0%-leningen (of zelfs negatieve rentes) (zie hiervoor het voorstel "renteloze renovatielening").

Naar aanleiding van deze grondige evaluatie wordt de Mijn VerbouwPremie vanaf 1 juli 2025 hervormd met als doel eigenaars nog gericht te stimuleren tot energiebesparende renovaties om maximaal bij te dragen tot het bereiken van de klimaatdoelstellingen. **De inkomenscategorieën en steunniveaus worden verfijnd. De laagste inkomensdoelgroep wordt opgedeeld in twee inkomensdoelgroepen waardoor er vanaf half 2025 vier inkomensdoelgroepen zijn in plaats van drie en de premiebedragen en plafonds verhogen naarmate de inkomens dalen.** Voor de nieuwste laagste inkomensdoelgroep wordt daarnaast een substantiële verhoging van de premies voor een warmtepomp en een warmtepompboiler voorzien.

Daarnaast versterken we vanaf 2027 de ondersteuning voor private verhuurders. Op voorwaarde dat de woning sociaal of geconventioneerd wordt verhuurd, kunnen verhuurders, die nu recht hebben op de laagste forfaitaire premies (zoals die gelden voor de hoogste inkomens), in de toekomst recht krijgen op het hoogste steunniveau. Er worden twee types voorzien:

- Private eigenaars die verhuren volgens de voorwaarden "geconventioneerde verhuur" krijgen recht op de hoogste premies (verhuren onder specifieke voorwaarden waaronder beperking van de huurprijs en het toekennen van een korting voor minstens 9 jaar, zie

<https://www.vlaanderen.be/lenen-voor-een-woning/mijn-verbouwlening/mijn-verbouwlening-voor-verhuurders-op-de-private-huurmarkt> ;

- Private eigenaars die verhuren aan een woonmaatschappij (met het oog op sociale doorverhuring) krijgen recht op de hoogste premies én een bonus van 10%.

Voor de verhoging van de premies voor de nieuwe laagste inkomensdoelgroep en de uitbreiding naar verhuurders (onder voorwaarden) wordt beroep gedaan op de middelen uit het Sociaal Klimaatfonds.

De aard, het type en de omvang van de maatregel of investering met vermelding of het om nieuwe maatregelen gaat dan wel om een bestaande maatregel of investering die bedoeld is om met de steun van het Fonds te worden verlengd

Aard: premie voor de renovatie van woningen in Vlaanderen

Type: ondersteuning van renovatie van woningen van kwetsbare huishoudens

Uitbreiding van een bestaande maatregel door toevoeging van bijkomende doelgroepen:

- eigenaar-bewoners met laag inkomen;
- private verhuurders die een woning sociaal of geconventioneerd verhuren.

Het betreft tegelijk een kwantitatieve als kwalitatieve opschaling:

- Kwantitatief: het bestaande steunpercentage wordt verhoogd met 15%-punt tot een maximale tussenkomst van 50% van de investeringskost;
- Kwalitatief: uitbreiding van de scope van de doelgroep en verleggen van de focus op een kwetsbare doelgroep van huishoudens met lage inkomens en op private verhuurders die sociaal of geconventioneerd verhuren.

Omvang: de maatregel is van toepassing in het hele Vlaamse Gewest.

Gedetailleerde informatie over het doel van de maatregel of investering en over wie en wat het doelwit is; een toelichting over de wijze waarop de maatregel en de investering doeltreffend zouden bijdragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen van het fonds binnen het algemene kader van het relevante beleid van een lidstaat, en hoe de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen daardoor zal worden verminderd

De belangrijkste doelstellingen zijn:

- Kwetsbare huishoudens ondersteunen bij de renovatie van hun woning, door de renovatiewerken voor te financieren;
- Private verhuurders ondersteunen bij de renovatie van woningen die zij sociaal of geconventioneerd verhuren zodat een (zeer) kwetsbare groep huurders wordt bereikt;
- Vermindering van het energieverbruik en de CO₂-uitstoot door verbetering van de energieprestaties van woongebouwen.

Doelgroepen: De maatregel is bedoeld voor kwetsbare huishoudens met een laag inkomen en private verhuurders die sociaal of geconventioneerd verhuren (waarmee een zeer kwetsbare groep huurders wordt bereikt).

Resultaten (korte en middellange termijn):

- Lagere energierekeningen voor huishoudens met een laag inkomen en kwetsbare huishoudens;
- Verbeterde woonkwaliteit, energieprestatie, comfort, gezondheid en hygiëne.
- Energiebesparing en hoger aandeel hernieuwbare energie omwille van bijkomende investeringen in energie-efficiëntie en hernieuwbare energie (warmtepompen, warmtepompboiler).

Effecten (op lange termijn):

- De onderliggende oorzaken van energiearmoede aanpakken door de energieprestaties van woningen van huishoudens met een laag inkomen en kwetsbare huishoudens te verbeteren;
- Vermindering van het energieverbruik en de CO₂-uitstoot door de renovatie van gebouwen en een hoger aandeel hernieuwbare energie.

Deze maatregel draagt bij tot de realisatie van de volgende doelstellingen opgenomen in artikel 8 van de Verordening:

- a) de renovatie van gebouwen te ondersteunen, met name voor kwetsbare huishoudens in de slechtst presterende gebouwen;
- b) de toegang tot betaalbare, energie-efficiënte huisvesting, met inbegrip van sociale huisvesting, te ondersteunen;
- c) bij te dragen aan het koolstofvrij maken, zoals door elektrificatie, van verwarming en koeling van, en van koken in, gebouwen door toegang te bieden tot betaalbare en energie-efficiënte systemen, en door opwekking en opslag van energie uit hernieuwbare bronnen te integreren, onder meer via hernieuwbare-energiegemeenschappen, energiegemeenschappen van burgers en andere actieve afnemers, om het zelfverbruik van hernieuwbare energie te bevorderen, zoals het delen van energie en peer-to-peerhandel in hernieuwbare energie, de aansluiting op slimme netwerken en stadsverwarmingsnetten, waarmee wordt bijgedragen aan energiebesparingen of het terugdringen van energiearmoede;
- openbare en particuliere entiteiten, waaronder aanbieders van sociale woningen, met name publiek-private samenwerking, te helpen bij het ontwikkelen en aanbieden van betaalbare energie-efficiëntieoplossingen en passende financieringsinstrumenten in overeenstemming met de sociale doelstellingen van het fonds

Beschrijving van de wijze waarop de maatregel of investering wordt uitgevoerd (wijze van uitvoering), waarbij wordt verwezen naar de administratieve capaciteit van de lidstaat op centraal, en, in voorkomend geval, regionaal en lokaal niveau

Huidige werkwijze en voorwaarden

d) Procedure

Iedereen die behoort tot de wettelijk bepaalde doelgroep kan op basis van een factuur van de uitgevoerde werken een [Mijn VerbouwPremie](#) aanvragen via het online Mijn VerbouwLoket, dat automatisch op basis van de inkomenscategorie de hoogte van de premie berekent. Dit loket zit onder gezamenlijk beheer van het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (beleidsveld Energie en Klimaat) het agentschap Wonen in Vlaanderen (beleidsveld Wonen).

De voorwaarden voor de energiebesparende werken waarvoor een premie wordt aangeboden zijn in lijn met de minimale eisen die voor gebouwschildelen werden bepaald in de Vlaamse Langetermijnrenovatiestrategie 2050.

e) Bestaande doelgroep

Mijn VerbouwPremie kan aangevraagd worden door 3 types van aanvragers:

- Eigenaar-bewoner (lage, middelste en hoogste inkomenscategorie);
- Verhuurders die verhuren aan een sociale woonmaatschappij;
- Andere investeerder (private verhuurder, huurder, ondernemingen, niet-commerciële instellingen, Vereniging van mede-eigenaars,...).

Onder de huidige regelgeving valt bijna 60% van de aanvragers in de doelgroep eigenaar-bewoners uit de huidige laagste inkomenscategorie. Die doelgroep vertegenwoordigt 68 % van de Vlaamse huishoudens en is dus zeer ruim.

Doelgroep (basis: gezinsinkomen in euro per jaar)	1	2	3
Omvang als % huishoudens	18%	14%	68%
Alleenstaande	>53.880	≤53.880	≤42.340
Alleenstaande met één persoon ten laste	>76.980	≤76.980	≤59.270
Koppel zonder personen ten laste	>76.980	≤76.980	≤59.270
Verhoging per persoon ten laste	4.320	4.320	4.320

Gelet op het feit dat het aandeel Vlaamse eigenaars bij de lagere inkomens tussen 55 en 60% bedraagt, waar dit bij de hoogste 20% inkomens ruim 90% is, kan worden gesteld dat de Mijn

VerbouwPremie binnen de huidige laagste inkomensdoelgroep met bijna 60% van de aanvragen een redelijk goed bereik heeft.

Zoals vermeld heeft doelgroep 1 enkel recht op forfaitaire, eerder lage premiebedragen. Doelgroep 2, de middelste inkomenscategorie, heeft recht op een steun tot 25% en voor de laagste inkomensdoelgroep loopt het steunpercentage op tot 35%.

f) Hervorming en voorgestelde maatregel

In de eerder vermelde evaluatie van het Steunpunt Wonen werd ervoor gepleit het budget meer te richten op en te herverdelen naar lagere inkomens door de inkomensselectiviteit verder aan te scherpen. Dit kan door de laagste inkomensgroep verder te verfijnen.

Op 23 mei 2025 gaf de Vlaamse Regering haar definitieve goedkeuring aan de hervorming van de Mijn VerbouwPremie. Doelgroep 3 wordt verder onderverdeeld in doelgroep 3 en 4. De inkomensgrens van deze nieuwe doelgroep is afgestemd op diegene die geldt voor het recht op de verhoogde tegemoetkoming in medische kosten en vertegenwoordigt met 35% van de bevolking een heel aanzienlijke groep (met erg laag inkomen).

Doelgroep 4 zal een verhoogd premiepercentage van 50% kunnen krijgen voor de werken aan de gebouwschil (isolatie dak, gevel, vloer en ramen en deuren). Ook voor hernieuwbare energie-investeringen (warmtepomp en warmtepompboiler voor sanitair warm water) worden de premies voor deze groep verder verhoogd. Om de Mijn VerbouwPremie nog meer te focussen op de realisatie van energiebesparing verdwijnt de categorie binnenwerken.

Er zal met de volgende inkomenscategorieën (doelgroepen afgebakend op basis van belastbaar inkomen) voor eigenaar-bewoners worden gewerkt:

Doelgroep	1	2	3	NIEUW 4
Omvang als % huishoudens	18%	14%	33%	35%
Alleenstaande	>53.880	≤53.880	≤42.340	≤24.230
Alleenstaande met één persoon ten laste	>76.980	≤76.980	≤59.270	≤36.340
Koppel zonder personen ten laste	>76.980	≤76.980	≤59.270	≤ 36.340
Verhoging per persoon ten laste	4.320	4.320	4.320	4.320

Er werd een simulatie uitgevoerd met de inkomensgegevens van verwerkte premiedossiers, wat resulteert in volgende verdeling van premiedossiers (2022-2024) van eigenaar-bewoners over de verschillende doelgroepen:

	Doelgroep 1	Doelgroep 2	Doelgroep 3	Doelgroep 4
Verdeling	18,8%	21,4%	39,2%	20,6%
Verdeling Vlaamse huishoudens	18%	14%	33%	35%

Ter vergelijking werd de verdeling binnen de Vlaamse huishoudens over deze doelgroepen toegevoegd in de onderste lijn. Voor doelgroepen 1 tot en met 3 realiseert de Mijn VerbouwPremie een bereik in overeenstemming met hun aandeel in de bevolking. Voor de nieuwe doelgroep 4 ligt dat bereik substantieel lager. Uit deze analyse blijkt duidelijk dat de premieregeling bij deze doelgroep versterkt moet worden, willen we evolueren naar een bereik gelijkaardig aan dat wat bij de andere doelgroepen wel wordt bereikt. Naast het lagere inkomen zal wellicht ook het lagere aandeel eigenaars in doelgroep 4 (eerder 55% versus 90% in doelgroep 1, gemiddeld 72%) een verklaring vormen voor de lagere benutting van de premies.

Warmtepompen en warmtepompboilers leveren een aanzienlijke bijdrage aan onze klimaat- en hernieuwbare energiedoelstellingen. De Mijn VerbouwPremie levert een bijdrage aan de vermindering van de “total cost of ownership” van warmtepompen en ondersteunt woningeigenaars bij het vermijden van de verwachte prijsstijgingen van fossiele brandstoffen. Om te vermijden dat de noodzakelijke investeringen in warmtepompen worden uitgesteld door de onzekerheid over de toekomstige verbruikskosten van deze installaties, blijft een stevige ondersteuning van de installatie van een warmtepomp en een warmtepompboiler van groot belang. De premiebedragen voor eigenaar-bewoners worden verder gedifferentieerd volgens de inkomensdoelgroepen. Ook warmtepompboilers leveren door hen hoge energie-efficiëntie een zeer hoge energiebesparing wanneer deze ter vervanging geplaatst worden van klassieke elektrische boilers (3 keer minder verbruik) en ze kunnen de vraag naar sanitair warm water defossiliseren wanneer deze ter vervanging van een toestel op fossiele brandstoffen geplaatst wordt. Bovendien heeft een warmtepompboiler de mogelijkheid om aan thermische opslag te doen (bijvoorbeeld voor via zonnepanelen geproduceerde overtollige elektriciteit).

We verwijzen in deze context ook naar een andere belangrijke hoeksteen van het renovatiebeleid van gebouwen: een Vlaamse taxshift die budgetneutraal is voor de overheid. Deze taxshift maakt elektriciteit geleidelijk goedkoper ten koste van fossiele brandstoffen. Ook in het kader van het federale Regeerakkoord worden gelijkaardige maatregelen voorbereid om de elektriciteitsfactuur te verlagen.

De vermelde verhoogde steun zal niet enkel voor eigenaar-bewoners uit de nieuwe doelgroep 4 beschikbaar zijn, maar wordt vanaf 2027 ook voorzien voor private verhuurders voor de renovatie van een woning die zij sociaal of geconventioneerd verhuren:

- Private eigenaars die verhuren volgens de voorwaarden “geconventioneerde verhuur”. Die voorwaarden zijn analoog aan de voorwaarden die voor deze groep ook het recht geven op een Mijn VerbouwLening (maximale huurprijs, een maandelijkse korting op de huurprijs,...) <https://www.vlaanderen.be/lenen-voor-een-woning/mijn-verbouwlening/mijn-verbouwlening-voor-verhuurders-op-de-private-huurmarkt>

Private eigenaars die verhuren aan een woonmaatschappij (met het oog op sociale doorverhuring) voor minstens 9 jaar krijgen recht op de hoogste premies. Met deze verhogingen willen we eigenaar-verhuurders stimuleren om de keuze te maken voor verhuur aan een kwetsbare doelgroep en hun woning te renoveren. De verhoging maakt renovatie aantrekkelijker en verzacht de impact van de lagere inkomsten uit sociale of geconventioneerde verhuur. Deze groep verhuurders komt vandaag al in aanmerking voor de publieke Mijn VerbouwLening. De combinatie van prefinanciering met een substantiële premie heeft als doel om in dit moeilijke segment van de private huurmarkt meer verhuurders te activeren tot een grondige renovatie van de woning, anticiperend op de invoering van de [minimale EPC-norm D vanaf 2030](#), waaraan alle huurwoningen zullen moeten voldoen. Doordat de woningen onder sociale of geconventioneerde voorwaarden worden verhuurd, wordt bovendien gewerkt aan de betaalbaarheid voor kwetsbare huishoudens. Voor het sociale segment gebeurt dat met een inkomensafhankelijke huurprijs. In het geconventioneerde segment wordt een korting gegeven op de markthuurprijs.

Voor deze uitbreiding wordt een regelgevend traject opgestart waarvoor de finale goedkeuring door de Vlaamse Regering in Q4 2026 wordt verwacht. Implementatie is voorzien januari 2027.

Een toelichting op de manier waarop de maatregel of investering gericht zal zijn op het aanpakken van genderongelijkheid, indien van toepassing

De Belgische Energiearmoedebaarometer van 2024 stelt dat vrouwen duidelijk oververtegenwoordigd zijn in de huishoudprofielen die het meest kwetsbaar zijn voor energiearmoede (eenoudergezinnen en oudere alleenstaanden). Daarom kan het ondersteunen van huishoudens die met energiearmoede worden geconfronteerd, indirect bijdragen tot het aanpakken van genderongelijkheden.

Door zich te richten op huishoudens met een laag inkomen, die geen toegang hebben tot financiering, is de maatregel indirect gericht op:

- Vrouwen die ~80% van de eenoudergezinnen vertegenwoordigen, en waarschijnlijk tot degenen behoren die geen of beperkte toegang tot financiering hebben
- Eenpersoonshuishoudens (of alleenstaande), voornamelijk ouderen, die ook oververtegenwoordigd zijn in decielen met een laag inkomen. Maar deze groep is niet gekoppeld aan geslacht

Er is geen specifiek negatief of positief effect op gender, afgezien van de grote kans dat vrouwen zich via eenoudergezinnen richten.

Om echter een passende toegang voor alle geslachten in de betrokken huishoudens te garanderen, moet bijzondere aandacht worden besteed aan communicatie en sensibilisering. Communicatiekanalen kunnen verschillen tussen doelgroepen (bv. communiceren via de betrokken financiële instelling wanneer een lening niet kan worden verstrekt vanwege de lage financierbaarheid van het project en huishouden, zal gericht zijn op het hoofd van een huishouden, d.w.z. vrouwen voor de meeste eenoudergezinnen). Maar er moet vooraf voor communicatie worden gezorgd om te garanderen dat de informatie over deze nieuwe regeling

algemeen beschikbaar is voor alle betrokken huishoudens. Werken via de OCMW's, of via andere actoren uit het middenveld zou een optie kunnen zijn om een brede groep te bereiken.

De tijdlijn van de maatregel of investering;

De wijzigingen aan de Mijn VerbouwPremie treden gefaseerd in werking:

- Verhoging voor kwetsbare eigenaar-bewoners

Lancering: 1 januari 2026

Looptijd: Q1 2026 tot en met Q2 2032 (uiterlijke datum van aanvraag van een Mijn VerbouwPremie met bijkomende financiering vanuit het Sociaal Klimaatfonds).

- Verhoging voor eigenaars die verhuren volgens "geconventioneerde" voorwaarden of aan een woonmaatschappij

Lancering: 1 januari 2027

Looptijd: Q1 2027 tot en met Q2 2032 (uiterlijke datum van aanvraag van een Mijn VerbouwPremie met bijkomende financiering vanuit het Sociaal Klimaatfonds).

"Doe geen significante schade"(Do No Significant Harm)

De Mijn VerbouwPremie is gericht op het verbeteren van de energieprestatie van woningen. Voor elk van de werken waarvoor een premie kan worden bekomen, gelden wettelijk vastgestelde voorwaarden die voor elk onderdeel van de gebouwschil én voor de installaties zijn afgestemd op de renovatiedoestelling 2050 uit de Vlaamse Langetermijnrenovatiestrategie.

De activiteiten voldoen aan het 'Do No Significant Harm'-beginsel (DNSH) in overeenstemming met Sectie 2.1. van de technische richtsnoeren inzake het beginsel "geen ernstige afbreuk doen aan" voor het sociaal klimaatfonds.

De maatregelen waarvoor financiële steun wordt toegekend zijn vermeld in bijlage IV van de Technical Do No Significant Harm Guidance, waardoor ze voldoen aan dit principe. Concreet vallen de in aanmerking komende werken onder de volgende in de exhaustieve lijst vermelde acties.

- B2 Individuele energie-efficiënte renovatiemaatregelen: voldoen aan de geldende regelgeving is voldoende. Er is geen bijkomend bewijs nodig.
- B3. Energie-efficiënte renovatie van bestaande gebouwen/
 - o B3.1. Elke renovatie van gebouwen die verder gaat dan de afzonderlijke energie-efficiëntiemaatregelen die in categorie A zijn beschreven, of van de installatie van instrumenten en apparaten voor het meten, regelen en controleren van de energieprestatie van gebouwen.

- Er gelden enkel bijkomende criteria voor gebouwen van meer dan 2.000 m². Het betreft hier gezinswoningen met een gemiddelde oppervlakte van 150 m², waardoor voor de uitgevoerde renovatiewerken het voldoen aan de wettelijk vereisten volstaat en geen verdere evaluatie nodig is.
- B6 Installatie, onderhoud en herstelling van installaties hernieuwbare energie
 - B6, c Installatie van warmtepompen
 - Conformiteit met geldende regelgeving volstaat
- B8 Installaties op fossiele brandstoffen
 - B8.1 1 Installatie van hybride verwarmingssystemen in bestaande gebouwen, met inbegrip van de toevoeging van een op hernieuwbare energie gebaseerd verwarmingssysteem aan een bestaand verwarmingssysteem op fossiele brandstoffen
 - Van toepassing op hybride WP
 - Er mogen in het kader van deze maatregel alleen hybride verwarmingssystemen geïnstalleerd worden met een verwarmingssysteem op basis van hernieuwbare energie dat ten minste de helft van de jaarlijkse verwarmingsbehoeften dekt, ongeacht tot welke categorie "activiteiten en activa" het hybride verwarmingssysteem behoort.
 - Te leveren bewijs dat zal worden opgevraagd als voorwaarde voor het bekomen van de premie.
 - De informatie kan betrekking hebben op de respectieve capaciteit van de hernieuwbare en niet-hernieuwbare opwekkers, het type hernieuwbare energie (bv. zonne- of omgevingswarmte), het klimaat en de watertemperatuurregeling van het land. Voor de meeste producten zijn de gegevens beschikbaar via de voorschriften van Verordening (EU) 2024/178135 en de verordening energie-etikettering. De energiebehoeften kunnen worden berekend door de installateur van het verwarmingssysteem, de architect of worden geschat op basis van een up-to-date EPC, energieaudit of renovatiepaspoort. Als terugval: als de energiebehoeften niet kunnen worden berekend, kan de vervulling van de criteria worden gerapporteerd op basis van productinformatiebladen waarop de respectieve capaciteiten van de twee generatoren die samen de hybride verwarmingssystemen vormen, worden vermeld, in welk geval de capaciteit van het op hernieuwbare energie gebaseerde verwarmingssysteem ten minste de helft van de capaciteit van het verwarmingssysteem op basis van fossiele brandstoffen moet bedragen

Mijlpalen, doelstellingen en tijdlijn

Mijlpaal 1: Definitieve goedkeuring van de volledige hervorming van de Mijn VerbouwPremie

Ten laatste op 31/12/2026 keurt de Vlaamse Regering de voorgestelde hervorming van de Mijn VerbouwPremie definitief goed.

Vanaf 1/1/2027 kan de verhoogde premie worden aangevraagd door verhuurders die sociaal of geconventioneerd verhuren.

Ter info: op 23 mei 2025 keurde de Vlaamse Regering de verhoging van het steunpercentage voor de nieuwe doelgroep laagste inkomens en verhuurders aan een woonmaatschappij finaal goed. Deze hervorming traden in juli 2025 in werking.

Doel: Aantal unieke woningen dat wordt gerenoveerd aan de hand van een Mijn VerbouwPremie

Aantal unieke woningen	2029	2032	totaal
Doelgroep 4	91.114	56.946	148.060
Verhuur geconventioneerd	3.000	2.500	5.500
Verhuur woonmaatschappij	4.200	3.500	7.700
TOTAAL MAATREGEL	98.314	62.946	161.260

Tabel met informatie over mijlpalen, streefdoelen en tijdlijn voor de verwezenlijking van de maatregel/investering

Seq. nummer	Maatregel/ Investering	Mijlpaal/D oel	Mijlpaal/doelnaam	Kwantitatieve indicator (doelstelling)			Tijdlijn voor prestatie	
				Eenheid van maatregel/in vestering	Baseline	Doel	Jaar	Q
1	M	M	Definitieve goedkeuring van de volledige hervormde Mijn VerbouwPremie	/	/	/	2026	Q4
2			Aantal uniek gerenoveerde woningen	Woning	/	98.314	2029	Q4
3			Aantal uniek gerenoveerde woningen	Woning	/	62.946	2032	Q3

Indicatief wordt de volgende spreiding over de jaren verwacht

Aantal unieke woningen	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	totaal
Doelgroep 4	22.779	22.779	22.779	22.779	22.779	22.779	11.389	148.061
Verhuur geconventioneerd	0	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	500	5.500
Verhuur woonmaatschappij	0	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400	700	7.700
TOTAAL MAATREGEL	22.779	25.179	25.179	25.179	25.179	25.179	12.589	161.260

Waarom de specifieke mijlpaal(en) of doelstelling(en) is/zijn gekozen

Mijlpaal 1: de aanpassing aan de regelgeving voor de Mijn VerbouwPremie is noodzakelijk voor de hervorming die werd doorgevoerd onder meer met het oog op het bepalen van bijkomende doelgroepen en het vaststellen van het aan deze doelgroep toe te kennen verhoogde premiebedrag. De aangepaste regelgeving zal de datum van inwerkingtreding (1 januari 2027) vastleggen.

Doelstelling 2 en 3: kwantitatief doel per deelperiode waarmee het bereik van de maatregel wordt gemeten

Wat de mijlpaal(s) of indicator(en)/streefdoel(en) is/meten

Mijlpaal 1: definitieve goedkeuring van de aangepaste regelgeving door de publicatie ervan in het Belgisch Staatsblad.

Streefdoel 2 en 3 meet het aantal woningen dat wordt gerenoveerd en waarvoor een Mijn VerbouwPremie wordt toegekend.

Welke methodologie en bron zullen worden gebruikt, en hoe de juiste verwezenlijking van de mijlpaal(en) of doelstelling(en) zal objectief worden geverifieerd

De regelgevende wijzigingen zullen worden aangetoond a.d.h.v. een kopie van de wetgevende teksten zoals gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

Het aantal gerenoveerde woningen zal worden aangetoond a.d.h.v. een spreadsheet met per submaatregel een geanonimiseerd overzicht van begunstigden. Bijkomende gegevens (bv. eindfacturen) kunnen op steekproefwijze worden aangeleverd.

Wat is de basislijn (startpunt) en wat is het niveau of specifieke punt dat moet worden bereikt (alleen voor indicatoren/streefdoelen)

Startpunt voor doelgroep 4 en geconventioneerde verhuur = 0 (nieuwe maatregel en doelgroep)

Startpunt voor sociale verhuur = Q4 2026 aantal woningen dat reeds gerenoveerd is bij verhuurders die hun woning verhuren aan een woonmaatschappij (met het oog op sociale doorverhuring) en waarvoor een Mijn VerbouwPremie wordt toegekend.

Tegen wanneer de laatste mijlpaal(en) of doelstelling(en) zullen zijn bereikt (per kwartaal en per jaar)

Q3 2032

Wie en welke instelling zal verantwoordelijk zijn voor de uitvoering, het meten en de rapportering

Vlaams Energie- en Klimaatagentschap ism Wonen in Vlaanderen.

Financiering en Kosten

Raming van de kostprijs voor de uitbreiding van het steunpercentage voor de nieuwe inkomensdoelgroep 4

Op basis van de premiedata van de jaren 2022 tot en met 2024 werd voor de premies toegekend aan de doelgroep lage inkomens (doelgroep 3) geanalyseerd welk aandeel daarvan werd toegekend aan eigenaar-bewoners met een inkomen onder de grens van de nieuwe doelgroep 4 die geldt vanaf 1 juli 2025.

Doelgroep 3 als geheel bleek goed voor 59,8% van het totaal aantal uitgekeerde premies. Doelgroep 4, die als subdoelgroep deel uitmaakt van doelgroep 3, was goed voor 20,6%.

	Doelgroep 1	Doelgroep 2	Doelgroep 3	Doelgroep 4
Verdeling	18,8%	21,4%	39,2%	20,6%
Verdeling Vlaamse huishoudens	18%	14%	33%	35%

Op basis van de historische premiedata werd het aantal toegekende premies zonder hervorming van de Mijn VerbouwPremie voor 2026 geraamd op 123.721 voor een budget van 240.145.160 euro. Ook op basis van de historische uptake van de Mijn VerbouwPremie door eigenaar-bewoners uit doelgroep 4 zou het te verwachten aandeel in die doelgroep 20,6% bedragen. Er zouden dan bijgevolg aan doelgroep 4 zonder de hervorming naar verwachting 25.487 premies worden toegekend.

Door de verhoging van het steunpercentage in combinatie met de verhoogde premies voor warmtepompen en warmtepompboilers voor deze laagste inkomens, is de verwachting dat het

aantal toegekende premies voor doelgroep 4 28.035 premies per jaar bedraagt, wat zou overeenkomen met 22.779 unieke woningen.

Op basis van een historische analyse weten we dat per dossier gemiddeld voor 1,3 werken een premie wordt aangevraagd. De 28.035 dossiers zijn dus goed voor 36.446 werken. Voor sommige woningen wordt meer dan één premiedossier ingediend. Per woning wordt er gemiddeld voor 1,6 werken een premie aangevraagd. Bijgevolg bedraagt het aantal unieke woningen dat overeenstemt met 28.035 dossiers 22.779.

Als gevolg van de wijzigingen, waaronder het opheffen van de categorie binnenwerken en de verschuiving in de doelgroepenverdeling wordt het budget voor een volledige kalenderjaar voor de hervormde Mijn VerbouwPremie geraamd op 170.344.933 euro.

Verder weten we op basis van de historische dataset dat het gemiddelde premiebedrag per woning 3.525 euro bedroeg voor de periode 2022 tot en met 2024. Als we de premies afzonderen die werden uitbetaald aan eigenaar-bewoners uit doelgroep 4 zien we dat het gemiddelde premiebedrag 4.137 euro bedroeg. Het verschil per premiewoning bedroeg dus 612 euro gemiddeld. Rekening houdend met inflatie, de gewijzigde voorwaarden en de aanzienlijke verhogingen voor de premies voor warmtepompen en warmtepompboilers die we extra willen promoten, gaan we ervan uit dat het verschil oploopt tot 640 euro per premiewoning.

Voor 28.035 premies, toegekend voor 22.779 unieke woningen op jaarbasis, komt de jaarlijkse meerkost van de verhoging van het steunpercentage voor deze prioritaire kwetsbare doelgroep van lage inkomens op 17.942.400 euro (640 euro x 28.035 premiedossiers).

Aantal premiedossiers	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	totaal
Doelgroep 4	28.035	28.035	28.035	28.035	28.035	28.035	14.018	182.229

Doelgroep	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	totaal
Doelgroep 4	17.942.400	17.942.400	17.942.400	17.942.400	17.942.400	17.942.400	8.971.200	116.625.600

Raming van de kostprijs voor het verhogen van de steun voor de doelgroep private verhuurders die sociaal verhuren

- Geconventioneerde verhuur

Voor de doelgroep geconventioneerde verhuur is er momenteel al een maatregel binnen de MijnVerbouwLening. Daarbinnen zijn jaarlijks gemiddeld 1% van de MijnVerbouwLening-aanvragen naar de doelgroep geconventioneerde verhuur gegaan. We projecteren ditzelfde aandeel op de totale groep van MijnVerbouwPremie-aanvragen DG2-3-sociale verhuur (in totaal jaarlijks ongeveer 97 200 dossiers) en schatten hierdoor in dat er jaarlijks ongeveer 1000 dossiers zullen zijn.

De bijkomende kost voor deze maatregel = dossierkost doelgroep 50% - basispremie forfait waar ze nu al recht op hebben. Op basis van historische premiedata, waarbij we de veronderstelling inbouwen dat de verdeling over de verschillende categorieën dezelfde is als deze bij MVP sociale verhuur én dat de gemiddelde premiekost ook identiek is als deze bij de MVP sociale verhuur,

schatten we in dat het totale premiebedrag voor 1000 dossiers 3.233.946€ bedraagt. Daar de huidige kostprijs voor MVP voor verhuurders op de private huurmarkt 840.977€ bedraagt, is de totale meerkost van deze maatregel 2.393.000€.

Bijkomende kost per dossier = 2.393€

Totale meerkost = 2.393 x 1000 = 2.393.000€

- Verhuur aan een woonmaatschappij

In 2024 waren er 1170 dossiers van private verhuurders die aan een woonmaatschappij verhuren voor totaalbudget van 3.783.714 €.

De verhoging van de steun voor private verhuurders die aan een woonmaatschappij verhuren houdt een premieverhoging van + 10% in. We veronderstellen hierbij een groei van ingediende dossiers van 1170 naar 1400 dossiers. Deze aanpassingen hebben een meerkost van 1.687.818€/jaar.

Overzicht totale kost maatregel:

Doelgroep	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	totaal
Doelgroep 4	17.942.400	17.942.400	17.942.400	17.942.400	17.942.400	17.942.400	8.971.200	116.625.600
Verhuur geconventioneerd	0	2.393.000	2.393.000	2.393.000	2.393.000	2.393.000	1.200.000	13.165.000
Verhuur woonmaatschappij	0	1.678.818	1.678.818	1.678.818	1.678.818	1.678.818	840.000	9.234.090
TOTAAL MAATREGEL	17.942.400	22.014.218	22.014.218	22.014.218	22.014.218	22.014.218	11.011.200	139.024.690

Het indicatieve uitgebreide tijdschema waarbinnen deze kosten naar verwachting zullen worden gemaakt

Q1 2026 tot en met Q2 2032

Informatie over de nationale bijdrage in de totale kosten van de maatregel en de investering

25% cofinanciering met Vlaamse publieke middelen

Alle informatie over welke financiering uit andere instrumenten van de Unie in verband met dezelfde maatregel/investering is of kan worden overwogen

/

Alle informatie over voorgenomen financiering uit particuliere bronnen en welk hefboomniveau is beoogd, indien relevant

/

Rechtvaardiging van de aannemelijkheid en redelijkheid van de geraamde kosten, indien nodig, rekening houdend met nationale specifieke kenmerken

Zie infra

Tabel met informatie over de geraamde totale kosten van de maatregel/investering

Doelgroep	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	totaal
Doelgroep 4	17.942.400	17.942.400	17.942.400	17.942.400	17.942.400	17.942.400	8.971.200	116.625.600
Verhuur geconventioneerd	0	2.393.000	2.393.000	2.393.000	2.393.000	2.393.000	1.200.000	13.165.000
Verhuur woonmaatschappij	0	1.678.818	1.678.818	1.678.818	1.678.818	1.678.818	840.000	9.234.090
TOTAAL MAATREGEL	17.942.400	22.014.218	22.014.218	22.014.218	22.014.218	22.014.218	11.011.200	139.024.690

Seq. nummer	Maatregel / investering	Vanaf datum	Tot op	TOTAAL	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
1	I	Q1 2026	Q2 2032	116.626.343	17.942.5400	17.942.400	17.942.400	17.942.400	17.942.400	17.942.400	8.971.200
2	I	Q1 2027	Q2 2032	/	2.393.000	2.393.000	2.393.000	2.393.000	2.393.000	1.200.000	13.165.000
3	I	Q1 2027	Q2 2032	/	1.678.818	1.678.818	1.678.818	1.678.818	1.678.818	840.000	9.234.090

Additionaliteit

RRF-financing of the My Renovation Premium ends in 2025, no more RRF/RePowerEU funding will be used for the My Renovation Premium from 2026 onwards.

De Mijn VerbouwPremie werd tot eind 2025 deels gefinancierd met RRF/Repower EU-middelen. Vanaf 2026 vallen deze middelen weg. De financiering verloopt vanaf dan met Vlaamse publieke middelen. Voor de verhoging van de premie voor de nieuwe laagste inkomensgroep vanaf 2026 wordt beroep gedaan op de middelen van het Sociaal Klimaatfonds.

Uitbreiding van de steun voor een bestaande maatregel door toevoeging van bijkomende doelgroepen:

- huishoudens met laag inkomen;
- private verhuurders die aan een woonmaatschappijwoning sociaal verhuren of in het systeem van geconventioneerd verhuren.

Het betreft tegelijk een kwantitatieve als kwalitatieve opschaling:

- Kwantitatief: het bestaande steunpercentage wordt voor de doelgroepen verhoogd met 15%-punt tot een maximale tussenkomst van 50% van de investeringskost;
- Kwalitatief: uitbreiding van de scope van de doelgroep en verleggen van de focus op een kwetsbare doelgroep van huishoudens met lage inkomens en op private verhuurders die sociaal verhuren onder geconventioneerde voorwaarden houdt een premieverhoging in. De bestaande steunniveaus worden met andere woorden opgetrokken.

Naleving van de EU-regels inzake staatssteun

De maatregelen beoogd met dit plan zijn een uitbreiding van reeds bestaande maatregelen en hebben voornamelijk tot doel natuurlijke personen te ondersteunen om de substantiële investeringen van een grondige energetische renovatie te dragen. In dit opzicht zijn de voorwaarden van artikel 107, lid 1 VWEU niet voldaan, daar de primaire/voornaamste begunstigden van de steunmaatregelen geen ondernemingen zijn, maar natuurlijke personen, en is er dus geen sprake van staatssteun.

Zoals hoger vermeld, valt bijna 60% van de aanvragers in de doelgroep eigenaar-bewoners. Echter, in bepaalde gevallen kunnen de steunmaatregelen ook worden uitgekeerd aan ondernemingen, zoals vermeld in artikel 107, lid 1 VWEU. Zo kan de premie worden uitgekeerd aan een beperkt aantal rechtspersonen, met name aan niet-commerciële instellingen en aan coöperatieve vennootschappen. Maar, gelet op de geringheid van de bedragen, valt deze steun onder de de-minimisverordening.

Versterking Mijn VerbouwBegeleiding laagste inkomens en uitbreiding verhuurders

Maatregel valt onder de component (schrapping wat niet past):

- Gebouwen

Maatregel valt onder volgende doelgroep (schrapping wat niet past):

- Kwetsbare huishoudens

Beschrijving van de maatregel/investering

Een groot deel van het Vlaamse woningpark is sterk verouderd en verslindt veel energie.

Om te voldoen aan de [Vlaamse Langetermijnrenovatiestrategie](#) dienen alle woongebouwen in 2050 een EPC label A te halen. De afgelopen jaren tekenden we de volgende evolutie op in verdeling van de Vlaamse woningen over de EPC-klassen.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Label A en A+	3,8%	4,6%	5,7%	6,8%	7,8%	9,0%
Label B	19,4%	19,8%	20,2%	20,6%	21,3%	22,1%
Label C	19,2%	19,4%	19,5%	19,6%	19,9%	20,3%
Label D	16,0%	15,8%	15,6%	15,4%	15,1%	14,8%
Label E	13,1%	12,8%	12,3%	12,0%	11,4%	10,7%
Label F	28,5%	27,7%	26,6%	25,7%	24,5%	23,1%

Om de doelstelling 2050 te behalen zou tussen 2023 en 2050 jaarlijks 3,3% van de 3,3 miljoen woningen (110.000) diepgaand gerenoveerd dienen te worden tot label A. Door technische en/of financiële beperkingen wordt er doorgaans in fases gerenoveerd, waardoor het aantal benodigde renovaties op jaarbasis nog een factor 2 tot 3 hoger zou moeten liggen.

Volgens onderzoek van het universitair samenwerkingsverband 'Steunpunt Wonen' in het kader van de [Woonsurvey van 2023](#) is in Vlaanderen ongeveer één op tien woningen van slechte slechte kwaliteit en vertoont deze ernstige structurele gebreken. Bij de laagste inkomensdoelgroepen komt dit vaker voor: 16% van de personen met een inkomen binnen het

eerste inkomenskwintiel woont in een woning met ernstige structurele gebreken. Ook binnen het tweede inkomenskwintiel bedraagt dit aandeel 16%.

Gelet op de nood aan een sterke verhoging van de renovatiegraad en op de bestaande inkomensverdeling bij de Vlaamse huishoudens, is het cruciaal dat het aandeel lagere inkomens dat kan participeren in de renovatiegolf zeer sterk aangroeit. Naast financiële ondersteuning via de [Noodkooplening](#) of [Mijn VerbouwLening](#) en [Mijn VerbouwPremie](#), is renovatiebegeleiding een onmisbare schakel in het strategische beleidsinstrumentarium waarmee Vlaanderen de participatie van alle Vlaamse huishoudens aan de energie- en klimaattransitie wil realiseren. Huishoudens met een laag inkomen ontbreekt het immers vaak aan de communicatieve, sociale en technische vaardigheden en mogelijkheden om hun weg te vinden in het scala van informatie, technisch renovatieadvies, beschikbare ondersteuning en financieringsinstrumenten.

In de loop van 2022 werden verschillende types bestaande trajecten voor renovatiebegeleiding voor verschillende doelgroepen geëvalueerd. Hierbij werd beslist om deze trajecten als op zichzelf staande maatregelen stop te zetten en te vervangen door een versterkt, geïntegreerd en in de Energiehuizen (20 lokale One-Stop-Shops) gecentraliseerd begeleidingsaanbod.

Naast eerstelijns renovatieadvies- en begeleiding, bieden Energiehuizen vanaf 1 januari 2025 doelgroepgerichte **renovatiebegeleiding aan huis** aan voor midden- en lage inkomens onder de noemer van 'Mijn VerbouwBegeleiding'. Op basis van een doorlichting van de gebouwschil en de installaties wordt een renovatieadvies opgemaakt met een indicatieve kostprijs. Er wordt dan een stappenplan gemaakt waarbij verder begeleiding wordt aangeboden bij het zoeken naar aannemers, het kiezen van een offerte en bij de uitvoering en oplevering van de werken. De klant krijgt informatie over beschikbare premies en financiering.

De vergoeding voor deze begeleiding is gebaseerd op de geleverde prestatie: per succesvol uitgevoerd traject, waarbij een energiebesparend werk werd uitgevoerd, ontvangt het Energiehuis een vergoeding van 700 euro. De factuur voor het werk geldt als bewijs. Voor huishoudens met een inkomen onder een bepaalde grens (48% laagste inkomens, zie verder bij beschrijving doelgroep) kunnen Energiehuizen een bijkomende vergoeding van 700 euro krijgen, indien ze begeleiding hebben voorzien bij het uitvoeren van een tweede energiebesparend werk.

Omdat eigenaars met lage inkomens zoals vermeld veel vaker in een woning van slechte kwaliteit en met lage energieprestatie wonen, zou zeker voor hen deze begeleiding best nog verder uitgebreid worden. Zo sluit de renovatiebegeleiding ook beter aan bij de centrale doelstelling van de Vlaamse Langetermijnrenovatiestrategie om alle woningen te renoveren tot EPC-label A. Voor woningen met een slechte startsituatie zijn er doorgaans vier tot vijf maatregelen nodig om die doelstelling te behalen. Gezinnen met de allerlaagste inkomens willen we intensieve begeleiding aanbieden bij de planning, voorbereiding en uitvoering van drie energiebesparende investeringen.

De maatregel Mijn VerbouwBegeleiding loopt volgens de huidige bepalingen in de energieregelgeving (Energiebesluit van 19 november 2010, artikel 7.9.2/1 §1, 5°) slechts tot en met het einde van 2026. Tot dan is de maatregel voor 60% gefinancierd vanuit het Vlaams Klimaatfonds. Voor de continuering ervan na 2026 zijn in het Vlaams Klimaatfonds geen middelen meer beschikbaar.

Om de focus nog meer te kunnen leggen op de laagste inkomensdoelgroep en het kwantitatief bereik te verhogen zijn extra middelen nodig. Vandaag laat het huidige budget, onvoldoende een opschaling van het aantal trajecten toe.

Daarnaast zijn **huishoudens met een lager inkomen ook vaak huurder**. De vermelde studie van 'Steunpunt Wonen' toont bovendien aan dat **woningen van slechte kwaliteit** vooral te vinden zijn op de private en sociale huurmarkt. Bijkomend heeft Vlaanderen een lange wachtlijst van bijna 200.000 gezinnen die recht hebben op een sociale woning, wat ook druk zet op de beschikbaarheid van huurwoning op de private huurmarkt. Op basis van de ingediende EPC-attesten voor verhuur kan verder vastgesteld worden dat 74,21% van de eengezinswoningen een EPC-label C of slechter heeft, en 47,1% van de appartementen.

Elke woning in Vlaanderen moet aan een aantal minimale kwaliteitseisen voldoen op het vlak van veiligheid, gezondheid en woningkwaliteit. Deze minimale woningkwaliteitsnormen liggen vast in de regelgeving en zijn gekoppeld aan een handhavinginstrumentarium dat focust op de huursector. Sinds 2015 wordt bij het technisch onderzoek eveneens een minimumnorm van 0,75 m² K/W voor dakisolatie nagegaan en sinds 2020 moet elke woning beschikken over dubbel glas. Vanaf dat laatste jaar kan men ook aan beide normen voldoen als de energiescore van de woning in het EPC-attest lager is dan grenswaarden die de Vlaamse Regering heeft vastgesteld.

Ook werd vanaf 1 januari 2025 een energienorm opgenomen in de technische verslagen die worden gebruikt bij onderzoek naar de minimale woningkwaliteit. Vanaf 2030 geldt er zo een verplicht minimaal EPC-label dat elke vijf jaar verstrengt. Een woning die tegen dan niet aan de EPC-norm beantwoordt, kan geen conformiteitsattest krijgen en mag niet meer verhuurd worden. Om verhuurders, in de aanloop naar de introductie van het minimaal EPC-label, aan te zetten tot renoveren, zal de Vlaamse Regering vanaf 2028 een verbod op de indexatie van huurprijzen van woningen met een EPC-label E of F invoeren.

Daarnaast voorziet de beleidsnota Wonen 2024-2029 dat in de loop van de volgende legislatuur het conformiteitsattest in de (private en sociale) huursector zal worden verplicht. Dit betekent dat in alle betrokken woningen periodiek een conformiteitsonderzoek moet worden uitgevoerd. Voldoet de woning in kwestie aan de normen, dan verkrijgt de eigenaar een conformiteitsattest. Wanneer de woning echter niet voldoet zal een procedure tot ongeschikt- of onbewoonbaarverklaring worden opgestart. Wordt de woning, bij het uitblijven van werken, effectief ongeschikt of onbewoonbaar verklaard, dan volgen jaarlijks fiscale heffingen, tot wanneer de eigenaar de nodige werken uitvoert. Onder meer voor de energie- en klimaatdoelstellingen betekent de invoering van een verplicht conformiteitsattest bijgevolg een grote sprong voorwaarts. Op die manier ontstaan er namelijk garanties dat elke huurwoning in Vlaanderen op termijn een minimaal EPC-label moet behalen.

Het energetisch renoveren van energieverslindende private huurwoningen heeft daarbij een directe positieve impact op de factuur voor fossiele brandstoffen voor verwarming en draagt heel concreet bij tot het verlagen van de impact van ETS2. Op deze manier kan de kwaliteit en energiezuinigheid van de woningen van huurders aanzienlijk verbeterd worden, waardoor de energiefactuur van huurders kan verlaagd worden.

Om van de voormelde maatregelen voor de huursector een succes te maken, is het belangrijk om verhuurders te ondersteunen om aan hun verplichtingen te voldoen. Een contextfactor is namelijk dat op de Vlaamse private huurmarkt in hoofdzaak oudere, kleinschalige particuliere verhuurders actief zijn. Studies naar drempels om tot renovatie over te gaan, tonen bovendien aan dat een gebrek aan informatie en (technische) kennis de renovatiedynamiek sterk afremt. Naast de

financieringsinstrumenten Mijn VerbouwPremie en Mijn VerbouwLening is het meer bepaald nodig om ook advies en begeleiding voor verhuurders te voorzien. Daarmee vermijden we ten eerste dat verhuurders de markt verlaten door hun huurwoning te verkopen. Dat zou immers tot gevolg hebben dat het aanbod aan betaalbare huurwoningen bijkomend onder druk komt te staan, terwijl schaarste in het aanbod voornamelijk kwetsbare huurders treft. Ten tweede kan het adviseren en begeleiden van verhuurders ertoe bijdragen dat zij - vanuit o.m. financieel en technisch perspectief – logische stappen zetten bij de renovatie en zelfs meer verregaande werken uitvoeren dan wat minimaal vereist is.

Concreet voorzien we in de eerste plaats dat verhuurders een gratis **renovatieadvies** kunnen aanvragen. Dat advies is gebaseerd op het technisch verslag dat onder meer gebruikt wordt bij een conformiteitsonderzoek in het kader van de aanvraag van een conformiteitsattest. Op die manier maken we verhuurders beter vertrouwd met de werken die nodig zijn om een conforme woning, waaronder inzake minimaal EPC-label, te verhuren. Door zo de link te leggen naar de minimale woningkwaliteitsnormen, zorgen we er bovendien voor dat de toekomstige introductie van het verplicht conformiteitsattest nu al een dynamiserende factor wordt die de renovatiegraad in de huursector verhoogt.

Wanneer bij dit conformiteitsonderzoek structurele gebreken worden vastgesteld, krijgen private (particuliere) verhuurders ook toegang tot **Mijn Verbouwbegeleiding voor verhuurders**. Naar aard en inhoud zou deze renovatiebegeleiding vergelijkbaar zijn met de Mijn Verbouwbegeleiding voor eigenaar-bewoners. De begeleiding zou bovendien ook door de Energiehuizen worden uitgevoerd. De doelgroep verhuurders is momenteel echter nog niet opgenomen in het instrument van 'Mijn VerbouwBegeleiding'.

Maatregelen:

- **We willen de Mijn VerbouwBegeleiding voor eigenaar-bewoners verlengen én daarbij de focus nog meer leggen op een bijkomende doelgroep van laagste inkomens. We voorzien een bijkomende opschaling naar 500 begeleidingstrajecten per jaar voor unieke woningen in het Vlaamse Gewest met eigenaar-bewoners behorende tot inkomenscategorie 4;**
- **We voorzien renovatieadvies en renovatiebegeleiding voor eigenaar-verhuurders van woningen ouder dan 20 jaar, gericht op het wegwerken van structurele gebreken en het verkrijgen van een conformiteitsattest. Op kruissnelheid mikken we per jaar op 20.000 renovatieadviezen en 2.000 begeleidingen.**

De aard, het type en de omvang van de maatregel of investering met vermelding of het om nieuwe maatregelen gaat dan wel om een bestaande maatregel of investering die bedoeld is om met de steun van het Fonds te worden verlengd

Aard:

1. Renovatiebegeleiding voor eigenaar-bewoners

Type: ondersteuning van renovatie van woningen van kwetsbare huishoudens

Uitbreiding van een bestaande maatregel:

- Verlenging in de tijd;
- Kwalitatief: uitbreiding van de scope van de doelgroep en verleggen van de focus op een kwetsbare doelgroep van huishoudens met lage inkomens;
- Kwantitatief:
 - o voor een nieuw afgebakende doelgroep met laagste inkomens willen we het aantal begeleidingen fors uitbreiden, zodat deze huishoudens begeleiding krijgen bij maximaal drie energiebesparende investeringen ;
 - o verhoging van de vergoeding.

Omvang: de maatregel is beschikbaar in het hele Vlaamse Gewest via het netwerk van [Energiehuizen](#).

Aard:

2. Renovatieadvies en renovatiebegeleiding voor eigenaar-verhuurders

Type: advies en begeleiding voor de renovatie van huurwoningen ouder dan 20 jaar

Nieuwe maatregel:

- Renovatieadvies voor verhuurders is een volledig nieuwe maatregel;
- Renovatiebegeleiding bestaat momenteel alleen voor eigenaar-bewoners. De doelgroep wordt verruimd tot eigenaar-verhuurders van woningen ouder dan 20 jaar.

Omvang: de maatregel is beschikbaar in het hele Vlaamse Gewest. Het renovatieadvies wordt verleend via geaccrediteerde keuringsinstanties. De renovatiebegeleiding verloopt via het netwerk van [Energiehuizen](#).

Gedetailleerde informatie over het doel van de maatregel of investering en over wie en wat het doelwit is; een toelichting over de wijze waarop de maatregel en de investering doeltreffend zouden bijdragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen van het fonds binnen het algemene kader van het relevante beleid van een lidstaat, en hoe de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen daardoor zal worden verminderd

De belangrijkste doelstellingen zijn:

- Kwetsbare eigenaar-bewoners ondersteunen bij de renovatie van hun woning, door technische ondersteuning via renovatiebegeleiding, wat leidt tot meer energiezuinige en kwaliteitsvolle woningen op de eigenaarsmarkt;

- Verhuurders van woningen met kwetsbare huurders ondersteunen door renovatiebegeleiding, om de energiezuinigheid van huurwoningen te verbeteren;
- Vermindering van het energieverbruik en de CO₂-uitstoot door verbetering van de energieprestaties van gebouwen.

Doelgroepen: De maatregel is bedoeld voor kwetsbare huishoudens met een laag inkomen (zie verder) en verhuurders onder voorwaarden.

Resultaten (korte en middellange termijn):

- lagere energierekeningen voor kwetsbare eigenaars met een laag inkomen;
- lagere energierekeningen voor huurders op de private en sociale huurmarkt;
- verbeterde woonkwaliteit, energieprestatie, comfort, gezondheid en hygiëne.

Effecten (op lange termijn):

- de onderliggende oorzaken van energiearmoede aanpakken door energieprestaties van woningen van huishoudens met een laag inkomen en kwetsbare huishoudens te verbeteren;
- vermindering van het energieverbruik en de CO₂-uitstoot door de renovatie van gebouwen;
- Verhoogde weerbaarheid bij de doelgroep voor de impact van ETS2 op het huishoudbudget.

Deze maatregel draagt bij tot de realisatie van de volgende doelstellingen opgenomen in artikel 8 van de Verordening:

- a) de renovatie van gebouwen te ondersteunen, met name voor kwetsbare huishoudens in de slechtst presterende gebouwen;
- b) de toegang tot betaalbare, energie-efficiënte huisvesting, met inbegrip van sociale huisvesting, te ondersteunen;
- c) bij te dragen aan het koolstofvrij maken, zoals door elektrificatie, van verwarming en koeling van, en van koken in, gebouwen door toegang te bieden tot betaalbare en energie-efficiënte systemen, en door opwekking en opslag van energie uit hernieuwbare bronnen te integreren, onder meer via hernieuwbare-energiegemeenschappen, energiegemeenschappen van burgers en andere actieve afnemers, om het zelfverbruik van hernieuwbare energie te bevorderen, zoals het delen van energie en peer-to-peerhandel in hernieuwbare energie, de aansluiting op slimme netwerken en stadsverwarmingsnetten, waarmee wordt bijgedragen aan energiebesparingen of het terugdringen van energiearmoede;
- e) openbare en particuliere entiteiten, waaronder aanbieders van sociale woningen, met name publiek-private samenwerking, te helpen bij het ontwikkelen en aanbieden van betaalbare energie-efficiëntieoplossingen en passende financieringsinstrumenten in overeenstemming met de sociale doelstellingen van het fonds.

Beschrijving van de wijze waarop de maatregel of investering wordt uitgevoerd (wijze van uitvoering), waarbij wordt verwezen naar de administratieve capaciteit van de lidstaat op centraal, en, in voorkomend geval, regionaal en lokaal niveau

1. Renovatiebegeleiding voor eigenaar-bewoners

Huidige werkwijze en voorwaarden

a) Procedure

De begeleiding wordt rechtstreeks aangevraagd bij het Energiehuis, waarna wordt nagekeken of de aanvrager voldoet aan de inkomensvoorwaarde. De burger kan dat ook eerst zelf nakijken door een inkomensattest op te vragen via www.vlaanderen.be/mijnverbouwbegeleiding, en hiermee naar het Energiehuis gaan.

b) Doelgroep

Mijn VerbouwBegeleiding kan aangevraagd worden door eigenaars uit de laagste en middelste inkomenscategorie (vanaf doelgroep 2). Vanaf doelgroep 4 kan het Energiehuis vandaag een bijkomende vergoeding ontvangen wanneer ze begeleiding hebben voorzien bij het realiseren van een tweede werk.

Doelgroep	1	2	3	4	5
Omvang als % huishoudens	18%	14%	33%	13%	35%
Alleenstaande	>53.880	≤53.880	≤42.340	≤29.220	≤24.230
Alleenstaande één persoon ten laste	>76.980	≤76.980	≤59.270	≤43.820	≤36.340
Koppel zonder personen ten laste	>76.980	≤76.980	≤59.270	≤43.820	≤ 36.340
Verhoging per persoon ten laste	4.320	4.320	4.320	4.330	4.330

Hervorming: uitbreiding van de huidige werkwijze

De inkomenscategorieën van Mijn VerbouwBegeleiding zullen hervormd worden zodat deze overeenstemmen met de aanpassingen aan Mijn VerbouwPremie die in voege treden vanaf juli 2025. De huidige doelgroep 4 uit het schema hiervoor zal worden toegevoegd aan de huidige doelgroep 3. De bestaande doelgroep 5 wordt herdoopt tot doelgroep 4. De inkomensgrens van deze nieuwe doelgroep is afgestemd op diegene die geldt voor het recht op de verhoogde tegemoetkoming in de medische kosten en vertegenwoordigt met 35% van de bevolking een heel aanzienlijke groep (met erg laag inkomen).

Deze herziening van de doelgroepen zoals die in juli 2025 start bij de Mijn VerbouwPremie zal vanaf januari 2026 ook met het oog op het maximaliseren van de effectiviteit van het aanbod uniform worden geïmplementeerd voor de Mijn VerbouwLening en voor de Mijn VerbouwBegeleiding.

De Mijn VerbouwBegeleiding zal na de hervorming beschikbaar zijn voor doelgroep 2, 3 en de nieuwe doelgroep 4. De vergoeding per afgewerkt traject zal ook worden verhoogd.

Doelgroep	1	2	3	NIEUW
-----------	---	---	---	-------

				4
Omvang als % huishoudens	18%	14%	33%	35%
Alleenstaande	>53.880	≤53.880	≤42.340	≤24.230
Alleenstaande met één persoon ten laste	>76.980	≤76.980	≤59.270	≤36.340
Koppel zonder personen ten laste	>76.980	≤76.980	≤59.270	≤ 36.340
Verhoging per persoon ten laste	4.320	4.320	4.320	4.320

Met de middelen van het Sociaal Klimaatplan zal een opschaling van het aantal renovatiebegeleiding voor huishoudens met een inkomen onder de inkomensgrenzen van doelgroep 4 worden voorzien die geleidelijk oploopt tot 500 extra trajecten per jaar.

2. Renovatieadvies en renovatiebegeleiding voor eigenaar-verhuurders

Daarnaast zal vanaf 2027 advies en begeleiding aan verhuurders van huurwoningen ouder dan 20 jaar worden voorzien, waarbij het aantal trajecten oploopt tot 20.000 renovatieadviezen en 2.000 begeleidingen per jaar.

We richten ons op dit segment van de private huurmarkt omwille van een aantal redenen. In de eerste plaats blijkt uit wetenschappelijk onderzoek dat het aantal woningen op de private huurmarkt dat niet voldoet aan de minimale woningkwaliteitsnormen de laatste 10 jaar constant is gebleven, waarbij een hoog aandeel woningen - bijna de helft (47%) - niet voldoet. Een groot aandeel woningen is ook niet of onvoldoende geïsoleerd en fossiele brandstoffen blijven de belangrijkste energiebron in de meeste woningen (85%). Ook zien we dat in die periode de renovatie-activiteit op een laag niveau blijft (gemiddeld wordt jaarlijks bij minder dan 1% van de private huurwoningen een energetische renovatie uitgevoerd). De verklaring hiervoor is dat zeker het oudere segment van de private huurmarkt een residuele markt is. Wie in Vlaanderen de financiële middelen heeft, verhuist naar een recentere huurwoning of koopt een eigen woning. Kwetsbare huishoudens blijven daarentegen achter in verouderde woningen, die niet of onvoldoende geïsoleerd zijn en met verwarmingsinstallaties gebruik makend van fossiele brandstoffen. Dit deel van de huurmarkt is zo in een neerwaartse spiraal terechtgekomen: door een grote vertegenwoordiging van lagere inkomensgroepen krijgt de aanbodzijde nog minder prikkels om te renoveren.

Om te verzekeren dat er stappen vooruit worden gezet en een minimaal niveau van kwaliteit en energiezuinigheid gewaarborgd is, wil de Vlaamse Regering op langere termijn (tijdens de volgende legislatuur) een verplicht conformiteitsattest invoeren voor de huursector, waardoor alle private huurwoningen moeten voldoen aan de minimale woningkwaliteitsvereisten, inclusief het behalen van een minimaal EPC-label.

Kwetsbare huishoudens, die nu wonen in de slechtste private huurwoningen zullen bij deze maatregel het meest gebaat zijn. Bij gebrek aan alternatieve woonopties doen zij immers vaak geen melding van de gebreken aan hun woning. Het renovatieadvies en de renovatiebegeleiding uit deze fiche zijn (ook) een voorloper van dit algemeen verplicht conformiteitsattest.

Door het renovatie-advies daarbij te beperken tot woningen ouder dan 20 jaar (analoog aan de renovatiefinanciering), richt de maatregel zich in het bijzonder op de private huurwoningen waar de kwaliteit het sterkst ondermaats is en die bewoond worden door kwetsbare huishoudens.

Het aanbod aan renovatiebegeleiding focust bovendien op de private huurwoningen ouder dan 20 jaar én waarbij uit het renovatie-advies blijkt dat ingrijpende werken nodig zijn om de woning conform te maken. Uit onderzoek weten we daarbij dat het profiel van de huurders die in deze woningen gehuisvest zijn erg zwak is.

Deze groep verhuurders komt vandaag al in aanmerking voor de publieke Mijn VerbouwLening en Mijn VerbouwPremie. De combinatie van deze begeleiding op maat met prefinanciering en een premie heeft als doel om in dit moeilijke segment van de private huurmarkt meer verhuurders te activeren tot een grondige renovatie van de woning, onder meer rekening houdend met de [minimale EPC-norm D vanaf 2030](#).

Het renovatieadvies zal worden aangevraagd bij de Vlaamse overheid. De Vlaamse overheid sluit daartoe raamcontracten af met geaccrediteerde keuringsinstanties voor de uitvoering van het conformiteitsonderzoek in de woning. Wanneer uit het onderzoek blijkt dat de woning structurele gebreken vertoont, kan de verhuurder vervolgens renovatiebegeleiding aanvragen. Die begeleiding wordt – met het advies waarin structurele gebreken zijn vastgesteld - rechtstreeks aangevraagd bij het Energiehuis en is naar inhoud vergelijkbaar met de begeleiding die wordt geboden aan eigenaar-bewoners.

Het renovatieadvies is gebaseerd op het bestaande technisch verslag (bijgevoegd als een bijlage bij het Besluit Vlaamse Codex Wonen van 2021) voor het conformiteitsonderzoek. Op die manier kunnen erkende woningcontroleurs worden ingezet bij het verstrekken van adviezen. Voor de eigenaar laat de afstemming op de methodiek van conformiteitsonderzoeken bovendien toe om, na uitvoering van de nodige renovatiewerken, een conformiteitsattest aan te vragen.

Een toelichting op de manier waarop de maatregel of investering gericht zal zijn op het aanpakken van genderongelijkheid, indien van toepassing

De Belgische Energiearmoedebaarometer van 2024 stelt dat vrouwen duidelijk oververtegenwoordigd zijn in de huishoudprofielen die het meest kwetsbaar zijn voor energiearmoede (eenoudergezinnen en oudere alleenstaanden). Daarom kan het ondersteunen van huishoudens die met energiearmoede worden geconfronteerd, indirect bijdragen tot het aanpakken van genderongelijkheden.

Door zich te richten op huishoudens met een laag inkomen, die geen toegang hebben tot financiering, is de maatregel indirect gericht op:

- Vrouwen die ~80% van de eenoudergezinnen vertegenwoordigen, en waarschijnlijk tot degenen behoren die geen of beperkte toegang tot financiering hebben

- Eenpersoonshuishoudens (of alleenstaande), voornamelijk ouderen, die ook oververtegenwoordigd zijn in decielen met een laag inkomen. Maar deze groep is niet gekoppeld aan geslacht

Er is geen specifiek negatief of positief effect op gender, afgezien van de grote kans dat vrouwen zich via eenoudergezinnen richten.

Om echter een passende toegang voor alle geslachten in de betrokken huishoudens te garanderen, moet bijzondere aandacht worden besteed aan communicatie en sensibilisering. Communicatiekanalen kunnen verschillen tussen doelgroepen (bv. communiceren via de betrokken financiële instelling wanneer een lening niet kan worden verstrekt vanwege de lage financierbaarheid van het project en huishouden, zal gericht zijn op het hoofd van een huishouden, d.w.z. vrouwen voor de meeste eenoudergezinnen). Maar er moet vooraf voor communicatie worden gezorgd om te garanderen dat de informatie over deze nieuwe regeling algemeen beschikbaar is voor alle betrokken huishoudens. Werken via de OCMW's, of via actoren uit het maatschappelijke middenveld zou een optie kunnen zijn om een brede groep te bereiken.

De tijdlijn van de maatregel of investering

Lancering begeleiding eigenaar-bewoners: 1 januari 2026

Looptijd: Q1 2026 tot en met Q2 2032 (uiterlijke datum van de eindfactuur als bewijs voor een afgerond traject renovatiebegeleiding)

Lancering advies en begeleiding eigenaar-verhuurders: 1 januari 2027

Looptijd: Q1 2027 tot en met Q2 2032

“Doe geen significante schade”(Do No Significant Harm)

De maatregelen waarvoor financiële steun wordt toegekend zijn vermeld in bijlage IV van de Technical Do No Significant Harm Guidance, waardoor ze voldoen aan dit principe. Concreet vallen de in aanmerking komende werken onder de volgende in de exhaustieve lijst vermelde acties;

De activiteiten voldoen aan het 'Do No Significant Harm'-beginsel (DNSH) in overeenstemming met Sectie:

B1. Activiteiten en activa in verband met het verstrekken van informatie, onderwijs, bewustwording en advies over kosteneffectieve maatregelen, investeringen en beschikbare steun voor de renovatie van gebouwen, energie-efficiëntie en decarbonisatie, met inbegrip van energiebesparingen en vermindering van energiarmonoede.

Naleving van de toepasselijke wetgeving is voldoende. Er wordt geen verder bewijs verwacht.

Mijlpalen, doelstellingen en tijdlijn

de uitvoering van maatregelen en investeringen van deze component zal weerspiegelen, als volgt:

Mijlpaal 1: Goedkeuring van de aangepaste regelgeving van Mijn VerbouwBegeleiding voor eigenaar-bewoners

Beschrijving

Finale goedkeuring door de Vlaamse Regering van de aangepaste regelgeving waarmee de laagste inkomensdoelgroep recht krijgt op een ruimere begeleiding bij renovatie

Mijlpaal 2: Goedkeuring van de aangepaste regelgeving van Mijn VerbouwBegeleiding voor eigenaar-verhuurders

Beschrijving

Finale goedkeuring door de Vlaamse Regering van de aangepaste regelgeving waarmee de doelgroep eigenaar-verhuurders recht krijgt op advies en begeleiding bij renovatie

Doel: Aantal afgeronde begeleidingen waarbij één, twee of drie werken werden uitgevoerd voor de laagste inkomensdoelgroep

Beschrijving

In de eerste jaren zullen Energiehuizen nog beter geïnformeerd en gemotiveerd worden om renovatiebegeleiding te voorzien voor de laagste inkomensdoelgroep.

In 2026 ramen we het aantal afgeronde begeleidingen op 200. In 2027 verdubbelt dat naar 400 om dan voor 2028 tot en met 2032 op gemiddeld 500 op jaarbasis te komen.

Gelet op de relatief lange doorlooptijd tussen de start van een begeleidingstraject en de realisatie van de drie werken verwachten we de volgende aantallen:

2027	2029	2031	2032	totaal
600	1.000	1.000	400	3.000

Doel: Aantal afgeronde begeleidingen bij verhuurders waarbij een of meerdere structurele verbeteringen, waaronder energiebesparende werken, werden uitgevoerd

Beschrijving

Vergeleken met de bestaande Mijn Verbouwbegeleiding voor eigenaar-bewoners vraagt deze maatregel meer ingrijpende wijzigingen aan regelgeving en IT. Bovendien is nog niet elk Energiehuis vertrouwd is met renovatiebegeleiding voor verhuurders en moeten ook de geaccrediteerde keuringsinstanties, die renovatieadviezen zullen verstrekken, hun capaciteit verder verhogen. Om die redenen moet vanaf 2027 een geleidelijke opstart worden voorzien.

Hierbij wordt gericht op 10.000 afgeronde renovatieadviezen in 2027 en 15.000 in 2028, om vanaf 2029 op kruissnelheid te komen met 20.000 adviezen per jaar.

Het aandeel begeleidingen is hiervan een afgeleide. Onderzoekt toont dat ongeveer 20% van alle huurwoningen in Vlaanderen structurele gebreken kent. We schatten daarnaast dat ongeveer de helft van de eigenaar-verhuurders die een renovatieadvies verkreeg nadien begeleiding zal aanvragen. We richten daarom op 1.000 begeleidingen in 2027 en 1.500 in 2028, om vanaf 2029 op kruissnelheid te komen met 2.000 begeleidingen per jaar.

Tabel met informatie over mijlpalen, streefdoelen en tijdlijn voor de verwezenlijking van de maatregel/investering

Seq. nummer	Maatregel/ Investering	Mijlpaal/ Doel	Mijlpaal/doelnaam	Kwantitatieve indicator (doelstelling)			Tijdlijn voor prestatie	
				Eenheid van maatregel/investering	Basislijn	Doel	Jaar	Q
1	M	M	Goedkeuring van gewijzigde regelgeving inkomensdoelgroep	Staatsblad	/	/	2026	Q1
2	M	M	Goedkeuring van gewijzigde regelgeving eigenaar-verhuurders	Staatsblad	/	/	2027	Q1
3	I	D	Aantal afgeronde begeleidingen doelgroep 4	Begeleiding	0	1600	2030	Q1
4	I	D	Aantal afgeronde begeleidingen doelgroep 4	Begeleiding	0	1400	2032	Q3
5	I	D	Aantal afgeronde renovatieadviezen verhuurder	Renovatieadvies	0	45.000	2030	Q1
6	I	D	Aantal afgeronde renovatieadviezen verhuurder	Renovatieadvies	0	50.000	2032	Q3
7	I	D	Aantal afgeronde begeleidingen verhuurder	Begeleiding	0	5500	2030	Q1
8	I	D	Aantal afgeronde begeleidingen verhuurder	Begeleiding	0	5000	2032	Q3

Waarom de specifieke mijlpaal(en) of doelstelling(en) is/zijn gekozen

Mijlpaal 1: de aanpassing aan de regelgeving is noodzakelijk om de bijkomende doelgroep van eigenaar-bewoners met laag inkomen vast te stellen en de inhoud en scope van de hervormde begeleiding vast te leggen. De aangepaste regelgeving (Energiebesluit van 19 november 2010) zal de datum van inwerkingtreding vastleggen.

Mijlpaal2: de aanpassing aan de regelgeving is noodzakelijk om de doelgroep van de maatregel uit te breiden naar verhuurders en om de specifieke inhoud van de begeleiding vast te leggen. De aangepaste regelgeving (Energiebesluit van 19 november 2010) zal de datum van inwerkingtreding vastleggen.

Doelstelling 3-4: kwantitatief doel per deelperiode waarmee het bereik van de maatregel met als doelgroep eigenaar-bewoners wordt gemeten

Doelstelling 5-6: kwantitatief doel per deelperiode waarmee het bereik van de maatregel met als doelgroep eigenaar-verhuurders wordt gemeten, voor het luik renovatieadvies.

Doelstelling 7-8: kwantitatief doel per deelperiode waarmee het bereik van de maatregel met als doelgroep eigenaar-verhuurders wordt gemeten, voor het luik begeleiding.

Wat de mijlpaal(s) of indicator(en)/streefdoel(en) is/meten

Mijlpaal 1 is de formele goedkeuring van de gewijzigde regelgeving voor de doelgroep eigenaar-bewoners met een laag inkomen

Mijlpaal 1 is de lancering van de maatregel Q1 2026 (waarvan de datum wordt bepaald in de gewijzigde regelgeving)

Mijlpaal 2 is de formele goedkeuring van de gewijzigde regelgeving voor de doelgroep eigenaar-verhuurders

Mijlpaal 2 is de lancering van de maatregel Q1 2027 (waarvan de datum wordt bepaald in de gewijzigde regelgeving)

Doelstelling 3-4: meten de verwachte uptake van het aanbod bij de doelgroep per deelperiode, uitgedrukt als het aantal afgeronde begeleidingstrajecten bij eigenaar-bewoners

Doelstelling 5-6: meten de verwachte uptake van het aanbod bij de doelgroep eigenaar-verhuurders, voor het luik renovatieadvies.

Doelstelling 7-8: meten de verwachte uptake van het aanbod bij de doelgroep eigenaar-verhuurders, voor het luik begeleiding.

Welke methodologie en bron zullen worden gebruikt, en hoe de juiste verwezenlijking van de mijlpaal(en) of doelstelling(en) zal objectief worden geverifieerd

Mijlpalen: publicatie in het Belgisch Staatsblad.

Doelstelling 3-8: registratie en rapportage via een (aan te passen) bestaande tool die de Energiehuizen gebruiken voor rapportage aan het VEKA en aan het agentschap Wonen in Vlaanderen.

Wat is de basislijn (startpunt) en wat is het niveau of specifieke punt dat moet worden bereikt (alleen voor indicatoren/streefdoelen)

/

Tegen wanneer de laatste mijlpaal(en) of doelstelling(en) zullen zijn bereikt (per kwartaal en per jaar)

Q2 2032

Wie en welke instelling zal verantwoordelijk zijn voor de uitvoering, het meten en de rapportering

De lokale Energiehuizen voeren de begeleidingen uit, zowel voor eigenaar-bewoners als voor eigenaar-verhuurders. Het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap is verantwoordelijk voor de opvolging en rapportering.

Geaccrediteerde keuringsinstanties voeren de renovatieadviezen uit. Het agentschap Wonen in Vlaanderen is verantwoordelijk voor de opvolging en rapportering.

Financiering en Kosten

1. Renovatiebegeleiding eigenaar-bewoners

De maatregel Mijn VerbouwBegeleiding is van start gegaan begin 2025. Er wordt een prestatievergoeding voorzien van 700 euro voor een traject dat effectief leidt tot de uitvoering van een renovatiewerk (de factuur geldt als bewijsstuk). Bij de lancering van de maatregel hebben eigenaar-bewoners recht op begeleiding bij de uitvoering van 1 werk. Enkel eigenaars wiens inkomen onder een bepaalde grens ligt, kunnen voor 2 werken begeleiding krijgen.

Op basis van een raming in mei 2025 verwachten de 20 Energiehuizen in 2025 ongeveer 2000 begeleidingen te zullen afwerken. De nieuwe inkomensdoelgroep is goed voor 35% van de huishoudens. Het aandeel eigenaars bij deze subdoelgroep is 55% ten opzichte van ruim 70 bij de rest van de eigenaars die in aanmerking komen. Bovendien leidt het beperkte budget er bij deze groep toe dat de mogelijkheid om renovatiewerken uit te voeren, een stuk lager is dan gemiddeld. Daarom

schatten we in dat slechts 10% of 200 van het geraamde aantal voor 2025 in de nieuwe doelgroep 4 zal worden gerealiseerd.

De verwachting is dat het aantal Mijn VerbouwBegeleidingen de komende jaren aangroeit tot gemiddeld 5000 per jaar. Doordat we het hele instrumentarium van premies (Mijn VerbouwPremie) en leningen (Mijn VerbouwLening) hervormen met dezelfde versterkte focus op de nieuw gedefinieerde laagste inkomensdoelgroep, verwachten we de komende jaren ook meer begeleidingstrajecten te kunnen realiseren bij de laagste inkomensdoelgroep. We schatten in dat het aantal extra trajecten zal aangroeien tot 500 per jaar, met een totaal van 3.000 over de hele periode 2026 tot en met half 2032.

De vermelde hervorming die wordt voorbereid, voorziet ook een aanpassing voor de vergoeding die nu 700 euro bedraagt. In afwachting van een finale beslissing daarover in het najaar van 2025, gaan we uit volgende aanpassingen: 1000 euro voor een eerste begeleidingstraject en 750 voor de volgende. De redenering is dat bij een eerste bezoek de algemene contouren van het renovatieplan worden opgemaakt, wat bij de begeleiding van de uitvoering van bijkomende werken niet opnieuw moet gebeuren. Bijgevolg zou de maximale vergoeding voor de begeleiding bij de uitvoering van drie werken 2.500 euro bedragen. We houden er echter rekening mee dat niet alle eigenaars een tweede of derde werk uitvoeren onder begeleiding: 50% voert een tweede werk uit en 30% een derde. Hierdoor begroten we de gemiddelde vergoeding op 1.600 euro.

Vergoeding max	werk	aandeel	Vergoeding
€ 1.000	werk 1	1	€ 1.000
€ 750	werk 2	0,5	€ 375
€ 750	werk 3	0,3	€ 225
			€ 1.600

Voor een totaal van 3000 bijkomende Mijn VerbouwBegeleidingen bij doelgroep 4 bedraagt de totale kostprijs 4.800.000 euro voor 2026 tot en met 2032.

2. Renovatieadvies en -begeleiding eigenaar-verhuurders

Op de huurmarkt worden door erkende keuringsinstellingen renovatieadviezen uitgevoerd. Wanneer bij deze renovatieadviezen structurele gebreken worden vastgesteld, maakt de eigenaar-verhuurder aanspraak op een begeleidingstraject. De doelstelling van deze maatregel is om in de periode 2027-2032 bij ongeveer 10% van de huurmarkt dergelijke renovatieadviezen uit te voeren. Om deze doelstelling te halen is volgend schema nodig:

	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Totaal
Aantal renovatie-adviezen	10.000	15.000	20.000	20.000	20.000	10.000	95.000
Aandeel huurwoningen met een renovatieadvies	1%	1,5%	2%	2%	2%	1%	10%

(*) extrapolatie van het aandeel huurders op 1/1/2023 (31,5%) naar huishoudprognose Statistiek Vlaanderen op 1/1/2027 - 1/1/2032

De kostprijs voor een dergelijk renovatieadvies bedraagt anno 2025 250 €. Dit maakt dat we op volgende budgettaire inschatting komen voor het uitvoeren van de renovatieadviezen:

	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Totaal
Aantal renovatieadviezen	10.000	15.000	20.000	20.000	20.000	10.000	95.000
Kostprijs	2.500.000 €	3.750.000 €	5.000.000 €	5.000.000 €	5.000.000 €	2.500.000 €	23.750.000 €

Uit onderzoek blijkt dat 20% van de woningen op de private huurmarkt ernstige structurele gebreken vertoont. Voortbouwend op deze wetenschappelijke vaststelling, en de veronderstelling dat ongeveer de helft van de eigenaar-verhuurders renovatiebegeleiding zullen aanvragen, nemen we aan dat bij 10% van woningen waar een renovatieadvies werd uitgevoerd een begeleidingstraject moet worden opgestart. Dit maakt dat we op volgende aantallen van nodige begeleidingstrajecten uitkomen:

	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Totaal
Aantal renovatieadviezen	10.000	15.000	20.000	20.000	20.000	10.000	95.000
Aantal begeleidingstrajecten	1.000	1.500	2.000	2.000	2.000	1.000	9.500

Ook in het kader van deze begeleidingen begroten we de gemiddelde vergoeding per begeleiding op 1.600 €. Daar we uit het wetenschappelijk onderzoek weten deze woningen met structurele gebreken op de huurmarkt vaak meerdere gebreken combineren, waardoor meerdere werken nodig zijn, gaan we van dezelfde inschatting uit als deze hierboven gemaakt voor doelgroep 4 op de eigenaarsmarkt.

	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Totaal
Aantal begeleidingstrajecten	1.000	1.500	2.000	2.000	2.000	1.000	9.500
Kostprijs begeleiding	1.600.000 €	2.400.000 €	3.200.000 €	3.200.000 €	3.200.000 €	1.600.000 €	15.200.000 €

Het indicatieve uitgebreide tijdschema waarbinnen deze kosten naar verwachting zullen worden gemaakt

2026 - 2032

Informatie over de nationale bijdrage in de totale kosten van de maatregel en de investering

25% Vlaamse publieke middelen (Energie, Wonen)

Alle informatie over welke financiering uit andere instrumenten van de Unie in verband met dezelfde maatregel/investering is of kan worden overwogen

/

Alle informatie over voorgenomen financiering uit particuliere bronnen en welk hefboomniveau is beoogd, indien relevant

/

Rechtvaardiging van de aannemelijkheid en redelijkheid van de geraamde kosten, indien nodig, rekening houdend met nationale specifieke kenmerken

Zie infra

Tabel met informatie over de geraamde totale kosten van de maatregel/investering

Seq. nummer	Maatregel / investering	Vanaf datum	Tot	TOTAAL	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
1	Uitbreiding Mijn VerbouwBegeleiding	Q1 2026	Q2 2032	43.750.0000	320.000	4.740.000	6.950.000	9.000.000	9.000.000	9.000.000	4.740.000

Doelgroep		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	totaal
Bewoner	aantal	200	400	500	500	500	500	400	3.000
	budget	320.000	640.000	800.000	800.000	800.000	800.000	640.000	4.800.000
Verhuurder	n advies	0	10.000	15.000	20.000	20.000	20.000	10.000	95.000
	budget advies	0	2.500.000	3.750.000	5.000.000	5.000.000	5.000.000	2.500.000	23.750.000
	n begeleiding	0	1.000	1.500	2.000	2.000	2.000	1.000	9.500
	budget begeleiding	0	1.600.000	2.400.000	3.200.000	3.200.000	3.200.000	1.600.000	15.200.000
TOTAAL BUDGET		320.000	4.740.000	6.950.000	9.000.000	9.000.000	9.000.000	4.740.000	43.750.000

Additionaliteit

- **Renovatiebegeleiding voor eigenaar-bewoners**

Type: ondersteuning van renovatie van woningen van kwetsbare huishoudens

Uitbreiding van een bestaande maatregel:

- Verlenging in de tijd;
- Kwalitatief: uitbreiding van de scope van de doelgroep en verleggen van de focus op een kwetsbare doelgroep van huishoudens met lage inkomens;
- Kwantitatief:
 - o voor een nieuw afgebakende doelgroep met laagste inkomens willen we het aantal begeleiding fors uitbreiden;
 - o verhoging van de vergoeding.

Omvang: de maatregel is beschikbaar in het hele Vlaamse Gewest via het netwerk van [Energiehuizen](#).

- **Renovatieadvies en renovatiebegeleiding voor eigenaar-verhuurders**

Type: advies en begeleiding voor de renovatie van huurwoningen

Nieuwe maatregel:

- Renovatieadvies voor verhuurders is een volledig nieuwe maatregel;
- Renovatiebegeleiding bestaat momenteel alleen voor eigenaar-bewoners. De doelgroep wordt verruimd tot eigenaar-verhuurders.

Omvang: de maatregel is beschikbaar in het hele Vlaamse Gewest. Het renovatieadvies wordt verleend via geaccrediteerde keuringsinstanties. De renovatiebegeleiding verloopt via het netwerk van [Energiehuizen](#).

Naleving van de EU-regels inzake staatssteun

Deze maatregel beoogt enerzijds een uitbreiding van reeds bestaande maatregelen en anderzijds gaat het om het invoeren van een nieuwe maatregel (met name het renovatieadvies voor verhuurders en de verruiming van de doelgroep voor renovatiebegeleiding tot eigenaar-verhuurders).

De maatregel valt onder de bestaande algemene vergoeding voor de Energiehuizen. In de beperkte gevallen waar de maatregel betrekking heeft op ondernemingen, valt deze onder de de-minimisverordening en moet dus niet aangemeld te worden bij de Commissie.

Ecoboost-lening micro-ondernemingen

Maatregel valt onder de component (schrapping wat niet past):

- Gebouwen
- Mobiliteit

Maatregel valt onder volgende doelgroep (schrapping wat niet past):

- Kwetsbare micro-ondernemingen

Beschrijving van de maatregel/investering

97% van alle Belgische ondernemingen zijn micro-ondernemingen volgens de Europese definitie. 112 000 micro-ondernemingen (15,6%) beschikken niet over financiële middelen om te renoveren in energie-efficiënte renovaties van gebouwen of om over te schakelen op koolstofarme voertuigen of om alternatieve vervoerswijzen te gebruiken. Hiervan zijn 34 100 micro-ondernemingen geïdentificeerd als zeer kwetsbaar vanwege hun hoge energie-uitgaven en lage winstmarges. De rentevoet van de bestaande Ecoboostlening zal door het Sociaal Klimaat Fonds verlaagd kunnen worden voor micro-ondernemingen (met uitzondering van vrije beroepen) tot **1,5%**. Dit geeft kwetsbare micro-ondernemingen toegang tot financiële middelen die hen weerbaar maken tegen de energieprijzverhogingen ten gevolge van ETS 2. De rentekorting zal voor deze doelgroep, de toegankelijkheid tot en de haalbaarheid van deze financiering ondersteunen.

De aard, het type en de omvang van de maatregel of investering met vermelding of het om nieuwe maatregelen gaat dan wel om een bestaande maatregel of investering die bedoeld is om met de steun van het Fonds te worden verlengd

De Ecoboostlening is een bestaand instrument van PMV-Standaardleningen (sinds 28 april 2025). De lening kan worden aangevraagd door KMO's voor bedragen tussen de 15 000 en 150 000 euro voor een lijst van groene investeringen. De bedrijven dienen zelf minstens 20% van de investering met eigen middelen te financieren. Met de tussenkomst van het Sociaal Klimaat Fonds kan de rentevoet (momenteel 3% dankzij een EIF waarborg die loopt tot 31 december 2025 – Zonder EIF waarborg dient de rentevoet voor deze doelgroep hoger te liggen gezien het risicoprofiel) verlaagd worden tot 1,5% voor micro-ondernemingen (met uitzondering van vrije beroepen – deze doelgroep beschikt algemeen gesteld over voldoende financiële draagkracht en toegang tot de reguliere bancaire financiering) voor groene investeringen met de focus op gebouwen en

transport. Meer specifiek worden hiermee bedoeld de investeringen in hernieuwbare energie, renovatie van commerciële gebouwen en in nul en lage emissie mobiliteit. PMV-Standaardleningen stelt hiervoor een handleiding ter beschikking. Aanvragen voor een Ecoboostlening kunnen ingediend worden via een kredietwebaanvraag.

Gedetailleerde informatie over het doel van de maatregel of investering en over wie en wat het doelwit is; een toelichting over de wijze waarop de maatregel en de investering doeltreffend zouden bijdragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen van het fonds binnen het algemene kader van het relevante beleid van een lidstaat, en hoe de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen daardoor zal worden verminderd

Alle micro-ondernemingen, actief binnen de volgende sectoren:

- Goederenvervoer over de weg
- Taxibedrijven
- Personenvervoer / touroperators
- Bouwsector
- Horeca
- Gezondheidszorgen en sociale diensten
- Productie- en verwerkingsactiviteiten
- Buurtwinkels en kleinhandel

die meer dan 18 maanden actief zijn), zullen in aanmerking komen voor het aanvragen van de Ecoboostlening met een verlaagde rentevoet.

Uit tal van studies blijkt dat deze sectoren het algemeen moeilijk hebben om rendabel te zijn. Deze sectoren hebben algemeen gesteld ook moeilijker toegang tot het klassieke bancaire krediet gezien hun risicoprofiel en behoren dus tot het segment van kwetsbare micro-ondernemingen. Vrije beroepen komen niet in aanmerking voor een verlaagde interestvoet.

Algemeen gesteld is de doelgroep die PMV-Standaardleningen bereikt met haar leningen sowieso de doelgroep met beperkte tot geen toegang tot bankfinanciering. Daarom ook dat deze doelgroep als kwetsbaar beschouwd wordt. De sectoren met grote focus en die ook het grootste aandeel uitmaken van de portefeuille betreffen de bouwsector, horeca, retail, diensten en innovatieve ondernemingen. Algemeen kennen deze sectoren een hoger falingspercentage en beperktere rendabiliteit waardoor het bekomen van bancaire financiering geen evidentie is. De beperkte financiële draagkracht gecombineerd met vaak een hoge investeringskost en een lange terugverdientijd voor groene investeringen maakt dat deze doelgroep een extra incentive nodig heeft om een duurzame transitie mogelijk te maken. Om de focus op gebouwen en transport te waarborgen, werd beslist om alleen een Ecoboostlening met verlaagde interestvoet aan te bieden voor investeringen in hernieuwbare energie, de renovatie van commerciële gebouwen en in nul en lage emissie mobiliteit. Aangezien het hier gaat over uitbereiding van een bestaand instrument, zal de kostenefficiëntie van deze maatregel optimaal zijn. Hierdoor kan de rentevoet

significat dalen, wat het voor kwetsbare micro-ondernemingen zeer interessant maakt om de groene investeringen uit te voeren.

Deze maatregel is een ideale ondersteuning in combinatie met de bestaande vergroeningsscan van VLAIO. Hierbij worden potentiële investeringen in kaart gebracht en economisch en ecologisch geëvalueerd. Kwetsbare micro-ondernemingen die kapitaal missen voor duurzame investeringen kunnen een financieel zeer interessante lening aangaan om hun te wapenen voor de effecten van ETS2.

Beschrijving van de wijze waarop de maatregel of investering wordt uitgevoerd (wijze van uitvoering), waarbij wordt verwezen naar de administratieve capaciteit van de lidstaat op centraal, en, in voorkomend geval, regionaal en lokaal niveau

De uitbreiding van de Ecoboostlening zal worden voorbereid, uitgewerkt, uitgevoerd en opgevolgd worden door PMV-Standaardleningen. Ook zullen zij instaan voor de ondersteuning van micro-ondernemingen bij het aanvragen van de lening. De aanvragen kunnen ingediend worden via een webapplicatie die vandaag al operationeel is.

De aanvraag van de lening gebeurt op basis van offertes.

Het toekennen van een rentekorting betekent een uitbreiding van een reeds bestaande maatregel en dit voor de specifieke doelgroep van kwetsbare micro ondernemingen.

Het totaalbedrag van de rentekorting wordt gefinancierd met het budget van het Sociaal Klimaatplan.

De lening aan de specifieke doelgroep wordt verstrekt aan een rentevoet van 1,5%.

Jaarlijks wordt voor alle in dat kalenderjaar afgesloten leningen de kostprijs berekend van de rentekorting om tot een rentevoet van 1,5% te komen, en dit over de volledige looptijd van de afgesloten kredieten.

Deze kostprijs wordt gefinancierd met het budget van het Sociaal Klimaatplan.

Een toelichting op de manier waarop de maatregel of investering gericht zal zijn op het aanpakken van genderongelijkheid, indien van toepassing

De lening is toegankelijk voor alle genders.

Niettemin zal het belangrijk zijn om bijzondere aandacht te besteden aan communicatie en sensibilisering om de doelgroep voldoende te bereiken.

De informatie over de uitbreiding van de bestaande maatregel moet algemeen beschikbaar zijn. Hiervoor zal PMV-Standaardleningen haar partners aanspreken zoals daar zijn KMO-organisaties, steunpunten voor starters en zelfstandigen, boekhoudkantoren, financiële instellingen,... om de informatie zo ruim mogelijk te verspreiden en een zo breed mogelijke groep te bereiken.

De tijdlijn van de maatregel of investering; (voor steun voor emissiearme voertuigen, een tijdschema voor de geleidelijke afbouw van die steun)

De maatregel zal in Q3 en Q4 2025 worden voorbereid en geïmplementeerd worden in Q1 2026. De maatregel zal al zeker gedurende de periode van 2026 tot en met 2030 actief zijn. Een eventuele verderzetting zal nadien geëvalueerd worden in functie van de nog beschikbare budgetten.

“Doe geen significante schade”(Do No Significant Harm)

De lening kan worden aangevraagd door kwetsbare micro-ondernemingen voor investeringen in hernieuwbare energie, investeringen met betrekking tot de renovatie van commerciële gebouwen en investeringen in nul en laag emissie mobiliteit. Deze drie domeinen worden voor de bepaling van DNSH opgesplitst.

Hernieuwbare energie

Dit domein zal verder opgesplitst worden over verschillende activiteiten.

Zonne-energie

Windenergie

Dit omvat de energie opgewerkt door windturbines of windenergieomzettingssystemen. Hieronder vallen windturbines en onderdelen, hybride systemen die windenergie combineren met andere hernieuwbare energiebronnen en alle nevencomponenten (behalve investeringen voor de productie ervan), zoals: AC/DC-omvormers, transformatoren, omvormers, stroommeters, batterijen, installatiekosten en kosten voor aansluiting op het elektriciteitsnet.

Deze technologie is de afgelopen jaren al sterk verbeterd, vooral op het vlak van rendement. Kleine windturbines kunnen dus aan belang winnen bij het opwekken van energie en zijn nu al combineerbaar met zonnepanelen. Het is niet ondenkbeeldig dat hier op korte termijn ook nieuwe oplossingen gaan ontstaan om deze technieken nog interessanter te maken ook voor micro-ondernemingen om zo te voorzien in hun eigen verbruik

Hiermee trachten wij in te spelen op innovatieve technologieën en ook de markt van kleine turbines die ook van nut kunnen zijn voor micro-ondernemingen.

Aangezien de zone van de investering niet wordt gespecificeerd, valt deze activiteit onder zowel 'E1. Generation electricity from onshore wind power in the renewable acceleration areas' als 'E2. Generation electricity from onshore wind power outside the renewable acceleration areas'. E1 heeft geen verdere motivatie nodig om te voldoen aan DNSH criteria. Bij E2 dient er worden aangetoond dat de bescherming en restauratie van de biodiversiteit en ecosystemen in stand blijven.

Geothermisch

Installatie, transmissie, distributie en opslag van hernieuwbare energie

Renovatie in commerciële gebouwen

Deze activiteit valt onder 'B2. Individual energy efficiency renovation measures'. Dit zijn investeringen in de bouw of renovatie van commerciële gebouwen, resulterend in minimale kwalificerende energieprestaties, of het voldoen aan minimale drempels. De renovatie van het gebouw voldoet aan de toepasselijke vereisten voor grote renovaties zoals vastgelegd in de toepasselijke nationale en regionale bouwvoorschriften ter implementatie van Richtlijn 2010/31/EU (EPBD) of wanneer de besparingen in de primaire energievraag ten minste 30% bedragen in vergelijking met de basisprestaties van het gebouw vóór de renovatie (conform de Europese richtlijnen), waarbij de verminderingen in de netto primaire energievraag door hernieuwbare energiebronnen niet in aanmerking worden genomen.

In aanmerking komende investeringen in deze categorie zijn die welke bijdragen aan de verbetering van de energie-efficiëntie en bijbehorende werkzaamheden (inclusief gezondheid en veiligheid).

Men specificeert de investeringen in volgende categorieën: isolatie, vervangen van ramen en deuren, verwarmings-, ventilatie- en airconditioningapparatuur (HVAC). Verwarmingsapparatuur op basis van fossiele brandstoffen komt niet in aanmerking.

Ook hier wordt als doelgroep beoogt de kleine micro-onderneming die energiebesparende investeringen uitvoert aan handelspanden die algemeen gesteld beperkt zullen zijn van omvang gezien de activiteiten en de schaalgrootte van de onderneming.

Aangezien deze valt onder B2, dient er voldaan te zijn aan de huidige wetgeving.

Nul en lage emissie mobiliteit

PMV-Standaardleningen streeft naar nul en lage emissie bij verschillende soorten mobiliteiten.

Personal mobility devices

Deze activiteit valt onder 'T2. Personal mobility or transport devices, cycle logistics, including components'. Dit wordt verder gedefinieerd als persoonlijke mobiliteitsapparaten waarbij de aandrijving afkomstig is van de fysieke activiteit van de gebruiker (bv. fietsen), van een nulemissiemotor (bijv. elektrische step) of een mix van nulemissiemotor en fysieke activiteit (bijv. e-bikes); alleen apparaten die op dezelfde openbare infrastructuur als fietsen of voetgangers

mogen worden gebruikt, komen in aanmerking. Het naleven aan de huidige wetgeving is hierbij voldoende.

M1-voertuigen en N1

T3 -> (pollution prevention and control)

Voertuigen van categorie L

Deze omvat voertuigen met categorie L met nulmissies. Deze activiteit valt onder 'T5. Zero-emission vehicles of category L. Het naleven van de huidige wetgeving is hierbij voldoende om te voldoen aan de DNSH criteria.

Zware voertuigen onder categorie N2 en N3

Infrastructuur en belangrijke componenten van elektrische voertuigen

Dit omvat de infrastructuur gewijd aan de exploitatie van voertuigen, schepen of persoonlijke mobiliteitsapparaten zonder CO2-uitstoot: elektrische oplaadpunten, verbeteringen van de aansluiting op het elektriciteitsnet, waterstoftankstations of elektrische wegnetten. Deze activiteit valt onder 'T13. Infrastructure for zero-emission private mobility'. Het naleven van de huidige wetgeving is hierbij voldoende om te voldoen aan de DNSH criteria.

Mijlpalen, doelstellingen en tijdlijn

Mijlpaal: De Ecoboost lening met verlaagde rentevoet toegankelijk maken voor het publiek

Beschrijving

Doordat de bestaande Ecoboostlening wordt uitgebreid met gunstvoorwaarden voor de doelgroep van kwetsbare micro ondernemingen, dient ook de webapplicatie hierop aangepast te worden. Bedrijven moeten kunnen aantonen dat ze een kwetsbare micro-onderneming zijn. Bovendien dienen ook de dossierbeheerders bij PMV-Standaardleningen hierover geïnformeerd te worden. Vervolgens dient er ook voldoende publiciteit gemaakt te worden om de zichtbaarheid van de Ecoboostlening, zeker voor de doelgroep van kwetsbare micro ondernemingen te verhogen.

Doel: Bedrag aan toegekende leningen met bijkomende rentekorting

Beschrijving

JAAR	Bedrag	Kost in Euro
2026	12.000.000	1.802.013

2027	13.500.000	2.027.265
2028	15.000.000	2.252.516
2029	15.000.000	2.252.516
2030	15.000.000	2.252.516

Tabel met informatie over mijlpalen, streefdoelen en tijdlijn *voor de verwezenlijking van de maatregel/investering*

1	I	D	Bedrag aan toegekende leningen met extra rentekorting	Toekenning van een lening		40,5 miljoen euro	2028	Q4
2	I	D	Bedrag aan toegekende leningen met extra rentekorting	Toekenning van een lening		30 miljoen euro bijkomend	2032	Q2

Waarom de specifieke mijlpaal(en) of doelstelling(en) is/zijn gekozen

Deze doelstellingen werden vooropgesteld waarmee gehoopt wordt om op termijn meer dan 1000 micro ondernemingen te faciliteren bij het maken van de duurzame transitie.

Wat de mijlpaal(s) of indicator(en)/streefdoel(en) is/meten

De Mijlpaal meet de lancering van de maatregel in Q1 2026.

De doelstellingen meten de verwachte investeringen door de doelgroep.

Welke methodologie en bron zullen worden gebruikt, en hoe de juiste verwezenlijking van de mijlpaal(en) of doelstelling(en) zal objectief worden geverifieerd

De Kredietwebaanvraag en het Kredietbeheerssysteem van PMV-Standaardleningen, laten toe om deze specifieke doelgroep en vooropgestelde investeringen te identificeren en te registreren.

De systemen laten toe om correct te rapporteren, ook op boekhoudkundig vlak, en om het bedrag van de rentekorting te berekenen.

Wat is de basislijn (startpunt) en wat is het niveau of specifieke punt dat moet worden bereikt (alleen voor indicatoren/streefdoelen)

Onderstaande doelstellingen worden vooropgesteld:

JAAR	Bedrag	Kost in Euro
2026	12.000.000	1.802.013
2027	13.500.000	2.027.265
2028	15.000.000	2.252.516
2029	15.000.000	2.252.516
2030	15.000.000	2.252.516

Indien het bedrag in een bepaald jaar niet behaald wordt, zal het saldo overgedragen worden naar het volgende jaar om ook dan de doelgroep te kunnen voorzien van een Ecoboostlening met rentevoordeel voor de vooropgestelde investeringen.

Tegen wanneer de laatste mijlpaal(en) of doelstelling(en) zullen zijn bereikt (per kwartaal en per jaar)

Q2 2032

Wie en welke instelling zal verantwoordelijk zijn voor de uitvoering, het meten en de rapportering

PMV-Standaardleningen zal verantwoordelijk zijn voor het aanbieden van de lening, de analyse, de toekenning en uitbetaling.

Zij zal ook instaan voor het verdere beheer en eventuele invordering.

Ook de rapportering zal door haar aangeleverd worden.

Financiering en Kosten

Om een onderbouwde inschatting te maken van het te verwachten aantal leningen voor deze specifieke doelgroep, baseerden wij ons op onze historische portefeuille en de doelgroep die wij tot hiertoe bereikten.

Voor elke kredietnemer zal de kredietwaardigheid uitgebreid onderzocht worden. Hiervoor zullen wij ons baseren op de historische balans- en resultatenrekening maar ook op de financiële prognose voor de komende jaren. Ook voor deze doelgroep is het belangrijk om de kredietwaardigheid en terugbetalingscapaciteit te onderzoeken. De micro-ondernemingen, zeker de doelgroep die PMV-Standaardleningen bereikt, beschikt over een beperkte financiële draagkracht om de beoogde extra investeringen te dragen, daarom dat deze maatregel belangrijk is om ook de duurzame transitie voor micro ondernemingen mogelijk te maken. Samen met de aanvraag zal gevraagd worden om offertes over te maken van de beoogde investeringen zodat de grootorde van de kredietbehoefte en de hiermee gepaard gaande terugbetalingslast, correct kan worden ingeschat.

Aan de ondernemer wordt gevraagd om minimum 20% van de beoogde investering met eigen middelen te financieren om ook zijn persoonlijk engagement ten aanzien van het project en zijn activiteiten te tonen.

Gezien de uitbreiding van de maatregel zich specifiek richt tot de micro-ondernemingen, schatten wij in dat het gemiddeld kredietbedrag zich zal situeren rond 60.000 euro.

Historische cijfers (statistieken van PMV-Standaardleningen die een ruime ervaring en historiek heeft in de financiering van micro ondernemingen actief binnen moeilijkere sectoren – lees sectoren met beperkte financiële draagkracht en die een hoger uitvalpercentage kennen) leren

ons dat er een verliespercentage wordt genoteerd van 25,1 %⁸ bij micro-ondernemingen (wanbetaling door gebrek aan rendabiliteit van de onderneming, falings, stopzetting van de activiteit,...). Vervolgens wordt er gerekend met een verliespercentage van 90%. Om een extra steun te betekenen voor deze doelgroep wordt het merendeel van de leningen immers toegekend zonder waarborgen te eisen. Dit maakt dat na falings of na opzeg door wanbetaling of stopzetting van de activiteiten, de recuperatiekansen beperkt zijn, en 90%⁹ van het nog openstaande saldo als verlies kan worden beschouwd. De ervaring binnen PMV leert dat de opzeg meestal binnen de eerste drie jaar na toekenning valt op een ogenblik dat er nog niet veel kapitaal is terugbetaald. Er wordt uitgegaan van een gemiddelde terugbetalingsduur van 4 jaar. Het eerste jaar zal er steeds een vrijstelling worden voorzien van kapitaalaflossing. Om deze verliezen te compenseren zou een rentevoet van 5,65% (vaste rentevoet per krediettype en per doelgroep) nodig zijn en dit zonder rekening te houden met de operationele kosten (personeel, IT,...). PMV-Standaardleningen werkt met een vaste rentevoet om transparant te zijn van bij de aanvraag en ook het gelijkheidsprincipe toe te passen.

Hieronder wordt de berekening voorgesteld:

Probability of Default (PD)	25,10%
Loss Rate (LR)	90,00%
EIF Garantie	0%
Loss Given Default	22,59%
 Average duration	 4
Minimum Required Risk Premium per year	5,65%
Required return FPF**	0%
Costs*	0,00%
Required return	5,65%
Minimum Interest Rate without EIF Guarantee	5,65%

Voor de 1,5% rentevoet dient er dus voor 4,15% aan interest gecompenseerd te worden. In een simulatie over een investeringstermijn van 5 jaar resulteert dit in een te vergoeden bedrag van 10.586.826 euro.

Het bedrag van de lening is minimum 15.000 euro en maximum 150.000 euro per kredietnemer. De inschatting werd gemaakt dat het gemiddeld kredietbedrag 60.000 euro zal bedragen.

⁸ Dit percentage is gebaseerd op onze historische cijfers bij kredietverlening aan micro ondernemingen binnen de vooropgestelde sectoren. Gezien we ons nu gaan beperken tot de nog zwakkere sectoren zal dit percentage vermoedelijk zelfs nog hoger uitvallen.

⁹ Ervaring leert dat bij kredietverlening aan ondernemingen, er na opzegging (vaak na falings) quasi geen recuperatiekansen meer zijn. De leningen zijn immers achtergestelde leningen en worden bovendien toegekend zonder waarborgen. Indien een dergelijke lening opgezegd wordt moet er 90% van het uitstaande saldo in verlies genomen worden.

PMV-Standaardleningen beschikt over voldoende cash middelen om het kapitaal te voorzien om deze leningen in de markt te zetten.

Het indicatieve uitgebreide tijdschema waarbinnen deze kosten naar verwachting zullen worden gemaakt

Kosten verbonden aan de toekenning van het rentevoordeel. . De kosten werden berekend voor de leningen toegekend in een jaar en de kost verbonden aan deze leningen gedurende de volledige looptijd. Onder kost verstaan wij het rentevoordeel dat wordt toegekend bij toekenning van de Ecoboostlening aan een micro-ondernemingen.

JAAR	Bedrag	Kost in Euro
2026	12.000.000	1.802.013
2027	13.500.000	2.027.265
2028	15.000.000	2.252.516
2029	15.000.000	2.252.516
2030	15.000.000	2.252.516

Informatie over de nationale bijdrage in de totale kosten van de maatregel en de investering

PMV-Standaardleningen voorziet in het kapitaal voor de toekenning van de lening.

Indien 25% van de kost van de maatregel dient gefinancierd te worden met een nationale bijdrage wordt gevraagd aan het Vlaamse Gewest om hiervoor een bijkomende vergoeding te voorzien in de vorm van een beheersvergoeding, dan wel een compensatie te voorzien op het einde van elk jaar op basis van de werkelijke investeringen en realisaties.

JAAR	Bedrag	Kost in Euro	Door het Vlaamse Gewest te dragen kost
2026	12.000.000	1.802.013	450.503
2027	13.500.000	2.027.265	506.816
2028	15.000.000	2.252.516	563.129
2029	15.000.000	2.252.516	563.129
2030	15.000.000	2.252.516	563.129

Alle informatie over welke financiering uit andere instrumenten van de Unie in verband met dezelfde maatregel/investering is of kan worden overwogen

geen

Alle informatie over voorgenomen financiering uit particuliere bronnen en welk hefboomniveau is beoogd, indien relevant

PMV-Standaardleningen vraagt dat de micro-ondernemingen minimum 20% van de investeringskost, met eigen middelen financiert.

Het bedrag dat de micro-onderneming zelf investeert kan maximum 4 keer ontleend worden bij PMV-Standaardleningen onder de vorm van een Ecoboostlening.

Rechtvaardiging van de aannemelijkheid en redelijkheid van de geraamde kosten, indien nodig, rekening houdend met nationale specifieke kenmerken

De hierboven vermelde cijfers zijn gebaseerd deels op historische gegevens, deels op inschattingen.

Uiteraard wordt er van uit gegaan dat het voorziene rentevoordeel, de Ecoboostlening extra aantrekkelijk zal maken waarbij we een stijging van het aantal aanvragen en investeringen verwachten.

De verlaging van de rentelast creëert ook een belangrijk financieel voordeel voor de micro onderneming wat de slaagkansen en een positieve terugbetaling zal verhogen.

De kosten verbonden aan renovatiewerken en investeringen in verduurzaming zijn sterk stijgend wat de behoefte aan goedkoper kapitaal zal doen toenemen.

Tabel met informatie over de geraamde totale kosten van de maatregel/investering

Voor het rentevoordeel

Seq. nummer	Maatregel / investering	Vanaf datum	Tot op heden	TOTAAL	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
	I	Q1 2026	Q2 2032	10.586.826	1.802.013	2.027.265	2.252.516	2.252.516	2.252.516	0	0

Additionaliteit

De Ecoboostlening betreft een bestaande maatregel.

De nieuwe maatregel betreft een opschaling door het feit dat een belangrijk rentevoordeel zal worden toegekend aan deze specifieke doelgroep om extra te kunnen inzetten op verduurzaming en waardoor de duurzame transitie voor deze doelgroep extra gefaciliteerd kan worden.

Naleving van de EU-regels inzake staatssteun

Deze leningen zullen toegekend worden en in overeenstemming zijn met de de-minimis-verordening.

Renovatiesubsidies voor sociale huurwoningen

Maatregel valt onder de component (schrap wat niet past):

- Gebouwen

Maatregel valt onder volgende doelgroep (schrap wat niet past):

- Kwetsbare huishoudens

Beschrijving van de maatregel/investering

De maatregel 'Renovatiesubsidie voor sociale huurwoningen' voorziet in gerichte financiële ondersteuning aan sociale woonmaatschappijen voor de energetische renovatie van sociale huurwoningen. Deze renovatiegolf kadert binnen de bredere doelstelling om tegen 2050 het volledig sociale huurpatrimonium te laten voldoen aan de vereisten van een label A.

Het Vlaamse sociale woningpatrimonium kampt met een aanzienlijke energetische achterstand. Volgens de meest recente cijfers behaalt momenteel slechts 18% van de sociale huurwoningen vandaag een EPC-label A of beter, terwijl 19% van het patrimonium nog een label D of slechter heeft. Dat betekent dat 32.000 huurwoningen (label D en slechter) dringend nood hebben aan (ingrijpende) energetische renovaties.

Bovendien zal de invoering van ETS2 naar verwachting een prijsverhogend effect hebben op verwarmen met fossiele bronnen. Voor sociale huurders, die doorgaans tot de onderste inkomenscategorie behoren, leidt dit tot een onevenredige last. De renovatiesubsidie is dan ook expliciet gericht op deze groep, die zelf onvoldoende investeringsruimte heeft om over te schakelen naar energie-efficiënte woonvormen.

Met het huidige renovatietempo binnen het sociaal woningpatrimonium zal de doelstelling om het volledig patrimonium tegen 2050 naar een label A te transformeren niet gehaald worden. De uitdaging situeert zich op meerdere niveaus:

- De gemiddelde renovatiesnelheid is momenteel te laag.
- De energetische kwaliteit van bestaande sociale woningen leidt tot hoge energiefacturen, vooral voor kwetsbare huishoudens, wat de energiearmoede structureel in stand houdt.
- De bestaande Vlaamse financieringsinstrumenten (zoals FS3-leningen) volstaan vaak niet om grootschalige renovaties kostendekkend te realiseren.

De renovatiesubsidie biedt hierop een gericht antwoord door woonmaatschappijen financieel te ondersteunen bovenop de bestaande leningsfaciliteiten. De subsidie werkt als hefboom om projecten versneld op te starten en schaalvergroting mogelijk te maken. Zonder deze bijkomende financiële impuls zal de renovatiegraad binnen het sociale woningpatrimonium onvoldoende zijn om de Europese en Vlaamse klimaatdoelstellingen te behalen, en dit binnen het segment van de woningmarkt van de meest kwetsbare huishoudens.

De maatregel is bijgevolg niet alleen essentieel vanuit klimaat- en energieoogpunt, maar ook vanuit sociaal beleidsperspectief: het verbeteren van de woonkwaliteit en het verlagen van de energiekosten bij kwetsbare doelgroepen draagt rechtstreeks bij aan het bestrijden van energiearmoede en het realiseren van een rechtvaardige transitie. Gerichte subsidies helpen de woonmaatschappijen om hun woningen sneller en efficiënter energetisch te renoveren en leidt zo tot een substantiële daling van de CO2-uitstoot in de sociale huisvestingssector.

De aard, het type en de omvang van de maatregel of investering met vermelding of het om nieuwe maatregelen gaat dan wel om een bestaande maatregel of investering die bedoeld is om met de steun van het Fonds te worden verlengd

AARD: Premie voor de renovatie van sociale woningen in Vlaanderen

TYPE: Ondersteuning van renovatie van sociale woningen (=woningen van zeer kwetsbare huishoudens)

De maatregel 'Renovatiesubsidie voor sociale huurwoningen' is de voortzetting van een bestaande subsidieregeling die momenteel wordt gefinancierd via het Vlaams Klimaatfonds (VKF 2023). Het premiesysteem VKF bestaat sinds 2016 en werd in 2023 grondig hervormd. Het premiesysteem voorziet in diverse premies die gericht zijn op het stimuleren van energie-efficiënte renovaties binnen het sociaal woonpatrimonium. Er zijn totaalpremies voor totaalrenovatieprojecten en vervangingsbouw, maar ook premies voor kleinere renovaties zoals de thermische prestaties van de gebouwschil verbeteren, de verwarmingsinstallaties verbeteren of duurzame energietechnieken plaatsen. Het systeem kent al een lange looptijd en heeft een zekere maturiteit. Bovendien is de sociale huisvestingssector ondertussen vertrouwd geraakt aan het systeem.

De maatregel is verankerd in de [Vlaamse Codex Wonen van 2021](#), in het bijzonder onder Boek 5, Deel2, Titel 2. Energetische renovatie van sociale huurwoningen en basiskoten, dat bepaalt dat de Vlaamse Regering aan woonmaatschappijen investeringssubsidies kan toekennen voor de bouw, verwerving, renovatie, verbetering en aanpassing van sociale huurwoningen. De toekenning van subsidies in het kader van VKF 2023 vindt haar juridische basis in deze bepaling. Het volledige premiesysteem is decretaal vastgelegd in de codex. De subsidievoorwaarden, het doorloopproces, de uitvoering en de controle staan er beschreven. Ook de exacte bedragen zijn opgenomen, meer bepaald onder artikel 5.51.

Het huidige VKF-systeem is operationeel sinds oktober 2023, maar kent een beperkte budgettaire horizon omdat het afhankelijk is van de inkomsten uit het Europese emissiehandelssysteem (ETS 1). Gelet op de verwachte daling van deze inkomsten en de omvangrijke renovatiebehoefte in de komende jaren, is het aangewezen om dit systeem structureel te verankeren en uit te breiden via middelen uit het Sociaal Klimaatfonds (SKF).

De inzet van SKF-middelen dient aldus ter continuering van een bestaand instrument én ter opschaling van de beschikbare renovatieondersteuning, vanaf 1 januari 2026. Dankzij deze bijkomende financiering kunnen meer sociale huurwoningen energetisch gerenoveerd worden, tegen een hoger tempo en in grotere projecten, waardoor een substantiële bijdrage geleverd wordt aan het behalen van de klimaatdoelstellingen. De uitbreiding met SKF-middelen betekent een kwantitatieve schaalvergroting (meer woningen per jaar) én een verlenging van een bestaand

systeem. Zonder deze middelen, dreigt het systeem te stoppen met de bijhorende gevolgen voor de sociale woonmaatschappijen en de sociale huurders. Het verlengen van het systeem is cruciaal om de renovatienood te ondersteunen.

OMVANG: de maatregel is van toepassing op alle woonmaatschappijen in het hele Vlaamse Gewest

Gedetailleerde informatie over het doel van de maatregel of investering en over wie en wat het doelwit is; een toelichting over de wijze waarop de maatregel en de investering doeltreffend zouden bijdragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen van het fonds binnen het algemene kader van het relevante beleid van een lidstaat, en hoe de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen daardoor zal worden verminderd

Het primaire doel van de maatregel is het versnellen en intensiveren van de energetische renovaties van het sociale huurpatrimonium in Vlaanderen. De maatregel richt zich specifiek op kwetsbare huishoudens die gehuisvest zijn in sociale huisvesting en die disproportioneel getroffen worden door hoge energiekosten en energiearmoede.

De doelgroep van deze maatregel zijn:

- sociale woonmaatschappijen die eigenaar zijn van verouderde, energie-inefficiënte huurwoningen;
- kwetsbare huishoudens die als sociale huurder woonachtig zijn in woningen met een lage energiestatistiek.

De huidige financieringsstructuur voor woonmaatschappijen bestaat uit een basisfinanciering via een gunstig FS3-lening met een rentevoet van -1% over een looptijd van 33 jaar. Aanvullend hierop zijn de subsidies via het VKF-systeem die de resterende financiële kloof dichtten. Zonder VKF-subsidies wordt het voor woonmaatschappijen financieel onmogelijk om het nodige aantal woningen tijdig te renoveren.

De maatregel 'Renovatiesubsidie voor sociale huurwoningen', aldus het voortzetten van het huidige premiesysteem VKF 2023 draagt bij tot de realisatie van de volgende doelstellingen opgenomen in artikel 8 van de Verordening:

- De renovatie van gebouwen te ondersteunen, met name voor kwetsbare huishoudens in de slechtst presterende gebouwen;
- De toegang tot betaalbare, energie-efficiënte huisvesting, met inbegrip van sociale huisvesting, te ondersteunen;
- Bij te dragen aan het koolstofvrij maken, zoals door elektrificatie, van verwarming en koeling van, en van koken in, gebouwen door toegang te bieden tot betaalbare en energie-efficiënte systemen, en door opwekking en opslag van energie uit hernieuwbare bronnen te integreren, onder meer via hernieuwbare-energiegemeenschappen, energiegemeenschappen van burgers en andere actieve afnemers, om het zelfverbruik van hernieuwbare energie te bevorderen, zoals het delen van energie en peer-to-peerhandel in hernieuwbare energie, de aansluiting op slimme netwerken en

stadsverwarmingsnetten, waarmee wordt bijgedragen aan energiebesparingen of het terugdringen van energiearmoede;

- openbare en particuliere entiteiten, waaronder aanbieders van sociale woningen, met name publiek-private samenwerking, te helpen bij het ontwikkelen en aanbieden van betaalbare energie-efficiëntieoplossingen en passende financieringsinstrumenten in overeenstemming met de sociale doelstellingen van het fonds;

De maatregel draagt dus op verschillende manieren bij aan de doelstellingen van het Sociaal Klimaatfonds en het Vlaams klimaatbeleid. De resultaten zijn:

- Als eerste wordt, door de renovatiewerken, de energiefactuur voor de kwetsbare huishoudens verlaagd. Door sociale huurwoningen grondig energetisch te renoveren, worden warmteverliezen beperkt en wordt het energieverbruik aanzienlijk verminderd. Dit leidt tot een directe verlaging van de maandelijkse energiekosten voor bewoners, wat een belangrijke verlichting betekent voor gezinnen met een beperkt inkomen. De maatregel draagt dus bij aan de structurele bestrijding van energiearmoede. Een betere energie-efficiëntie vertaalt zich rechtstreeks in een lager primair energieverbruik, wat op zijn beurt leidt tot een aanzienlijke daling van de CO₂-uitstoot in de gebouwde omgeving.
- Daarnaast stimuleert de maatregel de vervanging van verouderde verwarmingssystemen op fossiele brandstoffen, wat de klimaatimpact van sociale woningen verder beperkt.
- Om de Vlaamse doelstelling te behalen waarbij alle sociale huurwoningen tegen 2050 een energieprestatiecertificaat (EPC) met label A moeten behalen, is een aanzienlijke verhoging van het huidige renovatietempo binnen het sociale woningpatrimonium noodzakelijk. De maatregel faciliteert deze opschaling door een financieel en stabiel kader te bieden dat de uitvoering van renovatieprojecten versnelt en vergemakkelijkt.

De renovaties worden gekoppeld aan het verbeteren van de gebouwschil én het inzetten op duurzame energievoorziening, zoals warmtepompen, warmtenetten of andere hernieuwbare oplossingen. Hierdoor neemt het aandeel fossiele brandstoffen in de verwarming van sociale woningen af, wat zowel klimaatwinst oplevert als de afhankelijkheid van volatiele energieprijzen vermindert. De energetische renovaties zijn structureel van aard met een langdurig effect. Een investering vandaag resulteert in een voordeel voor de huurder voor de komende 10 à 15 jaar. Aangezien het gaat om een voortzetting van een bestaand systeem, is er geen nieuw doorlooptijd voor de maatregel. De aanvragen van projecten lopen door en vormen een continuïteit door de nieuwe SKF-middelen.

Beschrijving van de wijze waarop de maatregel of investering wordt uitgevoerd (wijze van uitvoering), waarbij wordt verwezen naar de administratieve capaciteit van de lidstaat op centraal, en, in voorkomend geval, regionaal en lokaal niveau

Sinds 15 oktober 2023 is het nieuwe VKF premiesysteem 'VKF 2023' van kracht. Dit premiesysteem is het resultaat van een grondige hervorming van het premiesysteem uit 2016.

Het premiesysteem VKF 2023 omvat totaalpremies voor totaalrenovatieprojecten en vervangingsbouw, maar ook premies voor kleinere renovaties zoals de thermische prestaties van de gebouwschil verbeteren, de verwarmingsinstallaties verbeteren of duurzame

energie technieken plaatsen, Dit zijn structurele maatregelen met een draagwijdte van 10 à 15 jaar en meer. De huurder heeft over deze volledige periode hier voordeel.

De premies zijn opgesplitst in drie grote categorieën: Totaalpremie, Individuele premies voor renovatie en Sociale Energiesprong (SES). De opsplitsing tussen de totaalpremie en de individuele premies gebeurt aan de hand van de aard van de werken zoals die gehanteerd wordt binnen de EPB regelgeving.

TOTAALPREMIE

De totaalpremie is bedoeld voor totaalrenovatie of vervangingsbouw van sociale woningen. Het betreft een vast subsidiebedrag per woning, verhoogd met bonussen afhankelijk van een verbeterde luchtdichtheid (een bonus van 200€ per woning) of de installatie van een warmtepomp (bonussen tussen 2.000€ en 6.400€ per woning) en de schaalgrootte van het project (bonussen tussen 900€ en 1500€ per woning).

15.000 euro	/woning	totaalrenovatie of vervangingsbouw - gesloten eengezinswoning
20.000 euro	/woning	totaalrenovatie of vervangingsbouw - halfopen of open eengezinswoning
10.000 euro	/woning	totaalrenovatie of vervangingsbouw - appartement

Een belangrijke voorwaarde voor toekenning is dat de gerenoveerde woning na uitvoering een energieprestatiecertificaat (EPC) met label A of beter behaalt. De premie wordt toegekend per woning (eengezinswoning of appartement).

Voor Ingrijpende Energetische Renovatie (IER) of ontmanteling geldt een EPC-labelpremie. Hiervoor is er een vast bedrag voorzien als er van een bepaald slecht label naar een label A wordt gegaan.

6.000 euro	/eengezinswoning	EPC-label E of F voor de werken	EPC-label A na de werken
4.500 euro	/appartement	EPC-label D, E of F voor de werken	EPC-label A na de werken

INDIVIDUELE PREMIES

Voor algemene renovaties kunnen woonmaatschappijen individuele premies aanvragen per specifieke ingreep. Deze ingrepen zijn afgestemd op het burgergerichte systeem 'Mijn VerbouwPremie'. Bij de hervorming van de energieprijzen naar Mijn VerbouwPremie werden Woonmaatschappijen immers expliciet uitgesloten van deze renovatiepremieën.

De ingrepen zijn onderverdeeld in werken aan de isolatieschil (glas en buitenschrijnwerk, buitenmuur-, dak- en vloerisolatie) of aan de technische installaties (warmtepompen, aansluitingen op warmtenetten, collectieve verwarming, slimme sturing van elektrische opwekkers, lage temperatuuraufgifte, productie sanitair warm water en ventilatie). Om in aanmerking te komen voor deze premies moet de woning na renovatie ten minste een EPC-label C behalen. De exacte bedragen zijn [hier](#) terug te vinden.

6.000 euro	/eengezinswoning	EPC-label E of F voor de werken	EPC-label A na de werken
4.500 euro	/eengezinswoning	EPC-label E of F voor de werken	EPC-label B na de werken
4.500 euro	/appartement	EPC-label D, E of F voor de werken	EPC-label A na de werken
3.000 euro	/appartement	EPC-label D, E of F voor de werken	EPC-label B na de werken

SOCIALE ENERGIESPRONG (SES)

Deze premie ondersteunt innovatieve en versnelde renovatieprojecten, waarbij gebruik wordt gemaakt van geprefabriceerde gevelelementen, dakelementen en/of een geïntegreerde plaatsing van technische installaties. Deze premie is enkel beschikbaar voor aanvragen tot 1 januari 2026.

De SES-aanpak laat toe om in bewoonde toestand zeer snel een ingrijpende energetische verbetering te realiseren, wat cruciaal is voor projecten met minimale verhuiskbewegingen. Ook hier gelden vaste premiebedragen, afhankelijk van de aard van de werken. Er is een vast bedrag voorzien voor het aanpakken van de buitenschil:

3.000 euro	/woning	gesloten eengezinswoning
6.000 euro	/woning	halfopen of open eengezinswoning

en/of het voorzien van een geïntegreerde installatie van de technieken:

500 euro	/woning	geïntegreerde oplossing van het ventilatiesysteem
500 euro	/woning	geïntegreerde oplossing van het centrale verwarmingssysteem
500 euro	/woning	geïntegreerde oplossing van het sanitair warm watersysteem

De uitvoering van het premiesysteem gebeurt via Wonen in Vlaanderen in samenwerking met sociale woonmaatschappijen. De woonmaatschappijen dienen hun renovatiedossier in bij Wonen in Vlaanderen. Wonen in Vlaanderen geeft de goedkeuring op aanbesteding. 80% van de subsidie wordt uitbetaald bij de start van de werken. De resterende 20% wordt uitbetaald bij de oplevering. De woonmaatschappij rapporteert over de voortgang van het project.

De administratieve capaciteit op centraal Vlaams niveau is toereikend om het premiesysteem efficiënt te beheren. De uitvoering van de renovatiesubsidies is aldus volledig ingebed binnen het bestaande bevoegdhedenkader en de programmatische werking van Wonen in Vlaanderen. Er is bovendien een vlotte afstemming tussen beleidsvorming, uitvoering en rapportering, wat bijdraagt tot de uitvoerbaarheid en controleerbaarheid van deze maatregel.

Meer informatie over het premiestelsel is [hier](#) terug te vinden.

Een toelichting op de manier waarop de maatregel of investering gericht zal zijn op het aanpakken van genderongelijkheid, indien van toepassing

Hoewel de maatregel in eerste instantie gericht is op energie-efficiëntie en woningkwaliteit, heeft het indirect positieve effecten op gendergelijkheid. Alleenstaande vrouwen (met kinderen) behoren tot een kwetsbare doelgroep in sociale huisvesting. Ze zijn daarom kwetsbaarder voor de gevolgen uit ETS2. Deze maatregel heeft ook voor deze groep een positief effect.

De tijdlijn van de maatregel of investering; (voor steun voor emissiearme voertuigen, een tijdschema voor de geleidelijke afbouw van die steun)

Het premiesysteem zoals bedoeld in deze maatregel bestaat reeds in de vorm van VKF 2023, dat sinds 15 oktober 2023 operationeel is. Het systeem werd opgericht als onderdeel van het Vlaams Klimaatfonds, met als doel om via premies het energetisch renoveren van sociale huurwoningen te versnellen en te ondersteunen. Deze regeling is momenteel nog in uitvoering, maar de financiering ervan is tijdelijk en gebaseerd op de inkomsten uit het Europese emissiehandelssysteem (ETS 1).

Volgens de huidige vooruitzichten zullen de middelen uit het Vlaams Klimaatfonds geleidelijk afnemen vanaf 2025, waardoor de continuïteit van het premiesysteem vanaf 1 januari 2026 in het gedrang komt. Het uitdrogen van de geldstroom zou ernstige gevolgen hebben voor het renovatieritme in de sociale huisvestingssector, en bijgevolg voor het realiseren van de Vlaamse klimaatdoelstellingen en de verplichtingen tegenover de Europese Unie inzake de energetische renovatie van het woningbestand. Om deze discontinuïteit te vermijden, wordt voorgesteld om vanaf 1 januari 2026 de financiering via het Sociaal Klimaatfonds (SKF) te laten gebeuren. Dit garandeert de voortzetting van het VKF-premiesysteem, zonder onderbreking in de ondersteuning van lopende en nieuwe renovatieprojecten. Bovendien laat de bijkomende financiering via het SKF toe om het systeem niet alleen voort te zetten, maar ook te versterken en op te schalen, conform de stijgende renovatienoden binnen het sociaal woonpatrimonium.

De geplande tijdlijn is als volgt:

- 2023–2025: uitvoering van het VKF 2023-premiesysteem met middelen uit het Vlaams Klimaatfonds;
- 2026–2032: voortzetting en versterking van het systeem via het Sociaal Klimaatfonds;

Door deze tijdlijn wordt een ononderbroken traject van ondersteuning verzekerd, cruciaal voor het behoud van investeringszekerheid bij sociale woonactoren en voor het realiseren van de langetermijndoelstelling om tegen 2050 het volledige sociale patrimonium op EPC-label A te brengen.

“Doe geen significante schade”(Do No Significant Harm)

De maatregel voldoet aan het DNSH-beginsel zoals gedefinieerd in artikel 17 van Verordening (EU) 2020/852. De maatregel valt onder meerdere categorieën die expliciet zijn opgenomen in de exhaustieve lijst in de annex van de EU DNSH Guidance voor het Sociaal Klimaatfonds, namelijk:

- B2. Individual energy efficiency renovation measures
- B3. Energy efficiency renovations of existing buildings

Daarnaast kan de maatregel ook elementen bevatten die aansluiten bij:

- B5. Installation, maintenance and repair of instruments and devices for measuring, regulating and controlling the energy performance of buildings
- B6. Installation, maintenance and repair of renewable energy equipment
- B9. Connections to district heating and cooling networks

De maatregel voorziet expliciet geen steun voor technologieën gebaseerd op fossiele brandstoffen. Enkel duurzame technieken die in overeenstemming zijn met de EU-taxonomie komen in aanmerking (zoals warmtepompen, isolatie).

De ingrepen sluiten aan op de Vlaamse lange termijn-renovatiestrategie en het beleidsdoel om het sociaal woningpatrimonium tegen 2050 op EPC-label A te brengen.

Alle bouw- en renovatiewerken zullen uitgevoerd worden met naleving van relevante milieuwetgeving (bv. selectieve sloop, afvalverwerking conform VLAREMA, EPB, enz.). Er zijn geen investeringen in fossiele brandstoffen voorzien. De gebruikte technieken (zoals warmtepompen en isolatie) zijn in overeenstemming met de EU-taxonomie en de technische screeningscriteria. Er is bijgevolg geen bijkomende DNSH-beoordeling vereist.

Mijlpalen, doelstellingen en tijdlijn

Mijlpaal: /

Beschrijving

Aangezien het subsidiekader reeds opgenomen is in het regelgevend kader, dienen er geen bijkomende legistische trajecten doorlopen te worden. Mochten er alsnog aanpassingen gewenst zijn, dan kunnen deze via een wijzigingsbesluit opgenomen worden om het subsidiekader gericht aan te passen. Momenteel is dit niet voorzien en wordt er dus geen (kwalitatieve) mijlpaal geformuleerd.

Doel: Energie-efficiëntie verbeteren van ongeveer 5500 tot 6500 sociale woningen per jaar via een jaarlijks subsidiebedrag van 42 tot 49 mio €

Beschrijving

Vanaf 2026 tot 2032, ondersteunen we via een jaarlijks subsidiebedrag van 42 tot 49 miljoen euro de renovatie van 5500 tot 6500 sociale woningen. In totaal gaat het om 292.6 miljoen euro voor de renovatie van 36.800 sociale woningen (zie onderstaande tabel). De verbeterde energie-efficiëntie na de renovatiewerken kan worden aangetoond met behulp van een EPC-label.

	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Totaal
Aantal te renoveren woningen	5.500	5.500	6.000	6.000	6.500	6.500	800	36.800
Nodige renovatiebudget	39.9mio €	44.0 mio €	43.3 mio €	43.3mio €	46.6 mio €	46.6 mio €	19.9 mio €	283.7 mio €

Deze inschatting is gebaseerd op van de cijfers van de VKF-subsidies van de afgelopen jaren. Het gemiddelde jaarlijks bedrag aan werkelijk aangevraagde VKF-subsidies voor de periode 15/10/2023 - 15/01/2025 is €34.3 miljoen, voor 2735 huizen en 2190 appartementen. Voor de toekomst veronderstellen we dat het gemiddeld aangewend bedrag per woning van 7000 naar 7600 euro stijgt en het aantal woningen per 2 jaar met 500 eenheden toeneemt.

Tabel met informatie over mijlpalen, streefdoelen en tijdlijn voor de verwezenlijking van de maatregel/investering

Seq. nummer	Maatregel/ Investing	Mijlpaal/Doel	Mijlpaal/doelnaam	Kwantitatieve indicator (doelstelling)			Tijdlijn voor prestatie	
				Eenheid van maatregel/investering	Basislijn	Doel	Jaar	Wijk
1	I	D	Energetische renovaties/vervangingsbouw sociale huisvesting	Aantal gerenoveerde sociale woningen		17000	2028	Q4
2	I	D	Energetische renovaties/vervangingsbouw sociale huisvesting	Aantal gerenoveerde sociale woningen		19800	2032	Q2

Waarom de specifieke mijlpaal(en) of doelstelling(en) is/zijn gekozen

Om de klimaatdoelstellingen van 2050 te behalen, waarbij elke woning een EPC-label A moet halen in 2050, werd in het Vlaams Energie- en Klimaatplan een verstrengingspad opgesteld met een minimale EPC-norm die geleidelijk verstrengt. De sociale huisvestingssector heeft op basis hiervan zelf een EPC-labelpad opgesteld, met nog extra doelen richting 2050. De minimaal te behalen EPC-labels voor de komende jaren staan hieronder weergegeven.

TUDSPAD SOCIALE HUISVESTING	2028	2030	2035	2040	2045	2050
Appartementen/gesloten bebouwing	E	D	C	C	B	A
Open/halfopen bebouwing		E	D			

Om te voldoen aan dit EPC-labelpad, is een grote bijkomende renovatiegolf nodig. In 2023 werd het bestaande premiesysteem uit 2016 grondig hervormd tot het VKF-premiesysteem 'VKF 2023'. Het doel van deze hervorming is de renovatiebeweging van het patrimonium richting 2050 te versnellen. Er werd een totaalpremie ingevoerd met een totaalbedrag per woning voor vervangingsbouw en ingrijpende energetische renovatie. Daarnaast werden de premies voor losse energiebesparende maatregelen zo veel mogelijk in lijn gebracht met het premiesysteem Mijn VerbouwPremie voor burgers. Op basis van het ritme en de type projecten sinds 2016 werd geraamd dat het jaarlijks aangevraagde premiebedrag hiermee zou verhogen van gemiddeld 17 miljoen €/jaar naar 29 à 31 miljoen €/jaar. In werkelijkheid blijkt dit tempo nog hoger te liggen.

Onderstaande tabel toont de gemiddelde cijfers voor een periode van 12 maanden op basis van werkelijk aangevraagde premies voor de periode 2021-2022, voor de hervormingen in 2023.

	vervangingsbouw	IER	renovatie	TOTAAL
# huizen	262	166	2290	2718
# appartementen	551	168	667	1386
totaal toegekende premie bedragen	€ 7.872.411	€ 3.354.896	€ 6.120.022	€ 17.347.329

De gemiddelde cijfers na de hervorming in 2023 staan in de tabel hieronder, voor een periode van 12 maanden op basis van werkelijk aangevraagde premies voor de periode 15/10/2023 - 15/01/2025.

	vervangingsbouw	IER	renovatie	TOTAAL
# huizen	(+47%) 386	(+10%) 183	(-5%) 2166	(+1%) 2735
# appartementen	(+47%) 810	(+98%) 332	(+57%) 1047	(+58%) 2190
totaal toegekende premie bedragen	(+149%) € 19.620.560	(+155%) € 8.552.560	(0%) € 6.134.533	(+98%) € 34.307.653

Hoewel het moeilijk is om een oorzakelijk verband aan te tonen tussen de invoering (en de latere hervorming) van de VKF-subsidie en de evolutie van de renovatiecijfers, leeft wel het besef dat de VKF-subsidie – zeker sinds de hervorming van 2023 – in belangrijke mate heeft bijgedragen aan de versnelling van de renovatiebeweging van het sociaal woningpatrimonium richting 2050. Sinds de hervorming van 2023 worden jaarlijks gemiddeld 1% meer woningen gerenoveerd en 58% meer appartementen. Het toegekende premiebedrag ligt door de verhoogde premiebedragen wel dubbel zo hoog als voor de hervorming.

We merken ook dat er sinds de invoering van de totaalpremies veel meer wordt gerenoveerd met het oog op het behalen van het label A in 2050. Er is een grote stijging van het aantal vervangingsbouw en IER projecten terwijl het aantal renovatieprojecten met beperkte maatregelen stabiel is gebleven. Om deze versnelde renovatiebeweging verder te kunnen zetten nu de middelen van het Vlaams Klimaatfonds uitgeput geraken, zijn bijkomende middelen nodig uit het Sociaal Klimaatfonds.

Wat de mijlpaal(s) of indicator(en)/streefdoel(en) is/meten

De energie-efficiëntie van 36.800 sociale woningen verbeteren, aan de hand van gerichte renovatiepremies.

We volgen de doelstellingen jaarlijks op via volgende indicatoren:

- 1) Het aantal gerenoveerde sociale woningen (opgesplitst huizen – appartementen) waar via de renovatiesubsidie een totaalpremie aan toegekend is in het onderzochte jaar
- 2) Het totale bedrag aan totaalpremies dat via de renovatiesubsidie is uitgegeven in het onderzochte jaar
- 3) Het aantal gerenoveerde sociale woningen (opgesplitst huizen – appartementen) waar via de renovatiesubsidie een individuele premie aan toegekend is in het onderzochte jaar
- 4) Het totale bedrag aan individuele premies dat via de renovatiesubsidie is uitgegeven in het onderzochte jaar
- 5) De verdeling van de behaalde EPC-labels van de gerenoveerde sociale woningen in het onderzochte jaar (in vergelijking met de verdeling van de EPC-labels van deze sociale woningen voor renovatie)

Welke methodologie en bron zullen worden gebruikt, en hoe de juiste verwezenlijking van de mijlpaal(en) of doelstelling(en) zal objectief worden geverifieerd

METHODOLOGIE

De methodologie wordt identiek gehouden aan de huidige werkwijze binnen het premiesysteem VKF 2023 (Vlaamse Codex Wonen art 5.53):

- De toekenning van de renovatiesubsidies voor sociale huisvesting wordt door een Woonmaatschappij parallel aan de klassieke FS3-financiering aangevraagd. Op basis van

het (te gunnen) aanbestedingsdossier wordt na opening bieding door de VMSW een belofte van subsidie gegeven.

- Dit subsidiebedrag wordt in mindering gebracht van de totale FS3-financiering bij vastlegging van de FS3-lening voorafgaandelijk aan de bestelling van de werken
- Er wordt een eerste schijf van 80% van het premiebedrag als voorschot uitbetaald als er een bewijs van bestelling wordt voorgelegd.
- Na voltooiing van de werken controleert VMSW de voorwaarden en betaalt het saldo van het premiebedrag voor de conforme werken uit.

INDICATOREN

De indicatoren over het aantal gerenoveerde woningen en toegekende bedragen kunnen worden opgevolgd via de dossierbehandeling van de premie-aanvragen.

De verdeling van de behaalde EPC-labels van de gerenoveerde woningen kan opgevolgd worden aan de hand van een EPC-bouw na de werken. Op die manier kan objectief aangetoond worden dat de renovatie tot een hogere energie-efficiëntie van de woning heeft geleid.

Bij de totaalpremie voor een totaalrenovatie of vervangingsbouw moeten de woningen na de werken een EPC-bouw met energielabel A of beter behalen om de subsidie te ontvangen. Voor Ingrijpende Energetische Renovatie (IER) en ontmanteling is er de EPC-labelpremie. Hiervoor is er een vast bedrag voorzien als er van een bepaald slecht label naar een label A wordt gegaan.

Bij de individuele premies voor werken aan de isolatieschil of aan de technische installaties moeten de woningen minstens een EPC-label C behalen na de werken.

Wat is de basislijn (startpunt) en wat is het niveau of specifieke punt dat moet worden bereikt (alleen voor indicatoren/streefdoelen)

Als basislijn kan gekeken worden naar de aangevraagde premies en het aantal gerenoveerde woningen in de periode 2021-2022. De gemiddelde cijfers voor een periode van 12 maanden staan afgebeeld in de tabel hieronder.

	vervangingsbouw	IER	renovatie	TOTAAL
# huizen	262	166	2290	2718
# appartementen	551	168	667	1386
totaal toegekende premie bedragen	€ 7.872.411	€ 3.354.896	€ 6.120.022	€ 17.347.329

Het doel is om de versnelde renovatiebeweging sinds de hervormingen van het premiesysteem (VKF 2023) verder te kunnen zetten. De gemiddelde cijfers na de hervorming in 2023 staan in de tabel hieronder, voor een periode van 12 maanden op basis van werkelijk aangevraagde premies voor de periode 15/10/2023 - 15/01/2025.

	vervangingsbouw		IER		renovatie		TOTAAL
# huizen	(+47%)	386	(+10%)	183	(-5%)	2166	(+1%) 2735
# appartementen	(+47%)	810	(+98%)	332	(+57%)	1047	(+58%) 2190
totaal toegekende	(+149%)		(+155%)		(0%)		(+98%)
premie bedragen	€	19.620.560	€	8.552.560	€	6.134.533	€ 34.307.653

Met de verderzetting van de VKF-subsidies, hebben woonmaatschappijen de mogelijkheid om versneld te blijven renoveren zoals sinds de invoering van 'VKF 2023' het geval is. Het doel is om met een jaarlijks budget van 41,8 miljoen euro ongeveer 5500 huizen en appartementen van een premie te kunnen voorzien, wat ongeveer overeenkomt met de cijfers van het VKF-subsidiesysteem tot nu toe. Daarnaast veronderstellen we een aangroei van 10% per 2 jaar.

Tegen wanneer de laatste mijlpaal(en) of doelstelling(en) zullen zijn bereikt (per kwartaal en per jaar)

Tegen eind 2032 zullen er, sinds 2026, 36.800 sociale woningen extra gerenoveerd zijn.

2032 is echter geen eindpunt, gezien de grote renovatienood binnen het sociale woningpatrimonium, zal nog een groot aandeel van de sociale woningen moeten gerenoveerd worden na deze datum.

Wie en welke instelling zal verantwoordelijk zijn voor de uitvoering, het meten en de rapportering

Wonen in Vlaanderen is verantwoordelijk voor het toekennen, controleren en uitbetalen van de subsidie. De sociale woonmaatschappijen zijn verantwoordelijk voor de uitvoering en rapportering.

Binnen Wonen in Vlaanderen oefent de subsidieverstrekende entiteit binnen het agentschap een (eerste) controle uit. Zij gaan na of aan alle voorwaarden voldaan werd teneinde de subsidie te kunnen toekennen. Ook volgt men achteraf op of aan de verdere voorwaarden blijvend wordt voldaan, dan wel of er teruggevorderd moet worden. De verschillende afdelingen van het agentschap voeren op deze manier controle uit op de subsidies die zij verstrekken.

A posteriori oefent de afdeling Toezicht ook een wettigheidstoezicht uit, waarbij een correcte besteding van de verstrekte overheidsmiddelen een belangrijk onderdeel van is. Zij nemen een rol als tweedelijnstoezicht op wanneer er problemen worden gemeld door het eerstelijnstoezicht op de verstrekte subsidies. De informatie hieromtrent moet door de subsidieverstrekker worden aangeleverd, waarna de toezichthouder zal optreden binnen zijn bevoegdheden en met de beschikbare instrumenten. Toezicht kan bovendien altijd aanvullende controles uitvoeren in het kader van de subsidiëring naar aanleiding van een klacht. Bij een vermoeden van fraude wordt klacht ingediend bij het parket.

Financiering en Kosten

Voor de inschatting van het nodige budgetvolume in de komende jaren werd gebruik gemaakt van een detailanalyse rond de toegekende premiebedragen voor en na de premiehervorming van 2023 (dd februari 2025). De resulterende cijfers zijn opgenomen in de tabellen hierboven (zie toelichting bij 'basislijn'). Deze zijn gebaseerd op alle behandelde premieaanvragen, in het bijzonder deze sinds de hervorming van het premiestelsel eind 2023. Voor elke premieaanvraag is het totaal bedrag en de onderliggende indeling in totaal- en individuele premies gekend, net als het aantal woningen en het type van werken (vervangingsbouw, ingrijpende energetische renovatie en beperkte renovatie). Binnen de premieberekening worden forfaitaire bedragen gehanteerd (zie beschrijving 'maatregel') die afgetopt worden op basis van de werkelijke door de woonmaatschappij aangegeven kosten.

Het indicatieve uitgebreide tijdschema waarbinnen deze kosten naar verwachting zullen worden gemaakt

Aangezien dit een verderzetting is van een reeds bestaand subsidiesysteem, kunnen we terugvallen op het volume aan toegekende premies sinds de hervorming eind 2023. Het gemiddelde jaarlijks bedrag aan werkelijk aangevraagde VKF-subsidies voor de periode 15/10/2023 - 15/01/2025 bedroeg €34.3 miljoen voor 2735 huizen en 2190 appartementen . (zie ook beschrijving 'doel' en 'basislijn')

Geprojecteerd naar een toekomstig tijdsschema, wordt daarom voor de eerste 2 jaren 35 miljoen euro voor een totaal van 5500 woningen vooropgesteld. Per 2 jaren wordt dit vervolgens met 10% verhoogd tot respectievelijk 45,3 en 48,8 miljoen euro voor 6000 en 6500 gerenoveerde woningen.

	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Totaal
Aantal te renoveren woningen	5.500	5.500	6.000	6.000	6.500	6.500	800	36.800
Nodige renovatiebudget	39.9 mio €	44.0 mio €	43.3 mio €	43.3mio €	46.6 mio €	46.6 mio €	19.9 mio €	283.7 mio €

Qua uitbetaling kan een tijdskalender aangehouden volgens volgende tijdsintervallen:

- de opvraging van de eerste schijf van 80% - het voorschot- volgt typisch **7 maanden** na de goedkeuring van de premieaanvraag.
- De afrekening met uitbetaling van het saldo (20%) volgt typisch **1.5 jaar** na start van de werken/opvraging van het voorschot.

Binnen de effectieve uitbetalingskalender wordt best rekening gehouden met mogelijke vertragingen bij uitvoering van de werken. Een aanzienlijk deel van de projecten wordt geconfronteerd met termijn verlengingen.

Informatie over de nationale bijdrage in de totale kosten van de maatregel en de investering

Zoals vermeld worden sociale woningen in Vlaanderen uitgebaat door woonmaatschappijen. Er wordt maximaal op aangestuurd dat de oudere woningen grondig worden opgewaardeerd, zowel algemeen kwalitatief als energetisch. Deze investeringen worden gefinancierd met gesubsidieerde leningen, die de woonmaatschappijen afbetalen met hun huurinkomsten. De sociale huur is gemiddeld net wat meer dan de helft van de private marktwaarde, vandaar natuurlijk de nood aan subsidiëring.

Bij elke aflossing op deze leningen wordt een tussenkomst gegeven tot -1%. De tussenkomst vergoedt dus de volledige rente én het resterend kapitaal wordt ermee met 1% verminderd. Over de gehele aflossingsperiode van dergelijke lening samengenomen, is de tussenkomst vanuit de overheidsbegroting meer dan 55% van het initieel opgenomen investeringsbedrag. Met andere woorden: voor elke 1.000 euro die de woonmaatschappij ontleent om in haar woningen te investeren, betaalt de Vlaamse overheid 550 euro aan subsidies. Dit zijn tussenkomsten over de gehele looptijd van de investering, die voor deze berekening naar vandaag worden geactualiseerd aan de (relatief hoge) investeringsrente die de overheid zelf op de markt betaalt. Het eindresultaat varieert wat met de rente die de overheid op de markt betaalt, maar het overheidsaandeel ligt in ieder geval ruim boven de 50%.

De tabel hieronder illustreert de aflossingstabel van de FS3-lening, met de subsidie in de vorm van de 'tussenkomst'. Het vakje 'FS3 kost' geeft de som van alle tussenkomsten over de gehele looptijd, het vakje 'FS3 NPV' geeft de netto huidige waarde van al die toekomstige tussenkomsten, geactualiseerd aan de marktconforme interest van 3,5% (die hier laag is vastgesteld, voor een lening over meer dan 30 jaar). Deze NPV bedraagt hier 552.093 euro per investeringsvolume van 1.000.000 euro.

investering				1.000.000	
sociale interest				-1%	
MC interest				3,50%	
progressiviteit				2%	
duurtijd				33	
1ste annuïteit				17.876	
Sub%				55%	
FS3 kost				825.649	
FS3 NPV				552.093	
	uitst kap	kap.afl.	interest	tussenkomst	aflossing
1	1.000.000	-	-	35.000	
2	1.000.000	27.876	-10.000	45.000	17.876
3	972.124	27.955	-9.721	43.746	18.234

4	944.169	28.040	-9.442	42.488	18.598
5	916.129	28.132	-9.161	41.226	18.970
6	887.997	28.230	-8.880	39.960	19.350
7	859.767	28.334	-8.598	38.690	19.737
8	831.433	28.446	-8.314	37.414	20.132
9	802.987	28.564	-8.030	36.134	20.534
10	774.423	28.689	-7.744	34.849	20.945
11	745.734	28.821	-7.457	33.558	21.364
12	716.913	28.960	-7.169	32.261	21.791
13	687.953	29.106	-6.880	30.958	22.227
14	658.846	29.260	-6.588	29.648	22.671
15	629.587	29.421	-6.296	28.331	23.125
16	600.166	29.589	-6.002	27.007	23.587
17	570.577	29.765	-5.706	25.676	24.059
18	540.812	29.948	-5.408	24.337	24.540
19	510.864	30.140	-5.109	22.989	25.031
20	480.724	30.339	-4.807	21.633	25.532
21	450.385	30.546	-4.504	20.267	26.042
22	419.839	30.762	-4.198	18.893	26.563
23	389.078	30.985	-3.891	17.508	27.094
24	358.092	31.217	-3.581	16.114	27.636
25	326.875	31.458	-3.269	14.709	28.189
26	295.418	31.707	-2.954	13.294	28.753
27	263.711	31.965	-2.637	11.867	29.328
28	231.746	32.232	-2.317	10.429	29.914
29	199.514	32.508	-1.995	8.978	30.513
30	167.006	32.793	-1.670	7.515	31.123
31	134.213	33.088	-1.342	6.040	31.745
32	101.126	33.392	-1.011	4.551	32.380
33	67.734	33.705	-677	3.048	33.028
34	34.029	34.029	-340	1.531	33.688

We zitten met de klassieke situatie: maatregelen in energiebesparing maken de verbouwing duurder terwijl de opbrengst van de investering bij de huurder zit. De investering vertaalt zich slechts zeer gedeeltelijk in hogere huur. Ook al is de lening sterk gesubsidieerd, door dit gegeven blijft er een onrendabel deel op verregaande energetische optimalisaties. Om ervoor te zorgen dat men toch altijd meteen kiest voor verdergaande ingrepen, wordt er voor een deel een extra premie gegeven, op voorwaarde dat men strengere normen nakomt. Met deze extra impulssubsidie mag men bovendien boven de prijsplafonds gaan, die anders algemeen aan de bouwprizen worden opgelegd.

Het aandeel van de premies in de totale renovatie-investeringen bedraagt ca. 8%. In het verleden werd ook het aandeel van de premie onderzocht, specifiek ten opzichte van de investeringen in energiebesparende maatregelen waartoe ze moeten bijdragen. Dit aandeel van de premie werd vastgesteld op wat minder dan 37%. Hoewel deze oefening momenteel wordt hernomen om

opnieuw gedetailleerd zicht te krijgen op de situatie, staat het vast dat het aandeel van de gesubsidieerde lening ruim boven de 50% ligt.

Vertrekkend van een investering van 1.000.000 euro, dan ramen wij de premie daarbinnen op minder dan 50% (<500.000 euro). Van de resterende (ruim) 50% wordt dan meer dan de helft door de Vlaamse overheid gedragen (dus >250.000 euro) en wat minder dan de helft door de sociale huurder, via zijn huurprijs (dus <250.000 euro). Uiteindelijk zal het aandeel van de Vlaamse overheid in de totale overheidstussenskomst dus ruim 250.000 euro op 750.000 euro zijn, of >33%

Alle informatie over welke financiering uit andere instrumenten van de Unie in verband met dezelfde maatregel/investering is of kan worden overwogen

Momenteel onderzoekt de Europese Investeringsbank (EIB) of ze financiering voorzien aan Vlaamse overheid om de sociale huisvesting mee te financieren, in de vorm van funding om de gesubsidieerde FS3-leningen mee te kunnen voorzien.

Alle informatie over voorgenomen financiering uit particuliere bronnen en welk hefboomniveau is beoogd, indien relevant

Niet

Rechtvaardiging van de aannemelijkheid en redelijkheid van de geraamde kosten, indien nodig, rekening houdend met nationale specifieke kenmerken

De geraamde kosten van de renovatiesubsidie in deze fiche zijn gestoeld op de reëel gemaakte kosten in het kader van VKF2023. De maatregelen binnen VKF2023 zijn afgestemd op de energetische renovatienoden richting 2050. Deze bedragen zijn afgestemd op de Vlaamse bouwkosten en sectorale normen en werden recent herzien in lijn met Mijn VerbouwPremie. Hierdoor mag worden aangenomen dat de geraamde kosten een redelijke en aannemelijke inschatting zijn van de renovatiesubsidienoden 2026-2032.

Tabel met informatie over de geraamde totale kosten van de maatregel/investering

Seq. numm er	Maatreg el / investeri ng	Vanaf datum	Tot op heden	TOTAAL	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
	I	Q1 2026	Q2 2032	€ 283.698.962	€ 39.947.609	€ 44.013.307		€ 43.292.505			
							€ 43.292.505		€ 46.637.400	€ 46.637.400	€ 19.878.236

Additionaliteit

De maatregel is aanvullend aan de bestaande VKF-subsidie. De fondsen vanuit het Sociaal Klimaatfonds maken een significante schaalvergroting mogelijk van het bestaande programma, die anders niet uit nationale middelen kon worden gefinancierd.

De huidige VKF-premies bieden een belangrijke basis voor de financiering van energetische renovaties in de sociale huisvestingssector, maar zijn budgettair beperkt en tijdelijk van aard. De verwachte afbouw van de inkomsten uit het Europese emissiehandelssysteem (ETS 1) leidt ertoe dat de continuïteit van het VKF-systeem vanaf 2026 niet langer gegarandeerd is.

De middelen uit het Sociaal Klimaatfonds (SKF) maken het mogelijk om deze maatregel voort te zetten. De steun vanuit het SKF treedt dus niet in de plaats van reguliere Vlaamse uitgaven, maar fungeert als een noodzakelijke aanvulling op een bestaande regeling, met als doel een snellere en bredere implementatie te realiseren.

Zonder de inzet van SKF-middelen zou het VKF-premiesysteem vanaf 2026 moeten worden stopgezet, wat zou leiden tot een vertraging van de renovatiegraad, een verhoogde druk op de woonmaatschappijen, en een afbreuk aan de realisatie van de Vlaamse klimaatdoelstellingen.

De financiering vervangt geen bestaande nationale uitgaven, maar versterkt en versnelt een cruciale transitie die zonder Europese ondersteuning niet op dezelfde schaal en snelheid gerealiseerd kan worden.

Naleving van de EU-regels inzake staatssteun

De subsidies worden verstrekt met inachtneming van de voorwaarden van het besluit (EG) nr. 2012/21/EU van de Commissie van 20 december 2011 betreffende de toepassing van artikel 106, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op staatssteun in de vorm van compensatie voor de openbare dienst, verleend aan bepaalde met het beheer van diensten van algemeen economisch belang belaste ondernemingen.

De subsidieverlenende entiteit voert op geregelde tijdstippen, en ten minste om de drie jaar, controles op overcompensatie uit.

Organisatorische en technische ondersteuning aan lokale overheden om energiearmoede bij kwetsbare huishoudens en micro-ondernemingen tegen te gaan.

Component:

- Gebouwen
- Mobiliteit

Doelgroep:

- Kwetsbare huishoudens
- Kwetsbare micro-ondernemingen

Beschrijving van de maatregel/investering

1. Analyse van de uitdagingen

“De rol van lokale overheden, lokale verenigingen en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (IGS) is cruciaal bij de implementatie van de maatregelen van het Sociaal Klimaatplan (SKP). Er is een grote diversiteit tussen gemeenten en regio's en elk gebied heeft zijn eigen specifieke kenmerken op het vlak van huisvesting, economische activiteit en infrastructuur. De stem van de gemeenten, intercommunales en andere IGS moet een structurele plaats krijgen in de verschillende fasen van het SKP, omdat op dit bestuursniveau de problemen voor consumenten (huishoudens en bedrijven) het best begrepen worden met het oog op het verlenen van steun.” Volgens The Local Alliance Briefing² en opgenomen als aanbeveling in het TSI¹.

Aangezien kwetsbare gezinnen en micro-ondernemingen een zeer divers energie- en vervoersprofiel vertonen, zal volgens de impact- en doelgroepanalyse van het TSI^[1] de invoering van ETS2 ook een zeer diverse impact hebben, die varieert in de tijd en per subdoelgroep. Er is een hoge mate van onzekerheid over de evolutie van de CO₂ prijs tussen 2027-2032 en de mate waarin die de diverse doelgroepen zal treffen. Zo zullen bijvoorbeeld omgevingsfactoren (zoals stedelijke, suburbane of rurale ligging) meespelen in het fossiel energieverbruik in de woning of het voertuig en de beschikbare opties om zich aan te passen naar een fossielvrije energiebron.

Lokale besturen in Vlaanderen zullen zeker geconfronteerd worden met de gevolgen van ETS2 bij kwetsbare inwoners. Ze zijn het beleidsniveau dat het dichtst bij de burger staat, o.a. via het lokaal sociaal beleid, het lokaal woonbeleid, lokaal mobiliteitsbeleid en het lokaal economisch beleid. Ze zullen bijgevolg een cruciale rol moeten opnemen bij de implementatie van het Sociaal Klimaatplan (SKP) en zullen krachtige instrumenten nodig hebben om de kwetsbare doelgroepen te bereiken.

Lokale overheden realiseren nu fragmentair en op pilotschaal goede voorbeelden waar mensen in energiearmoede versterkt worden. Deze goede praktijken en nieuwe initiatieven die een

antwoord bieden op de wijzigende context moeten opgeschaald en versneld uitgerold worden over heel Vlaanderen. Dit vergt lokaal een verhoogde capaciteit en expertise die op een efficiënte wijze intergemeentelijk opgebouwd kan worden via bestaande structuren zoals energiehuizen, vervoersregio's en intercommunales.

Er is dus nood aan een sterke katalysator om bestaande en nieuwe lokale acties tegen energie- en vervoersarmoede op te schalen en uit te rollen over heel Vlaanderen.

2. Beschrijving van de maatregel

Bij deze maatregel wordt een toolbox uitgebouwd met typetrajecten en bijhorende instrumenten die lokale besturen kunnen gebruiken om de kwetsbare doelgroepen beter te beschermen tegen de gevolgen van ETS2. Bovendien ondersteunt de maatregel de lokale besturen met capaciteitsopbouw, via trainingen, en actieve trajectbegeleiding om de typetrajecten te realiseren binnen de eigen context.

De ondersteuning wordt georganiseerd door 12 assistentiehubs die gebiedsdekkend zijn in Vlaanderen zodat alle 285 Vlaamse gemeenten en hun OCMW's er terecht kunnen. Elke assistentiehub is ingebed in een bestaande intergemeentelijke structuur. Bovendien werken de assistentiehubsonderling nauw samen en wordt er gecoördineerd door intercommunale Leiedal. Deze organisatie garandeert een efficiënte concentratie van kennis en middelen gekoppeld aan een voldoende nabijheid aan lokale besturen.

Dit organisatiemodel wordt reeds succesvol toegepast in het TEAH-project. Het TEAH-consortium (Technische Assistentiehubs voor activiteiten van energiegemeenschappen) is een partnerschap van bestaande intergemeentelijke verenigingen en werkt gebiedsdekkend voor Vlaanderen. TEAH is sinds 2024 actief om lokale overheden, burgers, kmo's en organisaties in Vlaanderen te ondersteunen bij de oprichting van energiegemeenschappen, het opstarten van energiedelen en samenwerkingen rond hernieuwbare energie. Het consortium ondersteunt ondertussen meer dan 220 lokale projecten in 100 gemeenten.

De aard, het type en de omvang van de maatregel of investering met vermelding of het om nieuwe maatregelen gaat dan wel om een bestaande maatregel of investering die bedoeld is om met de steun van het Fonds te worden verlengd.

- Aard: versterking van lokale besturen om energiearmoede te bestrijden
- Type: Capaciteitsopbouw van lokale ambtenaren via trainingen en actieve trajectbegeleiding, beide aan de hand van een uitgebouwde toolbox.
- Dit betreft een nieuwe maatregel.
- Omvang: de steun die voorzien wordt binnen deze maatregel kan afgenomen worden in het hele Vlaamse Gewest, via een gedecentraliseerd gebiedsdekkend aanbod, georganiseerd door de Technische Assistentiehubs (zie 'beschrijving van de maatregel').

Gedetailleerde informatie over **het doel van de maatregel** of investering en over **wie en wat het doelwit is**; een toelichting over de wijze waarop de maatregel en de investering doeltreffend zouden bijdragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen van het fonds binnen het algemene kader van het relevante beleid van een lidstaat, en hoe de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen daardoor zal worden verminderd

De belangrijkste doelstellingen van de maatregel zijn:

- Een toolbox ontwikkelen met typetrajecten binnen vier actiedomeinen die energie- en transportarme huishoudens beter beschermen tegen energie- en transportarmoede;
- Lokale besturen versterken in het bestrijden van energiearmoede door hun capaciteit te vergroten via trainingen en actieve trajectbegeleiding om de typetrajecten uit de toolbox te realiseren.

Doelgroepen:

- In eerste lijn, de lokale overheden: zijn door hun unieke positie dichtbij zowel de inwoners als de overheid de actoren bij uitstek om acties te ondernemen ter ondersteuning van kwetsbare doelgroepen. Zij zijn de eersten die armoede, huisvestingsproblemen of budgettaire problemen bij hun inwoners opmerken.
- In tweede lijn, de doelgroep wie de trajecten ten goede komt, de energie- en transportarme huishoudens en micro-ondernemingen, zoals gedefinieerd in de TSI-impact- en doelgroepstudie.

Resultaten en effecten:

- Betere inzet van regionale en nationale mechanismen voor kwetsbaren: Er bestaan wel nationale en regionale mechanismen voor steun aan energie-investeringen en steun bij energiearmoede. Deze hebben echter nood aan een flexibele en geïntegreerde aanpak om lokale uitvoering van steun bij energie-investeringen en steun bij energiearmoede bij kwetsbare inwoners te krijgen. Daar zal de assistentiehub in voorzien. Door middel van typetrajecten die erop gericht zijn alle bestaande Vlaamse instrumenten (ook andere Vlaamse maatregelen binnen SKF) samen te brengen in een aanpak tegen energiearmoede zal deze steun de meest kwetsbare groep beter bereiken.
- Sterkere lokale besturen: door lokale medewerkers op te leiden aan de hand van typetrajecten groeit hun begrip over de energiearmoede problematiek en verwerven zij kennis over hoe dit aangepakt kan worden. Vandaag ontbreekt het de lokale besturen vaak aan kennis over dit onderwerp.
- Een verminderde impact van ETS2 op de energierekeningen van de doelgroep: wanneer typetrajecten succesvol uitgevoerd worden. De implementatie van de acties uit de toolbox en de lokale capaciteitsopbouw zullen ervoor zorgen dat kwetsbare burgers en micro-ondernemingen gelijke(re) toegang hebben tot de energietransitie. Zo worden de negatieve gevolgen van ETS2 op de factuur voor mobiliteit en verwarmen zoveel mogelijk gecompenseerd.

Deze maatregel draagt bij tot de realisatie van de volgende doelstellingen opgenomen in artikel 8 van de EU-Verordening:

- a) de renovatie van gebouwen te ondersteunen, met name voor kwetsbare huishoudens en kwetsbare micro- ondernemingen in de slechtst presterende gebouwen, met inbegrip van huurders en mensen die in sociale woningen wonen;
- b) de toegang tot betaalbare, energie-efficiënte huisvesting, met inbegrip van sociale huisvesting, te ondersteunen;
- c) bij te dragen aan het koolstofvrij maken, zoals door elektrificatie, van verwarming en koeling van, en van koken in, gebouwen door toegang te bieden tot betaalbare en energie-efficiënte systemen, en door opwekking en opslag van energie uit hernieuwbare bronnen te integreren, onder meer via hernieuwbare-energiegemeenschappen, energiegemeenschappen van burgers en andere actieve afnemers, om het zelfverbruik van hernieuwbare energie te bevorderen, zoals het delen van energie en peer-to-peerhandel in hernieuwbare energie, de aansluiting op slimme netwerken en stadsverwarmingsnetten, waarmee wordt bijgedragen aan energiebesparingen of het terugdringen van energiearmoede;
- d) doelgerichte, toegankelijke en betaalbare informatie, opleiding, bewustmaking en advies te verschaffen over kosteneffectieve maatregelen en investeringen, beschikbare steun voor de renovatie en het energie-efficiënter maken van gebouwen, en over duurzame en betaalbare mobiliteits- en vervoersalternatieven;
- e) openbare en particuliere entiteiten, waaronder aanbieders van sociale woningen, met name publiek-private samenwerking, te helpen bij het ontwikkelen en aanbieden van betaalbare energie-efficiëntieoplossingen en passende financieringsinstrumenten in overeenstemming met de sociale doelstellingen van het fonds;
- f) toegang te verschaffen tot emissievrije en emissiearme voertuigen en fietsen, met behoud van technologische neutraliteit, onder meer door financiële steun of fiscale prikkels te bieden voor de aanschaf daarvan en voor passende openbare en particuliere infrastructuur, en met name, in voorkomend geval, voor de aankoop van emissievrije en emissiearme voertuigen, infrastructuur voor opladen en bijtanken, en de ontwikkeling van een markt voor tweedehandse emissievrije voertuigen; de lidstaten beogen ervoor te zorgen dat wanneer emissievrije voertuigen een betaalbare en uitvoerbare oplossing zijn, steun voor dergelijke voertuigen prioriteit krijgt in hun plannen.

Beschrijving van **de wijze waarop de maatregel of investering wordt uitgevoerd** (wijze van uitvoering), waarbij wordt verwezen naar de administratieve capaciteit van de lidstaat op centraal, en, in voorkomend geval, regionaal en lokaal niveau

Fase 1: De uitvoering van de maatregel begint bij het uitbouwen van een toolbox met typetrajecten gericht op het verlichten van energiearmoede door een samenwerking van de 12 TEAHs met lokale experts. De typetrajecten vallen binnen vier actiedomeinen waarbinnen lokale besturen een sleutelrol kunnen vervullen:

1. **Zonnepanelen en warmtepompen** toegankelijk maken voor kwetsbare doelgroepen door op een innovatieve manier gebruik te maken van de bestaande financiële steunmaatregelen. Dit kan bijvoorbeeld door bestaande leningen en subsidies te combineren met andere steun zoals een garantiefonds, begeleiding op maat, communicatie in een lokaal aanbod ('warmtepomp/PV voor iedereen).
2. Faciliteren van **laden van e-voertuigen** voor kwetsbare huishoudens en micro-ondernemingen, door (semi-) openbare laadpunten toegankelijk en betaalbaar te maken.

Dit kan bijvoorbeeld door laadinfrastructuur te linken aan publieke PV-installaties of lokale publieke gebouwen

3. Lokale **hernieuwbare elektriciteit** toegankelijk maken voor kwetsbare huishoudens. Dit kan bijvoorbeeld door lokaal het sociaal energiedelen tussen publieke actoren en kwetsbare huishoudens te organiseren (cfr actie van VEKP).
4. Best practices opschalen om **energie-efficiëntie** bij de kwetsbare doelgroepen te verhogen. Bijvoorbeeld de best practice van lokale besturen die erin slagen om het bestaande aanbod van energiescan, sociale leasing van installaties en renovatiecoaching slim te combineren en meer impact te genereren.

Na het uitbouwen van een eerste versie van de toolbox wordt deze jaarlijks uitgebreid met nieuwe uitgewerkte trajecten. Voor ieder traject worden de nodige instrumenten voorzien, bv. rekentools, modelcontracten, communicatie-strategieën, roadmap, etc.

Fase 2: De toolbox wordt gebruikt om capaciteitsopbouw bij de lokale besturen te realiseren. De TEAHs bieden trainingen aan voor lokale besturen om aan de slag te gaan met de verschillende trajecten uit de toolbox.

Daarnaast wordt ook actieve trajectbegeleiding opgestart. Lokale besturen worden ondersteund bij het uitvoeren van de typetrajecten die energie- en transportarmoede bestrijden.

Deze intergemeentelijke organisatiestructuur is van cruciaal belang voor deze maatregel. Deze maatregel biedt de nodige organisatorische en technische ondersteuning aan (inter)gemeentelijke overheden en lokale belanghebbenden om kwetsbare huishoudens en micro-ondernemingen op een efficiënte en effectieve manier te helpen. Deze maatregel ondersteunt lokale overheden ook bij het opschalen en combineren van energie-efficiëntieoplossingen en het afstemmen daarvan op passende financieringsinstrumenten (zie Verordening (EU) 2023/955 tot oprichting van een sociaal klimaatfonds, artikel 8, lid 1, onder d) en e)). De maatregel bestaat uit een intergemeentelijke bundeling van krachten die kennis en capaciteit opbouwt voor een geïntegreerde aanpak, waardoor projecten efficiënter kunnen worden uitgevoerd en opgeschaald.

De Activiteiten binnen de assistentiehubs kunnen dus samengevat worden als:

- Het gezamenlijk ontwikkelen, organiseren en geven van opleidingen
- Het ter beschikking stellen en demonstreren van de tools uit de toolbox.
- OCMW's en andere (inter)gemeentelijke actoren begeleiden in het toepassen van tools
- Opvolgen, zodat de tools gevalideerd, vervolledigd en indien nodig aangepast kunnen worden.
- Identificeren en objectiveren van de impact van ETSII op huishoudens en micro-ondernemingen in de lokale context. Bovendien ook objectiveren wat de mitigerende effecten van de uitrol van de acties opgenomen in de toolbox zijn.
- Identificeren van lokaal ontwikkelde goede piloten met opschalingspotentieel en er de katalysator en accelerator van zijn voor heel Vlaanderen.
- **Actiedomeinen** waarvoor de assistentiehubs trainingen/tools en stappenplannen ontwikkelen:

- **Realisatie van de productie van hernieuwbare energie:** Financiële en organisatorische modellen, wettelijke contracten en technische stappenplannen voor de installatie van

zonnepanelen en warmtepompen voor kwetsbare huishoudens (zowel huurders als eigenaars) en micro-ondernemingen (zie Verordening (EU) 2023/955, artikel 8, onder c).

- **Elektrificatie van mobiliteit:** Binnen een energiegemeenschap wordt een model voor inclusieve laadinfrastructuur (met gedifferentieerd tarief) ontwikkeld. Een lager laadtarief kan toegepast worden voor kwetsbare EV eigenaars en ook voor sociaal geleasede of gedeelde elektrische auto's. Dit draagt bij aan de toegang tot emissievrije voertuigen (zie Verordening (EU) 2023/955, artikel 8, onder f), waardoor de extra kosten voor fossiele voertuigen uit ETS2 vermeden worden.

- **Energiedelen:** Een model voor sociaal delen van hernieuwbare energie met kwetsbare inwoners kan hun energieverbruik duurzamer maken en de energierekening verlagen. (zie Verordening (EU) 2023/955, artikel 8, onder c).

- **Geïntegreerd energie-efficiëntietraject:** nieuwe en bestaande acties, zoals energie(factuur)scan (XL), ketelonderhoud, waterscan, sociale lease van toestellen, maar ook verbouwbegeleiding, noodkoopfonds en (renteloze) verbouwlening, enz. worden beter op elkaar afgestemd en versterken elkaar tot een integraal traject.

In elk van deze actieterreinen speelt de lokale overheid een sleutelrol, maar vaak ontbreekt het aan organisatorische capaciteit, mensen en middelen om de bovengenoemde trajecten buiten de gemeentegrenzen te integreren of op te schalen. De ondersteuning van de assistentiehubs kan hier het verschil maken.

Een toelichting op de manier waarop de maatregel of investering gericht zal zijn op het aanpakken van genderongelijkheid, indien van toepassing

Zie punt 12 in de Guidance note.

De Belgische Energiearmoedebarmeter van 2024 stelt dat vrouwen duidelijk oververtegenwoordigd zijn in de huishoudprofielen die het meest kwetsbaar zijn voor energiearmoede. Daarom kan het ondersteunen van huishoudens die met energiearmoede worden geconfronteerd, indirect bijdragen tot het aanpakken van genderongelijkheden.

Door zich te richten op huishoudens met een laag inkomen, die geen toegang hebben tot financiering, is de maatregel indirect gericht op:

- Vrouwen die ~80% van de eenoudergezinnen vertegenwoordigen, en waarschijnlijk tot degenen behoren die geen of beperkte toegang tot financiering hebben
- Eenpersoonshuishoudens (of alleenstaande), voornamelijk ouderen, zowel mannen als vrouwen, die ook oververtegenwoordigd zijn in decielen met een laag inkomen.

De tijdlijn van de maatregel of investering; (voor steun voor emissiearme voertuigen, een tijdschema voor de geleidelijke afbouw van die steun)

2026: opbouw en voorbereiden van de toolbox, ontwikkelen van coaching en trainingssessies

2027-2030: uitvoeren coaching en trainingssessies, begeleiding voor gebruik van de toolbox.

2027-2032: realisatie van de acties in de toolbox.

	2026	2027	2028	2029-2032 (per jaar)	Totaal
Assistentiehub	250.000	1.500.000	1.500.000	1.450.000	9.050.000

“Doe geen significante schade”(Do No Significant Harm)

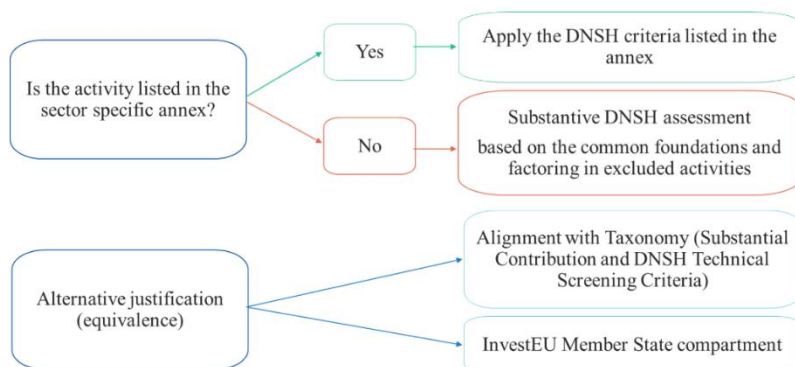
Elke maatregel MOET aan dit principe voldoen, zo niet wordt hij geschrapt.

Aantonen of een maatregel voldoet kan op twee manieren

- De maatregel komt voor in de exhaustieve lijst in annex bij de guidance DNSH
- Zo niet, moet een assessment worden uitgevoerd op basis waarvan wordt aangetoond dat de maatregel voldoet.

Als de maatregel niet in de lijst in annex staat, gelieve contact te nemen met

roel.vermeiren@vlaanderen.be voor verdere ondersteuning bij het DNSH assessment.

Informatie over de wijze waarop de in de component opgenomen maatregelen en investeringen in overeenstemming zijn met

het beginsel "geen ernstige afbreuk doen" in de zin van artikel 17 van Verordening (EU) 2020/852.

Voor meer uitleg: zie Do No Significant Harm Guidance + annex

De onderdelen van de voorgestelde maatregelen zijn allen opgenomen in de exhaustieve lijst in annex bij de guidance DNSH.

Mijlpalen, doelstellingen en tijdlijn

Meer uitleg over mijlpalen en doelstellingen: zie punt 6 in de Guidance note

Het formuleren van heldere mijlpalen en doelstellingen is essentieel in de beoordeling van de maatregel. Merk op dat de uitbetaling van de middelen uit het Sociaal Klimaatfonds volledig gekoppeld is aan het behalen van de mijlpalen en de doelstellingen. Er kunnen per maatregel meerdere mijlpalen en doelstellingen worden opgenomen

Informatie over elke mijlpaal en doelstelling die de voortgang bij de uitvoering van maatregelen en investeringen van deze component zal weerspiegelen, als volgt:

Mijlpaal 1: Toolbox met 10 typetrajecten binnen de actiedomeinen, met rekentools en andere instrumenten (jaarlijks uit te breiden met X aantal trajecten)

Beschrijving

De assistentiehubs beschikken over één toolbox. Hierin zit bij de eerste versie van de toolbox voor de 4 actiedomeinen 10 uitgewerkte typetrajecten met de nodige technische en organisatorische tools. Er is een businesscase uitgewerkt en de randvoorwaarden zijn gekend voor realisatie en opschaling. Voor alle actiedomeinen wordt de toolbox bij het begin van het project afgewerkt en ter beschikking gesteld. Er kunnen zich in de loop van de komende jaren vanzelfsprekend nieuwe opportuniteiten voordoen, waar dan op ingespeeld wordt om nieuwe stappenplannen en tools op te bouwen. Vandaar dat deze activiteit over de volledige projectperiode blijft doorlopen, ook na het bereiken van de mijlpaal in het eerste jaar.

Doel:

Door elke gemeente en elke lokale organisatie in heel Vlaanderen kan er beroep gedaan worden op de assistentie van een assistentiehub tegen energiearmoede. Het doel is dat bij de start van ETS2 verschillende type-trajecten klaar zijn om uitgerold te worden. Op het einde van 2027 bestaan er voor alle benoemde actiedomeinen afgewerkte stappenplannen met de nodige tools waarmee de hubs aan de slag kunnen bij lokale overheden. Gedurende het verder verloop van de maatregel kunnen, als zich opportuniteiten aandienen, nieuwe stappenplannen met bijhorende tools uitgewerkt worden (steeds binnen het jaar na detectie van de opportuniteit).

Mijlpaal 2: Gerealiseerde kennisopbouw bij lokale overheden en intermediaire organisaties via trainingen (georganiseerd in golven)

Beschrijving

De assistentiehubs tegen energiearmoede moeten het lokaal energie-armoedebelied boosten. Kennis- en capaciteitsopbouw bij de beleidsmakers op lokaal niveau –politiek en ambtelijk- is hierbij cruciaal. Eén van de methodes om dit te bereiken is via het organiseren van trainingen.

Voor elke use-case met een instrumentarium wordt een bijhorende training georganiseerd, waarbij het principe van 'train-the-trainer' wordt gehanteerd.

In eerste instantie wordt de toolbox met acties binnen de 4 beschreven actiedomeinen volledig gedocumenteerd en wordt voor elk van deze een training opgemaakt voor de assistentiehubs zodat deze de volledige toolbox kunnen ontplooiën in elke Vlaamse gemeente. Bovendien worden Vlaanderen-breed voor elk van de mogelijke acties informatiesessies voorzien. Per actiedomein wordt de afgewerkte toolbox via intensieve werksessies gedeeld en overgebracht.

Doel: Jaarlijks 285 deelnemers aan trainingen

Er zijn 285 Vlaamse steden en gemeenten, en er zijn tal van intermediären die de lokale besturen (kunnen) bijstaan en ondersteunen bij een lokaal energie-armoedebelid. Deze mijlpaal betreft het trainen van gemiddeld 2 personen per lokaal bestuur, in het eerste anderhalf jaar van het project. Elke persoon wordt minstens 1 maal getraind over minstens 1 traject (use case). In de daaropvolgende jaren worden telkens opnieuw gemiddeld 2 personen per lokaal bestuur per 18 maanden getraind (= additioneel 570 tegen eind 2029, en 1.140 tegen Q2 van 2031). Dit brengt het totaal op respectievelijk 1.140 eind 2029 en 1.710 getrainde personen in 2031.

Mijlpaal 3: Trajectbegeleiding bij lokale besturen

Beschrijving:

De assistentiehubs ondersteunen overheden of lokale organisaties bij het implementeren van integrale trajecten die uitvoering geven aan de lokale actie om energie-armoede te bestrijden. Zodoende concentreert de O&O (onderzoek en ontwikkeling) zich in de assistentiehubs. Er zijn tools binnen de 4 actiedomeinen, gericht op kwetsbare burgers, micro-ondernemingen en kwetsbare mobiliteitsgebruikers. Het is aan de lokale besturen of de intermediären om acties lokaal en intergemeentelijk te implementeren, op maat van de eigen doelgroep, aan de hand van de eigen kanalen om deze te bereiken, de eigen expertise en beproefde aanpakken. Het is de rol van de assistentiehubs om hen bij te staan en te coachen met expertise en kennis.

Met andere woorden, de assistentiehubs bieden méér aan dan een toolbox aan de lokale besturen en intermediären. Ze zijn ook de coach om deze tools te leren gebruiken en toe te passen. Ze inspireren en ze transfereren best practices binnen Vlaanderen. Ze jagen de lokale besturen en intermediären aan.

Doel: Jaarlijks minstens 25 trajecten opstarten, en jaarlijks minstens 25 trajecten voltooien in 143 lokale besturen worden trajecten opgestart tegen eind 2029

De verwachting is dat in het begin vooral de early adopters onder de lokale besturen zullen meestappen. Van deze groep verwachten we ook veel feedback m.b.t. de toolbox, en hoe deze te

verbeteren. Aanpakken en business cases worden verder op punt gezet, en de effectiviteit van de trajecten wordt verhoogd. Naarmate zij doorheen de leercurve gaan, de trajecten op punt zetten en steeds meer succes boeken, zullen ook andere besturen meestappen. Dan volgen de “early majority”, goed voor zowat de helft van de Vlaamse steden en gemeenten. Vervolgens verwachten we de “late majority”, en als de meerwaarde onomstotelijk vaststaat ook de “laggards” die met laagdrempelige acties aan de slag kunnen.

Deze set van 3 mijlpalen betreft het activeren van de “early adopters”, “early majority” en de “late majority”:

- 16% tegen eind 2028, goed voor trajecten bij 46 lokale besturen
- 50% tegen eind 2029, goed voor trajecten bij 143 lokale besturen
- 84% tegen eind 2030, goed voor trajecten bij 239 lokale besturen

Tabel met informatie over mijlpalen, streefdoelen en tijdlijn voor de verwezenlijking van de maatregel/investering

Seq. nummer	Maatregel/ Investing	Mijlpaal/Doel	Mijlpaal/doelnaam	Kwantitatieve indicator (doelstelling)			Tijdlijn voor prestatie	
				Eenheid van maatregel/investering	Basislijn	Doel	Jaar	Q
1	maatregel	Mijlpaal	Eerste versie van de toolbox met 10 typetrajecten binnen de actiedomeinen	Aantal typetrajecten in de toolbox	0	10	2026	Q4
			Tweede versie van de toolbox: uitbreiding met 5 typetrajecten	Aantal typetrajecten	10	15	2027	Q4
			Derde versie van de toolbox: uitbreiding met 5 typetrajecten	Aantal typetrajecten	15	20	2028	Q4
			Vierde versie?		...	...		
2	maatregel	Mijlpaal	Trainingen voor de lokale overheden bouwen capaciteit op	Aantal deelnemers aan trainingen	0	285	2027	Q2
				Aantal deelnemers aan trainingen	285	570	2028	Q2
				Aantal deelnemers aan trainingen	570	855	2029	Q2
				Aantal deelnemers aan trainingen	855	1140	2030	Q2

				Aantal deelnemers aan trainingen	?	?	2031	Q2
3	maatregel	Mijlpaal	lokale overheden of lokale organisaties maken gebruik van de toolbox en worden hierin begeleid door de assistentiehubs.	aantal trajecten opgestart	0	25	2028	Q4
				Aantal trajecten opgestart	25	50	2029	Q4
				Aantal trajecten voltooid	0	25	2029	Q4
				Aantal trajecten opgestart	50	75	2030	Q4
				Aantal trajecten voltooid	25	50	2030	Q4
				Aantal trajecten opgestart	75	100	2031	Q4
				Aantal trajecten voltooid	50	75	2031	Q4
				Aantal trajecten voltooid	75	100	2032	Q2

Waarom de specifieke mijlpaal(en) of doelstelling(en) is/zijn gekozen

Deze maatregel spitst zich toe op het ondersteunen en versterken van lokale overheden en publieke actoren in de energietransitie van de meest kwetsbare inwoners en ondernemers. De mijlpalen zijn zo gekozen om de maatregel op een gestructureerde en logische manier te realiseren. De mijlpalen zijn geënt op de uitvoering van de opdracht beschreven in artikel 8, 1 d en e van de verordening tot oprichting van een sociaal klimaatfonds.

De impact van de maatregel zal in de 3 voorgestelde mijlpalen opgevolgd worden via meetbare indicatoren die tijdsgebonden gerapporteerd kunnen worden.

Wat de mijlpaal(s) of indicator(en)/streefdoel(en) is/meten

De indicator bij mijlpaal 1a en 1b (toolbox) meet via een 0/1 of de voorwaarden voor het uitrollen van de technische en organisatorische assistentie vervuld zijn in de 4 benoemde actiedomeinen (1a: toolbox gedocumenteerd en klaar voor uitrol).

Deze mijlpaal komt logischerwijze als eerste, omdat het overgrote deel van het instrumentarium klaar moet zijn vooraleer de lokale overheden instappen op een traject. Er kunnen echter ook nieuwe acties gedocumenteerd worden als er zich nieuwe opportuniteiten voordoen. Bijvoorbeeld batterij als dienst is nu niet opgenomen is als mogelijke actie, maar kan een interessante actie worden gezien de komst van negatieve injectieprijzen (1b: nieuwe kansen worden uitgewerkt en toegevoegd aan de toolbox).

De indicator bij mijlpaal 2a en 2b (capaciteitsopbouw via trainingen) meet via een aantal deelnames aan de trainingssessies hoeveel werknemers bij lokale besturen (en eventueel vrijwilligers) capaciteit opbouwen en een traject voor energiebesparing en of hernieuwbare energie kunnen realiseren bij kwetsbare gezinnen/ondernemers. Dit volgt op de opbouw van de toolbox en het volledige instrumentarium (2a: aantal deelnemers aan trainingen in een eerste golf, 2b: aantal deelnemers aan trainingen in volgende golven)

De indicator bij mijlpaal 3 meet het aantal lokale besturen waar de assistentiehubs ondersteuning bieden in hun werkingsgebied. Zo wordt duidelijk dat de toolbox voldoende aansluit bij de noden van de lokale overheden om in te spelen op de problematiek van energiekwetsbaarheid ten gevolge van ETS2.

De mijlpalen en indicatoren die bij deze maatregel horen zijn input-indicatoren en weerspiegelen de aard van de maatregel. Dit wordt verklaard doordat de effecten op CO₂ uitstoot en daling van energie en vervoersarmoede secundaire effecten zijn van deze maatregel. Deze maatregel wordt beschouwd als een absoluut noodzakelijke voorwaarde om de doelstellingen te bereiken, maar niet als enige nodige maatregel. Daarom kan de output (daling energie-armoede en daling CO₂ uitstoot) niet volledig toegewezen worden aan deze maatregel alleen.

De input-indicatoren die hier naar voor geschoven worden, zijn gelinkt aan de performantie van het uitvoeren van de maatregel en zijn SMART (specifiek, meetbaar acceptabel, realistisch en tijdsgebonden) gedefinieerd.

Een extra indicator bij mijlpaal 3 kan zijn het aantal kwetsbare gezinnen of ondernemers die bereikt worden. Dit is een outputindicator, die het aantal gezinnen/ondernemers weergeeft die open staat voor een initiatief dat de verhoogde kosten door ETS2 wil temperen, maar dat ook enig engagement van de deelnemer vraagt.

Welke methodologie en bron zullen worden gebruikt, en hoe de juiste verwezenlijking van de mijlpaal(en) of doelstelling(en) zal objectief worden geverifieerd

De indicatoren bij mijlpalen 1-3 kunnen op basis van interne procesgebonden data opgevolgd worden.

Wat is de basislijn (startpunt) en wat is het niveau of specifieke punt dat moet worden bereikt (alleen voor indicatoren/streefdoelen)

Zie tabel.

Tegen wanneer de laatste mijlpaal(en) of doelstelling(en) zullen zijn bereikt (per kwartaal en per jaar)

	2026		2027				2028				2029				2030				2031				2032			
	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
mijlpaal 1 opbouw toolbox en instrumentarium																										
definiëren use cases				10																						
opbouw toolbox, instrumentarium en up to date houden						10																				
detecteren nieuwe trajecten en kansen en opnemen in toolbox																										
juridische en technische onderbouwing door externe experts																										
mijlpaal 2 opbouwen kennis en capaciteit bij lokale overheden en lokale partn																										
uitvoering intensieve trainingen voor de Hub's																										
communicatiecampagne naar alle lokale overheden																										
deelnemer aan trainingen eerste golf							570																			
aantal deelnemers aan additionele trainingen														570						1140						
kennisdeling over trajecten en best practices																										
mijlpaal 3 uitvoeren integrale trajecten																										
werven van deelnemende lokale overheden																										
aantal lokale besturen waar trajecten worden opgestart									46				143				239									

Wie en welke instelling zal verantwoordelijk zijn voor de uitvoering, het meten en de rapportering

De uitvoering wordt via het bestaande (en naar noodzaak iets uitgebreide) consortium van de technische assistentiehubs voor energiegemeenschappen gerealiseerd. Dit consortium bestaat uit intercommunales voor streekontwikkeling, het Limburgs energiehuis en de vereniging voor steden en gemeenten (VVSG), waarbij Leiedal en VVSG de leadpartners zijn en de centrale coördinatie realiseren.

Financiering en Kosten

Informatie en toelichting over de geraamde totale kosten van de component en voor elke maatregel en investering, met een passende motivering, met inbegrip van:

De gebruikte methodologie, de onderliggende aannames (bv. over eenheidskosten, kosten van inputs) en de rechtvaardiging van deze aannames

Zie tabel.

Gebruikmakend van de mogelijkheid om in 2026 (vanuit ETS1 middelen) al een gedeeltelijke opstart van activiteiten voor te bereiden, zal de centrale coördinatie het uitgebreide consortium samenstellen en de toolbox en trainingen opbouwen.

Het indicatieve uitgebreide tijdschema waarbinnen deze kosten naar verwachting zullen worden gemaakt

Zie tabel, 2026-2032

Informatie over de nationale bijdrage in de totale kosten van de maatregel en de investering

Minimaal 25% cofinanciering

Alle informatie over welke financiering uit andere instrumenten van de Unie in verband met dezelfde maatregel/investering is of kan worden overwogen

Indien niet van toepassing: overslaan

Niet van toepassing.

Alle informatie over voorgenomen financiering uit particuliere bronnen en welk hefboomniveau is beoogd, indien relevant

De beoogde doelgroep ontbreekt het aan 'bankability' en indien toch (nipt) kredietwaardig zal de doelgroep bij de particuliere of bancaire financieringsmarkt steeds duurder uitkomen dan via publieke financiering en dienstverlening.

Wel verwachten we een hefboomeffect op de middelen en begeleiding, doordat de maatregelenmix bij de gezinnen een cumulatieve besparing op energiefactuur veroorzaakt, waardoor op termijn de druk op sociale vangnetten kan afnemen.

Rechtvaardiging van de aannemelijkheid en redelijkheid van de geraamde kosten, indien nodig, rekening houdend met nationale specifieke kenmerken

Zie punt 7 van de Guidance note, waar verschillende criteria worden gegeven voor relevantie van de kosten en ook een oplijsting wordt gegeven van belangrijke aspecten van de kosten die noodzakelijk zijn.

De capaciteit en kennis om kwetsbare inwoners en micro-ondernemingen te ondersteunen op vlak van energietransitie is in het huidige energie- en zorg-landschap onvoldoende aanwezig.

De manier waarop de technische assistentiehubs rond energiegemeenschappen op een centrale en decentrale manier kennis opbouwen, delen en verspreiden blijkt erg efficiënt om op korte termijn een groot doelpubliek te bereiken.

Hier wordt dezelfde methodologie voorgesteld: van consortium vormen, centraal kennis opbouwen (ook vanuit decentrale ervaringen) en bundelen en terug (gebiedsdekkend) delen met alle leden van het consortium, die dan allen de capaciteit en kennis aangereikt krijgen om trajecten uit te rollen en het instrumentarium dat centraal voorzien wordt toe te passen voor al 'hun' lokale overheden.

Deze manier van werken zorgt voor een goede kosten- en tijdsefficiëntie, waar de verschillende lokale overheden niet telkens zelf opnieuw het warm water moeten uitvinden en zoeken op welke manier en met welke projecten de gevolgen van ETS2 voor de meest kwetsbare inwoners kunnen getemperd worden.

Tabel met informatie over de geraamde totale kosten van de maatregel/investering

Seq. nummer	Maatregel / investering	Vanaf	Tot	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	TOTAAL
1	1 ^{ste} lijn: coördinatie en gezamenlijke trainingen, instrumenten, stappenplanne n en hulpmiddelen.	1 / 2026	12 / 2032	125.000	450.000	450.000	400.000	400.000	400.000	400.000	2.625.000
2	2 ^e lijn: Implementatie en opschaling met lokale besturen en stakeholders	6 / 2026	12 / 2032	125.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	6.125.000

Additionaliteit

Toelichting en rechtvaardiging van de wijze waarop de nieuwe of bestaande maatregelen of investeringen aanvullend zijn en niet in de plaats komen van terugkerende nationale begrotingsuitgaven

Voor uitgebreide toelichting punt 9 in de Guidance note. Het Fonds kan enkel nieuwe maatregelen financieren of bestaande opschalen (onder welbepaalde voorwaarden)

De maatregel is een bijzondere opschaling van het bestaande TEAH-project. De additionaliteit bestaat uit 2 kwalitatieve aanpassingen: een duidelijke afbakening van de doelgroep en een uitbreiding van de scope:

- **afgebakende doelgroep:** enkel trajecten die gericht zijn op de ondersteuning van kwetsbare doelgroepen (zoals gedefinieerd in de EU-regelgeving en toegepast op de Belgische en Vlaamse context) worden weerhouden: kwetsbare huishoudens, kwetsbare vervoersgebruikers en kwetsbare micro-ondernemingen.
- **bredere scope:** ook maatregelen of trajecten die niet specifiek in een energiegemeenschap kunnen plaatsvinden, zoals sociale tarieven, schuldbemiddeling en waterbesparing liggen nu binnen de scope.

Er bestaat momenteel geen specifiek subsidieprogramma in Vlaanderen dat deze focus heeft.

Naleving van de EU-regels inzake staatssteun

Toelichting of de steun voor de maatregel of investering i) geen staatssteun vormt in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU, ii) wordt gefinancierd op basis van een bestaande staatssteunregeling die onder een groepsvrijstellingsverordening valt, met name de AGVV, of wordt goedgekeurd bij een staatssteunbesluit van de Commissie (met vermelding van het referentienummer naar een dergelijke regeling (SA.nnnnn), of iii) resulteert in een nieuwe staatssteunmaatregel; een toelichting of de lidstaat zal voldoen aan de voorwaarden van een groepsvrijstellingsverordening, bijvoorbeeld de AGVV (met vermelding van welk artikel daarvan), iv) in overeenstemming zal zijn met de de-minimisverordening, v) een aanmelding van staatssteun vereist, met vermelding van het voornemen van de lidstaat om de voorgenomen steun voor de maatregel of investering vooraf aan te melden of bij de Commissie aan te melden; en het toepasselijke staatssteuninstrument dat de verenigbaarheid ervan met de interne markt waarborgt.

Zie punt 11 in de guidance note voor meer uitleg

Niet van toepassing.

Ondersteuning van energetische renovaties van sociaal-maatschappelijke lokale infrastructuur ten gunste van kwetsbare doelgroepen

Maatregel valt onder de component (schrap wat niet past):

- Gebouwen
- ~~Mobiliteit~~

Maatregel valt onder volgende doelgroep (schrap wat niet past):

- Kwetsbare huishoudens
- Kwetsbare micro-ondernemingen

Beschrijving van de maatregel/investering

Lokale besturen hebben een belangrijke rol in het bestrijden van energiearmoede. Zij kunnen, als bestuursniveau dat het dichtst bij de (kwetsbare) burger staat, de inwoners die getroffen worden door energiearmoede identificeren, en ondersteunen door het uitvoeren van impactvolle energiebesparende maatregelen aangezien zij mobiliteit, energie-infrastructuur en gebouwen beheren.

Vlaamse en Europese beleidskaders roepen de lokale besturen ook op om mee te zorgen voor een sociaalrechtvaardige energietransitie. De lokale besturen gaan dit engagement ook vrijwillig aan, bijvoorbeeld door ondertekening van het Europese Burgemeestersconvenant waarin energiearmoede sinds 2023 een derde pijler vormt naast klimaatmitigatie- en adaptatie. Het is cruciaal om de lokale besturen verder te activeren om de negatieve impact van ETS2 op haar eigen burgers te beperken.

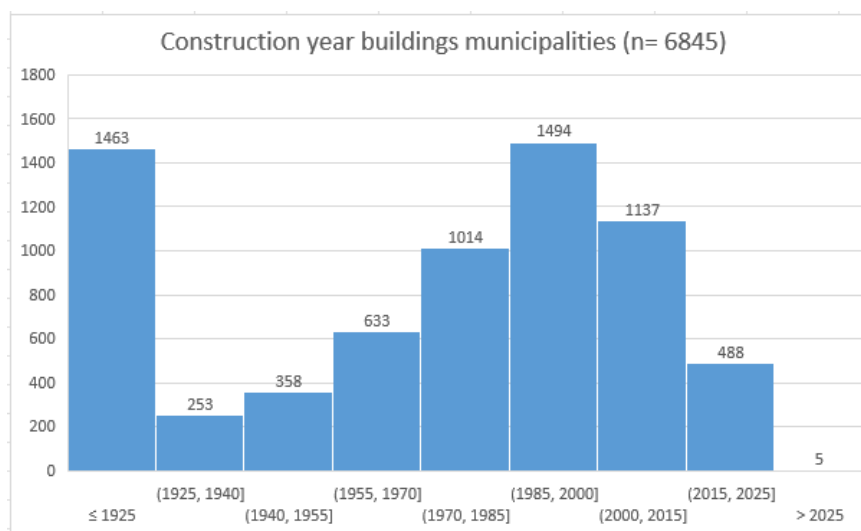
De publieke sector heeft daarnaast een voorbeeldrol in het versneld renoveren van gebouwen. De herziene Energie-efficiëntierichtlijn (EED, EU 2023/1791) verplicht lidstaten o.a. om energie-efficiëntie te verhogen en kwetsbare groepen te beschermen, wat doorwerkt in lokale plannen. Volgens de EED moeten overheidsinstanties in Vlaanderen jaarlijks minstens 1,9% energiebesparing realiseren ten opzichte van 2021, en een besparing die overeenstemt met de renovatie van 3% van de bruikbare vloeroppervlakte. Dit betreft weliswaar overheidsgebouwen in strikte zin, waar voorliggende maatregel op een breder gebouwenpatrimonium mikt. Vlaanderen heeft deze verplichtingen geïntegreerd in het Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP). Binnen de Vlaamse langetermijnrenovatiestrategie voor gebouwen 2050 moeten alle publieke gebouwen tegen dan een EPC-label A behalen ofwel voldoen aan een set van aparte eisen. De renovatie van de gebouwschil en de verduurzaming van verwarmingssystemen zijn hierbij prioritair.

Naast de EED maakt ook het Fit for 55-pakket de Europese ambities verder duidelijk. Dit pakket bestaat uit een verzameling wetgevende initiatieven dat is ontworpen om de uitstoot van broeikasgassen in de Europese Unie uiterlijk in 2030 met minstens 55 procent terug te dringen, in vergelijking met het referentiejaar 1990. Dit pakket vormt een cruciaal onderdeel van het streven

naar klimaatneutraliteit binnen de Europese Unie tegen het jaar 2050. Het Fit for 55-pakket bevat bovendien maatregelen zoals de Europese CO₂-beprijzing via ETS en ETS-2, die ook impact hebben op gebouwen. Binnen ETS-2 zullen deze kosten volledig worden doorgerekend aan de eindgebruikers via de energiefactuur voor fossiele brandstoffen.

Deze ambitieuze doelstellingen vragen om een daadkrachtige en geïntegreerde aanpak op alle bestuursniveaus. Ook de EU-verordening ter oprichting van een Europees Sociaal Klimaatfonds benadrukt dat lokale besturen een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de bestrijding van energiearmoede. Het Sociaal Klimaatfonds maakt concrete investeringen mogelijk op het lokale niveau om deze Europese en Vlaamse doelstellingen uit te voeren.

Via de energie- en patrimonium-databank Terra is er een zicht op de toestand van het gemeentelijk patrimonium. Daaruit blijkt dat het verouderd is, veelal nog wordt verwarmd met fossiele brandstoffen en doorgaans onvoldoende geïsoleerd is. De energie- en patrimonium-databank Terra bevat op het moment van schrijven 17.463 gebouwen van lokale besturen, met een gezamenlijk jaarlijks aardgasverbruik van 1,18 TWh en een totale CO₂-uitstoot van 237 kt. Verder blijkt uit een analyse van 6.845 gebouwen in beheer van lokale overheden waarvoor het bouwjaar gekend is dat 76% van deze gebouwen vóór het jaar 2000 gebouwd is (zie grafiek 1). Deze gebouwen voldoen meestal niet aan huidige energieprestatienormen. Ze hebben vaak een slechte isolatie-status, verouderde verwarmingssystemen en soms nog enkel glas.

(Grafiek 1: overzicht van (een deel van) het gemeentelijk patrimonium naar bouwjaar)

Deze data geven nog geen totaalbeeld voor de volledige scope van gebouwen die via deze maatregel beoogd wordt, maar ze geven een indicatie van de weg die nog dient afgelegd te worden. Het is alleszins van groot belang dat lokale besturen, hun verzelfstandigde entiteiten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden op een structurele wijze worden betrokken bij de uitvoering van het Sociaal Klimaatplan. Het Local Alliance rapport, gepubliceerd in juni 2025, roept nationale en EU-leiders op om lokale besturen te beschouwen als essentiële partners bij de planning, uitvoering en evaluatie van het Sociaal Klimaatfonds. Het succes ervan hangt af van een gerichte en lokale uitvoering, omdat de transitie in de eerste plaats op lokaal niveau plaatsvindt. Deze maatregel speelt daarop in.

Deze maatregel voorziet in de inzet van middelen uit het Sociaal Klimaatfonds om de renovatie van gemeentelijk geselecteerde gebouwen te versnellen en op te schalen, met bijzondere aandacht voor kwetsbare huishoudens en micro-ondernemingen. Lokale besturen, verzelfstandigde entiteiten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden beheren een aanzienlijk deel van het publieke patrimonium dat bestemd is voor kwetsbare huishoudens of dat kan worden beschouwd als behorend tot kwetsbare micro-ondernemingen. Zij hebben ook zicht op gebouwen die weliswaar niet tot hun patrimonium behoren, maar ook met een sociaal oogpunt door een andere instantie beheerd worden en gerenoveerd dienen te worden, en waarin kwetsbare huishoudens of micro-ondernemingen de energiefactuur betalen. Dit patrimonium is zeer divers, zowel qua functies als rechtsvorm, wat onder andere te verklaren is door verschillen in gemeentelijke kenmerken, ligging, en de dienstverlening die men wil aanbieden. Deze variatie maakt dat lokale besturen het best geplaatst zijn om te bepalen welke gebouwen, die binnen het toepassingsgebied van het Sociaal Klimaatfonds vallen, prioritair gerenoveerd moeten worden.

Deze maatregel voorziet in subsidiëring voor de renovatie van lokaal patrimonium in beheer van lokale besturen, verzelfstandigde entiteiten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, of gebouwen van derden waarvoor het lokaal bestuur bereid is borg te staan voor de renovatie, en hierover een overeenkomst aangaat met de beheerder. Het Vlaams Energiebedrijf (hierna: VEB) stelt raamcontracten ter beschikking voor werkzaamheden aan gebouwschil en Heating, Ventilation and Air Conditioning (HVAC). Lokale besturen, verzelfstandigde entiteiten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden kunnen op deze raamcontracten intekenen. Op basis van een steekproef van 2127 berekende energie-efficiëntiemaatregelen (HVAC en gebouwschil) bij gebouwen in beheer van lokale besturen en uitgaand van een totaal subsidiebedrag van 26,9 miljoen euro kunnen 222 projecten worden uitgevoerd met een investeringswaarde van meer dan 78 miljoen euro, wat in totaliteit een reductie van meer dan 16,9 GWh (of 3649 ton CO₂) aan gasverbruik kan betekenen.

VEB, dat instaat voor de uitvoering van de maatregel, zal samen met Agentschap Binnenlands Bestuur (hierna: ABB) een gebouwenlijst opstellen die aansluit bij de doelstellingen van het Sociaal Klimaatfonds en zich specifiek richt op infrastructuur voor kwetsbare huishoudens en micro-ondernemingen. De lijst bevat gebouwtypologieën, waarvan geweten is dat er mogelijk kwetsbare micro-ondernemingen in actief zijn met een uitgesproken sociale missie. Daarnaast bevat het ook zorg- en welzijnsinfrastructuur waarvan de energiekost wordt doorgerekend aan eindgebruikers, doorgaans via dagvergoedingen.

Table 1: niet-exhaustieve gebouwenlijst ter inspiratie voor de lokale besturen

Gebouwtypologie	# in Terra (publieke sector breed)	# in Terra (in beheer lokaal bestuur)
Groep van Assistentiewoningen	1047	177
Woonzorgcentrum	952	124
Groepsopvang	932	12
Kinderopvang	750	357
Jeugdhuis	690	592
Beschut wonen	628	8
Groepsopvang samenwerking	390	11
Centrum voor gehandicaptenzorg	371	5
Cafetaria	298	289
Kleuteropvang	219	36
Jeugdzorg	167	2
Assistentiegebouw	139	69
Revalidatiecentrum	131	47
Volwassenenzorg	122	22
Centrum voor dagverzorging	119	2
Centrum voor Kortverblijf	117	77
Dagverzorgingscentrum	105	6
Organisatie voor autonoom vrijwilligerswerk	100	0
Centrum voor geestelijke gezondheidszorg	96	0
Begeleid wonen	91	33
Catering gebouw	84	41
Ouderenzorg	70	46
Organisatie voor Bijzonder Jeugdzorg	64	1
Multidisciplinair team minderjarigen	54	0
Maatwerkbedrijf (niet-WVG)	50	0
Vereniging waar armen het woord nemen	46	3
Opvangcentrum	46	29
Overkophuis	22	4
Lokale dienst - buitenschoolse opvang	20	15
Centrum voor Herstelverblijf	15	0

Deze gebouwenlijst is echter bewust niet-exhaustief, maar geldt ter inspiratie. Het kan zeker zo zijn dat de doelgroep huishoudt in gebouwen van een andere typologie. Lokale besturen zijn daarbij het best geplaatst om bij een projectaanvraag te motiveren hoe het geselecteerde gebouw effectief verbonden is met de doelgroepen van het Sociaal Klimaatfonds.

Een analyse op basis van Terra-data geeft aan dat er 2008 gebouwen in beheer zijn van lokale besturen. Als we de beperking 'in beheer van lokaal bestuur' opheffen, toont Terra een potentieel van 7935 gebouwen die relevant zijn binnen deze gebouwtypologieën. Hiermee erkent de maatregel dat ook organisaties op het grondgebied van een lokaal bestuur – maar ondergebracht in patrimonium van andere publieke actoren – energie-intensieve ruimtes exploiteren voor kwetsbare burgers. Ook hier is een regierol weggelegd voor het lokaal bestuur: zij kunnen ook met deze betrokken organisaties op hun grondgebied in dialoog gaan over cofinanciering en zo ook deze infrastructuur mee ondersteunen richting een fossielvrije toekomst.

De combinatie van deze indicatieve gebouwenlijst, de validerende rol van lokale besturen en de data-onderbouw via Terra waarborgt een robuuste, doelgerichte selectie van projecten die maximaal bijdragen aan het verlagen van de energiekosten en het reduceren van fossiele-energieafhankelijkheid van kwetsbare gebruikers.

De gebouwenlijst wordt vergezeld van een laagdrempelige handleiding voor het indienen van renovatieprojecten. Op deze manier wordt de administratieve capaciteit van lokale besturen ondersteund. De gebouwenlijst en de handleiding worden binnen de drie maanden na goedkeuring van het Nationaal Sociaal Klimaatplan gefinaliseerd.

Om draagvlak van de maatregel te ondersteunen wordt het Netwerk Klimaat van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (hierna: VVSG) ingeschakeld. Het Netwerk Klimaat van VVSG heeft in de loop der jaren ervaring en expertise opgedaan m.b.t. het lokaal klimaatbeleid, de lokale besturen bijgestaan bij het opmaken van actieplannen i.k.v. het Burgemeestersconvenant, en is als belangenbehartiger bekend met de behoeften van lokale besturen. Het Netwerk Klimaat van VVSG zal jaarlijks de oproepen communicatief ondersteunen, bijdragen aan de promotie van de maatregel tijdens VEB-webinars en de gebouwenlijst via hun communicatiekanalen ontsluiten aan de lokale besturen. Zij zullen ook de lokale besturen ondersteunen bij het indienen van aanvragen bij VEB.

Nadat de gebouwenlijst en de handleiding zijn opgesteld, zal het VEB, in samenwerking met ABB, een subsidiereglement opstellen. Het subsidiereglement bepaalt onder meer wie aanvragen voor energetische renovaties mag indienen, hoe de financiering verloopt, welke goedkeuringsvoorwaarden gelden, en wat de administratieve, milieutechnische en rapportageverplichtingen zijn. Daarnaast beschrijft het reglement de specificaties van de ontvankelijkheidsverklaring van projectaanvragen. Het subsidiereglement wordt binnen vier maanden na de vaststelling en publicatie van de gebouwenlijst en handleiding vastgesteld.

De aard, het type en de omvang van de maatregel of investering met vermelding of het om nieuwe maatregelen gaat dan wel om een bestaande maatregel of investering die bedoeld is om met de steun van het Fonds te worden verlengd

De maatregel betreft een subsidie voor de renovatie van lokaal patrimonium die in eigendom of beheer zijn van lokale besturen, verzelfstandigde entiteiten of intergemeentelijke

samenwerkingsverbanden of gebouwen van derden waarvoor het lokaal bestuur bereid is borg te staan voor de renovatie, en hierover een overeenkomst aangaat met de beheerder.

De maatregel ondersteunt de renovatie van lokaal patrimonium voor kwetsbare huishoudens of lokaal patrimonium dat kan worden beschouwd als behorend tot kwetsbare micro-ondernemingen.

Deze maatregel sluit aan bij eerdere initiatieven in 2021 en 2022, waarbij VEB een oproep organiseerde voor energetische renovaties en energie-audits binnen de brede publieke sector met een budget van 20 miljoen euro. In 2022 waren hiervoor 360 projecten geselecteerd; de laatste 8 hiervan worden momenteel uitgevoerd en zullen naar verwachting in 2026 afgerond zijn.

Het Relanceprogramma is een belangrijk precedent voor het activeren van lokale besturen binnen Europese financierings- en doelstellingenkaders. Het VEB heeft toen een werking opgezet die beantwoordde aan de Europese noden inzake lokaal projectmanagement, betalingstermijnen en gedetailleerde rapportering. Een innovatie i.k.v. het Sociaal Klimaatfonds is het proactief gebruik van Terra, de Vlaamse energie- en patrimoniumdatabank die berekende gegevens uit energie-audits bevat en kan dienen om het renovatiepotentieel te identificeren. In kader van de opendataverplichting moeten lokale besturen in Vlaanderen immers ook hun gebouwen (in gebruik en eigenaarschap) en de corresponderende energieverbruiken rapporteren in Terra.

Deze maatregel is een bestaande maatregel en bouwt voort op eerdere initiatieven en richt zich specifiek op kwetsbare huishoudens en micro-ondernemingen. De bestaande raamovereenkomsten voor gebouwschil en HVAC worden ingezet om energetische renovaties uit te voeren aan bestaande gebouwen. Indien relevant kan ook overwogen worden om een Onderhouds-energieprestatiecontract (OEPC) of een as a service-structuur op te zetten.

Deze regeling geldt voor alle (te renoveren) gebouwen van lokale besturen, verzelfstandigde entiteiten of intergemeentelijke samenwerkingsverbanden in het hele Vlaamse Gewest of gebouwen van derden waarvoor het lokaal bestuur bereid is borg te staan voor de renovatie en hierover een overeenkomst aangaat met de beheerder, met bijzondere aandacht voor kwetsbare huishoudens of micro-ondernemingen.

Gedetailleerde informatie over het doel van de maatregel of investering en over wie en wat het doelwit is; een toelichting over de wijze waarop de maatregel en de investering doeltreffend zouden bijdragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen van het fonds binnen het algemene kader van het relevante beleid van een lidstaat, en hoe de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen daardoor zal worden vermindert

Het doel van de maatregel is het versnellen en intensiveren van de energetische renovaties van patrimonium in eigendom van lokale besturen, verzelfstandigde entiteiten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden of gebouwen van derden waarvoor het lokaal bestuur bereid is borg te staan voor de renovatie, en hierover een overeenkomst aangaat met de beheerder, ten gunste van kwetsbare huishoudens en kwetsbare micro-ondernemingen. Het energieverbruik en de CO₂-uitstoot van het lokaal patrimonium worden verlaagd via renovaties van de gebouwschil, en duurzame verwarmings- en ventilatiesystemen. Lokale besturen, verzelfstandigde entiteiten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden kunnen hiervoor beroep doen op de VEB-raamcontracten. Op basis van de huidige budgetprojecties schat VEB in (gelet op gemiddelde projectwaarden in Terra vanuit de 2127 geïdentificeerde gebouwschil- en HVAC-maatregelen) dat

in de periode 2026-2032 in totaal 222 projecten geselecteerd worden met een gezamenlijke investeringswaarde van meer dan 58 miljoen euro (inclusief cofinanciering).

De lijst van in aanmerking komende gebouwen wordt samengesteld door VEB en ABB, in overleg met VVSG, en omvat onder andere volgende kernvoorwaarden:

- De gebruikers van het type gebouw behoren hoofdzakelijk tot kwetsbare huishoudens of zijn micro-ondernemingen;
- Van het type energetische renovatie zoals beschreven in deze maatregel geldt dat er geen financiële ondersteuning wordt ontvangen van andere overheden, om dubbele financiering te voorkomen;
- Het gebouw wordt nog hoofdzakelijk verwarmd op fossiele energie (dus niet-elektrisch of via een hybride installatie);
- De energiefactuur wordt betaald (of doorgerekend, bv. via dagprijs) aan de gebruikende micro-onderneming, vereniging of concessiehouder of door een kwetsbaar huishouden;
- Het gebouw en de bijhorende EAN om het fossiele energieverbruik te meten, zijn geregistreerd in de energie- en patrimoniumdatabank Terra. Dit laatste criterium verzekert dat wordt uitgegaan van gevalideerde energie- en gebouwendata.

Deze kernvoorwaarden kunnen nog uitgebreid worden met complementaire voorwaarden in het subsidiereglement (bv. garantie over langlopende ingebruikname van het gebouw na de renovatie).

Lokale besturen selecteren vervolgens zelf, in samenspraak met lokale kwetsbare micro-ondernemingen of organisaties gelieerd aan sociaal kwetsbare huishoudens gebouwen die overeenkomen met de functiecategorieën uit de gebouwlister. Vervolgens vindt een ontvankelijkheidscheck plaats. Een prioriteringsmechanisme in functie van de huidige energetische prestatie zal worden toegepast (exacte modaliteiten ervan te verfijnen in het subsidiereglement).

De energetische renovaties leveren meerdere voordelen op: ze ondersteunen de renovatie voor kwetsbare huishoudens of micro-ondernemingen, met prioriteit voor slecht presterende gebouwen, en zorgen voor een daling van het fossiele energieverbruik (16,9 GWh) en CO₂-uitstoot (3.649 ton). Dit draagt bij aan het verminderen van de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen en versterkt de veerkracht van de publieke sector tegen prijschommelingen op de energiemarkt. Daarbovenop betekent deze maatregel ook een comfortverhoging en verkleint het risico op uitval in geval van energiecrises.

Deze maatregel sluit aan bij de doelstellingen van het Sociaal Klimaatfonds, zoals vastgelegd in artikel 8 van EU-Verordening 2023/955, waaronder:

- “De renovatie van gebouwen te ondersteunen, met name voor kwetsbare huishoudens en kwetsbare micro-ondernemingen in de slechtst presterende gebouwen, met inbegrip van huurders en mensen die in sociale woningen wonen”;
- “De toegang tot betaalbare, energie-efficiënte huisvesting, met inbegrip van sociale huisvesting, te ondersteunen”;
- “Doelgerichte, toegankelijke en betaalbare informatie, opleiding, bewustmaking en advies te verschaffen over kosteneffectieve maatregelen en investeringen, beschikbare steun voor de renovatie en het energie-efficiënter maken van gebouwen, en over duurzame en betaalbare mobiliteits- en vervoeralternatieven”;

- “openbare en particuliere entiteiten, waaronder aanbieders, van sociale woningen, met name publiek-private samenwerking, te helpen bij het ontwikkelen en aanbieden van betaalbare energie-efficiëntie-oplossingen en passende financieringsinstrumenten in overeenstemming met de sociale doelstellingen van het fonds”

Beschrijving van de wijze waarop de maatregel of investering wordt uitgevoerd (wijze van uitvoering), waarbij wordt verwezen naar de administratieve capaciteit van de lidstaat op centraal, en, in voorkomend geval, regionaal en lokaal niveau

A. Uitvoering van de maatregel

VEB lanceert de maatregel zodra de gebouwenlijst, handleiding en het subsidiereglement uiterlijk zeven maanden na goedkeuring van het Nationaal Sociaal Klimaatplan zijn afgerond. Per lokaal bestuur en per begrotingsjaar geldt een maximumbedrag aan steun vanuit het Sociaal Klimaatfonds. Het subsidiereglement, de gebouwenlijst, de jaarlijkse projectoproep en de toekenning van het maximale steunbudget per lokaal bestuur worden goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

1. Jaarlijkse projectoproep door VEB

Het VEB publiceert jaarlijks een oproep tot het indienen van projecten voor lokale besturen, verzelfstandigde entiteiten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden voor energetische renovatie van lokaal patrimonium. Deze oproep bevat het subsidiereglement, inclusief selectiecriteria en het steunpercentage. Ook omvat deze oproep de gebouwenlijst en de bijbehorende handleiding. De lokale besturen, verzelfstandigde entiteiten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden selecteren zelf gebouwen die in overeenstemming zijn met de beoogde doelgroep, met name kwetsbare huishoudens en micro-ondernemingen, rekening houdend met de gebouwenlijst en met inachtneming van de vastgelegde selectiecriteria in het subsidiereglement.

2. Indienen van projectaanvraag via het energie-efficiëntieportaal van VEB

De projectaanvragen worden digitaal ingediend via het energie-efficiëntieportaal van het VEB, een geïntegreerd platform dat op efficiënte en toegankelijke wijze de indiening van projecten mogelijk maakt. Op die manier kunnen lokale besturen afnemen conform de aanbestedingswetgeving van de door VEB opgestelde raamovereenkomsten. Dit platform faciliteert in een latere fase het contact tussen lokale besturen en uitvoerende partijen, en ondersteunt de documentuitwisseling, communicatie, kwaliteitscontrole en facturatie. In het geval dat er meer projectvoorstellen zijn dan dat er beschikbaar budget is worden de ingediende projecten gerangschikt volgens de grootste fossiele energiebesparing in relatie tot het geïnvesteerd bedrag en op basis hiervan geselecteerd.

3. Ontvankelijkheidscontrole van de projectaanvraag door VEB

Daarna voert VEB een initiële controle uit om te beoordelen of het dossier voldoet aan de ontvankelijkheidscriteria (ingebouwd via een daartoe bestemde module in het portaal) van het subsidiereglement. De ontvankelijkheidscriteria omvatten onder meer:

- de doelgroep;
- of de doelgroep de energiefactuur betaalt (rechtstreeks of doorgerekend);

- , de mate waarin het gebouw nog hoofdzakelijk wordt verwarmd met fossiele brandstoffen;
- en of het gebouw is geregistreerd in de energie- en patrimoniumdatabank Terra.

In het geval van een doorrekening wordt gevraagd te bevestigen dat de dagprijs na de renovatie zal aangepast worden volgens het bespaarde energieverbruik.

Wanneer een projectaanvraag niet voldoet aan een of meer ontvankelijkheidscriteria, wordt het lokaal bestuur geïnformeerd en kan de aanvraag een laatste keer worden aangepast. VEB kan op basis hiervan een overzicht met alle ontvankelijke projectaanvragen uit het portaal halen en die jaarlijks ter kennisgeving voorleggen aan ABB en de VR.

4. Ondertekening verbindende documenten met VEB

Ondertekening van de verbindende documenten tot uitvoering van de opdracht met VEB (algemene voorwaarden over werking, aanbestedingswetgeving en de verdere procedure en facturatie).

5. Offerte-opstart in het portaal

Conform de raamovereenkomsten worden een aantal stappen doorlopen om tot een offerte te komen. Afhankelijk van een raming van de projectkosten wordt een offerte opgemaakt via een direct toewijzingsmechanisme, of wordt er een minicompetitie doorlopen. De te doorlopen stappen om tot een offerte te komen in geval van directe toewijzing zijn:

- opdracht wordt via het portaal automatisch verstuurd naar de aannemer;
- de opdracht wordt bevestigd via de leverancier;
- een plaatsbezoek wordt ingepland door de leverancier;
- een offerte wordt opgemaakt;
- een conformiteitscontrole door VEB van de offerte wordt uitgevoerd;

Bij een minicompetitie zijn de stappen analoog, maar worden meerdere partijen aangeschreven en beoordeeld. Bij gevolg is de doorlooptijd ook iets langer. Vervolgens wordt de offerte op het portaal zichtbaar geplaatst voor het lokaal bestuur.

6. Vastleggen steunbedrag + goedkeuren offerte

Via een daartoe bestemde module wordt automatisch het maximaal van toepassing zijnde subsidiebedrag berekend. De middelen kunnen voorwaardelijk gealloceerd worden totdat het lokaal bestuur (binnen de geldigheidsduur) de offerte ondertekent en hiermee de opstart van de werken bevestigt. Het lokaal bestuur ontvangt ook de nodige richtlijnen om een correct inhoudelijke en financiële projectadministratie uit te voeren. Zij financieren de uitvoering van de maatregel voor en budgetteren ook daarnaar.

7. Uitvoering, monitoring en rapportering over het project

Lokale besturen, verzelfstandigde entiteiten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden starten met de uitvoering van het project. De voortgang van het project wordt bijgehouden op het portaal door de aannemer. Tussentijdse facturen of eindfacturen verschijnen op het portaal en worden betaald door het lokaal bestuur. Bij de oplevering vindt een rondgang plaats, waarna een voorlopig opleveringsverslag ook op het portaal wordt geplaatst (officiële afronding project).

8. Rapportering van gerealiseerde mijlpalen en doelen

Van zodra een mijlpaal of streefdoel is bereikt, wordt de nodige informatie voor de opmaak van een betalingsverzoek naar VEKA overgemaakt. De indiening van het betalingsverzoek gebeurt door VEKA.

9. Overmaken van Sociaal Klimaatfonds-middelen aan lokale besturen

Na goedkeuring van het betalingsverzoek door de Europese Commissie worden de middelen overgemaakt aan VEB. VEB stort het steunbedrag door aan de betrokken lokale besturen die hun projecten al hebben afgerond en die de aannemer reeds hebben voorgefinancierd. Voorwaarde hiervoor is dat het voorlopige opleveringsverslag op het portaal werd geplaatst.

B. Administratieve capaciteit VEB

Het VEB beschikt over diepgaande expertise op het gebied van HVAC, gebouwschil en energie-efficiëntie, en ondersteunt lokale besturen technisch tijdens alle stadia van de projectcyclus — vanaf de initiatie tot aan uitvoering, kwaliteitsopvolging en nazorg. Het portaal verschaft tevens gedetailleerd inzicht in de voortgang van renovatieprojecten, zodat mijlpalen en prestatie-indicatoren zorgvuldig kunnen worden gemonitord. Alle contractuele afspraken, waaronder plaatsbezoeken, analyses, offertes en werkplanning, zijn volledig geïntegreerd en transparant te volgen via het platform. Een standaard aanvraagprocedure heeft beoogde doorlooptijden die in rapporten worden gegoten en ook worden besproken tijdens tactische overleggen met de uitvoerende partijen.

De bovenstaande uitvoeringswijze is afgestemd op de bestaande procedures binnen het VEB en is gericht op een toegankelijke, efficiënte en controleerbare benadering, vergelijkbaar met de methoden van Europese programma's zoals het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) en het Relance-programma. De administratieve capaciteit op centraal niveau (VEB) wordt aangevuld met operationele expertise en digitale infrastructuur. Op lokaal niveau krijgen besturen ondersteuning en worden standaardprocedures gehanteerd om de uitvoering van projecten in overeenstemming met de regelgeving te waarborgen.

Een toelichting op de manier waarop de maatregel of investering gericht zal zijn op het aanpakken van genderongelijkheid, indien van toepassing

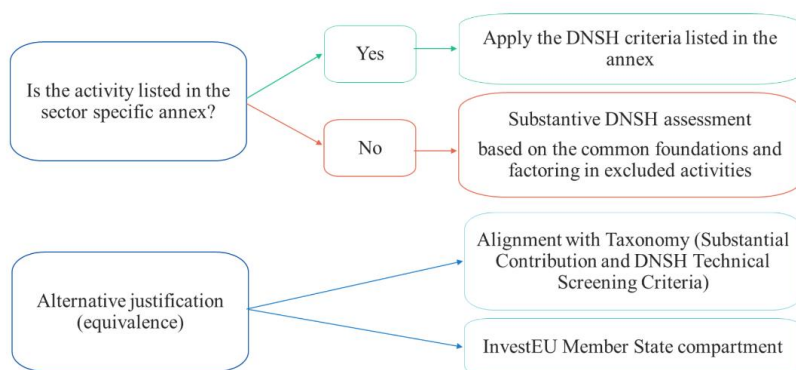
Niet van toepassing.

De tijdlijn van de maatregel of investering; (voor steun voor emissiearme voertuigen, een tijdschema voor de geleidelijke afbouw van die steun)

De timing hangt af van het moment dat het Belgisch nationaal sociaal klimaatplan wordt goedgekeurd.

- 3 maanden na goedkeuring: gebouwenlijst gevalideerd, de IT-ontwikkelingen voor de aanvraagmodule, de ontvankelijkheidscheck en de subsidie-berekeningen op het EE-portaal worden afgerond
- 4 maanden hierna: subsidiereglement opgemaakt en gevalideerd, promotiemateriaal opgesteld, promotiecampagnes gepland, webinars ingepland
- 2026: lancering oproep, looptijd Q4 2026 t.e.m. Q2 2032

“Doe geen significante schade”(Do No Significant Harm)

Informatie over de wijze waarop de in de component opgenomen maatregelen en investeringen in overeenstemming zijn met het beginsel "geen ernstige afbreuk doen" in de zin van artikel 17 van Verordening (EU) 2020/852. Voor meer uitleg: zie Do No Significant Harm Guidance + annex

De activiteiten zoals uitgevoerd onder deze maatregel vallen onder de categorie renovatie – B2, het gaat om individuele energie-efficiëntie renovatiemaatregelen, waarvoor “compliance with applicable legislation is sufficient” geldt. Dit is in lijn met het DNSH-principe van artikel 17 en de DNSH-guidance.

Dit is ondervangen door een expliciete clausule die is opgenomen in de raamovereenkomsten voor gebouwschil en HVAC. *“Door het indienen van een offerte verbindt de Opdrachtnemer zich ertoe, conform het Do No Significant Harm-principe (DNSH), om bij de uitvoering van de Deelopdracht op geen enkele wijze ernstige afbreuk te doen aan de volgende zes milieudoelstellingen: 1) de mitigatie van de klimaatverandering; 2) de adaptatie aan de klimaatverandering; 3) het water en marine leven (inclusief grondwater); 4) de circulaire economie; 5) preventie en controle van vervuiling en 6) biodiversiteit en ecosystemen.”*

De naleving ervan wordt opgevolgd via de offerte-evaluatie, werfbezoeken en kwaliteitsbewaking.

Milieudoelstelling	Hoe ondervangen?
1. Mitigatie van klimaatverandering	De maatregel omvat investeringen via de VEB-raamovereenkomsten gebouwschil, en HVAC waarin een bindende DNSH-clausule is opgenomen. Door deelname verbinden opdrachtnemers zich ertoe geen ernstige afbreuk te doen aan de zes milieudoelstellingen. Voor individuele maatregelen (B2) – zoals isolatie, en HVAC-

	vervanging – volstaat naleving van nationale en Europese regelgeving (EPB-normen, Ecodesign- en Energy Labelling-verordeningen). Fossiele verwarmingssystemen worden uitgefaseerd of vervangen door warmtepompen.
2. Adaptatie van klimaatverandering	Voor gewone renovaties (B2) gelden geen bijkomende verplichtingen. Enkel bij majeure renovaties (B3) – meer dan 25 % gebouwschil of > 2000 m² – worden risico's op oververhitting en overstroming geëvalueerd conform de richtsnoeren van Annex 1.
3. Duurzaam gebruik en bescherming van water en mariene hulpbronnen	Projecten vermijden koelmiddelen met ozonafbrekende stoffen en voldoen aan de VLAREM-normen inzake condens- en afvalwater. Hergebruik van regenwater voor sanitair wordt gestimuleerd.
4. Transitie naar een circulaire economie	Bij sloop of vervanging wordt selectieve ontmanteling toegepast. Voor majeure renovaties > 2000 m² geldt dat minstens 70 % van het niet-gevaarlijke bouw- en sloopafval wordt hergebruikt of gerecycleerd, conform het EU Construction & Demolition Waste Protocol.
5. Preventie en bestrijding van vervuiling	Enkel materialen en producten die voldoen aan REACH en Ecodesign worden toegelaten. Gebruik van stoffen op de REACH-kandidatenlijst en niet-conforme biomassa-installaties is uitgesloten.
6. Bescherming en herstel van biodiversiteit en ecosystemen	De maatregel betreft uitsluitend renovaties van bestaande gebouwen zonder uitbreiding of nieuwe grondinname.

Mijlpalen, doelstellingen en tijdlijn

Mijlpaal 1: Lancering eerste projectoproep

Beschrijving

De lancering van oproep in 2026 is het formele startmoment van de maatregel. Dit zal begeleid worden door de gepaste promotie-acties vanuit VEB. Hierna kunnen lokale besturen hun projecten indienen via het portaal van VEB.

Doelstelling 1: Aantal opgestarte projecten

Beschrijving

Tegen Q2 2031 worden de renovatiewerken bij 222 projecten opgestart. Voor deze doelstelling bestaat een jaarlijks streefdoel. Een project wordt als opgestart beschouwd wanneer een ondertekende offerte werd opgeladen op het portaal. Dit getal is richtinggevend en vertrekt vanuit gemiddelde projectwaarden en subsidiepercentages. Dit moet in combinatie gezien worden met de gemobiliseerde investeringsmiddelen.

Doelstelling 2: Aantal afgeronde projecten

Beschrijving

Tegen Q2 2032 worden 222 gebouwen gerenoveerd. Voor deze doelstelling bestaat een jaarlijks streefdoel. Een project wordt als vervolledigd beschouwd wanneer het verslag van voorlopige oplevering werd opgeladen. Er is hierbij rekening gehouden met gemiddelde doorlooptijden volgens de gekende portaalwerking van VEB (en de maximaal toelaatbare doorlooptijden volgens de afspraken binnen de raamovereenkomsten).

Tabel met informatie over mijlpalen, streefdoelen en tijdlijn voor de verwezenlijking van de maatregel/investering

Seq. nummer	Maatregel/ Investering	Mijlpaal/ Doel	Mijlpaal/doelnaam	Kwantitatieve indicator (doelstelling)			Tijdlijn voor prestatie	
				Eenheid van maatregel/inves tering	Basi slijn	Doel	Jaar	Kwar taal
1	M	Mijlpaal	Lancering van de maatregel	Officiële lancering op website VEB	0	1	2026	Q4
2	I	Doel	Aantal opgestarte renovatieprojecten	Aantal ondertekende offertes	0	222	2031	Q2
3	I	Doel	Aantal uitgevoerde renovatieprojecten	Aantal verslagen voorlopige oplevering	0	222	2032	Q2

Seq. numm er	Maat regel / Inves terin g	Mijlpaal/Do el	Mijlpaal/doelnaam	Kwantitatieve indicator (doelstelling)			Tijdlijn voor prestatie	
				Eenheid van maatregel/investe ring	Basislijn	Doel	Jaar	Kw art aal

1		Mijlpaal	Lancering van de maatregel	Ja/Nee	0	1	2026	Q4
2.1	I	Doel	Aantal opgestarte renovatieprojecten	Aantal Ondertekende offertes	0	21	2027	Q1
2.2	I	Doel	Aantal opgestarte renovatieprojecten	Aantal ondertekende offertes	21	61	2027	Q4
3.1	I	Doel	Aantal uitgevoerde renovatieprojecten	Aantal opgeladen verslagen voorlopige oplevering	0	21	2028	Q4
2.3	I	Doel	Aantal opgestarte renovatieprojecten	Aantal ondertekende offertes	61	101	2028	Q4
3.2	I	Doel	Aantal uitgevoerde renovatieprojecten	Aantal opgeladen verslagen voorlopige oplevering	21	71	2029	Q4
2.4	I	Doel	Aantal opgestarte renovatieprojecten	Aantal ondertekende offertes	101	141	2029	Q4
3.3	I	Doel	Aantal uitgevoerde renovatieprojecten	Aantal opgeladen verslagen	71	131	2030	Q4

2.5	I	Doel	Aantal opgestarte renovatieprojecten	voorlopige oplevering				
				Aantal ondertekende offertes	141	182	2030	Q4
3.4	I	Doel	Aantal uitgevoerde renovatieprojecten	Aantal opgeladen verslagen voorlopige oplevering	131	181	2031	Q4
2.6	I	Doel	Aantal opgestarte renovatieprojecten	Aantal ondertekende offertes	182	222	2031	Q2
3.5	I	Doel	Aantal uitgevoerde renovatieprojecten	Aantal opgeladen verslagen voorlopige oplevering	181	222	2032	Q2

Waarom de specifieke mijlpaal(en) of doelstelling(en) is/zijn gekozen

Deze mijlpalen en doelstellingen zijn zo gekozen, omdat ze verifieerbaar zijn via administratieve of technische documentatie en ook via het energie-efficiëntieportaal te raadplegen zijn. De jaarlijkse streefdoelen maken het mogelijk de maatregel op te volgen en tijdig bij te sturen zodat de streefdoelen effectief worden behaald. De timing is in lijn met de verwachte en toelaatbare doorlooptijden volgens de raamovereenkomsten.

Wat de mijlpaal(s) of indicator(en)/streefdoel(en) is/meten

Mijlpaal 1:

De mijlpaal betreft de lancering van de eerste projectoproep.

Doelstelling 2 en 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5 en 2.6:

De mijlpaal meet het aantal opgestarte projecten met een ondertekende offerte na de lancering van de projectoproep. De op te starten projecten worden vooraf getoetst op ontvankelijkheid. De ondertekening van de offerte is bindend en betekent ook dat het project dient uitgevoerd te worden binnen de raamovereenkomsten, opgesteld door VEB.

Doelstellingen 3 en 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5:

Deze doelstelling meet het aantal gebouwen dat een energierenovatie heeft ondergaan. Deze wordt gemeten in aantal opgeladen verslagen voorlopige oplevering. Dit geldt als bewijs dat de renovatiewerken hebben plaatsgevonden. Dit document is de schriftelijke neerslag van de oplevering van de werken.

Welke methodologie en bron zullen worden gebruikt, en hoe de juiste verwezenlijking van de mijlpaal(en) of doelstelling(en) zal objectief worden geverifieerd

Mijlpaal 1: de officiële lancering zal aangetoond worden via de daartoe bestemde webpagina op de website van VEB.

Doelstellingen 2, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5 en 2.6: Naar analogie met de bestaande werking, zal een op maat gemaakte export in kader van het sociaal klimaatfonds gemaakt kunnen worden van alle projecten met status 'offerte goedgekeurd' uit het portaal van VEB. Ter illustratie alvast een schermafbeelding van een huidig format.

VEB PORTAAL ENERGIE-EFFICIËNTIE

[Producten](#)
[Aanvragen](#)
[Mijn Profiel](#)
[Administratie](#)

[Halevyck Thuis | Afmelden](#)

Aanvragen

[Filter Verbergen](#)
[Exporteren](#)
[Maak nieuwe aanvraag aan](#)
[Open aanvraag...](#)

Trefwoord

Organisatie, gebouw, leveringsadres, dossier...

Product

Selecteer een product...

Status

Offerte goedgekeurd

Raamovereenkomst

Selecteer een raamovereenkomst...

Perceel

Selecteer een perceel...

Identificatie	Product	Datum	Status	Datum status	Organisatie - Gebouw	Leveringsadres
20254425	Laadpalen	04/06/2025	Offerte goedgekeurd	02/09/2025	Universiteit Antwerpen Werner Jacobs	Hooglaenen 61 2500 Lier
20259852	Laadpalen	19/05/2025	Offerte goedgekeurd	20/10/2025	Het Domein Bokrijk Het Domein Bokrijk	Bokrijklaan 1 3600 Genk
20258791	Laadpalen	11/03/2025	Offerte goedgekeurd	19/08/2025	Katholiek onderwijs Halen - Herk-de-Stad	Veerarts Strauvenlaan 5 3540 Herk-de-stad
20253443	Laadpalen	06/03/2025	Offerte goedgekeurd	17/09/2025	DAIDALOS	Oudstrijderslaan 44 E 3530 Houthalen
20255612	Laadpalen	11/02/2025	Offerte goedgekeurd	01/08/2025	OCMW Maasmechelen WZC Heyvis	rijksweg 106 3630 maasmechelen
20255534	Laadpalen	27/01/2025	Offerte goedgekeurd	23/09/2025	Stad Sint-Niklaas Welzijnshuis - Kantoorgebouw	Abingdonstraat 99 9100 Sint-Niklaas

Doelstellingen 3 en 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5:

Op een analoge manier als doelstelling 2, kan ook een export gemaakt worden uit het portaal met alle projecten waarop de status staat op ‘voorlopige oplevering opgeladen’. Ter illustratie alvast een schermafbeelding. Met de export-knop kan dit geëxporteerd worden als een excel-bestand, inclusief alle gewenste projectdetails.

VEB PORTAAL ENERGIE-EFFICIËNTIE

[Producten](#)
[Aanvragen](#)
[Mijn Profiel](#)
[Administratie](#)

[Halevyck Thuis | Afmelden](#)

Aanvragen

[Filter Verbergen](#)
[Exporteren](#)
[Maak nieuwe aanvraag aan](#)
[Open aanvraag...](#)

Trefwoord

Organisatie, gebouw, leveringsadres, dossier...

Product

Selecteer een product...

Status

Voorlopige oplevering opgeladen

Raamovereenkomst

Selecteer een raamovereenkomst...

Identificatie	Product	Datum	Status	Datum status	Organisatie - Gebouw	Leveringsadres
20233808	Zonnepanelen	10/08/2023	Voorlopige oplevering opgeladen	29/01/2025	Gemeente Stekene	Nieuwstraat 60 D 9190 Stekene
20233088	Zonnepanelen	04/08/2023	Voorlopige oplevering opgeladen	24/03/2025	Stad Deinze Woonzorgcentrum Karel Picqué	Donzapark 1 9800 Deinze
20253860	Zonnepanelen	19/02/2025	Voorlopige oplevering opgeladen	19/09/2025	Prizma Scholengemeenschap Middenschool Ingelmunster	Schoolstraat 8 8770 Ingelmunster
20254866	Zonnepanelen	10/04/2025	Voorlopige oplevering opgeladen	17/11/2025	Het Gemeenschapsonderwijs SGRO9/31503 G03-G04	Kluiststraat 1 1500 Halle
20207552	Zonnepanelen	09/06/2020	Voorlopige oplevering opgeladen	26/12/2023	Kamer van volksvertegenwoordigers	Leuvenseweg 48 3000 Leuven

Wat is de basislijn (startpunt) en wat is het niveau of specifieke punt dat moet worden bereikt (alleen voor indicatoren/streefdoelen)

Zie tabel hierboven.

Tegen wanneer de laatste mijlpaal(en) of doelstelling(en) zullen zijn bereikt (per kwartaal en per jaar)

Zie tabel hierboven.

Wie en welke instelling zal verantwoordelijk zijn voor de uitvoering, het meten en de rapportering?

Het VEB is verantwoordelijk voor de uitvoering, de meting en de rapportering. In samenspraak met ABB en VVSG maakt VEB verder een subsidiereglement op.

Financiering en Kosten

Informatie en toelichting over de geraamde totale kosten van de component en voor elke maatregel en investering, met een passende motivering, met inbegrip van:

De gebruikte methodologie, de onderliggende aannames (bv. over eenheidskosten, kosten van inputs) en de rechtvaardiging van deze aannames

Voor de raming van de totale kosten werd er gerekend met gemiddelde projectwaarden uit de energie-en patrimoniumdatabank Terra:

	Gem. Projectwaar de	Ge m TVT	Sub s-%	Gem. energiebespar ing (kWhprim)	Distribut ie middele n	Subsidie s	# project en	Investeringswaa rde
Gebouwschil	€300.000	37j	50%	17500	65%	€ 17.488.7 42	117	€ 34.977.484

HVAC	€225.000	32j	40%	101905	35%	€ 9.417.01 5	105	€ 23.542.537
Totaal						€ 26.905.7 57	222	€ 58.520.021

Aannames:

- Voor de gewogen gemiddelde projectwaarden is vertrokken van de geïdentificeerde maatregelen uit energie-audits in Terra (binnen de overkoepelende categorie gebouwschil en warmteopwekking & transport) bij gebouwen in beheer van lokale besturen. Het betreffen 2127 maatregelen (op een totale set van 17543 gebouwen).
- De gemiddelde terugverdientijden zijn gebaseerd op dezelfde set van 2127 maatregelen.
- De verdeling van de middelen over de verschillende maatregelcategorieën is gebaseerd op de distributie van de maatregelcategorieën binnen deze set van 2127 maatregelen (1450 gebouwschil = 65%, 677 HVAC = 35%).
- De gehanteerde subsidiepercentages zijn zodanig geplaatst dat de terugverdientijd teruggebracht kan worden onder de technische levensduur van de maatregel. Gezien de langere terugverdientijd van een gebouwschilproject, is een hoger subsidiepercentage daar te rechtvaardigen. Deze subsidiepercentages corresponderen met de historisch berekende business cases in Terra, en kunnen herzien worden in de toekomst in functie van de marktontwikkelingen.
- Aanvullend op de middelen uit het Sociaal klimaatfonds zal het resterende bedrag betaald worden door het lokaal bestuur zelf, die dus volgens de huidige subsidiepercentages altijd voor minstens 50% zal moeten co-financieren.
- Aldus wordt een hefboom beoogd met de middelen en wordt er gemikt op een totale investeringswaarde van ongeveer 58 miljoen euro.

Het indicatieve uitgebreide tijdschema waarbinnen deze kosten naar verwachting zullen worden gemaakt

Er wordt uitgegaan van een lineaire verdeling van de middelen, met een jaarlijkse oproep die zal plaatsvinden van 2026 t.e.m. 2031. Vermits een doorstart in 2026 pas verwacht wordt naar de tweede jaarhelft toe en naamsbekendheid ook nog verworven dient te worden en de zoektocht naar projecten bij lokale besturen nog opgestart dient te worden, schatten we pas in dat de eerste offertes goedgekeurd zullen worden vanaf 2027.

Hierna schatten we een min of meer lineaire instroom van de projectaanvragen. Dit is echter louter indicatief. Met het oog op de beheersbaarheid, sturing en de transfereerbaarheid van geleerde lessen zal er met een jaarlijkse oproep (en inschrijvingsdeadline gewerkt worden), die qua te alloceren subsidiebedrag weliswaar niet begrensd zal worden op de hieronder ingeschatte lineaire schijf.

Indicatoren 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5 en 2.6 worden gehanteerd voor het opvragen van de middelen richting VEB. Dit komt dus overeen met de status 'offerte goedgekeurd'. De onderstaande middelenverdeling correspondeert dus met indicator 2 tot en met 2.6 en gaat dus om de middelenstroom gelieerd aan ondertekende offertes die richting VEB stroomt. Deze middelen worden vastgelegd.

Jaar	2027Q1	2027Q4	2028	2029	2030	2031 Q2
Schijf	€ 2.549.348	€ 4.871.282	€ 4.871.282	€ 4.871.282	€ 4.871.282	€ 4.871.282
Cumul	€ 2.549.348	€ 7.420.630	€ 12.291.912	€ 17.163.193	€ 22.034.475	€ 26.905.757

De eigenlijke uitbetaling naar de lokale besturen zal gebeuren eenmaal een project de status 'voorlopige oplevering opgeladen' bereikt heeft, en dan ook meegerekend wordt in indicator 3 tot en met 3.5. De middelen worden dan effectief vereffend en uitgekeerd aan de lokale besturen volgens het volgende ingeschatte stramien.

Jaar	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Schijf		€ 2.549.348	€ 6.069.876	€ 7.283.851	€ 6.069.876	€ 4.977.298
Cumul		€ 2.549.348	€ 8.619.224	€ 15.903.075	€ 21.972.951	€ 26.905.757

Informatie over de nationale bijdrage in de totale kosten van de maatregel en de investering

In lijn met de berekeningen, gestaafd op verdienmodellen die we kennen uit Terra, wordt de cofinanciering op minimaal 50% gelegd voor gebouwschilmaatregelen en 60% gelegd voor HVAC-projecten. Deze resterende middelen worden gefinancierd uit budgetten van de lokale besturen. De lokale besturen organiseren zich lokaal hiertoe en creëren op die manier draagvlak binnen de gemeente gericht naar de doelgroep van het sociaal klimaatfonds. Hoewel de subsidiepercentages gemonitord zullen worden en mogelijk aanpasbaar zijn, wordt er momenteel van uitgegaan dat de lokale besturen dus meer bijdragen dan de 25% die als minimum vooropgesteld wordt vanuit de guidance.

Er wordt ex ante controle op dubbelfinanciering en belangenconflicten toegepast via een clausule naar analogie met het gelijkaardig RRF-project.

Daarnaast heeft VEB ook ervaring met ex-post-controle via de Europese tool Arachne die een vergelijking maakt met het UBO-register.

Alle informatie over welke financiering uit andere instrumenten van de Unie in verband met dezelfde maatregel/investering is of kan worden overwogen

Niet van toepassing.

Alle informatie over voorgenomen financiering uit particuliere bronnen en welk hefboomniveau is beoogd, indien relevant

Niet van toepassing.

Rechtvaardiging van de aannemelijkheid en redelijkheid van de geraamde kosten, indien nodig, rekening houdend met nationale specifieke kenmerken

Het VEB heeft aantoonbare expertise in de begeleiding en kostenraming van energie-efficiëntieprojecten bij publieke diensten. De geraamde kosten voor deze maatregel steunen o.a. op expertise uit het Relanceprogramma en gegevens uit databank Terra onder beheer van het VEB. Deze databank inventariseert alle gebouwen, gronden en energiegegevens van de publieke sector. Terra verbindt onder meer de vastgoeddata van het Facilitair Bedrijf, het Gebouwenregister en energiegegevens via de netbeheerder. Door energie- en patrimoniumgegevens hieraan te koppelen wordt het mogelijk om projecten slim te kiezen.

Bij het inschatten van de gemaakte kosten werd rekening gehouden met de doorlooptijden die als een service level agreement (SLA) ook vereist worden van de gegunde aannemers binnen de raamovereenkomsten van VEB.

Tabel met informatie over de geraamde totale kosten van de maatregel/investering

Seq. nummer	Maatregel / investering	Vanaf datum	Tot op	TOTAAL	2027 Q1	2027 Q4	2028	2029	2030	2031	2032
2	Vastleggen middelen – ondertekende offertes	Q4 2026	Q4 20231	€ 26.905.757	€ 2.549.348	€ 4.871.282	€ 4.871.282	€ 4.871.282	€ 4.871.282	€ 4.871.282	
3	Uitkeren middelen – afgewerkte renovatie projecten	Q1 2028	Q2 2032	€ 26.905.757			€ 2.549.348	€ 6.069.876	€ 7.283.851	€ 6.069.876	€ 4.977.298

Additionaliteit

Toelichting en rechtvaardiging van de wijze waarop de nieuwe of bestaande maatregelen of investeringen aanvullend zijn en niet in de plaats komen van terugkerende nationale begrotingsuitgaven

De maatregel is een bijzondere opschaling van het bestaande dienstverleningsaanbod via VEB, maar nu specifiek gericht op lokaal gekozen patrimonium waarin directe dienstverlening naar kwetsbare huishoudens en micro-ondernemingen plaatsvindt. De additionaliteit bestaat dus uit het focussen van de maatregel op kwetsbare huishoudens en micro-ondernemingen binnen de bevoegdheden van het lokaal bestuur. Op dit moment is er in Vlaanderen geen subsidie beschikbaar dat op deze specifieke doelstelling gericht is.

Waar de overige maatregelen uit het Vlaamse Sociaal Klimaatplan zoals Mijn VerbouwPremie, Mijn VerbouwLening en de warmtepomppremie zich rechtstreeks richten op individuele (al dan niet collectieve) woningen, of zich richten op het sociale woningpatrimonium, ontbreekt een ondersteuning die inzet op gebouwen die vanuit de lokale besturen gekozen worden. Het lokale patrimonium valt buiten het toepassingsgebied van de overige maatregelen en momenteel zijn er slechts beperkte stimulansen voor het uitvoeren van energetische renovaties. Deze maatregel fungeert als een cruciale schakel tussen het energiebeleid en het sociale beleid, en levert een bijdrage aan zowel de beperking van energiearmoede als de verduurzaming van het publiek, lokaal patrimonium. Deze maatregel erkent dan ook de unieke positie van lokale besturen om binnen hun grondgebied de regie in handen te nemen richting het verduurzamen van gebouwen voor de doelgroep van het sociaal klimaatfonds.

Naleving van de EU-regels inzake staatssteun

Toelichting of de steun voor de maatregel of investering i) geen staatssteun vormt in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU, ii) wordt gefinancierd op basis van een bestaande staatssteunregeling die onder een groepsvrijstellingsverordening valt, met name de AGVV, of wordt goedgekeurd bij een staatssteunbesluit van de Commissie (met vermelding van het referentienummer naar een dergelijke regeling (SA.nnnnn), of iii) resulteert in een nieuwe staatssteunmaatregel; een toelichting of de lidstaat zal voldoen aan de voorwaarden van een groepsvrijstellingsverordening, bijvoorbeeld de AGVV (met vermelding van welk artikel daarvan), iv) in overeenstemming zal zijn met de de-minimisverordening, v) een aanmelding van staatssteun vereist, met vermelding van het voornemen van de lidstaat om de voorgenomen steun voor de maatregel of investering vooraf aan te melden of bij de Commissie aan te melden; en het toepasselijke staatssteuninstrument dat de verenigbaarheid ervan met de interne markt waarborgt.

De maatregel is in overeenstemming met de staatssteunregels, zoals bepaald in artikel 107, eerste lid, van het VWEU en nader toegelicht in de SCF-verordening.

De maatregel ondersteunt de energetische renovatie van gebouwen die behoren tot het gemeentelijk patrimonium of waarvoor het lokale bestuur zich borg stelt om ze te renoveren, specifiek gefocust op kwetsbare huishoudens en micro-ondernemingen. Enkel gebouwen die

worden ingezet voor publieke, niet-commerciële doeleinden komen in aanmerking voor steun. Gebouwen of delen van gebouwen met een commerciële functie of die worden gebruikt door organisaties met een commerciële activiteit zijn uitgesloten.

Onder micro-ondernemingen worden in dit kader ook verzelfstandigde entiteiten, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden of concessionarissen verstaan die als onderneming optreden, voldoen aan de criteria van minder dan 10 werknemers en een jaaromzet van minder dan 2 miljoen euro, voor zover zij geen zuiver commerciële activiteiten uitoefenen.

Deze categorie, zijnde micro-ondernemingen, kunnen op grond van Verordening (EU) nr. 651/2014 verenigbaar worden gemaakt met artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt.

Investerings in fietsinfrastructuur, in het bijzonder fietssnelwegen

Maatregel valt onder de component (schrap wat niet past):

- Mobiliteit

Maatregel valt onder volgende doelgroep (schrap wat niet past):

- Kwetsbare huishoudens

Beschrijving van de maatregel/investering

Zowel huishoudens met een laag inkomen die een auto op fossiele brandstoffen bezitten (en die zich door de prijsverhogingen minder autoritten kunnen veroorloven) als de huishoudens die geen auto bezitten en hierdoor beperkt zijn in hun mobiliteit, worden getroffen door ETS2. Door het netwerk van bovenlokale fietsverbindingen uit te bouwen, kan deze hogere mobiliteitskost voorkomen worden. Voor meer verplaatsingen kan zo de fiets genomen worden en op die manier de autoafhankelijkheid sterk gereduceerd worden.

De bovenlokale fietsverbindingen zijn opgenomen binnen het BFF (Bovenlokaal Functioneel Fietsroutenetwerk). Fietssnelwegen maken daar deel van uit. Fietssnelwegen zijn - binnen dat Bovenlokale Functionele Fietsroutenetwerk - directe fietsroutes: brede fietswegen waar fietsers vlot en zonder barrières van punt A naar punt B kunnen fietsen. Fietssnelwegen zijn intensief te gebruiken doorgaande fietsroutes tussen steden en belangrijke attractiepolen en zijn uitgerust met kwalitatief hoogwaardige infrastructuur. Het 'wensnetwerk' van fietssnelwegen is raadpleegbaar via fietssnelwegen.be. Via deze routes kunnen op een snelle, comfortabele en veilige manier fietsverplaatsingen over korte én langere afstand worden afgelegd, waardoor de fiets een volwaardig alternatief vormt voor de auto op deze korte en middellange afstanden.

De keuze voor de locatie van de nieuwe fietsinfrastructuur zal bepaald worden door de regio's – (delen van) vervoerregio's - met de hoogste graad van vervoersarmoede, met een focus op locaties waar de bereikbaarheid via openbaar vervoer of fiets momenteel laag tot zeer laag is en waar dus vervoersarmoede aanwezig is onder inwoners en bezoekers.

Data inzake armoede en beschikbaar inkomen ondersteunen deze keuze.

De selectie van (delen van) vervoerregio's waar we nieuwe fietsinfrastructuur willen aanleggen, is gebaseerd op volgende data:

1/ Vervoersarmoede, bepaald door het gebrek aan voldoende aanbod aan openbaar vervoer en fietsverbindingen. De studie van Transport & Mobility Leuven en De Lijn (studie 2024) geeft een beeld in welke (vervoer)regio's de bereikbaarheid van kernen (stads- of dorpscentra) met basisvoorzieningen laag is: regio's waar geen enkele kern of slechts 1 kern in 30 minuten reistijd bereikbaar is met de fiets, regio's waar geen enkele kern of slechts 1 kern in 30 minuten reistijd bereikbaar is met het openbaar vervoer.

De studie zoomt ook in op de bereikbaarheid van tewerkstellingsplaatsen en onderwijsinstellingen (secundaire scholen), waaruit duidelijk de (vervoer)regio's blijken waar tewerkstellingsplaatsen en secundaire scholen niet bereikt kunnen worden in 30 minuten met het openbaar vervoer of de fiets.

In deze gebieden kan de fiets vervoersarmoede vermijden/reducen, op voorwaarde dat er kwalitatieve en veilige fietsinfrastructuur beschikbaar is en waarbij die fietsinfrastructuur de verplaatsingstijd met de fiets kan verminderen (wat zeker fietssnelwegen beogen: directe en snelle verbindingen).

Cfr. Commission Recommendation 2025/1021 of 22.5.2025 on transport poverty: ensuring affordable, accessible and fair mobility: 'the causes of transport poverty stem from low income and other systemic barriers, such as (...) absence or limited availability of public or private transport (...)'.

Deze fietsinfrastructuur zal bovendien een impuls geven aan de first and last mile met de fiets naar en van haltes van het openbaar vervoer, inzonderheid de treinstations. Een goed fietsnetwerk maakt het openbaar vervoer beter bereikbaar. Op deze manier kunnen fiets en openbaar vervoer elkaar versterken en de autoafhankelijkheid verder reduceren.

Binnen het SCF zal fietsinfrastructuur worden aangelegd in die regio's met (zeer/te) weinig aanbod aan openbaar vervoer en (directe/snelle) fietsverbindingen. In die regio's waar de kans het grootst is op weinig of minder andere mobiliteitsalternatieven voor de inwoners en vervoersarmoede het grootst is, kunnen fietssnelwegen inwoners toch mobiel houden richting werk, school, winkel, e.a.

2/ Financiële armoede

De basis voor de keuze van de (vervoer)regio's waar we fietsinfrastructuur zullen aanleggen wordt bepaald door de (vervoer)regio's met de hoogste graad aan vervoersarmoede. Deze keuze wordt bovendien ondersteund door de Armoedekaart Vlaanderen en de kaart 'Beschikbaar inkomen'. Vervoersarmoede en financiële armoede gaan in de geselecteerde regio's derhalve hand in hand.

Fietsinfrastructuur in deze gebieden vergroot de kans dat het fietsnetwerk toegankelijk en effectief zal zijn voor de mensen die hier het meest nood aan hebben.

De investeringen via het SKP zullen een duidelijke hefboom zijn in het reduceren van (vervoers)armoede en het reduceren van auto-afhankelijkheid.

Naast de aanleg van fietsinfrastructuur investeert Vlaanderen zelf in een fietsecosysteem, waarbij voor kwetsbare doelgroepen wordt ingezet op het (kunnen) hebben van een fiets en leren fietsen. Niet alle Vlamingen hebben immers een fiets en kunnen ook fietsen. Dat gebeurt onder meer door het aanbod van deelfietsen via de vervoerregio's, aan een voordelig tarief.

3/ Selectie locaties binnen (de werking van) de vervoerregio's

Uit bovenstaande wordt duidelijk dat voor de locatie van de aan te leggen fietsinfrastructuur zal gefocust worden op het verbinden van herkomst- en bestemmingslocaties binnen en naar:

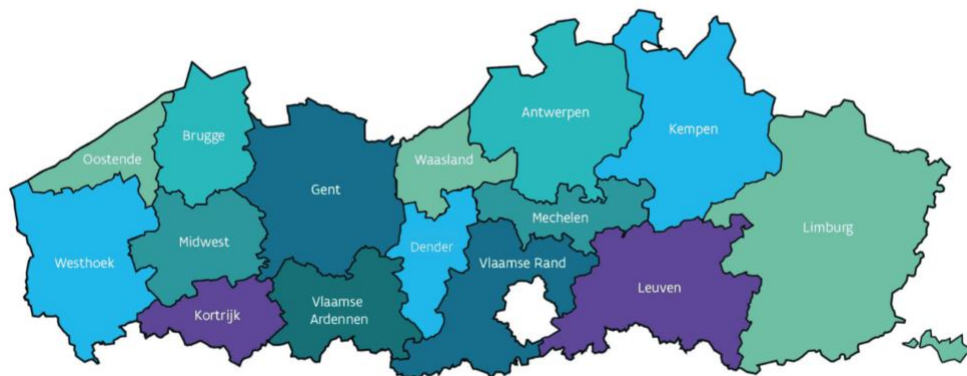
- **de vervoerregio's Westhoek, Kempen en Limburg**
- **het zuidwesten van de Vlaamse Rand**
- **de noordelijke delen (grensregio Vlaanderen-Nederland) van vervoerregio's Antwerpen, Waasland en Gent**
- **de gemeenten op de grens tussen vervoerregio's Gent en Midwest.**

De investeringen gebeuren binnen deze regio's en van/naar deze regio's voor verplaatsingen van en naar locaties binnen de geselecteerde vervoerregio's.

In deze regio's is weinig aanbod aan openbaar vervoer en (directe/snelle) fietsverbindingen aanwezig en de vervoersarmoede daardoor groot.

Deze selectie is gebaseerd op de studie van Transport & Mobility Leuven en De Lijn (studie 2024), welke een beeld geeft in welke (vervoer)regio's de bereikbaarheid van kernen (stads- of dorpscentra) met basisvoorzieningen laag is: regio's waar geen enkele kern of slechts 1 kern in 30 minuten reistijd bereikbaar is met de fiets, regio's waar geen enkele kern of slechts 1 kern in 30 minuten reistijd bereikbaar is met het openbaar vervoer.

De bestaande methodologie (op basis van o.a. fietspotentieel, impact op verkeersveiligheid en bestaande toestand) zal de prioriteiten binnen de geselecteerde (delen van) vervoerregio's bepalen.

Vervoerregio's Vlaanderen

De aard, het type en de omvang van de maatregel of investering met vermelding of het om nieuwe maatregelen gaat dan wel om een bestaande maatregel of investering die bedoeld is om met de steun van het Fonds te worden verlengd

Zie ook verder onder Financiering en Kosten, waar op dit punt nog meer input wordt gevraagd. Voor uitgebreide toelichting punt 9 in de Guidance note. Het Fonds kan enkel nieuwe maatregelen financieren of bestaande opschalen (onder welbepaalde voorwaarden)

Aard

- Aanleg van fietsinfrastructuur, inclusief fietssnelwegen, voor extra fietsverplaatsingen.
- Fietssnelwegen zijn - binnen het Bovenlokale Functionele Fietsroutenetwerk - directe fietsroutes: brede fietswegen waar fietsers vlot en zonder barrières van punt A naar punt B

kunnen rijden. Fietssnelwegen zijn intensief te gebruiken doorgaande fietsroutes tussen steden en belangrijke attractiepolen en zijn uitgerust met kwalitatief hoogwaardige infrastructuur. Daardoor kunnen op een snelle en veilige manier fietsverplaatsingen over korte én langere afstand worden afgelegd, waardoor de fiets een volwaardig alternatief vormt voor de auto op korte en middellange afstanden.

Type

- Structurele investeringen (investeringen en subsidies).

Bestaand of nieuw

- Bestaand. Vlaanderen investeert in fietsinfrastructuur inclusief fietssnelwegen. Met de SCF-financiering kan de aanleg van fietsinfrastructuur, inclusief fietssnelwegen, worden versneld met het oog op een uitgebreider aanbod voor fietsverplaatsingen op die locaties met de grootste (vervoers)armoede.
- De focus van de investeringen in fietsinfrastructuur binnen het SKP zal liggen op die (delen van) vervoerregio's waar de bereikbaarheid via openbaar vervoer en fiets momenteel laag tot zeer laag is. Daardoor kan de aanleg van nieuwe fietsinfrastructuur een antwoord bieden op de vastgestelde vervoersarmoede, wat bewoners en bezoekers moet toelaten hun bestemming, inzonderheid plaats van tewerkstelling of onderwijs, te bereiken. De reguliere investeringsmiddelen inzake fietsinfrastructuur binnen het Geïntegreerd InvesteringsProgramma (GIP), focussen immers op die fietsverbindingen met het grootste fietspotentieel (het grootste aantal potentiële fietsers). De regio's die voor de investeringen in fietsinfrastructuur werden geselecteerd binnen het SKP, zijn net die regio's waar minder fietspotentieel aanwezig is in vergelijking met de regio's binnen de Vlaamse Ruit. Daarom zijn de financiële middelen vanuit het SKP noodzakelijk en additioneel om net in de regio's met de grootste vervoersarmoede toch te (kunnen) investeren in de aanleg van extra fietsinfrastructuur en directe impact te hebben op het terugdringen van de vervoersarmoede.
- Gelet op de mogelijkheid om eenzelfde proces te kunnen volgen als de fietsprojecten die door het bestaande budget (excl. SKP) worden gefinancierd, kunnen maximale efficiëntiewinsten worden geboekt inzake overhead.

Gedetailleerde informatie over het doel van de maatregel of investering en over wie en wat het doelwit is; een toelichting over de wijze waarop de maatregel en de investering doeltreffend zouden bijdragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen van het fonds binnen het algemene kader van het relevante beleid van een lidstaat, en hoe de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen daardoor zal worden verminderd

Door de aanleg van fietsinfrastructuur wordt de autoafhankelijkheid gereduceerd.

- Voor huishoudens met een laag inkomen: een ruimer aanbod aan fietsinfrastructuur, inclusief fietssnelwegen, kan (dure) autoverplaatsingen omzetten naar (goedkopere) fietsverplaatsingen.

- Voor inwoners en bezoekers van regio's met weinig aanbod aan openbaar vervoer en veilige fietsinfrastructuur (en wegens dit onbestaande of onvoldoende aanbod vervoersarm zijn): een ruimer aanbod aan fietsinfrastructuur, inclusief fietssnelwegen, zorgt ervoor dat verplaatsingen toch kunnen gebeuren en vervoersarmoede daardoor wordt vermeden.
- Wie zich nu met de auto verplaatst, kan zijn/haar autoverplaatsingen door de fiets vervangen;
- Wie over geen auto beschikt, kan zijn/haar verplaatsingen met de fiets doen;
- De bereikbaarheid van kernen, inzonderheid tewerkstellingsplaatsen en scholen, zal voor fietsers toenemen door de aanleg van directe en snelle fietsverbindingen.

Zoals in Annex II to the Commission Recommendation on transport poverty: ensuring affordable, accessible and fair mobility (C(2025) 3068 final – 22.5.2025) werd vermeld:

Support to sustainable mobility: examples of targeted cost-effective measures and investments (voetnoot 17: 'The measures and investments are all eligible under the Social Climate Fund'):

- Building of secure bike lanes

Beschrijving van de wijze waarop de maatregel of investering wordt uitgevoerd (wijze van uitvoering), waarbij wordt verwezen naar de administratieve capaciteit van de lidstaat op centraal, en, in voorkomend geval, regionaal en lokaal niveau

Binnen het Bovenlokaal Functioneel Fietsroutenetwerk (het netwerk van bovenlokale fietsverbindingen) vormen de fietssnelwegen in Vlaanderen de ruggengraat.

Momenteel is iets meer dan de helft van de 2.800 km gewenste fietssnelwegen gerealiseerd. Het is de ambitie om de resterende helft zo snel mogelijk klaar te hebben. Eens het bovenlokaal netwerk en fietssnelwegennetwerk integraal zijn gerealiseerd, zullen fietsverplaatsingen een nog grote(re) groei kennen (stijging modal split-aandeel fiets).

De regio's die voor de investeringen in fietsinfrastructuur werden geselecteerd binnen het SKP, zijn net die regio's waar minder fietspotentieel aanwezig is in vergelijking met de regio's binnen de Vlaamse Ruit. Daarom zijn de financiële middelen vanuit het SKP noodzakelijk en additioneel om net in de regio's met de grootste vervoersarmoede toch te (kunnen) investeren in de aanleg van extra fietsinfrastructuur en directe impact te hebben op het terugdringen van de vervoersarmoede.

De bestaande methodologie (op basis van o.a. fietspotentieel, impact op verkeersveiligheid en bestaande toestand) zal de prioriteiten binnen de geselecteerde (delen van) vervoerregio's bepalen.

De onderscheiden segmenten fietsinfrastructuur worden gerealiseerd door de respectievelijke wegbeheerders via eigen investeringen en/of via subsidies. Het Bovenlokale Functionele Fietsroutenetwerk en het netwerk van fietssnelwegen is uitgetekend. Via de vastgelegde

procedure van advies en participatie via de Projectstuurgroep wordt de geselecteerde fietsinfrastructuur ontworpen en op het terrein gerealiseerd.

De aanleg van fietsinfrastructuur in het Vlaamse Gewest wordt gerealiseerd door diverse wegbeheerders en projectorganisaties:

- Het Agentschap Wegen en Verkeer
- De Vlaamse Waterweg (jaagpaden)
- Lantis
- De Werkvennootschap
- Provincies
- Steden en gemeenten

De fietsnetwerken (het Bovenlokaal Functioneel Fietsnetwerk en het netwerk van Fietssnelwegen) vormen de basis voor de aanleg van fietsinfrastructuur door deze onderscheiden wegbeheerders.

Samenwerkingsakkoorden tussen deze wegbeheerders laten toe taken en verantwoordelijkheden toe te wijzen wanneer fietsverbindingen gronden van meerdere wegbeheerders bevatten, zodat integrale routes van A naar B vlot kunnen aangelegd.

Een toelichting op de manier waarop de maatregel of investering gericht zal zijn op het aanpakken van genderongelijkheid, indien van toepassing.

- Fietsinfrastructuur wordt door iedereen gebruikt, ongeacht gender.
- Er zal maximaal aandacht besteed worden aan de sociale controle, met het oog op het versterken van de subjectieve veiligheid van alle gebruikers.

De tijdlijn van de maatregel of investering; (voor steun voor emissiearme voertuigen, een tijdschema voor de geleidelijke afbouw van die steun)

Jaarlijks zal extra fietsinfrastructuur worden aangelegd.

Over de periode 2026-2029 zullen extra kilometers fietsinfrastructuur inclusief fietsbruggen/-tunnels worden aangelegd.

Het aantal kilometers extra fietsinfrastructuur zit binnen de vork van 150 tot 200 km.

Afhankelijk van de beslissingen van de Projectstuurgroep kunnen fietspaden vervangen en/of aangevuld worden met fietsbruggen of fietstunnels.

“Doe geen significante schade”(Do No Significant Harm)

Deze investeringen zijn opgenomen in de DNSH annex onder T13. Infrastructure for zero-emission private mobility: Construction and modernisation of infrastructure for zero-emission private mobility. This includes the construction of electric recharging infrastructure and hydrogen refuelling stations, and infrastructure dedicated to pedestrians and/or bicycles.

De toepasselijke wetgeving met het oog op de aanleg van de fietsinfrastructuur zal worden nageleefd.

Mijlpalen, doelstellingen en tijdlijn

Mijlpaal: Jaarlijkse aanleg extra fietsinfrastructuur/fietssnelwegen.

Beschrijving

Gedurende de looptijd van het SCF zal jaarlijks extra fietsinfrastructuur worden aangelegd (een continu proces).

Dit zal gemonitord worden via:

- Jaarlijks voortgangsrapport van aanbestede/gegunde en gerealiseerde fietsinfrastructuur. (op basis van o.a. offerte, aanbesteding, PV's na aanleg)

Kritische prestatie-indicator (KPI):

x km fietsinfrastructuur: het aantal kilometers extra fietsinfrastructuur zit binnen de vork van 150 tot 200 km. Fietsbruggen en/of -tunnels kunnen deze fietspaden aanvullen met het oog op het verkorten of extra beveiligen van de fietsverbindingen.

Doel: Realisatie fietsinfrastructuur, inzonderheid fietssnelwegen, met het oog op reduceren auto-afhankelijkheid en verhoogd gebruik van de fiets voor verplaatsingen.

Beschrijving

Door de aanleg van fietsinfrastructuur/fietssnelwegen kunnen op een snelle en veilige manier fietsverplaatsingen over korte én langere afstand worden afgelegd, waardoor de fiets een volwaardig alternatief vormt voor de auto op deze korte en middellange

afstanden (inzonderheid in die (vervoer)regio's met een te laag aanbod aan openbaar vervoer en/of fietsinfrastructuur)

Tabel met informatie over mijlpalen, streefdoelen en tijdlijn voor de verwezenlijking van de maatregel/investering

Seq. nummer	Maatregel/ Investering	Mijlpaal/Doel	Mijlpaal/doelnaam	Kwantitatieve indicator (doelstelling)			Tijdlijn voor prestatie	
				Eenheid van maatregel/investering	Basislijn	Doel	Jaar	Wijk
	Jaarlijkse aanleg extra fietsinfrastructuur	Reduceren auto- afhankelijkheid en verhoogd gebruik van de fiets voor verplaatsingen.	Toename fietsinfrastructuur.	km fietsinfrastructuur (inclusief fietsbruggen/fietstunnels)				

Waarom de specifieke mijlpaal(en) of doelstelling(en) is/zijn gekozen

De specifieke KPI werd gekozen omdat ze het aanbod van extra fietsinfrastructuur zal monitoren.

Wat de mijlpaal(s) of indicator(en)/streefdoel(en) is/meten

- Toename realisatiegraad Bovenlokaal Functioneel Fietsroutenetwerk en fietssnelwegennetwerk.

Welke methodologie en bron zullen worden gebruikt, en hoe de juiste verwezenlijking van de mijlpaal(en) of doelstelling(en) zal objectief worden geverifieerd

Dit zal gemonitord worden via:

- Jaarlijks voortgangsrapport van aanbestede en gerealiseerde fietsinfrastructuur (o.a. op basis van offerte, aanbesteding, PV's na realisatie)

Wat is de basislijn (startpunt) en wat is het niveau of specifieke punt dat moet worden bereikt (alleen voor indicatoren/streefdoelen)

Als startpunt zullen de cijfers voor 2025 worden gebruikt. Vervolgens is het streefdoel een jaarlijkse toename van aanbod aan fietsinfrastructuur.

Tegen wanneer de laatste mijlpaal(en) of doelstelling(en) zullen zijn bereikt (per kwartaal en per jaar)

De laatste mijlpaal is in 2032

Wie en welke instelling zal verantwoordelijk zijn voor de uitvoering, het meten en de rapportering

Departement Mobiliteit en Openbare Werken.

Financiering en Kosten

Assumptie: er is rekening gehouden met een jaarlijkse stijging van 3,5% van de investeringskosten.

De kostprijs van een kilometer fietssnelweg heeft een vork van 500.000 tot 800.000 euro / km (gebaseerd op recent aangelegde fietssnelwegen).

Over de periode 2026-2032 kan zo ca. 150-200 km extra fietsinfrastructuur inclusief fietsbruggen/-tunnels worden aangelegd.

Binnen de Projectstuurgroep (geëigend overlegorgaan inzake aanleg fietsinfrastructuur) wordt per project bepaald welke vorm de fietsinfrastructuur zal aannemen, op basis van de richtlijnen van het Vademecum fietsvoorzieningen (inzake breedte van fietsinfrastructuur, kruisingen met andere wegen, materiaalkeuze, etc). Afhankelijk van de beslissing van de Projectstuurgroep wordt telkens de concrete raming van het project opgemaakt, inclusief kosten van verwerving van privé-gronden.

Het indicatieve uitgebreide tijdschema waarbinnen deze kosten naar verwachting zullen worden gemaakt

- 2026: € 13.500.000,00
- 2027: € 72.361.841
- 2028: € 75.000.000
- 2029: € 52.500.00
- 2030: € 0
- 2031: € 0
- 2032: € 0

Informatie over de nationale bijdrage in de totale kosten van de maatregel en de investering

53.340.460 euro.

Alle informatie over welke financiering uit andere instrumenten van de Unie in verband met dezelfde maatregel/investering is of kan worden overwogen

Niet van toepassing.

Alle informatie over voorgenomen financiering uit particuliere bronnen en welk hefboomniveau is beoogd, indien relevant

Niet van toepassing.

Rechtvaardiging van de aannemelijkheid en redelijkheid van de geraamde kosten, indien nodig, rekening houdend met nationale specifieke kenmerken

De geraamde kosten zijn gebaseerd op de kosten van recent aangelegde fietsinfrastructuur / fietssnelwegen.

Tabel met informatie over de geraamde totale kosten van de maatregel/investering

Seq. num mer	Maatregel / investering	Vanaf datum	Tot op heden	TOTAAL	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
	Aanleg fietsinfrastructuur / fietssnelwegen	1/1/2026	20/12/2032	€ 213.361.841	€ 13.500.000	€ 72.361.841	€ 75.000.000	€ 52.500.000	€ 0	€ 0	€ 0

Additionaliteit

Vlaanderen investeert in fietsinfrastructuur en fietssnelwegen. Met de SCF-financiering kan de aanleg van fietsinfrastructuur, inclusief fietssnelwegen, worden versneld met het oog op een uitgebreider aanbod voor fietsverplaatsingen (en snellere reductie auto-afhankelijkheid).

De focus van de investeringen in fietsinfrastructuur binnen het SKP zal liggen op die (delen van) vervoerregio's waar de bereikbaarheid via openbaar vervoer en fiets momenteel laag tot zeer laag is. Daardoor kan de aanleg van nieuwe fietsinfrastructuur een antwoord bieden op de vastgestelde vervoersarmoede, wat bewoners en bezoekers moet toelaten hun bestemming, inzonderheid plaats van tewerkstelling of onderwijs, te bereiken.

De reguliere investeringsmiddelen inzake fietsinfrastructuur binnen het Geïntegreerd InvesteringsProgramma (GIP), focussen immers op die fietsverbindingen met het grootste fietspotentieel (het grootste aantal potentiële fietsers). De regio's die voor de investeringen in fietsinfrastructuur werden geselecteerd binnen het SKP, zijn net die regio's waar minder fietspotentieel aanwezig is in vergelijking met de regio's binnen de Vlaamse Ruit. Daarom zijn de financiële middelen vanuit het SKP noodzakelijk en additioneel om net in de regio's met de grootste vervoersarmoede toch te (kunnen) investeren in de aanleg van extra fietsinfrastructuur en directe impact te hebben op het terugdringen van de vervoersarmoede.

De investeringsprojecten waarvoor op tussenkomst van het SCF wordt gerekend, zijn niet vervat in het (reguliere) Geïntegreerd Investeringsprogramma (GIP) van de Vlaamse overheid. Zij zijn derhalve additioneel aan de fietsinvesteringsprojecten binnen het GIP.

Naleving van de EU-regels inzake staatssteun

De EU-regels inzake staatssteun worden nageleefd.

Ondersteunen energieomslag micro-ondernemingen

Maatregel valt onder de component (schrap wat niet past):

- Mobiliteit

Maatregel valt onder volgende doelgroep (schrap wat niet past):

- Kwetsbare micro-ondernemingen

Beschrijving van de maatregel/investering

Subsidie voor de ombouw van het bedrijfsvoertuigenpark van kwetsbare micro-ondernemingen en de aankoop van nieuwe emissievrije bedrijfsvoertuigen. Doel is hierbij om deze doelgroep een incentive te geven om sneller te “vergroenen” en hiervoor niet te wachten tot hun huidige vloot is afgeschreven.

Een aanzienlijk deel van de CO2 uitstoot in Vlaanderen is afkomstig uit transport. Waar het aandeel elektrische personenwagens op korte termijn enorm is toegenomen, gebeurt de vergroening van goederentransport veel trager. Van de nieuwe voertuigen voor goederentransport uit 2024 was slechts 3,7% elektrisch¹⁰.

In eerste instantie wordt voor deze maatregel gefocust op vrachtwagens.

Een vrachtwagen is een bedrijfsvoertuig dienstig voor het vervoer van goederen met een maximale toegelaten massa van minstens 3,5 ton.

Emissievrije vrachtwagens zijn momenteel in aankoop en in gebruik (TCO) nog duurder dan de dieselvariant. Zeker kleine kmo's die getroffen worden door de invoering van ETS2, zullen steun nodig hebben voor de transitie naar een emissievrij vrachtwagens. Dit komt ook omdat zij minder snel de mogelijkheid hebben tot privaat laden, wat bijkomend de TCO verhoogt, en zij een langere investeringshorizont hebben voor hun vrachtwagens.

Dit prijsverschil bij lichte vrachtvoertuigen is kleiner. Ook worden dergelijke voertuigen vaak ingezet voor kortere trajecten waardoor het lagere rijbereik en opladen minder problematisch zijn en de drempel om over te stappen naar een elektrisch voertuig, kleiner is.

Met deze maatregel wil de Vlaamse Regering kwetsbare micro-ondernemingen ondersteunen om in te zetten op de aankoop van nieuwe emissievrije vrachtwagens of hun bestaande vrachtwagens te ombouwen (of retrofitten) naar emissievrije vrachtwagens. Tegelijk wordt ook de ondersteuning van niet-publieke laadstations mee opgenomen in de maatregel. Mocht blijken dat de vraag naar

¹⁰ [inschr_voertuigen_2024_nl.xlsx](#)

elektrische vrachtwagens kleiner is dan ingeschat, is het een mogelijkheid om de maatregel te verbreden naar lichte vrachtvoertuigen. Op dat moment kan een concreet voorstel voorgelegd worden.

Onder kwetsbare micro-ondernemingen wordt beschouwd: ondernemingen met maximaal 9 werknemers en actief binnen bepaalde sectoren die gevoelig zijn voor energiekosten en deze omwille van hun concurrentiepositie niet kunnen doorrekenen aan hun klanten. De toegang tot het instrument kan op basis van de relevante NACE-codes van deze sectoren bepaald worden.

De aard, het type en de omvang van de maatregel of investering met vermelding of het om nieuwe maatregelen gaat dan wel om een bestaande maatregel of investering die bedoeld is om met de steun van het Fonds te worden verlengd

De bestaande steunmogelijkheden binnen de Ecologiepremie+ voor elektrische voertuigen en niet-publieke laadstations wordt in 2026 afgeschaft voor alle ondernemingen. Dit betekent dat geen enkele onderneming nog steun kan krijgen voor de vergroening van hun bedrijfsvoertuigen.

Daarnaast is het Ecologie instrumentarium (waarvan EP+ deel uitmaakt) aan een hervorming toe om zo efficiënt mogelijk ingezet te kunnen worden om de doelstellingen van VEKP rond CO₂ reductie in de industrie te behalen waardoor ook ingezet zal moeten worden op de steun voor andere technologieën, ook buiten de transportsector.

Voor grotere ondernemingen merken we dat de eerste marktintroductie van elektrische voertuigen is gebeurd en zij vaker zonder financiële steun vanuit de overheid overgaan tot de aankoop ervan. Het aandeel grote ondernemingen dat steun aanvraagt voor de aankoop van elektrische voertuigen neemt af. Dit mede doordat de steun beperkt is tot de aankoop van 2 elektrische voertuigen. De verdere vergroening van hun vloot moet op eigen krachten uitgevoerd worden. Het aandeel kmo's daarentegen neemt toe wat enerzijds aantoonst dat ook zij meer inzetten op vergroening, en anderzijds dat zij de steun vanuit de overheid nodig hebben voor deze transitie. Voor micro-onderneming blijft de meerkost van deze investering nog altijd een drempel om over te gaan tot vergroening.

Daarom wordt er gebruik makend van de opportuniteit van de financiering door het Sociaal Klimaatfonds gekozen voor de uitbouw van een **nieuw instrument**, specifiek gericht op het behalen van de Vlaamse en Europese doelstellingen omtrent duurzame mobiliteit door de meest kwetsbare groep, i.e. ondernemingen die zelf niet over de middelen beschikken om emissievrije en – arme voertuigen aan te schaffen.

Het opzetten van een nieuw instrument biedt het voordeel dat 1) de modaliteiten specifiek aangepast kunnen worden op de doelstellingen én op de doelgroep, 2) de impact van de

maatregel eenvoudig kan worden opgevolgd , 3) indien vereist de maatregel bijgesteld/geoptimaliseerd kan worden om de doelstellingen te behalen 4) upfront de procedures aangepast kunnen worden aan de strenge vereisten van de Europese Commissie. Door het instrument gericht in de markt te zetten en de doelgroep aan te spreken, kan verwacht worden dat de incentive groter wordt en er een additionaliteit is t.o.v. wat nu steunbaar is binnen EP+.

Dankzij de werking van de front-office van VLAIO (Team Bedrijfstrajecten) kan de toeleiding van kwetsbare micro-ondernemingen versterkt worden.

Gedetailleerde informatie over het doel van de maatregel of investering en over wie en wat het doelwit is; een toelichting over de wijze waarop de maatregel en de investering doeltreffend zouden bijdragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen van het fonds binnen het algemene kader van het relevante beleid van een lidstaat, en hoe de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen daardoor zal worden verminderd

Doel: versterking van vergroening van transport binnen Vlaanderen, door te focussen op die ondernemingen die het moeilijkst hebben om de stap te zetten naar energie-transitie en hen versnelde toegang te verlenen tot **emissievrije voertuigen**

Doelgroep: kwetsbare micro-ondernemingen*

Aanpak:

De maatregel heeft tot doel kwetsbare micro-ondernemingen te ondersteunen om sneller tot vergroening over te gaan door:

- Aanschaf nieuwe emissievrije vrachtwagens
- Retrofitten bestaande vrachtwagens
- Aanschaf laadstations

Deze maatregel past in de visie van de Vlaamse regering om vergroening van transport en ESR sector (ETS2) te stimuleren.

*referentie: [Verordening \(EU\) 2023/955 tot instelling van een sociaal klimaatfonds en tot wijziging van Verordening \(EU\) 2021/1060](#)

Onder kwetsbare micro-ondernemingen wordt door bovenstaande verordening verstaan micro-ondernemingen die niet over de middelen beschikken om emissievrije of -arme voertuigen aan te schaffen.

Op basis van discussies met overheden en belanghebbenden wordt in de studie van Trinomics voorgesteld om de definitie van kwetsbare micro-ondernemingen toe te passen door te focussen op micro-ondernemingen die*:

a. fossiele brandstoffen gebruiken voor hun gebouwen of voertuigen, die niet nieuw of gerenoveerd zijn, en die op basis van hun financiële resultaten over

onvoldoende middelen beschikken om te investeren in renovatie van hun gebouw en aankoop van emissievrije of emissiearme voertuigen; en

b. momenteel hoge energie-uitgaven hebben en energieafhankelijk zijn, hetzij voor gebouwen, hetzij voor transport - wat betekent dat ze veel fossiele brandstof gebruiken in een sector die significant beïnvloed wordt door ETS2.

Kwetsbaarheid van micro-ondernemingen in de SCF-context.

Er worden twee indicatoren gebruikt om het aantal kwetsbare micro-ondernemingen te bepalen, volgens de ETS2-definitie en de hierboven vermelde criteria:

- Kernindicator 1: Micro-ondernemingen die fossiele brandstoffen gebruiken en niet de financiële middelen hebben om het gebouw dat ze betrekken te renoveren en/of emissievrije of -arme voertuigen aan te schaffen of over te schakelen op alternatieve duurzame vervoerswijzen;
- Kernindicator 2: Aantal micro-ondernemingen die actief zijn in sectoren waar veel fossiele energie wordt verbruikt.

Beschrijving van de wijze waarop de maatregel of investering wordt uitgevoerd (wijze van uitvoering), waarbij wordt verwezen naar de administratieve capaciteit van de lidstaat op centraal, en, in voorkomend geval, regionaal en lokaal niveau

Deze steunmaatregel zal door VLAIO (Agentschap Innoveren & Ondernemen) opgezet worden en operationeel beheerd worden. Hiertoe zal VLAIO een data-gedreven digitaal platform ontwikkelen waarbij maximaal gebruik wordt gemaakt van het only once principe en authentieke bronnen.

VLAIO is het aanspreekpunt van de Vlaamse overheid voor alle ondernemers in Vlaanderen. VLAIO stimuleert innovatie en ondernemerschap. VLAIO zet onder meer sterk in op het geven van advies en begeleiding en het uitbouwen van een sterk ecosysteem ter ondersteuning van de ondernemers. Daarnaast verstrekt VLAIO ook verschillende subsidies aan ondernemers. VLAIO heeft uitgebreide inhoudelijke en juridische kennis mbt de voorwaarden en mogelijkheden voor het toekennen van steun en heeft ervaring met het uitbouwen van digitale applicaties om steunaanvragen te faciliteren. VLAIO beschikt daarnaast ook over een interne dienst voor de controle op toegekende subsidies.

Bij de concrete uitwerking van de wetgeving en de applicatie zal maximaal worden ingezet op het inbouwen van checks en controle, linken leggen met andere authentieke databronnen, ... en zullen controlemaatregelen worden opgezet ikv het beperken van fraude.

Een toelichting op de manier waarop de maatregel of investering gericht zal zijn op het aanpakken van genderongelijkheid, indien van toepassing

Niet van toepassing.

De tijdlijn van de maatregel of investering; (voor steun voor emissiearme vrachtwagens, een tijdschema voor de geleidelijke afbouw van die steun)

We streven ernaar de maatregel in 2026 op te starten en te laten doorlopen tot uitputting van de middelen of ten laatste 2032.

“Doe geen significante schade”(Do No Significant Harm)

De maatregel is in lijn met volgende maatregelen uit de lijst in annex bij de guidance DNSH:

- *T4. Zero-emission vehicles of categories M2 (e.g. minibus), M3 (e.g. intercity coaches), N2 (e.g. delivery trucks) and N3 (e.g. articulated lorries and construction trucks), including those designed for a special purpose (e.g. mobile library, mobile clinic, refrigerator truck, recovery truck).*

Mijlpalen, doelstellingen en tijdlijn

Mijlpaal

Mijlpalen:

- Voorbereiding instrument (wetgevend kader, applicatie, ...): Q4 2025 – Q3 2026
- Lancering instrument: Q3 2026
- Behandelen ingediende dossiers: Q3 2026 – Q4 2032
- Jaarlijkse evaluatie van voortgang en succes: Q1 elk jaar (2027 tot 2032)

Doel

De Vlaamse overheid wenst dat de micro-ondernemingen de doelstelling van de Europese Unie behalen in verband met het vergroeningsritme gaande van 5% in 2026 tot 22% in 2030 en 2032.

Ten laatst in 2032 is de emissievrije vloot van micro-ondernemingen gestegen met:

- 498 emissievrije of -arme bedrijfsvoertuigen
- 422 laadstations

Tabel met informatie over mijlpalen, streefdoelen en tijdslijn voor de verwezenlijking van de maatregel/investering

Mijlpaal/Doel	Kwantitatieve indicator (doelstelling)			Tijdslijn voor prestatie
	Eenheid van maatregel/investering	Basislijn	Doel (cumulatief)	Jaar
Vorbereiding instrument				Q4 2025 -Q3 2026
Lancering instrument				Q3 2026
Evaluatie				Q1 elk jaar vanaf 2027
Aantal gesteunde technologieën (retrofit, vrachtwagen, laadstation)		0	244	2028
Aantal gesteunde technologieën (retrofit, vrachtwagen, laadstation)		244	576	2030
Aantal gesteunde technologieën (retrofit, vrachtwagen, laadstation)		576	940	2032

Waarom de specifieke mijlpaal(en) of doelstelling(en) is/zijn gekozen

Mijlpalen: operationele mijlpijlen ikv nieuw instrumenten opzetten

Doel: De doelstelling van aantal gesteunde vrachtwagens en laadstations is gebaseerd op vergroeningsdoelstelling die de Europese Unie oplegt. Vlaanderen wil de micro-ondernemingen ondersteunen om deze doelstelling te kunnen behalen, en voorziet daarom dat 50% van deze doelstelling via het nieuw instrument wordt gerealiseerd.

Wat de mijlpaal(s) of indicator(en)/streefdoel(en) is/meten

- Aantal kwetsbare micro-ondernemingen die van deze subsidie gebruik maken
- Aantal vrachtwagens die een retrofit krijgen
- Aantal nieuw aangekochte emissievrije vrachtwagens
- Aantal private laadstations die aangekocht worden door kwetsbare micro-ondernemingen

Welke methodologie en bron zullen worden gebruikt, en hoe de juiste verwezenlijking van de mijlpaal(en) of doelstelling(en) zal objectief worden geverifieerd

Het aantal kwetsbare micro-ondernemingen dat financiële steun ontvangt, wordt jaarlijks opgevolgd. Het aantal gesteund vrachtwagens en laadstations wordt jaarlijks opgevolgd.

Wat is de basislijn (startpunt) en wat is het niveau of specifieke punt dat moet worden bereikt (alleen voor indicatoren/streefdoelen)

We hebben geen cijfers over het aantal emissievrije vrachtwagens bij micro-ondernemingen. We nemen dus 0 als basislijn en baseren ons nadien op het gebruik van de subsidie.

Dankzij de jaarlijkse opvolging zal snel geschakeld en bijgestuurd kunnen worden indien de streefdoelen een onder- of overschatting blijken te zijn.

Tegen wanneer de laatste mijlpaal(en) of doelstelling(en) zullen zijn bereikt (per kwartaal en per jaar)

Ten laatste 2032.

De overkoepelende doelstelling is dat de micro-ondernemingen het door de EU opgelegde vergroeningspad kunnen volgen.

Wie en welke instelling zal verantwoordelijk zijn voor de uitvoering, het meten en de rapportering

VLAIO (Agentschap Innoveren en Ondernemen)

Voor de opvolging van de effecten van de maatregel zal een stuurgroep worden opgesteld waarin het Departement MOW vertegenwoordigd zal zijn.

Financiering en Kosten

Voor bedrijfsvoertuigen voorzien we volgende assumpties:

Algemeen op basis van cijfers Febetra:

- Aantal micro-ondernemingen met 1 bedrijfsvoertuig: 2844 (X)
- Aantal micro-ondernemingen met 2 bedrijfsvoertuigen: 1355 (Y)
- Levensduur vrachtwagens: 7 jaar (T)
- Vernieuwingspercentage (in vrachtwagens per jaar): **788** ($= X+Y/T$)
- Gewogen gemiddelde emissie N2+N3 (t/jr): 37,43

Retrofit

- 1 % van vrachtwagens (788) → 8 bedrijfsvoertuigen per jaar
- Ondersteuning van indicatief 35% van de kostprijs van de batterij en de motor

	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Aantal	8	8	8	8	8	8	8
Indicatief steunbedrag totaal (euro)	79.000	63.000	50.000	40.000	32.000	26.000	20.000

Nieuwaankoop emissievrije bedrijfsvoertuigen:

- Assumptie: percentage aankoop van vrachtwagens door micro-ondernemingen volgt dezelfde lijn als voorspelling Europa rond aankoop emissievrije voertuigen tot 2030:

2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
5%	9%	14%	18%	22%	22%	22%

- Uitgaande van een vernieuwingspercentage van 788 vrachtwagens op jaarbasis (zie boven) levert dit voor de micro-ondernemingen de volgende cijfers op:

2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
39	71	110	142	173	173	173

- Bijkomende assumpties zijn:

- 1) dat we 50 % van de kwetsbare micro-ondernemingen bereiken.
- 2) dat elke micro-onderneming steun aanvraagt voor één vrachtwagen.
- 3) een dalende aankoop prijs in de periode 2026 tot 2032.
- 4) een indicatief steunbedrag van 100.000 euro in 2026 (raming op basis van gemiddelde steun toegekend aan elektrische vrachtwagens in EP+) dat afbouwt naar ca. 40.000 euro in 2032

	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
aantal	20	35	55	71	87	87	87
Indicatief steunbedrag* (euro)	100.000	90.000	80.000	70.000	60.000	50.000	40.000
Indicatief totaal toegekende steun	2.000.000	3.150.000	4.400.000	4.970.000	5.220.000	4.350.000	3.480.000

*op basis van dalend steunpercentage vertrekkend van indicatief steunpercentage van 35%

Laadstations:

Assumpties:

- 1) Gemiddelde toegekende steun van 40.000 euro voor laadstations (op basis van gemiddelde steun toegekend voor laadstations in EP+) waarbij de steun niet jaarlijks maar wel stelselmatig afbouwt naar 15.000 euro in 2032
- 2) Voor het aantal laadstations gaan we uit van het aantal aangekochte vrachtwagens = aantal kwetsbare micro-ondernemingen

	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
aantal	20	35	55	71	87	99	106
Indicatief steunbedrag * (euro)	40.000	35.000	30.000	25.000	25.000	15.000	15.000
Indicatief totaal toegekende steun	800.000	1.225.000	1.650.000	1.775.000	2.175.000	1.305.000	1.305.000

*op basis van dalend steunpercentage vertrekkend van indicatief steunpercentage van 35%

Het indicatieve uitgebreide tijdschema waarbinnen deze kosten naar verwachting zullen worden gemaakt

	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
--	------	------	------	------	------	------	------

Indicatief totaal toegekende steun (euro)	2.879.000	4.438.000	6.100.000	6.785.000	7.427.000	5.681.000	4.805.000
---	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Totaal: 38,15 miljoen euro

Indien het vooropgestelde bedrag/aantal gesteunde dossiers in een bepaald jaar niet behaald wordt, wordt dit overgedragen worden naar het volgende jaar.

Indien 25% van de subsidie kost van de maatregel dient gefinancierd te worden met een nationale bijdrage wordt hiervoor aan het Vlaamse Gewest om een bijkomend budget gevraagd.

Over de periode van 2026 tot 2032 bedraagt dit 9.528.750 euro in verhouding tot de steun die Europa komt.

Alle informatie over welke financiering uit andere instrumenten van de Unie in verband met dezelfde maatregel/investering is of kan worden overwogen

Niet van toepassing.

Alle informatie over voorgenomen financiering uit particuliere bronnen en welk hefboomniveau is beoogd, indien relevant

Niet van toepassing.

Rechtvaardiging van de aannemelijkheid en redelijkheid van de geraamde kosten, indien nodig, rekening houdend met nationale specifieke kenmerken

De kostprijs is redelijk.

Het rendement van de emissiereductie bedraagt:

- Retrofit: 220 euro per ton;
- nieuwaankoop emissievrij bedrijfsvoertuig: 213 euro per ton;

Additional to other EU funding: Er bestaan momenteel geen Europese aankoopsubsidies voor kwetsbare ondernemingen.

Tabel met informatie over de geraamde totale kosten van de maatregel/investering

Seq. nummer	Maatregel / investering	Vanaf datum	Tot op heden	TOTAAL	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
	Subsidie vrachtwagens (nieuw en retrofit) en laadstations	1/1/2026	31/12/2032	38.115.000 euro	2.879.000 euro	4.438.000 euro	6.100.000 euro	6.785.000 euro	7.427.000 euro	5.681.000 euro	4.805.000 euro

Indien het bedrag in een bepaald jaar niet behaald wordt, zal het saldo overgedragen worden naar het volgende jaar. Bij uitputting van de middelen zal de maatregel eerder worden stopgezet.

Additionaliteit

We merken dat de kwetsbare micro-ondernemingen onvoldoende bereikt worden in de huidige ecologiepremie +.

De bestaande steunmogelijkheden binnen de Ecologiepremie+ voor elektrische voertuigen en niet-publieke laadstations wordt in 2026 afgeschaft voor alle ondernemingen. Dit betekent dat geen enkele onderneming nog steun kan krijgen voor de vergroening van hun bedrijfsvoertuigen.

We willen deze doelgroep communicatief beter bereiken en hen garanderen dat er voor hen voldoende steun aanwezig is, door met een aparte financiering en dedicated instrument te werken. Bovendien willen we alle drempels wegnemen door te streven naar het maximaal mogelijke steunpercentage.

De huidige middelen van de ecologiepremie+ komen niet voort uit Europese middelen.

Naleving van de EU-regels inzake staatssteun

De EU-regels inzake staatssteun worden nageleefd.

Technische bijstand

Op vlak van technische bijstand zijn volgende zaken nodig

- 2 VTE B niveau met beperkte anciënniteit: jaarlijkse loonkost van ca. 65.000 euro/persoon * 2 = 130.000 euro/jaar. Voor de periode 2026 tot eind 2032 (= 7 jaren) = 910.000 euro (zonder loonsverhogingen en indexeringen).
- Applicatie (gebaseerd op applicatie voor recent opgezet steuninstrument):
 - o Ontwikkeling + release in productie: 300.000 euro (incl btw)
 - o Onderhoud (all-in): afgerond 10.400 euro (incl btw) per maand => voor periode 2026-2032 (7 jaar) = 875.000 euro (ook na 2032 zal mogelijk nog een periode ikv opvolging, controle, archivering van de gegevens, ... nodig zijn)

Versterking van openbaar vervoer in vervoersarme regio's, via het vervoer op maat.

Maatregel valt onder de component (schrap wat niet past):

- Mobiliteit

Maatregel valt onder volgende doelgroep (schrap wat niet past):

- Kwetsbare huishoudens

Beschrijving van de maatregel/investering

Doelstelling van deze maatregel is om het aanbod van openbaar vervoer te versterken via het aanpakken van blinde vlekken waar de vervoersnood het hoogst is.

Tegen 2030 willen we dat 50 % van alle verplaatsingen in Vlaanderen op een duurzame manier gebeuren. Om dit te realiseren willen we zo veel mogelijk mensen verleiden om alternatieve modi te gebruiken. Het openbaar vervoer heeft een belangrijke rol te spelen in deze modal shift én is een belangrijke hefboom in de strijd tegen vervoersarmoede. Vervoersarmoede is o.a. vaak een probleem bij het vinden van werk. Dit komt doordat werkplaatsen veelal afgelegen zijn en de afstanden groot om die te bereiken. Het huidige aanbod openbaar vervoer is hierbij vaak ontoereikend. Bovendien wordt er vaak gewerkt met een ploegensysteem, waarbij start- en einduren buiten de tijdstippen vallen waarop er regulier openbaar vervoer is. Op basis van data van De Lijn en met input van de vervoerregio's is het de bedoeling om het openbaar vervoer te versterken en/of blinde vlekken in bepaalde regio's aan te pakken¹¹.

De aard, het type en de omvang van de maatregel of investering met vermelding of het om nieuwe maatregelen gaat dan wel om een bestaande maatregel of investering die bedoeld is om met de steun van het Fonds te worden verlengd

Aard: Versterken van het aanbod openbaar vervoer door het aanpakken van blinde vlekken waar de vervoersnood het hoogst is, via het vervoer op maat.

Type: investeren in vervoer op maat.

¹¹ De keuze van regio's zal gebeuren naar analogie met de maatregel 'Investerings in fietsinfrastructuur, in het bijzonder fietssnelwegen.

Er wordt al beperkt geïnvesteerd in vervoer op maat maar met extra SCF-financiering kan het wegwerken van blinde vlekken worden versneld zodat zoveel mogelijk mensen gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer, met specifieke aandacht voor sociaaleconomisch kwetsbare groepen.

Gedetailleerde informatie over het doel van de maatregel of investering en over wie en wat het doelwit is; een toelichting over de wijze waarop de maatregel en de investering doeltreffend zouden bijdragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen van het fonds binnen het algemene kader van het relevante beleid van een lidstaat, en hoe de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen daardoor zal worden verminderd

Het doel van de maatregel is om het openbaar vervoer te versterken in vervoersarme regio's, via een toegewezen budget voor het aanpakken van blinde vlekken waar de vervoersnood het hoogst is, via vervoer op maat. Enerzijds, draagt dit bij aan de modal shift. Anderzijds, zorgt deze maatregel er ook voor dat moeilijk bereikbare plaatsen beter ontsloten worden.

Een kenmerkend voorbeeld zijn moeilijk bereikbare werkplaatsen voor sociaaleconomisch kwetsbare groepen. Sociaaleconomische groepen die arbeidsbereid zijn, ervaren veelal moeilijkheden om werk te vinden omdat tewerkstellingsplaatsen (bv. havengebieden) vaak moeilijk bereikbaar zijn. Mobiliteit speelt immers een doorslaggevende rol om werk te vinden. Dit geldt zeker voor werkzoekenden uit kansengroepen, waarvan een groot deel kampt met vervoersarmoede. Als mensen, om welke oorzaak dan ook, niet geraken waar ze willen geraken (bv. werk, school, dokter, ...) spreken we over vervoersarmoede. Geldgebrek is de belangrijkste oorzaak, maar ook fysieke beperkingen of een gebrek aan taalkennis of fietsvaardigheid maken het mensen vaak moeilijk of zelfs onmogelijk om 'er te geraken'. Vervoer op maat in de vorm van o.a. collectief werknemersvervoer speelt specifiek in op de vervoersnoden van werknemers, waarbij het aanbod is afgestemd op de werkschema's en werktijden van de bedrijven. Dit collectief werknemersvervoer is voor heel wat werknemers de enige manier om op het werk te geraken. Immers, sociaaleconomisch kwetsbare groepen hebben vaak geen eigen wagen, kunnen niet fietsen, ...

Naast het voorzien van een vervoersaanbod is het ook belangrijk om dit betaalbaar te houden. Om het voor sociaaleconomisch kwetsbare groepen betaalbaar te houden om vervoer op maat te gebruiken, is financiële ondersteuning van dit vervoer noodzakelijk.

Beschrijving van de wijze waarop de maatregel of investering wordt uitgevoerd (wijze van uitvoering), waarbij wordt verwezen naar de administratieve capaciteit van de lidstaat op centraal, en, in voorkomend geval, regionaal en lokaal niveau

Op basis van data die De Lijn ter beschikking stelt en met input van de vervoerregio's, zullen de nieuwe vervoersplannen die uitgerold zijn geëvalueerd worden. Daarnaast zullen, op basis van diezelfde data en andere informatie uit de vervoerregio's, de bijkomende vragen bekeken worden om het openbaar vervoer te versterken en/of blinde vlekken in bepaalde regio's aan te pakken.

De vervoersautoriteit (Departement Mobiliteit en Openbare Werken) zal de verschillende vragen analyseren en toetsen aan de principes van basisbereikbaarheid, de ambities inzake modal shift en het aanpakken van vervoersarmoede.

Door de middelen van dit fonds kunnen we ook meer focussen op de locaties waar we zoveel mogelijk de beoogde doelgroep kunnen ondersteunen. Waar in andere situaties keuzes moeten gemaakt worden met oog op kosten-efficiëntie, waar er eerder wordt gekeken naar het totale gebruikerspotentieel. Dit komt niet steeds overeen met de meest kwetsbare regio's.

Een toelichting op de manier waarop de maatregel of investering gericht zal zijn op het aanpakken van genderongelijkheid, indien van toepassing

Niet van toepassing.

De tijdlijn van de maatregel of investering; (voor steun voor emissiearme voertuigen, een tijdschema voor de geleidelijke afbouw van die steun)

De maatregel is van kracht gedurende de periode 2026-2032.

“Doe geen significante schade”(Do No Significant Harm)

De maatregel is in lijn met volgende maatregel uit de lijst in annex bij de guidance DNSH:

T8. Demand-driven measures in the form of monthly public transport tickets, shared mobility subscriptions, on-demand transport services.

Mijlpalen, doelstellingen en tijdlijn

Informatie over elke mijlpaal en doelstelling die de voortgang bij de uitvoering van maatregelen en investeringen van deze component zal weerspiegelen, als volgt:

Mijlpalen, doelstellingen en tijdlijn

Mijlpaal: /

Beschrijving

Gedurende de looptijd van het Sociaal Klimaatplan zullen extra maatregelen genomen worden voor het versterken van het openbaar vervoer door het aanpakken van blinde vlekken via vervoer op maat. Specifiek, zal extra geïnvesteerd worden in collectief werknemersvervoer, en mogelijk in flexvervoer.

- **Collectief werknemersvervoer:** om de bereikbaarheid van bedrijven in havengebieden te waarborgen, organiseren havengebieden zelf collectief werknemersvervoer. Dit werknemersvervoer is specifiek ontwikkeld op basis van de vervoersnoden van werknemers in havengebieden waarbij het aanbod is afgestemd op de werkschema's en werktijden van de bedrijven. Naast een bijdrage aan de modal shift ten voordele van duurzame vervoersmodi, is dit collectief werknemersvervoer voor heel wat werknemers de enige manier om op het werk te geraken. Dit collectief werknemersvervoer wordt voor het grootste deel gefinancierd door bedrijven, gebruikers, uitzendkantoren, ... In een aantal gevallen wordt dit vervoer gedeeltelijk gefinancierd met subsidies ter ondersteuning van het woon-werkverkeer (verstrekt door het Dep MOW) naar moeilijk bereikbare locaties waar het huidige aanbod openbaar vervoer ontoereikend is. De subsidieerbare kosten zijn zowel de exploitatiekosten als de personeels- en werkingskosten binnen het kader van de coördinatie van deze exploitatie. Een subsidie kan max. 50% van de totale kosten dekken.

Het behoud van deze subsidies staat onder druk wegens beperkte Vlaamse middelen, terwijl de havengebieden aangeven dat het steeds moeilijker wordt om de stijgende kosten te dekken waardoor de dienstverlening en de kostprijs voor de gebruikers ernstig in het gedrang komen. Extra maatregelen zijn dus nodig om de dienstverlening te behouden en waar nodig uit te breiden alsook om de kostprijs voor de gebruikers te beperken. Want, dit werknemersvervoer is voor heel wat werknemers de enige manier om op het werk te geraken. Immers, sociaaleconomisch kwetsbare groepen hebben vaak geen eigen wagen, kunnen niet fietsen, ...

- **Flexvervoer** is een vraaggestuurde vervoersdienst die landelijke of minder bereikbare gebieden verbindt met het vaste openbaar vervoer zoals bus, tram of trein. Het is vervoer op aanvraag, speciaal voor gebieden waar het gewone openbaar vervoer niet of slechts beperkt rijdt. Het aanbod aan flexvervoer wordt beslist door de vervoerregio's en uitgevoerd door of via De Lijn en dit binnen het totale budget dat de vervoerregio ter beschikking heeft gekregen voor het vervoer op maat. Om beter in te spelen op de behoeften van (kwetsbare) bevolkingsgroepen, is het belangrijk het flex-aanbod uit te breiden waar nodig. Dit is met name gericht op kwetsbare burgers, vooral degenen die geïsoleerd wonen in minder verstedelijkte gebieden, zodat zij vaker gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer. De vervoersautoriteit zal de vragen uit de vervoerregio's om blinde vlekken aan te pakken analyseren en toetsen aan de principes van basisbereikbaarheid, ambities inzake modal shift en het aanpakken van de vervoersarmoede.

Dit zal gemonitord worden via een jaarlijks voortgangsrapport.

Doel: Er wordt een gepast aanbod vervoer op maat uitgewerkt zodat de bereikbaarheid gegarandeerd blijft.

Beschrijving

Door het aanpakken van blinde vlekken in bepaalde regio's via een toegewezen budget, is het de bedoeling om meer mensen te overtuigen om het openbaar vervoer te gebruiken (i.e. modal shift) alsook ervoor te zorgen dat moeilijk bereikbare plaatsen beter ontsloten worden voor sociaal economische kwetsbare groepen.

Tabel met informatie over mijlpalen, streefdoelen en tijdlijn voor de verwezenlijking van de maatregel/investering

Seq. nummer	Maatregel/ Investering	Mijlpaal/Doel	Mijlpaal/doelnaam	Kwantitatieve indicator (doelstelling)			Tijdlijn voor prestatie	
				Eenheid van maatregel/investering	Basislijn	Doel	Jaar	Wijk
1	I	D	Versterken aanbod vervoer op maat	Aantal ritten	100.000	1,5 mio	2026	Q4
2	I	D	Versterken aanbod vervoer op maat	Aantal ritten	100.000	1,5 mio	2027	Q4
3	I	D	Versterken aanbod vervoer op maat	Aantal ritten	100.000	1,5 mio	2028	Q4
4	I	D	Versterken aanbod vervoer op maat	Aantal ritten	100.000	1,5 mio	2029	Q4
5	I	D	Versterken aanbod vervoer op maat	Aantal ritten	100.000	1,5 mio	2030	Q4
6	I	D	Versterken aanbod vervoer op maat	Aantal ritten	100.000	1,5 mio	2031	Q4
7	I	D	Versterken aanbod vervoer op maat	Aantal ritten	100.000	1,5 mio	2032	Q4

Waarom de specifieke mijlpaal(en) of doelstelling(en) is/zijn gekozen

Het versterken van het aanbod vervoer op maat werd gekozen omdat dit vervoer zal ingezet worden om de blinde vlekken aan te pakken.

Wat de mijlpaal(s) of indicator(en)/streefdoel(en) is/meten

We streven naar een 1,5 mio jaarlijkse ritten.

Welke methodologie en bron zullen worden gebruikt, en hoe de juiste verwezenlijking van de mijlpaal(en) of doelstelling(en) zal objectief worden geverifieerd

Dit zal gemonitord worden via een jaarlijks voortgangsrapport waarin bovenstaande indicator zal worden opgenomen.

Wat is de basislijn (startpunt) en wat is het niveau of specifieke punt dat moet worden bereikt (alleen voor indicatoren/streefdoelen)

Startpunt is 100.000 ritten.

Tegen wanneer de laatste mijlpaal(en) of doelstelling(en) zullen zijn bereikt (per kwartaal en per jaar)

De laatste mijlpaal is in 2032.

Wie en welke instelling zal verantwoordelijk zijn voor de uitvoering, het meten en de rapportering

Departement Mobiliteit en Openbare Werken

Financiering en Kosten

Assumpties: Er is rekening gehouden met een jaarlijkse stijging van 3,5% van de vervoerskosten.

Het indicatieve uitgebreide tijdschema waarbinnen deze kosten naar verwachting zullen worden gemaakt

De kosten zullen jaarlijks worden gemaakt tussen 2026 en 2032.

Informatie over de nationale bijdrage in de totale kosten van de maatregel en de investering

De nationale bijdrage in de totale kosten is minimaal 25%.

Alle informatie over welke financiering uit andere instrumenten van de Unie in verband met dezelfde maatregel/investering is of kan worden overwogen

Niet van toepassing.

Alle informatie over voorgenomen financiering uit particuliere bronnen en welk hefboorniveau is beoogd, indien relevant

Niet van toepassing.

Rechtvaardiging van de aannemelijkheid en redelijkheid van de geraamde kosten, indien nodig, rekening houdend met nationale specifieke kenmerken

De geraamde kosten zijn hoofdzakelijk de exploitatiekosten voor het vervoer op maat. Daarnaast zal ook geïnvesteerd worden in technologie om ritten te reserveren, reservaties van ritten te verdelen over bussen, ... Geraamde kost hiervoor is in totaal € 250.000. Dit werd opgenomen binnen het luik technische assistentie.

Tabel met informatie over de geraamde totale kosten van de maatregel/investering

Seq. nummer	Maatregel / investering	Vanaf datum	Tot op heden	TOTAAL	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
	I	1/01/2026	31/12/2032	€ 40,6 mio	€ 5.500.000	€ 5.600.000	€ 5.700.000	€ 5.800.000	€ 5.900.000	€ 6.000.000	€ 6.100.000

Additionaliteit

SKF-financiering zal worden aangewend om de dienstverlening van het collectief werknemersvervoer te behouden en waar nodig uit te breiden alsook om de kostprijs voor de gebruikers te beperken.

Mogelijk wordt ook SKF-financiering aangewend om het flex-aanbod uit te breiden om beter in te spelen op de behoeften van (kwetsbare) bevolkingsgroepen.

Naleving van de EU-regels inzake staatssteun

De EU-regels inzake staatssteun worden nageleefd.

Technische assistentie

1.1.1. Beschrijving van het onderdeel (vak Samenvatting)

Actiegebied: [Technische bijstand – artikel 8, lid 3](#)

Objectief:

Ondersteunen van uitvoerende entiteiten bij de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van maatregelen gericht op het verminderen van energie- en vervoersarmoede, in lijn met de doelstellingen van het Vlaams Sociaal Klimaatplan (SKP).

Acties:

Actie 1: Werkzaamheden voor het beheer en uitvoering van het Vlaams Sociaal Klimaatplan

- Inrichting en werkzaamheden governance structuur :
 - Vlaams coördinerende entiteit: 3 VTE worden ingeschakeld
 - Vlaamse auditautoriteit: 1 VTE wordt ingeschakeld
- Uitvoering van de maatregelen en investeringen, inclusief IT-ontwikkelingen en onderhoud
 - 11 VTE worden ingeschakeld bij Vlaamse uitvoerende entiteiten
 - 2 IT-ontwikkelingen worden uitgevoerd
- Training en studies voor lokale overheden en uitvoerende instanties
- Stakeholderconsultaties, voorlichtings- en communicatiecampagnes

Actie 2: Ontwikkeling en implementatie van een digitaal platform voor het monitoren, rapporteren en beheren van het Vlaams Sociaal Klimaatplan:

- Monitoring, rapportering en evaluatie van de voortgang en realisatie van SKP-maatregelen (mijlpalen en streefdoelen)
- Uitvoering interne controleverplichtingen ter bescherming van de financiële belangen van de Unie (artikel 21 SKF-verordening)

Geraamde totale kosten: EUR 15.845.600 waarvan

Gevraagde kosten ten laste van het Fonds: EUR 11.884.200

Kosten die moeten worden gedekt door overdrachten uit programma's onder gedeeld beheer (bv. ESF+, EFRO enz.): 0 EUR

Kosten te dekken door de nationale bijdrage: EUR 3.961.400

1.1.2. Beschrijving van de acties van het onderdeel

2.4.2.1. Actie: A1 – Werkzaamheden voor het beheer en uitvoering van het Vlaams Sociaal Klimaatplan

Interventiegebied: artikel 8, lid 3. Technische assistentie

1.1.2.1.1. Beschrijving van de werking van het onderdeel

Informatie over de aard, het type en de omvang van de actie voor technische bijstand

1) Werkzaamheden Vlaamse coördinerende entiteit

De stuurgroep SKF, VEKA en de expertencel dFB (departement Financiën en Begroting) vormen samen de coördinerende entiteit. De coördinerende entiteit is het aanspreekpunt binnen en voor de Vlaamse overheid voor SKF en zullen gezamenlijk:

- Deelnemen aan de vergaderingen van het Interfederaal Toezichtscmité (ITC) en de Interkabinettenwerkgroep (IKW);
- Vlaanderen vertegenwoordigen op overleg met de EC;
- De werking van de stuurgroep en Groep van Managers (GOM, bestaande uit verantwoordelijken van de uitvoerende entiteiten) organiseren;

De stuurgroep SKF neemt de centrale aansturing van het SKF binnen de Vlaamse administratie op zich. Ze bestaat uit de leidend ambtenaren (of hun vertegenwoordigers) van VLAIO, dMOW, Wonen in Vlaanderen, ABB, VEKA en dFB, onder co-voorzitterschap van de leidend ambtenaren van beide laatste. Op ad hoc basis kan de stuurgroep tijdelijk worden aangevuld met leidend ambtenaren van andere beleidsdomeinen.

VEKA neemt binnen de coördinerende entiteit volgende verantwoordelijkheden op:

- Inhoudelijke opmaak en indiening van het Vlaamse SKP
- Coördinatie van de inhoudelijke opvolging en rapportering over de voortgang van de uitvoering van het plan
- Indienen van de betaalaanvragen en aanvraag tot wijziging van het plan (amendementsaanvraag)

De expertencel dFB faciliteert de werkzaamheden die de uitvoerende entiteiten daarvoor moeten uitvoeren, door:

- Opstellen van instructies aan de uitvoerende entiteiten voor alle mijlpalen, bescherming van de financiële belangen van de Unie (PFIU), Do No Significant Harm (DNSH) of andere vereisten van de EC. De instructies zullen gepubliceerd worden aan de hand van een Vlaams SKP vademecum;
- Verzamelen/bundelen van de door de uitvoerende entiteiten aangereikte informatie voor de betaalaanvragen, gemeenschappelijke indicatoren, eindontvangers en (sub)contractanten, eindbegunstigden en ontvangen steunbedragen;
- Ondersteuning bieden bij de voorbereiding van de gecoördineerde betaalaanvraag met beheersverklaring en bundelen van de audits;

- Ondersteunen van de uitvoerende entiteiten bij het respecteren van de PFIU-regelgeving en toezicht houden op de consistentie en kwaliteit van de controle- en beheersactiviteiten;
- Ondersteunen van Europese audits voor SKF;
- Ondersteunen van doelgerichte ('targeted amendment') of bredere herzieningen van het Vlaamse SKP;
- Tool voorzien voor de financiële monitoring van het Vlaamse SKP;
- Ondersteunen van de uitvoerende entiteiten bij individuele toepassingsvragen m.b.t. de procedures in het Vlaams SKP vademecum;
- Ondersteunen van de uitvoerende entiteiten bij het opstellen van een Beheers-, Controle en Auditsysteemplan (BCS)

De expertencel dFB voorziet voor deze werkzaamheden de inzet van 3 VTE medewerkers, waarvoor kosten worden ingebracht binnen het luik technische assistentie.

2) Werkzaamheden Vlaamse Audit Autoriteit (VAA)

De VAA is verantwoordelijk voor de auditwerkzaamheden:

- Opzet en uitrol van de auditstrategie voor het SKF (+ actualisatie)
- Deelnemen aan de vergaderingen van het Comité van de Auditautoriteiten
- Verzekeren dat de werkzaamheden van de uitvoerende entiteiten alle relevante elementen bestrijken om de bescherming van de financiële belangen van de Unie te waarborgen, door zekerheid te verkrijgen dat systemen aanwezig zijn en functioneren om fraude, corruptie en belangenconflicten te voorkomen, op te sporen, te melden en te corrigeren, alsmede te zorgen voor naleving van de eisen van de interne markt (waaronder naleving van de regels inzake overheidsopdrachten en staatssteun). Dit gebeurt door:
 - o Systeemaudits naar werking van het beheers- en controlesysteem, overeenkomstig de kernvereisten die zijn vastgelegd in de SKF-verordening
 - o Audits van projecten om de effectieve werking van de beheers- en controlesystemen te verifiëren
 - o Audits van mijlpalen en streefdoelen om de Commissie een redelijke mate van zekerheid te geven dat de mijlpalen en streefdoelen zijn behaald
- Alle controletaken uitvoeren volgens internationaal aanvaarde auditnormen
- Bij elk betalingsverzoek moet de auditautoriteit een samenvatting verstrekken van de uitgevoerde audits en genomen maatregelen ter bescherming van de belangen van de Unie, met bijzondere aandacht voor:
 - o Afwezigheid van belangenconflicten
 - o Implementatie van anti-fraudemaatregelen
 - o Preventie van corruptie en dubbele financiering

De VAA voorziet voor deze werkzaamheden de inzet van 1 VTE medewerker waarvoor kosten worden ingebracht binnen het luik technische assistentie.

3) Werkzaamheden uitvoerende beleidsvelden

De uitvoerende entiteiten zijn alle beleidsdomeinen onder wiens bevoegdheid één of meer met SKF gefinancierde project(en) vallen. Zij zijn verantwoordelijk voor de correcte uitvoering en opvolging van projecten, de controle in het kader van onder meer de PFIU- en DNSH-regels; en het verzamelen en aanleveren van de nodige gegevens en documenten voor rapportering aan de EU. Hieronder staat een niet-limitatieve opsomming van de taken:

- Uitvoering projecten
- Invoering van robuuste systemen ter bescherming van de financiële belangen van de Unie, met bijzondere aandacht voor het voorkomen, opsporen, melden en corrigeren van fraude, corruptie, belangenconflicten en voor de naleving van toepasselijke (EU, nationale en regionale) regels, onder andere inzake staatssteun en overheidsopdrachten. Dit houdt ook het tijdig opsporen, rapporteren en aanpakken van eventuele onregelmatigheden in
- Implementatie van doeltreffende en evenredige anti-fraudemaatregelen en -procedures, afgestemd op de risico's die zijn geïdentificeerd in een anti-fraudestrategie. Dit houdt ook het publiceren van een fraudebestrijdingsbeleid en het ex-ante opmaken van een zelfbeoordeling frauderisico's in
- Implementeren en opvolgen van de (EU, federale of Vlaamse) instructies over de te volgen regelgeving en processen omtrent het beheer en de rapportering in het kader van SKP. Deze instructies zullen geconsolideerd worden in een Vlaams SKF vademecum en hebben een verplicht karakter

- Uitvoering van beheerscontroles, door middel van administratieve controles en/of controles ter plaatse, om na te gaan of de mijlpalen en streefdoelen van het fonds zijn behaald en of er geen ernstige onregelmatigheden zijn, met name fraude, corruptie, belangenconflicten en dubbele financiering
- Aanleveren bewijs tegenover de Commissie dat de mijlpalen en streefdoelen daadwerkelijk zijn behaald (o.a. voor BA, Bi-A, Audits, ex-ante controles)
- Verzamelen, registreren en veilig opslaan van gegevens en alle andere essentiële informatie, overeenkomstig artikel 21, lid 2, onder d), van de SKF-verordening, waaronder de audit- en controlegegevens en de opvolging daarvan, om een sluitend controletraject te waarborgen. Hieronder valt o.a. het verzamelen van gegevens en input in de relevante IT-tools en ex ante controles op belangenconflicten en dubbele financiering
- Verzamelen van gegevens over de voortgang van de uitvoering van het SKP en over de gemeenschappelijke indicatoren, overeenkomstig artikel 24, lid 1, van de SKF-verordening, om doeltreffende monitoring te waarborgen.
- Implementatie van de informatie-, communicatie- en zichtbaarheidsmaatregelen overeenkomstig artikel 23 van de SKF-verordening, waaronder de bekendmaking van de EU-financiering en het publiceren van de gegevens van de eindontvangers op een publieke website
- Opmaak en ondertekening van de beheersverklaring die de betaalaanvragen begeleidt, met volgende invulling:
 - o Verklaren dat de informatie in de betaalaanvraag correct gepresenteerd, volledig en accuraat is
 - o Bevestiging van de implementatie van doeltreffende en evenredige maatregelen ter bescherming van de financiële belangen van de Unie, rekening houdend met de geïdentificeerde risico's
 - o De Commissie zekerheid verschaffen dat de uitvoering van de plannen voldoet aan de toepasselijke normen, regels en voorschriften
 - o Bevestigen dat betalingsverzoeken alleen voltooide mijlpalen en streefdoelen bevatten, waarbij de juistheid, betrouwbaarheid en authenticiteit van de gegevens wordt gewaarborgd
 - o Verklaren dat eerder behaalde mijlpalen en doelstellingen niet zijn teruggedraaid sinds hun bevestiging door de Commissie;
 - o Controleren dat onregelmatigheden die zijn vastgesteld in definitieve audit- en controleverslagen met betrekking tot betalingsverzoeken, op passende wijze zijn aangepakt en gecorrigeerd op het niveau van de betrokken eindontvangers.
- Opvolging van het DNSH-principe tijdens de hele levenscyclus van een project
- Afvaardigen van een expert/manager die deelneemt aan de GOM

De uitvoerende beleidsvelden voorzien voor deze werkzaamheden de inzet van 11VTE medewerkers en de ontwikkeling van 2 IT applicaties waarvoor kosten worden ingebracht binnen het luik technische assistentie.

1.1.2.1.2. Mijlpalen, doelstellingen en tijdlijn

Mijlpaal: Oprichting governance structuur Vlaams Sociaal Klimaatplan

Beschrijving

Kick-off meeting na de implementatie van de Vlaamse governance structuur, waarbij alle leden van de stuurgroep en alle medewerkers die zich inzetten voor de uitvoering van het SKP worden uitgenodigd.

Publicatie van een vademecum waarin de transversale vereisten met betrekking tot de beheer- en controlesystemen worden uiteengezet.

Doel:

Beschrijving

Voortgangsrapportering gemeenschappelijke indicatoren Vlaamse maatregelen

Tabel met informatie over mijlpalen, streefdoelen en tijdlijn voor de verwezenlijking van de actie

Seq. nummer	Actie	Mijlpaal/Doel 1	Mijlpaal/doelnaam	Kwantitatieve indicator (doelstelling)			Tijdlijn voor prestatie	
				Eenheid van actie	Basislijn	Doel	Jaar	Wijk
C4.TA. A1. S1.2026Q4	C4.TA. Een 1	M	Oprichting governance structuur Vlaams Sociaal Klimaatplan				2026	4 ^e kwartaal
C4.TA. A1. S1.2027Q2	C4.TA. Een 1	T	Voortgangsrapportering gemeenschappelijke indicatoren Vlaamse maatregelen				2028	2 ^{de} kwartaal
C4.TA. A1. S1.2028Q2	C4.TA. Een 1	T	Voortgangsrapportering gemeenschappelijke indicatoren Vlaamse maatregelen				2030	2 ^{de} kwartaal
C4.TA. A1. S1.2029Q2	C4.TA. Een 1	T	Voortgangsrapportering gemeenschappelijke indicatoren Vlaamse maatregelen				2032	2 ^{de} kwartaal
C4.TA. A1. S1.2030Q2	C4.TA. Een 1	T						
C4.TA. A1. S1.2031Q2	C4.TA. Een 1	T						
C4.TA. A1. S1.2032Q2	C4.TA. Een 1	T						

Waarom de specifieke mijlpaal(en) of doelstelling(en) is/zijn gekozen

Er wordt gekozen voor kwalitatieve mijlpalen om de oprichting van de governance structuur en de start van de werkzaamheden aan te tonen.

Als doelstelling wordt gekozen om elk jaar aan te tonen dat er voldaan wordt aan de rapporteringsverplichting inzake de gemeenschappelijke indicatoren.

Wat de mijlpaal(s) of indicator(en)/streefdoel(en) is/meten

Zie supra.

Welke methodologie en bron zullen worden gebruikt, en hoe de juiste verwezenlijking van de mijlpaal(en) of doelstelling(en) zal objectief worden geverifieerd

De kick-off meeting na de implementatie van de Vlaamse governance structuur zal gedocumenteerd worden in een verslag.

Het vademecum zal gepubliceerd worden als instructie voor de uitvoerende beleidsvelden.

De voortgangsrapportering van de gemeenschappelijke indicatoren zal moeten voldoen aan de vereisten zoals geformuleerd in de SKF-verordening. Concreet zal in jaar X moeten aangetoond worden dat alle voortgangsrapportering met betrekking tot de Vlaamse maatregelen tot en met jaar X-1 conform werd ingediend.

Wat is de basislijn (startpunt) en wat is het niveau of specifieke punt dat moet worden bereikt (alleen voor indicatoren/streefdoelen)

Niet van toepassing

Tegen wanneer de laatste mijlpaal(en) of doelstelling(en) zullen zijn bereikt (per kwartaal en per jaar)

De einddatum voor realisatie van de mijlpaal bedraagt 31 december 2026.

Wie en welke instelling zal verantwoordelijk zijn voor de actie

De Vlaamse beleidsvelden verantwoordelijk voor de governance (VEKA en Departement Financiën en Begroting), de audit (VAA) en de projectuitvoering (VEKA, WiV, MOW, VLAIO, ABB, De Lijn en PMV)

1.1.2.1.3. Financiering en kosten

De gebruikte methodologie, de onderliggende aannames (bv. over eenheidskosten, kosten van inputs) en de rechtvaardiging van deze aannames

Op basis van de parameters van de ingediende projecten (aantal projecten, projectstructuur, complexiteit etc) werd een inschatting gemaakt worden van de vereiste personeelsinzet voor de governance en de uitvoering. De ervaring met het Vlaamse beheer van RRF werd hier als referentie gebruikt. Voor de werkingskosten werd rekening gehouden met de huidige kosten (vb training, uitbesteding audit) van de relevante raamovereenkomsten die bestaan binnen de Vlaamse Overheid.

De uitvoerende beleidsvelden hebben voor de ingediende projecten een inschatting gemaakt voor de vereiste personeelsinzet en vereiste IT-ontwikkeling en onderhoud

De eenheidskosten per VTE houden rekening met de huidige loonkosten voor functieniveaus A2, A1, B en C2 binnen de Vlaamse administratie. Er werd geen indexatie toegepast.

Het indicatieve uitgebreide tijdschema waarbinnen deze kosten naar verwachting zullen worden gemaakt

De kosten voor de werkzaamheden voor het beheer en uitvoering van het Vlaams Sociaal Klimaatplan zullen worden gemaakt in de periode 2026-2032. Ook na 2032 zal er nog personeelsinzet voorzien moeten worden voor de rapportering over de correcte uitvoering van de projecten in functie van controle en audit.

Informatie over de nationale bijdrage in de totale kosten van de actie

De nationale bijdrage bestaat uit 25% cofinanciering vanuit de Vlaamse begroting

Alle informatie over welke financiering uit andere instrumenten van de Unie in verband met dezelfde actie is of kan worden overwogen

Er worden geen andere instrumenten van de Unie overwogen voor deze actie.

Alle informatie over voorgenomen financiering uit particuliere bronnen en welk hefboomniveau is beoogd, indien relevant

Niet van toepassing

Rechtvaardiging van de aannemelijkheid en redelijkheid van de geraamde kosten, indien nodig, rekening houdend met nationale specifieke kenmerken

Zie supra rond gebruikte methodologie en onderliggende aannames

Tabel met informatie over de geraamde totale kosten van de actie

Seq. nummer	Actie	Vanaf datum	Tot op heden	TOTAAL	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
C4.TA. A1	C4.TA. Beheer en uitvoering	01/01/2026	31/12/2032	12.245.600	2.270.800	1.770.800	1.770.800	1.645.800	1.595.800	1.595.800	1.595.800

1.1.2.1.4. Rechtvaardiging voor andere begunstigde entiteiten dan kwetsbare huishoudens, kwetsbare micro-ondernemingen en kwetsbare vervoergebruikers (indien van toepassing)

Niet van toepassing

1.1.2.1.5. Additionaliteit

Toelichting en rechtvaardiging van de wijze waarop de nieuwe of bestaande maatregelen of investeringen aanvullend zijn en niet in de plaats komen van terugkerende nationale begrotingsuitgaven, overeenkomstig artikel 13, lid 2, met inbegrip van een dergelijke toelichting en rechtvaardiging met betrekking tot maatregelen en investeringen die overeenkomstig artikel 4, lid 5, in het plan zijn opgenomen.

Voor technische bijstand aan de lidstaten worden administratieve kosten die rechtstreeks verband houden met de uitvoering van het plan niet als terugkerende nationale begrotingsuitgaven beschouwd (Artikel 13 (3) SCF-verordening).

2.4.2.1. Actie: A2 – Ontwikkeling en implementatie van een digitaal platform voor het monitoren, rapporteren en beheren van het Vlaams Sociaal Klimaatplan

Interventiegebied: artikel 8, lid 3. Technische assistentie

1.1.2.1.6. Beschrijving van de werking van het onderdeel

Informatie over de aard, het type en de omvang van de actie voor technische bijstand

Het digitale platform moet toelaten aan alle betrokken Vlaamse entiteiten om op een geïntegreerde en geautomatiseerde manier de door SKF gefinancierde projecten uit te voeren, op te volgen en te rapporteren. Deze monitoring en rapportering heeft enerzijds betrekking op de mijlpalen en streefdoelen en de gemeenschappelijke indicatoren van de projecten en anderzijds op de fundamentele audit- en controleverplichtingen ter bescherming van de belangen van de Unie en ter verzekering van de Vlaamse managementverklaring hieromtrent.

De data die in het rapporteringsplatform worden opgeladen door de uitvoerende entiteiten, worden geconsolideerd op het niveau van de coördinerende entiteit, die op deze manier de voortgang van het volledige financieringsplan kan monitoren, bijsturen en de rapportering kan consolideren om over te maken aan de nationale coördinator of de Europese Commissie.

In het platform worden de basisvoorwaarden van het beheers- en controlesysteem ingebouwd, zodat fundamentele audit- en controleverplichtingen op een uniforme, geharmoniseerde en gecoördineerde manier kunnen worden uitgevoerd door alle betrokken beleidsdomeinen. Deze functionaliteiten worden voorzien van een koppeling met externe platformen, waardoor naast basisfunctionaliteiten ook meer geavanceerde functies, bijvoorbeeld eerstelijnscontroles op basis van artificial intelligence worden gemaakt.

1.1.2.1.7. Mijlpalen, doelstellingen en tijdlijn

Mijlpaal: Ontwikkeling van digitaal platform

Beschrijving

De basisfunctionaliteiten voor de voortgangsrapportering en de fundamentele controlebestanden zijn operationeel in het digitale platform.

Tabel met informatie over mijlpalen, streefdoelen en tijdlijn voor de verwezenlijking van de actie

Seq. nummer	Actie	Mijlpaal/Doel 1	Mijlpaal/doelnaam	Kwantitatieve indicator (doelstelling)			Tijdlijn voor prestatie	
				Eenheid van actie	Basislijn	Doel	Jaar	Wijk
C4.TA. A2. S1.2026Q4	C4.TA. Twee 1	M	Ontwikkeling van digitaal platform: voortgangsrapportering				2026	Q4
C4.TA. A2. S1.2027Q4	C4.TA. Twee 2	M	Ontwikkeling van digitaal platform: controleactiviteiten				2027	Q4
C4.TA. A1. S1.2032Q4	C4.TA. Een 1	M/T						

Voorbeeld van codes die moeten worden gebruikt voor maatregelen/investeringen (kolom 2)

<i>C4.TA. Een 1</i>	<i>C4</i>	<i>BEDANKT</i>	<i>Een 1</i>
	<i>Onderdeel 4</i>	<i>Actie voor technische bijstand</i>	<i>Actie 1 in het onderdeel</i>

Voorbeeld van volgnummercodes voor de doelen/mijlpalen (kolom 1)

<i>C4.TA. A1. S1.2032Q4</i>	<i>C4</i>	<i>BEDANKT</i>	<i>Een 1</i>	<i>S1</i>	<i>2032Q4</i>
	<i>Onderdeel 4</i>	<i>Actie voor technische bijstand</i>	<i>Actie 1 in het onderdeel</i>	<i>Specifieke indicator 1</i>	<i>Verwachte leverdatum</i>

Waarom de specifieke mijlpaal(en) of doelstelling(en) is/zijn gekozen

De specifieke mijlpalen werden gekozen om de progressie van de investering te monitoren en te verzekeren dat de objectieven van de investering behaald worden.

Wat de mijlpaal(s) of indicator(en)/streefdoel(en) is/meten

De specifieke mijlpalen meten de operationalisering van het digitaal platform in verschillende fases van oplevering.

Welke methodologie en bron zullen worden gebruikt, en hoe de juiste verwezenlijking van de mijlpaal(en) of doelstelling(en) zal objectief worden geverifieerd

Eindrapport waaruit blijkt dat de basisfunctionaliteiten voor de voortgangsrapportering en de fundamentele controlebestanden operationeel zijn in het digitale platform.

Wat is de basislijn (startpunt) en wat is het niveau of specifieke punt dat moet worden bereikt (alleen voor indicatoren/streefdoelen)

Niet van toepassing

Tegen wanneer de laatste mijlpaal(en) of doelstelling(en) zullen zijn bereikt (per kwartaal en per jaar)

De laatste mijlpaal zal bereikt worden tegen 4Q2027.

Wie en welke instelling zal verantwoordelijk zijn voor de actie

Departement Financiën en Begroting (DFB) zal in samenspraak met Agentschap Digitaal Vlaanderen verantwoordelijk zijn voor de actie in het kader van Vlaanderen Radicaal Digitaal 3 (VRD3). VRD3 is het derde investeringsprogramma van de Vlaamse Regering gericht op de digitale transformatie van de Vlaamse overheid. Het programma bouwt voort op de eerdere edities (VRD1 en VRD2) en heeft als doel om via beleidsdomeinoverschrijdende initiatieven een krachtige impuls te geven aan digitalisering binnen de overheid, met bijzondere aandacht voor een overheid als platform.

1.1.2.1.8. Financiering en kosten

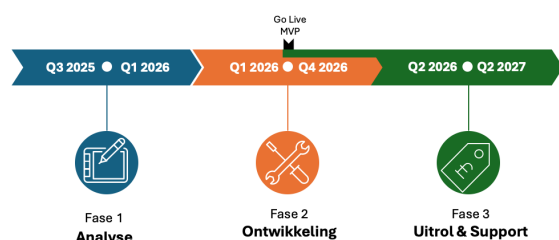
De gebruikte methodologie, de onderliggende aannames (bv. over eenheidskosten, kosten van inputs) en de rechtvaardiging van deze aannames

De methodologie en de onderliggende aannames zijn het resultaat van analyse door DFB en Agentschap Digitaal Vlaanderen in het kader van VRD3. Het voorgestelde platform is een gebruiksvriendelijke en geïntegreerde oplossing, gebouwd binnen de bestaande en afgeschermd Azure-Cloud-omgeving van DFB, en zal toelaten om enerzijds de financiële monitoring als de noodzakelijke data voor de verplichtingen inzake Bescherming van de Financiële Belangen van de Unie te voldoen. Daarnaast zal het platform ook toelaten om centraal toegang te verlenen tot de noodzakelijke bewijslast voor de projectrapportering. Het platform combineert beheer, automatisering, validatie en rapportering in één uniforme omgeving en is ontworpen met oog op schaalbaarheid, compliance en gebruiksgemak.

Het indicatieve uitgebreide tijdschema waarbinnen deze kosten naar verwachting zullen worden gemaakt

De tijdlijn voor het digitale platform zal afgestemd worden op de tijdlijn van het SKP. Dit zal een looptijd hebben van januari 2026 tot december 2032. De ontwikkeling en implementatie van het platform zal modulair opgezet worden in functie van de dringendheid van de functionaliteiten. Een MVP zou in Q2 2026 beschikbaar moeten zijn ter ondersteuning van de opstart van het SKF.

Een eerste indicatieve tijdlijn wordt hieronder weergegeven:

Informatie over de nationale bijdrage in de totale kosten van de actie

De nationale bijdrage bestaat uit 25% cofinanciering vanuit de Vlaamse begroting.

Alle informatie over welke financiering uit andere instrumenten van de Unie in verband met dezelfde actie is of kan worden overwogen

Er worden geen andere instrumenten van de Unie overwogen voor deze actie.

Alle informatie over voorgenomen financiering uit particuliere bronnen en welk hefboomniveau is beoogd, indien relevant

Niet van toepassing

Rechtvaardiging van de aannemelijkheid en redelijkheid van de geraamde kosten, indien nodig, rekening houdend met nationale specifieke kenmerken

De methodologie en de onderliggende aannames zijn onderwerp van lopende analyse door DFB en Agentschap Digitaal Vlaanderen in het kader van VRD3.

Tabel met informatie over de geraamde totale kosten van de actie

Seq. nummer	Actie	Vanaf datum	Tot op heden	TOTAAL	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
C4.TA. A2	C4.TA. Digitaal platform	01/04/2025	31/12/2027	3.600.000	1.800.000	300.000	300.000	300.000	300.000	300.000	300.000

1.1.2.1.9. Rechtvaardiging voor andere begunstigde entiteiten dan kwetsbare huishoudens, kwetsbare micro-ondernemingen en kwetsbare vervoergebruikers (indien van toepassing)

Niet van toepassing

1.1.2.1.10. Additionaliteit

Toelichting en rechtvaardiging van de wijze waarop de nieuwe of bestaande maatregelen of investeringen aanvullend zijn en niet in de plaats komen van terugkerende nationale begrotingsuitgaven, overeenkomstig artikel 13, lid 2, met inbegrip van een dergelijke toelichting en rechtvaardiging met betrekking tot maatregelen en investeringen die overeenkomstig artikel 4, lid 5, in het plan zijn opgenomen.

Voor technische bijstand aan de lidstaten worden administratieve kosten die rechtstreeks verband houden met de uitvoering van het plan niet als terugkerende nationale begrotingsuitgaven beschouwd (Artikel 13 (3) SCF-verordening).

1.1.3. Geraamde totale kosten van C4

De verstrekte cijfers zijn voorbeelden: Cijfers in groen worden berekend door het systeem, cijfers in zwart worden overgenomen van de gegevens die zijn opgenomen in de secties individuele maatregelen/investeringen, cijfers in blauw moeten door de gebruiker worden opgenomen.

Tabel met informatie over de geraamde totale kosten van de acties voor de component

Seq. nummer	Actie	Vanaf datum	Tot op heden	TOTAAL	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
C4.TA. Een 1	Titel van de actie 1	01/01/2026	31/12/2032	XXX,XXX	XXX,XXX	XXX,XXX	XXX,XXX	XXX,XXX	XXX,XXX	XXX,XXX	XXX,XXX
TOTAAL				XXX,XXX	XXX,XXX	XXX,XXX	XXX,XXX	XXX,XXX	XXX,XXX	XXX,XXX	XXX,XXX

Tabel met informatie over de financiering van de component

TOTAAL	Bijdrage SCF	Overdracht van programma's voor gedeeld beheer	Landelijke publieke bijdrage	Aandeel van de nationale bijdrage (= nationaal publiek/totaal)
XXX,XXX	XXX,XXX	0	XXX,XXX	XXX,XXX

1.1.4. Mijlpalen en doelstellingen van de component C4

Tabel met informatie over mijlpalen, streefdoelen en tijdlijn voor de verwezenlijking van de component

Seq. nummer	Actie	Mijlpaal/Doel 1	Mijlpaal/doelnaam	Kwantitatieve indicator (doelstelling)			Tijdlijn voor prestatie	
				Eenheid van actie	Basislijn	Doel	Jaar	Wijk
C4.TA. A1. S1.2028Q4	C4.TA. Een 1	T						
C4.TA. A1. S1.2029Q4	C4.TA. Een 1	T						
C4.TA. A1. S1.2032Q4	C4.TA. Een 1	T						

1.1.5. Scenario in het geval van een latere start van het emissiehandelssysteem

Een beschrijving en kwantificering van de noodzakelijke aanpassingen van de maatregelen, investeringen, mijlpalen, streefcijfers, het bedrag van de nationale bijdrage en alle andere relevante elementen van het plan die voortvloeien uit het uitstel van de start van de regeling voor de handel in emissierechten die is ingesteld krachtens hoofdstuk IV bis van Richtlijn 2003/87/EG overeenkomstig artikel 30 duodecies van die richtlijn.

Een afzonderlijke versie van het overzichtsvak, de tabel met mijlpalen, doelstellingen en tijdlijn en de tabel met geraamde kosten.

Een latere start van het emissiehandelssysteem zou geen impact hebben op de uitvoering van de technische bijstand.

